

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBA**

TVIRTINU
Direktorius

**SKAMBUČIŲ UŽBAIGIMO INDIVIDUALIUOSE VIEŠUOSIUOSE RYŠIŲ
TINKLUOSE, TEIKIAMUOSE FIKSUOTOJE VIETOJE, RINKOS
TYRIMO ATASKAITA**

20__ m. _____ d. Nr. (43.4) LD-

Vilnius

TURINYS

1. ĮVADAS	4
1.1. Elektroninių ryšių rinkų tyrimų teisinis pagrindas Lietuvos Respublikoje.....	4
1.2. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo proceso apžvalga	6
1.3. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimų apžvalga.....	8
2. SKAMBUČIŲ UŽBAIGIMO PASLAUGŲ RINKOS APIBRĖŽIMAS	10
2.1. Skambučių užbaigimo paslaugų apibrėžimas	10
2.2. Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjai	27
2.3. Skambučių užbaigimo paslaugų pakeičiamumo analizė.....	28
2.3.1. Paslaugos pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė	28
2.3.2. Paslaugos pakeičiamumo pasiūlos atžvilgiu analizė.....	30
2.4. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apibrėžimas iki geografinės rinkos teritorijos apibrėžimo	32
2.5. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkų geografinės teritorijos apibrėžimas.....	33
2.6. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkų apibrėžimas	35
3. KONKURENCIJOS VEIKSMINGUMO TYRIMAS.....	37
4. DIDELĘ ĮTAKĄ SKAMBUČIŲ UŽBAIGIMO PASLAUGŲ RINKOSE TURINČIŲ ŪKIO SUBJEKTŲ ĮVARDIJIMAS.....	46
4.1. Ūkio subjektai, turintys didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje.....	46
4.2. Ūkio subjektai, turintys didelę įtaką Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje.....	48
4.3. Ūkio subjektai, turintys didelę įtaką Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje	50
4.4. Ūkio subjektai, turintys didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje.....	52
4.5. Ūkio subjektai, turintys didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje	53
4.6. Ūkio subjektai, turintys didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje.....	55
4.7. Ūkio subjektai, turintys didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje	57
4.8. Ūkio subjektai, turintys didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje.....	58
4.9. Ūkio subjektai, turintys didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinkoje	60
5. ĮPAREIGOJIMŲ DIDELĘ ĮTAKĄ SKAMBUČIŲ UŽBAIGIMO PASLAUGŲ RINKOSE TURINTIEMS ŪKIO SUBJEKTAMS NUSTATYMAS, PAKEITIMAS IR (AR) PANAIKINIMAS	62
5.1. Įpareigojimų ūkio subjektui TEO LT, AB nustatymas	63
5.1.1. TEO LT, AB keičiami įpareigojimai	64
5.1.2. TEO LT, AB paliekami galioti įpareigojimai	81
5.1.3. TEO LT, AB naikinami įpareigojimai	82
5.1.4. TEO LT, AB kitų įpareigojimų poreikio vertinimas.....	84
5.2. Įpareigojimų ūkio subjektui AB „Lietuvos geležinkeliai“ nustatymas.....	85
5.2.1. AB „Lietuvos geležinkeliai“ paliekami galioti įpareigojimai	86
5.2.2. AB „Lietuvos geležinkeliai“ keičiami įpareigojimai	87
5.3. Įpareigojimų ūkio subjektui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui nustatymas	92
5.3.1. AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui paliekami galioti įpareigojimai.....	94

5.3.2. AB Lietuvos radijo ir televizijos centrai keičiami įpareigojimai	95
5.4. Įpareigojimų ūkio subjektui UAB „CSC TELECOM“ nustatymas	101
5.4.1. UAB „CSC TELECOM“ paliekami galioti įpareigojimai	102
5.4.2. UAB „CSC TELECOM“ keičiami įpareigojimai	103
5.5. Įpareigojimų ūkio subjektui UAB „LINKOTELUS“ nustatymas	108
5.5.1. UAB „LINKOTELUS“ paliekami galioti įpareigojimai	110
5.5.2. UAB „LINKOTELUS“ keičiami įpareigojimai	111
5.6. Įpareigojimų ūkio subjektui UAB „MEDIAFON“ nustatymas	116
5.6.1. UAB „MEDIAFON“ paliekami įpareigojimai	117
5.6.2. UAB „MEDIAFON“ keičiami įpareigojimai	119
5.7. Įpareigojimų ūkio subjektui UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ nustatymas	124
5.7.1. UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ paliekami galioti įpareigojimai	125
5.7.2. UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ keičiami įpareigojimai	127
5.8. Įpareigojimų ūkio subjektui UAB „Telekomunikacijų grupė“ nustatymas	132
5.8.1. UAB „Telekomunikacijų grupė“ paliekami galioti įpareigojimai	134
5.8.2. UAB „Telekomunikacijų grupė“ keičiami įpareigojimai	135
5.9. Įpareigojimų ūkio subjektui UAB „ECOFON“ nustatymas	141
5.9.1. Įpareigojimas suteikti prieigą	141
5.9.2. Kainų kontrolės įpareigojimas	143
5.9.3. Kitų įpareigojimų poreikio vertinimas	147
5.10. Įpareigojimų ūkio subjektui UAB „EUROCOM SIP“ naikinimas	147
5.11. Įpareigojimų ūkio subjektui UAB „Digitela“ naikinimas	148
1 priedas	150
2 priedas	151
3 priedas	152

1. ĮVADAS

1.1. Elektroninių ryšių rinkų tyrimų teisinis pagrindas Lietuvos Respublikoje

2004 m. gegužės 1 d. įsigaliojęs Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymas (toliau – Įstatymas) perkėlė Europos Sąjungos elektroninių ryšių reguliavimo sistemos nuostatas į nacionalinę teisę.

Pagal Įstatymo 14 straipsnio 1 dalį, konkurencijos priežiūros elektroninių ryšių srityje Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – Tarnyba) siekia, kad būtų sudarytos sąlygos veiksmingos konkurencijos elektroninių ryšių srityje egzistavimui ir plėtrai bei sąlygos, užkertančios kelią ūkio subjektams piktnaudžiauti savo įtaka rinkoje.

Įstatymo 16 straipsnio 1 dalis numato, kad Tarnyba atlieka rinkos tyrimą. Tarnybos atliekamo rinkos tyrimo tikslas – siekti, kad elektroninių ryšių srityje būtų užtikrinta veiksminga konkurencija, o didelę įtaką turintiems ūkio subjektams būtų užkirstas kelias piktnaudžiauti savo įtaka rinkoje. Įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje yra nurodyta, kad Tarnyba nustato rinkos tyrimo taisykles. Rinkos tyrimo taisyklės yra patvirtintos Tarnybos direktoriaus 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. 1V-297 „Dėl Rinkos tyrimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės).

Tarnyba, atlieka Skambučių užbaigimo individuliuose viešuosiuose ryšių tinkluose, teikiamuose fiksuotoje vietoje, rinkos (toliau – Skambučių užbaigimo paslaugų rinka) tyrimą, vadovaudamasi:

1. 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 29 tomas, p. 349) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB (OL 2009 L 337, p. 37) (toliau – Pagrindų direktyva);

2. Įstatymu;

3. Taisyklėmis;

4. Tarnybos direktoriaus 2014 m. lapkričio 17 d. įsakymu Nr. 1V-1574 „Dėl Skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose ryšių tinkluose, teikiamuose fiksuotoje vietoje, rinkos tyrimo“;

ir atsižvelgdama į:

1. 2002 m. Komisijos gairės dėl rinkos tyrimo nustatant didelę įtaką rinkoje pagal Bendrijos elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimo sistemą (toliau – Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairės);

2. 2014 m. spalio 9 d. Komisijos rekomendaciją 2014/710/EB dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL 2014 L 295, p. 79) (toliau – Rinkų rekomendacija 2014);

3. 2008 m. spalio 15 d. Komisijos rekomendaciją 2008/850/EB dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos 7 straipsnyje numatytų pranešimų, terminų ir konsultacijų (OL 2008 L 301, p. 23) (toliau – Pranešimų rekomendacija);

4. Europos Reguliuotojų Grupės (angl. *European Regulators Group*, ERG) bendrą poziciją dėl požiūrio į tinkamas priemones elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms naujoje reguliavimo sistemoje (ERG (03) 30 rev1 ir ERG (06) 33) (toliau – Bendra pozicija dėl priemonių);

5. 2009 m. gegužės 7 d. Europos Komisijos rekomendaciją 2009/396/EB dėl skambučių užbaigimo fiksuotojo ir judriojo ryšio tinkluose tarifų reguliavimo ES (OL 2009 L 124, p. 67) (toliau – Rekomendacija dėl kainų reguliavimo).

6. Rinkų rekomendacijos 2014 aiškinamąjį memorandumą.

Pagal Įstatymo 16 straipsnio 3 dalį Tarnyba atlieka rinkos tyrimą Europos Komisijai priėmus rekomendaciją, nustatančią atitinkamas produktų ir paslaugų rinkas, arba sprendimą, nustatantį Europos Sąjungos rinką, arba pakeitus šiuos teisės aktus, o pagal šio straipsnio 9 dalį, Tarnyba privalo atlikti atitinkamos rinkos tyrimą ne rečiau kaip vieną kartą per 3 metus nuo ankstesnio galutinio sprendimo dėl šios rinkos tyrimo rezultatų priėmimo, tuo atveju, jeigu atitinkama rinka anksčiau buvo tirta, arba ne rečiau kaip vieną kartą per 2 metus Europos Komisijai pakeitus rekomendaciją, nustatančią atitinkamas produktų ir paslaugų rinkas, jeigu atitinkama rinka nebuvo tirta. Tarnyba, suderinusi su Europos Komisija, turi teisę pratęsti šioje dalyje nustatytą 3 metų terminą, bet ne ilgiau kaip 3 papildomais metais. Europos Komisija 2014 m. spalio 9 d. priėmė Rinkų rekomendaciją 2014, kuri pakeitė 2007 m. gruodžio 17 d. Komisijos rekomendaciją 2007/879/EB dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL 2007 L 344, p. 65) (toliau – Rinkų rekomendacija 2007).

Pagal Įstatymo 16 straipsnio 4 dalį, Tarnyba taip pat turi teisę atlikti rinkos tyrimą:

- 1) suinteresuotų ūkio subjektų prašymu;
- 2) valstybės ar savivaldybių institucijų prašymu;
- 3) savo iniciatyva.

Įstatymo 16 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad rinkos tyrimas pradedamas Tarnybos sprendimu.

Įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad rinkos tyrimo procedūrą sudaro šie etapai:

1) atitinkamos rinkos (produktų (paslaugų) ir geografinės), kurios charakteristikos gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, apibrėžimas;

1) tyrimas, ar konkurencija atitinkamoje rinkoje yra veiksminga, ir, jeigu konkurencija nėra veiksminga, didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas;

2) Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų nustatymas, pakeitimas ir (arba) panaikinimas didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams.

Įstatymo 16 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad Tarnyba turi teisę atlikti ne visą rinkos tyrimo procedūrą, bet tik atskiras jos dalis, jeigu motyvuotai ir pagrįstai mano, kad kitas dalis atlikti nėra tikslinga.

Tarnyba, atsižvelgdama į Įstatymo 16 straipsnio 3 dalį ir 9 dalį, o taip pat atsižvelgdama į tai, kad Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimas paskutinį kartą buvo atliktas 2009 m., Tarnybos direktoriaus 2014 m. lapkričio 17 d. įsakymu Nr. 1V-1574 „Dėl Skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose ryšių tinkluose, teikiamuose fiksuotoje vietoje, rinkos tyrimo“ inicijavo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimą.

Tarnybos direktoriaus 2014 m. lapkričio 17 d. įsakymu Nr. 1V-1574 „Dėl Skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose ryšių tinkluose, teikiamuose fiksuotoje vietoje, rinkos tyrimo“ buvo pavesta ištirti Skambučių užbaigimo paslaugų rinką. 2009 m. buvo atliktas Skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose telefono ryšio tinkluose, teikiamuose fiksuotoje vietoje, rinkos tyrimas. Atsižvelgiant į tai, kad sąvoka „viešasis telefono ryšio tinklas“, 2011 m. atlikus Įstatymo pakeitimus, buvo pakeista sąvoka „viešasis ryšių tinklas“, laikoma, kad viešasis ryšių tinklas, teikiamas fiksuotoje vietoje, ir viešasis telefono ryšio tinklas, teikiamas fiksuotoje vietoje, yra vienas ir tas pats viešasis ryšių tinklas. Pastebėtina ir tai, kad Rinkų rekomendacijos 2014 aiškinamojo memorandumo 5 skyriuje nurodyta, kad Rinkų rekomendacijos 2014 priede nurodyta 1 rinka „Didmeninis skambučių užbaigimas atskiruose viešuosiuose telefono ryšio tinkluose fiksuotoje vietoje“ (angl. *Wholesale call termination on individual public telephone networks provided at fixed location*) atitinka Rinkų rekomendacijos 2007 priedo 3 punkte nurodytą rinką „Iškvietos gavimas atskiruose viešuosiuose telefono ryšio tinkluose fiksuotoje vietoje“ (angl. *Call termination on*

individual public telephone networks provided at fixed location). Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad Skambučių užbaigimo paslaugų rinka, nurodyta Rinkų rekomendacijoje 2014, atitinka Skambučių užbaigimo paslaugų rinką, nurodytą Rinkų rekomendacijoje 2007.

1.2. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo proceso apžvalga

Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimas apima laikotarpį nuo 2009 m. sausio 1 d. iki 2014 m. rugsėjo 30 d. Tarnyba, atlikdama Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimą, taip pat vertins galimas nagrinėjamos rinkos charakteristikas iki 2017 m. pabaigos. Pradėto Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tikslas – įvertinti situaciją Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje ir siekti, kad elektroninių ryšių srityje būtų užtikrinta veiksminga konkurencija, o didelę įtaką turintiems ūkio subjektams būtų užkirstas kelias piktnaudžiauti savo įtaka Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje.

Atsižvelgiant į Skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose ryšių tinkluose, teikiamuose fiksuotoje vietoje, rinkos tyrimo ataskaitos (toliau – Ataskaita) 1.1 skyriuje pateiktą informaciją, Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimas susidės iš šių etapų:

1) Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos, kurios charakteristikos gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, apibrėžimo;

2) tyrimo, ar konkurencija Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje yra veiksminga, ir, jeigu konkurencija nėra veiksminga, didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimo;

3) Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų nustatymo, pakeitimo ir (arba) panaikinimo didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams.

Pirmajame Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo etape yra apibrėžiama Skambučių užbaigimo paslaugų rinka. Skambučių užbaigimo paslaugų rinka apibrėžiama apibūdinant ją sudarančius produktus (paslaugas) ir įvertinant minėtos rinkos geografinę aprėptį, atsižvelgiant į pradinius produktus (paslaugas) ir pradinę geografinę teritoriją. Skambučių užbaigimo paslaugų rinką sudarys visi produktai (paslaugos), kurie yra pakankamai pakeičiami tarpusavyje, atsižvelgiant į jų objektyvias charakteristikas, kainas ir (ar) paskirtį, taip pat į konkurencijos sąlygas ir paklausos bei pasiūlos struktūrą tiriamoje rinkoje. Atitinkamos rinkos geografinė aprėptis yra geografinė teritorija, kurioje atitinkami ūkio subjektai dalyvauja atitinkamų produktų (paslaugų) pasiūloje bei paklausoje, kurioje konkurencijos sąlygos yra panašios ar pakankamai homogeniškos ir kuri gali būti atskirta nuo kaimyninių teritorijų, kuriose vyraujančios konkurencijos sąlygos yra pastebimai skirtingos. Atsižvelgiant į tai, kad Skambučių užbaigimo paslaugų rinka Rinkų rekomendacijoje 2014 yra nurodyta kaip rinka, kurioje yra pateisinamas įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymas (arba kitaip *ex ante* reguliavimas), papildomai nėra atliekamas trijų kriterijų testas, nurodytas Rinkų rekomendacijos 2014 2 punkte.

Antrajame Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo etape yra vertinama, ar konkurencija apibrėžtoje Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje yra veiksminga, ir, jeigu konkurencija nėra veiksminga, yra įvardijami didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintys ūkio subjektai. Įstatymo 3 straipsnio 70 dalyje nurodyta, kad veiksminga konkurencija yra situacija atitinkamoje rinkoje, kai nėra didelę įtaką toje rinkoje turinčių ūkio subjektų. Įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad ūkio subjektas laikomas turinčiu didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, jei jis vienas ar kartu su kitais ūkio subjektais užima padėtį, prilygintą dominuojančiai, t. y. tokią ekonominės galios padėtį, kuri suteikia jam galią elgtis pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir, galiausiai, vartotojų. Ar konkurencija Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje yra veiksminga, vertinama atsižvelgiant į Didelės įtakos rinkoje nustatymo gaires, Rinkų rekomendaciją 2014.

Trečiajame Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo etape didelę įtaką nagrinėjamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams yra nustatomi, keičiami arba naikinami Įstatymo 17 straipsnyje nurodyti įpareigojimai.

Atsižvelgiant į Įstatymo 17 straipsnio 1 dalį, Tarnyba ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje, gali nustatyti šiuos įpareigojimus:

- 1) skaidrumo įpareigojimą pagal Įstatymo 18 straipsnį;
- 2) nediskriminavimo įpareigojimą pagal Įstatymo 19 straipsnį;
- 3) apskaitos atskyrimo įpareigojimą pagal Įstatymo 20 straipsnį;
- 4) įpareigojimą suteikti prieigą pagal Įstatymo 21 ir 22 straipsnį;
- 5) kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus pagal Įstatymo 23 straipsnį;
- 6) funkcinio atskyrimo įpareigojimą pagal Įstatymo 23¹ straipsnį;

Taisyklių 21 punkte nurodyta, kad Tarnyba palieka galioti jau nustatytus įpareigojimus arba juos pakeičia, jei didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams su atitinkama rinka susiję įpareigojimai jau buvo nustatyti anksčiau.

Įstatymo 17 straipsnio 7 punkte nurodyta, kad Tarnyba nenustato Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų ūkio subjektams ir (ar) panaikina didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turėjusiems ūkio subjektams nustatytus įpareigojimus (jei tokie buvo nustatyti) tuomet, kai atlikus atitinkamos rinkos tyrimą nustatoma, kad jos charakteristikos negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymo ir (arba) joje nėra didelę įtaką turinčių ūkio subjektų.

Įstatymo 17 straipsnio 6 dalyje nurodyta, kad Tarnybos ūkio subjektams nustatomi įpareigojimai turi būti pagrįsti, atitikti nustatytos problemos prigimtį, būti proporcingi ir pateisinami elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principais ir tikslais. Tarnyba, nustatydamą įpareigojimus (įskaitant jų keitimą arba naikinimą), vadovausis Įstatymu, Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairėmis, Bendrąja pozicija dėl priemonių ir Rekomendacija dėl kainų reguliavimo.

Taisyklių 24 punkte nurodyta, kad visų atitinkamos rinkos tyrimo etapų rezultatai yra išdėstomi Tarnybos sprendime dėl rinkos tyrimo rezultatų. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo procedūros etapai yra aprašyti Ataskaitoje, o Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo etapų rezultatai yra išdėstyti atitinkamuose Ataskaitos skyriuose ir Tarnybos direktoriaus įsakymuose.

Tarnyba, siekdama surinkti Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimui atlikti reikalingą informaciją, 2014 m. lapkričio 17 d. raštu Nr. (43.4) 1B-4155 paprašė 17 asmenų (toliau – respondentai) užpildyti Tarnybos svetainėje skelbtą Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo anketą (toliau – Anketa). Respondentų sąrašas yra pateiktas Ataskaitos 1 priede. Respondentai buvo atrinkti atsižvelgiant į asmenis, kurie Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo, patvirtinto Tarnybos direktoriaus 2005 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 1V-340 „Dėl Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir sąlygomis yra pateikę Tarnybai pranešimą apie viešųjų judriojo ir (arba) viešųjų fiksuotojo telefono ryšio paslaugų ir (arba) viešųjų judriojo ir (arba) fiksuotojo ryšio tinklų teikimą, yra gavę Tarnybos leidimą naudoti telefono ryšio numerius ir, Tarnybos nuomone, galėjo būti potencialūs skambučių užbaigimo viešuosiuose ryšių tinkluose, teikiamuose fiksuotoje vietoje, paslaugų (toliau – Skambučių užbaigimo paslaugos) teikėjai ir (arba) gavėjai. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrime taip pat naudota Tarnybos 2013 m. gegužės 9 d. raštu Nr. (43.4) 1B-2344 ir 2013 m. birželio 27 d. raštu Nr. (43.4) 1B-3220 surinkta informacija.

1.3. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimų apžvalga

Tarnyba 2004 m. pradėjo pirmąjį Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimą. Per laikotarpį, analizuotą pirmojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu (tiriamasis laikotarpis buvo 2000 m. – 2004 m. rugsėjo 30 d.), Skambučių užbaigimo paslaugas Lietuvos Respublikoje teikė tik vienas ūkio subjektas – istorinis operatorius TEO LT, AB (nuo 2006 m. gegužės 5 d. bendrovės pavadinimas AB „Lietuvos telekomas“ buvo pakeistas į TEO LT, AB). Po pirmojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo, Tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1166 „Dėl ūkio subjekto „AB Lietuvos telekomas“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos telekomas“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje“ (toliau – 2005 m. gruodžio 29 d. įsakymas Nr. 1V-1166) ūkio subjektas TEO LT, AB (AB „Lietuvos telekomas“) buvo pripažintas turinčiu didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB (AB „Lietuvos telekomas“) viešajame ryšių tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje.

Tarnyba 2007 m. pradėjo antrąjį Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimą (tiriamasis laikotarpis buvo 2004 m. spalio 1 d. – 2006 m. gruodžio 31 d.). Atlikusi antrąjį Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimą, Tarnyba nustatė 9 ūkio subjektus – TEO LT, AB, AB „Lietuvos geležinkeliai“, AB Lietuvos radijo ir televizijos centrą, UAB „EUROCOM“, UAB „CSC TELECOM“, UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, UAB „MEDIAFON“, UAB „Interneto pasaulis“ bei UAB „Telekomunikacijų grupė“ (iki 2013 m. kovo 18 d. bendrovės pavadinimas buvo UAB „Telekomunikacijų grupa“) – turinčius didelę įtaką individualiose Skambučių užbaigimo paslaugų rinkose.

2009 m. Tarnyba pradėjo trečiąjį Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimą (tiriamasis laikotarpis buvo 2007 m. sausio 1 d. – 2008 m. gruodžio 31 d.). Atlikusi trečiąjį Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimą, Tarnyba nustatė 9 ūkio subjektus – TEO LT, AB, AB „Lietuvos geležinkeliai“, AB Lietuvos radijo ir televizijos centrą, UAB „EUROCOM SIP“, UAB „CSC TELECOM“, UAB „Digitela“ (iki 2012 m. birželio 26 d. bendrovės pavadinimas buvo UAB „Cubio“), UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, UAB „MEDIAFON“, bei UAB „Telekomunikacijų grupė“ – turinčius didelę įtaką individualiose Skambučių užbaigimo paslaugų rinkose. Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu, Tarnyba dviem ūkio subjektams panaikino antrojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytus įpareigojimus, o du nauji ūkio subjektai buvo pripažinti kaip turintys didelę įtaką individualiose Skambučių užbaigimo paslaugų rinkose ir jiems buvo nustatyti atitinkami įpareigojimai. Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu įvykę pokyčiai yra aprašyti toliau. Tarnybos direktoriaus 2008 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. 1V-96 „Dėl ūkio subjekto UAB „EUROCOM“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „EUROCOM“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ (toliau – 2008 m. sausio 31 d. įsakymas Nr. 1V-96), ūkio subjektas UAB „EUROCOM“ buvo pripažintas turinčiu didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „EUROCOM“ viešajame ryšių tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje. Šiam ūkio subjektui buvo nustatytas įpareigojimas suteikti prieigą, kuris yra numatytas Įstatymo 21 straipsnyje. EUROCOM PLIUS, UAB 2008 m. balandžio 7 d. raštu Nr. 1/08 informavo Tarnybą, kad nuo 2008 m. balandžio 3 d., po įvykdytos reorganizacijos atskyrimo būdu, vadovaujantis Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymu, UAB „EUROCOM“ pavadinimas buvo pakeistas į EUROCOM PLIUS, UAB. 2009 m. birželio 29 d. Tarnyba buvo informuota, kad po įvykusios EUROCOM PLIUS, UAB reorganizacijos atskyrimo būdu, buvo įsteigtos dvi naujos bendrovės UAB „EUROCOM SIP“ ir UAB „EUROCOM“, kurios nuo 2008 m. gegužės 1 d. perėmė visas teises ir pareigas pagal atskyrimo sąlygas. Atsižvelgdama į tai ir į Tarnybai pateiktų ketvirtinių ataskaitų apie vykdytą elektroninių ryšių veiklą duomenis, Tarnyba trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos

tyrimo metu konstatavo, kad skambučių užbaigimo paslaugas viešajame ryšių tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, teikė ir gavo ūkio subjektas UAB „EUROCOM SIP“, o UAB „EUROCOM“ buvo tik viešojo judriojo ryšio tinklo ir (arba) viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų teikėjas. Dėl to 2008 m. sausio 31 d. įsakymas Nr. 1V-96 buvo pripažintinas netekusiu galios. Atlikus antrąjį Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimą, Tarnybos direktoriaus 2008 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. 1V-97 „Dėl ūkio subjekto UAB „Interneto pasaulis“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Interneto pasaulis“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ (toliau – 2008 m. sausio 31 d. įsakymas Nr. 1V-97), ūkio subjektas UAB „Interneto pasaulis“ buvo pripažintas turinčiu didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Interneto pasaulis“ viešajame ryšių tinkle, teikiame fiksuotoje vietoje, rinkoje ir jam buvo nustatytas įpareigojimas suteikti prieigą, kuris yra numatytas Įstatymo 21 straipsnyje. UAB „Interneto pasaulis“ 2008 m. birželio 30 d. raštu Nr. 08-38 informavo Tarnybą, kad nuo 2008 m. liepos 1 d. UAB „Interneto pasaulis“ nutrauks viešųjų fiksuotojo telefono ryšio paslaugų teikimą. 2008 m. liepos 18 d. Tarnyba išbraukė UAB „Interneto pasaulis“ iš elektroninių ryšių paslaugų ir (arba) tinklų teikėjų sąrašo. Atsižvelgiant į tai, trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu, buvo konstatuota, kad UAB „Interneto pasaulis“ nebeteikė viešųjų elektroninių ryšių paslaugų ir (arba) tinklų ir ji nelaikytina ūkio subjektu Įstatymo 3 straipsnio 67 dalies prasme. Dėl to 2008 m. sausio 31 d. įsakymas Nr. 1V-97 buvo pripažintas netekusiu galios.

Tarnyba 2013 m. pradėjo ketvirtą Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimą. Tarnyba nuo 2014 m. balandžio 28 d. iki 2014 m. birželio 2 d. vykdė nacionalinę viešąją konsultaciją dėl Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo rezultatų. Nuo 2014 m. birželio 12 d. iki 2014 m. liepos 14 d. vyko konsultacija su Europos Komisija dėl Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo rezultatų. Europos Komisija 2014 m. liepos 14 d. raštu Nr. C(2014) 5103 final Tarnybai pateikė rimtų abejonių laišką ir pradėjo II etapo tyrimą pagal Pagrindų direktyvos 7a straipsnį dėl Tarnybos Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje pasiūlytų įpareigojimų projektų. Tarnyba 2014 m. liepos 15 d. raštu Nr. (35.3) 1B-2670 informavo Europos Komisiją, kad atšaukia sprendimų dėl Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo rezultatų projektus. Tarnybos direktoriaus 2014 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. 1V-986 „Dėl Skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose telefono ryšio tinkluose, teikiamuose fiksuotoje vietoje, rinkos tyrimo nutraukimo“ buvo nutrauktas Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimas.

Tarnybos direktoriaus 2014 m. lapkričio 17 d. įsakymu Nr. 1V-1574 „Dėl Skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose ryšių tinkluose, teikiamuose fiksuotoje vietoje, rinkos tyrimo“ buvo pradėtas penktasis Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimas. Penktojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamasis laikotarpis yra nuo 2009 m. sausio 1 d. iki 2014 m. rugsėjo 30 d. Šiuo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimu taip pat siekiama įvertinti situaciją iki 2017 m. sausio 1 d.

2. SKAMBUČIŲ UŽBAIGIMO PASLAUGŲ RINKOS APIBRĖŽIMAS

Kaip nurodyta Ataskaitos 1.2 skyriuje, pirmas Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo procedūros etapas yra atitinkamos rinkos (produktų (paslaugų) ir geografinės), kurios charakteristikos gali pateisinti įpareigojimą, nurodytą Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, apibrėžimas. Atitinkamo produkto (paslaugos) rinkos apibrėžimo tikslas yra nustatyti visus produktus (paslaugas), kurie paslaugos gavėjų ir teikėjų požiūriu yra tinkamas pakaitalas vienas kitam pagal jų savybes, naudojimą ir kainas.

Šiame Ataskaitos skyriuje yra apibrėžiama Skambučių užbaigimo paslaugų rinka. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apibrėžimas susideda iš kelių etapų. Pirmiausia yra apibrėžiama Skambučių užbaigimo paslauga. Po to yra atliekama Skambučių užbaigimo paslaugų pakeičiamo pasiūlos ir paklausos atžvilgiu analizė. Atlikus pakeičiamumo analizę yra apibrėžiama Skambučių užbaigimo paslaugų rinka. Skambučių užbaigimo paslaugų rinka apibrėžiama dviem etapais: pirmiausia apibrėžiama Skambučių užbaigimo paslaugų rinka iki jos geografinio apibrėžimo, po to apibrėžiama atitinkamos Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos geografinė teritorija.

2.1. Skambučių užbaigimo paslaugų apibrėžimas

Apibrėžiant Skambučių užbaigimo paslaugas yra vertinami keli kriterijai, tokie kaip:

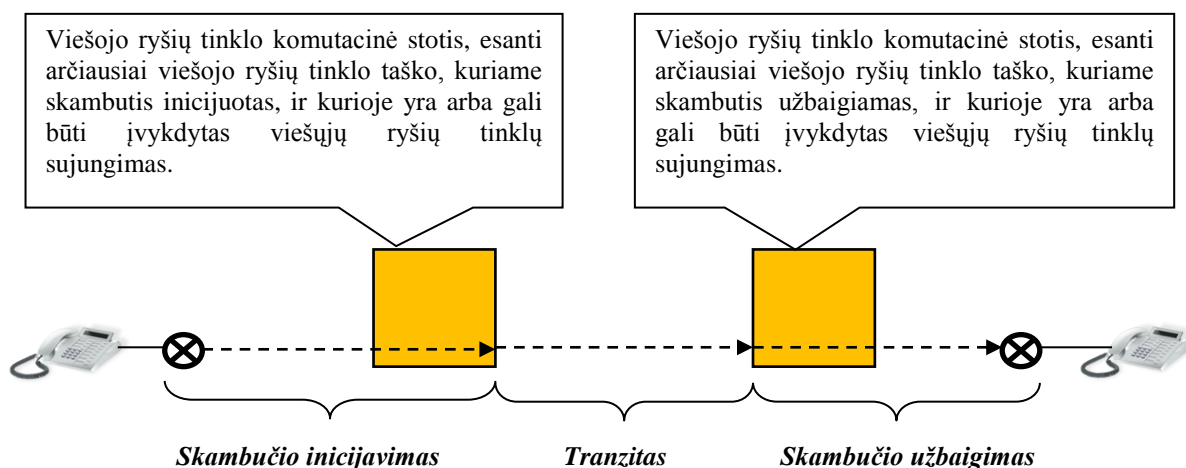
1. Skambučio vertės grandinė.
2. Viešojo ryšių tinklo, teikiamo fiksuotoje vietoje, apibrėžimas.
3. Skambučių užbaigimo paslaugos apibrėžimas technologiniu požiūriu.
4. Viešųjų ryšių tinklų, teikiamų fiksuotoje vietoje, hierarchijos lygmenys.
5. Paketų ir grandinių komutacija.
6. Skambučiai į geografinius ir negeografinius telefono ryšio numerius.
7. Su Skambučių užbaigimo paslaugomis susijusios priemonės.

Skambučio vertės grandinė

Įstatymo 3 straipsnio 55 dalyje skambutis apibrėžiamas kaip viešųjų telefono ryšio paslaugų priemonėmis sukurtas sujungimas, suteikiantis dvipusio ryšio galimybę. Skambučio vertės grandinę sudaro trys pagrindiniai elementai: skambučio inicijavimas, skambučio tranzitas (atskiris atvejais skambučio tranzito elemento gali nebūti) ir skambučio užbaigimas. Technologiniu požiūriu, inicijuotas skambutis yra perduodamas nuo viešojo ryšių tinklo taško, kuriame skambutis buvo inicijuotas, iki komutacinės stoties, kuri skambutį nukreipia toliau: į to paties viešojo ryšių tinklo kitą komutacinę stotį; į to paties viešojo ryšių tinklo tašką, kuriame skambutis bus užbaigtas; į kito viešojo ryšių tinklo komutacinę stotį. Užbaigiamo skambučio atžvilgiu, skambutis nuo komutacinės stoties yra perduodamas iki viešojo ryšių tinklo taško, kuriame skambutis užbaigiamas. Technologiniu požiūriu komutacinė stotis, arba kitas tas pačias funkcijas atliekantis įrenginys, yra viešojo ryšių tinklo elementas, kuriame įvyksta skambučių sudarymas ir kuriame faktiškai įvyksta viešųjų ryšių tinklų susijungimas. Taigi, skambučių inicijavimą galima apibrėžti kaip skambučių perdavimą nuo viešojo ryšių tinklo taško, kuriame skambutis yra inicijuojamas, iki viešojo ryšių

tinklo komutacinės stoties (įskaitant stotį), kurioje gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas, o skambučių užbaigimą galima apibrėžti kaip skambučių perdavimą nuo viešojo ryšių tinklo komutacinės stoties (įskaitant šią stotį), kurioje yra ar gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas, iki viešojo ryšių tinklo taško, kuriame skambutis yra užbaigiamas. Skambučių tranzitas gali būti apibrėžtas kaip skambučio perdavimas nuo komutacinės stoties (neįskaitant šios komutacinės stoties), esančios arčiausiai viešojo ryšių tinklo taško, kuriame skambutis buvo inicijuotas, ir kurioje yra arba gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas, iki komutacinės stoties (neįskaitant šios komutacinės stoties), esančios arčiausiai viešojo ryšių tinklo taško, kuriame skambutis užbaigiamas ir kurioje yra arba gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas, per vieną (arba daugiau) komutacinę stotį, kuri nėra arčiausiai viešojo ryšių tinklo taško, kuriame skambutis inicijuojamas arba užbaigiamas. Principinė skambučių inicijavimo, skambučių tranzito ir skambučių užbaigimo schema yra pateikta 1 paveiksle.

1 paveikslas. Skambučio sudedamosios dalys.

Atsižvelgiant į anksčiau aprašytą užbaigiamo skambučio kelią skambučio vertės grandinėje, Skambučių užbaigimo paslaugoje yra svarbūs du elementai: viešojo ryšių tinklo komutacinė stotis, kuri parodo skambučių užbaigimo paslaugos pradžią, ir viešojo ryšių tinklo taškas, kuris parodo skambučių užbaigimo paslaugos pabaigą.

Viešojo ryšių tinklo, teikiamo fiksuotoje vietoje, apibrėžimas

Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo objektas yra Skambučių užbaigimo paslaugos viešuosiuose ryšių tinkluose, teikiamuose fiksuotoje vietoje. Atsižvelgiant į tai, yra svarbu nustatyti kas yra viešasis ryšių tinklas, teikiamas fiksuotoje vietoje.

Įstatymo 3 straipsnio 72 dalyje nurodyta, kad „viešasis fiksuotojo ryšio tinklas yra viešasis ryšių tinklas, kurio galiniai taškai yra fiksuoti“. Įstatymo 3 straipsnio 65 dalyje nurodyta, kad „tinklo galinis taškas yra fizinis taškas, kuriame suteikiama galimybė prijungti abonento įrangą prie viešojo ryšių tinklo“. Viešasis ryšių tinklas, teikiamas fiksuotoje vietoje, yra steigiamas naudojant fiksuotojo ryšio technologijas (pvz., metalines vytos poros linijas, šviesolaidines ryšio linijas, bendraašio kabelio linijas), o taip pat belaides arba judriojo ryšio technologijas, kur naudoti tik fiksuotojo ryšio

technologijas yra ekonomiškai nenaudinga. Viešasis ryšių tinklas, teikiamas fiksuotoje vietoje, gali būti steigiamas naudojant ne tik nuosavybės teise valdomus viešojo ryšių tinklo elementus, bet ir perkant kitų viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjų teikiamas paslaugas¹. Tačiau net ir naudojant kitų elektroninių ryšių paslaugų teikėjų paslaugas, tinklo galiniai taškai išlieka fiksuoti.

Atsižvelgiant į anksčiau nurodytas aplinkybes, viešasis ryšių tinklas, teikiamas fiksuotoje vietoje, (toliau – Tinklas) apibrėžiamas kaip viešasis ryšių tinklas, kurio galiniai taškai yra fiksuoti arba nefiksuoti erdvėje, tačiau dėl viešojo ryšių tinklo teikimo ypatybių ar tinklo galinių įrenginių savybių viešosiomis telefono ryšio paslaugomis galima naudotis tik fiksuotoje vietoje.

Skambučių užbaigimo paslaugos apibrėžimas technologiniu požiūriu

Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo dokumentuose, pateiktuose pirmajai viešajai nacionalinei konsultacijai², Tarnyba skambučių užbaigimo paslaugą siūlė apibrėžti taip:

skambučių perdavimas nuo Tinklo komutacinės stoties (įskaitant šią stotį), kurioje yra ar gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas, iki to paties arba kito Tinklo taško, kuris yra identifikuojamas konkrečiu telefono ryšio numeriu ir kuriame skambutis yra užbaigiamas.

Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo ataskaitos projektas ir susiję dokumentai, kuriuose buvo naudotas anksčiau pateiktas Skambučių užbaigimo paslaugų apibrėžimas, buvo pateikti Europos Komisijai³. Europos Komisija 2015 m. gegužės 26 d. raštu Nr. C(2015) 3608 final Tarnybai pateikė pastabas, tarp kurių buvo pastaba, susijusi su Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apibrėžimu. Europos Komisija savo sprendime dėl Tarnybos siūlytų priemonių nurodė:

„<...> Komisija mano, kad iš RRT pateikto produkto apibrėžimo negalima aiškiai nustatyti rinkos ribų. Visų pirma, dabartinis apibrėžimas palieka tam tikrą neaiškumą, ar į apibrėžtą skambučių užbaigimo rinką taip pat įtrauktas tranzito elementas. <...> Komisija turi rimtų abejonių, ar platesnis (palyginti su esamu) skambučių užbaigimo paslaugos apibrėžimas, kurį RRT pateikė pranešime apie planuojamą priemonę, nereiškia, kad gali būti reguliuojamos ir tranzito paslaugos, nors į atitinkamą rinką turėtų būti įtrauktas tik skambučių užbaigimo parametras. Norint tranzito paslaugas, kurios Rekomendacijoje dėl atitinkamų rinkų nelaikomos *ex ante* reguliuotinomis rinkomis, iš tikrųjų įtraukti į rinką, RRT turėjo prieš tai atlikti išsamią pakeičiamumo analizę pagal DIR gaires. Todėl Komisija, remdamasi iki šiol pateiktais duomenimis, turi rimtų abejonių, ar RRT atskyrė rinkas vadovaudamasi konkurencijos teisės principais ir laikydamasi Pagrindų direktyvos 15 straipsnio 3 dalies nuostatų.“

¹ Pavyzdžiui, naudojant viešųjų telefono ryšių paslaugų teikėjo pasirinkimo kodą kartu su didmeninės vietinės linijos suteikimo viešosioms telefono ryšio paslaugoms teikti (angl. *Wholesale Line Rental*) paslauga ir skambučių inicijavimo Tinkluose paslauga, nuomojantis elektroninių ryšių infrastruktūrą, perkant duomenų perdavimo paslaugas arba kitas operatorių teikiamas elektroninių ryšių paslaugas.

² Viešoji nacionalinė konsultacija vyko nuo 2015 m. vasario 27 d. iki 2015 m. kovo 20 d. Viešajai nacionalinei konsultacijai pateikti dokumentai skelbiami Tarnybos interneto svetainėje adresu <http://www.rtt.lt/lt/viesosios-konsultacijos/del-rinku-tyrimu-rezultatu.html> skyriuje „Pasibaigusios viešosios konsultacijos“.

³ Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo ataskaitą ir susiję dokumentai Europos Komisijai buvo pateikti 2015 m. balandžio 24 d.

Tarnyba, atsižvelgdama į Europos Komisijos pastabas, toliau atliks Skambučių užbaigimo paslaugos vertės grandinės analizę, kuri padės apibrėžti Skambučių užbaigimo paslaugą. Ataskaitos 2.1 skyriaus pradžioje buvo paminėta, kad Skambučių užbaigimo paslaugoje yra svarbūs du elementai: viešojo ryšių tinklo komutacinė stotis ir viešojo ryšių tinklo taškas, kuriame skambutis yra užbaigiamas. Nagrinėjant Skambučių užbaigimo paslaugos vertės grandinę pirmiausia ir vertinama kaip šie du elementai įtakoja Skambučių užbaigimo paslaugos techninį realizavimą ir paslaugos supratimą.

Komutacinė stotis yra Tinklo elementas, kuris atlieka persiunčiamų skambučių analizę ir „sprendžia“ į kurį galinį tinklo tašką turi būti siunčiamas skambutis. Minėta skambučių „analizė“ yra atliekama pagal telefono ryšio numerius. Skambutį inicijuojančiam operatoriui nėra svarbu kaip ir koku maršrutu bus perduotas skambutis nuo skambutį priėmusio operatoriaus komutacinės stoties, nes operatorius, priėmęs skambutį į jo viešajame ryšių tinkle įdiegtus telefono ryšio numerius, kontroliuos ir organizuos skambučio perdavimą toliau, o taip pat nustatys užmokestį už skambučio priėmimą į savo tinkle įdiegtus telefono ryšio numerius.

Anksčiau aprašyti skambučių maršruto parinkimo principai rodo, kad asmuo, turintis leidimą naudoti telefono ryšio numerius yra potencialus skambučio perdavimo nuo Tinklo komutacinės stoties iki taško, kuriame jis užbaigiamas, paslaugos teikėjas. Toliau yra vertinama, ar asmenį, turintį Tarnybos išduotą leidimą naudoti telefono ryšio numerius, galima laikyti asmeniu, kuris perduoda skambutį nuo Tinklo komutacinės stoties iki taško, kuriame skambutis užbaigiamas.

Lietuvoje telefono ryšio numerių skyrimą ir naudojimą reglamentuoja Telefono ryšio numerių skyrimo ir naudojimo taisyklės, patvirtintos Tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. 1V-1104 „Dėl Telefono ryšio numerių skyrimo ir naudojimo taisyklių ir Nacionalinio telefono ryšio numeracijos plano patvirtinimo“ (toliau – Numerių naudojimo taisyklės) ir Nacionalinis telefono ryšio numeracijos planas, patvirtintas Tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. 1V-1104 „Dėl Telefono ryšio numerių skyrimo ir naudojimo taisyklių ir Nacionalinio telefono ryšio numeracijos plano patvirtinimo“, (toliau – Numeracijos planas). Numeracijos plane nurodyta, kad telefono ryšio numeriai gali būti skirti viešųjų ryšių tinklų ir (arba) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjams ir netelekomunikacijų paslaugų teikėjams. Netelekomunikacijų paslaugų teikėjai neturi savo viešųjų ryšių tinklų, kurių elementai galėtų parinkti skambučio maršrutą, todėl netelekomunikacijų paslaugų teikėjai, siekdami teikti paslaugas, jiems skirtais telefono ryšio numeriais, kreipiasi į operatorius, kad šie įdiegtų Tarnybos skirtus telefono ryšio numerius. Pastarasis operatorius užtikrina skambučių maršruto parinkimą ir perdavimą nuo savo komutacinės stoties iki taško, kuriame skambutis bus užbaigtas. Netelekomunikacijų paslaugų teikėjas paprastai neturi jokių komercinių santykių su skambutį inicijuojančiu operatoriumi ir atsiskaitymus su inicijuojančiu operatoriumi tvarko skambutį priimančiais (užbaigiančiais) operatorius. Atsižvelgiant į anksčiau aprašytas aplinkybes, Tarnyba laiko, kad netelekomunikacijų paslaugų teikėjai, turintys Tarnybos išduotus leidimus naudoti telefono ryšio numerius, neatlieka skambučių perdavimo nuo viešojo ryšių tinklo komutacinės stoties, kurioje gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas, skambučiu užbaigti, todėl negali būti laikomi Skambučių užbaigimo paslaugos teikėjais.

Kai telefono ryšio numeriai yra skiriami elektroninių ryšių paslaugų teikėjams, jie taip pat ne visais atvejais atlieka skambučių perdavimą nuo viešojo ryšių tinklo komutacinės stoties, kurioje gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas, skambučiu užbaigti.

Lietuvoje yra pavyzdžių, kai viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjai, kurie turi leidimą naudoti telefono ryšio numerius, naudoja kitų elektroninių ryšių paslaugų teikėjų teikiamomis

paslaugomis (jų valdomais komutavimo ir maršrutizavimo elementais). Pastarieji operatoriai turi tinklų sujungimus su kitais elektroninių ryšių tinklais, priima skambučius, siunčiamus į tinklą įdiegtus ir kitiems asmenims skirtus numerius, užtikrina skambučių maršruto parinkimą, vykdo atsiskaitymus su kitais operatoriais, o taip pat nustato kainą, už skambučių priėmimą į tinklą įdiegtus numerius. Taigi, operatorius, kurio viešajame ryšių tinkle yra įdiegti tam tikri numeriai, užtikrina skambučių perdavimą nuo savo komutacinės stoties, kurioje gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas iki taško, kuriame skambučiai užbaigiami, taip pat nustato užmokestį už skambučių perdavimą nuo stoties ir gali įtakoti skambutį inicijuojančio operatoriaus patiriamas išlaidas bei gaunamų paslaugų sąlygas. Dėl anksčiau aprašytų aplinkybių, operatorius, kurio viešojo ryšių tinklo komutacinėje stotyje yra įdiegti kitam asmeniui skirti telefono ryšio numeriai, laikytinas asmeniniu, kuris perduoda skambutį nuo savo viešojo ryšių tinklo komutacinės stoties iki taško, kuriame skambučiai yra užbaigiami.

Lietuvoje dažnas atvejis yra ir tai, kad mažmeninių telefono ryšio paslaugų teikėjai mažmenines paslaugas teikia naudodami kitų operatorių elektroninių ryšių išteklius ir telefono ryšio numerius. Pastarieji operatoriai turi komutacines stotis, kuriose gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas, turi tinklų sujungimus su kitais viešaisiais ryšių tinklais, turi telefono ryšio numerius ir tokiu būdu kontroliuoja skambučių perdavimą nuo savo komutacinės stoties iki taškų, kuriuose skambučiai yra užbaigiami, o taip pat nustato užmokestį už skambučių perdavimą. Būtent pastarieji operatoriai, o ne asmenys, teikiantys mažmenines telefono ryšio paslaugas, gali įtakoti skambutį inicijuojančio operatoriaus patiriamas išlaidas ir gaunamų paslaugų sąlygas. Aprašytoje situacijoje elektroninių ryšių operatorius, kurio tinkle yra įdiegti telefono ryšio numeriai, kuris turi komutacinę stotį, kurioje gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas, yra laikytinas asmeniu, perduodančiu skambutį nuo savo viešojo ryšių tinklo komutacinės stoties iki taško, kuriame skambučiai yra užbaigiami, nes jis užtikrina skambučių perdavimą nuo komutacinės stoties, kurioje gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas iki taško, kuriame jie užbaigiami, o taip pat nustato užmokestį už skambučių perdavimą nuo stoties.

Anksčiau pateikta informacija rodo, kad užmokestį už skambučio priėmimą į konkretų telefono ryšio numerį, nustato Tinklo operatorius, kurio Tinkle yra įdiegtas konkretus telefono ryšio numeris. Pastarasis Tinklo operatorius taip pat organizuoja ir skambučio maršruto parinkimą savo Tinkle. Anksčiau pateikta informacija rodo, kad galia įvykdyti viešųjų ryšių tinklų sujungimą, priimti skambutį ir nustatyti tam tikrą kainą už priimtą skambutį yra koncentruota Tinklo operatoriuje, kurio komutacinėje stotyje yra įdiegtas konkretus telefono ryšio numeris. Dėl to skambučio užbaigimo paslaugą tikslinga sieti su asmeniu, kurio komutacinėje stotyje yra įdiegtas konkretus telefono ryšio numeris ir kurioje gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas. Atsižvelgiant į išdėstytą, Tarnyba Skambučių užbaigimo paslaugą apibrėžia taip:

skambučių perdavimas nuo Tinklo komutacinės stoties (įskaitant šią stotį), kurioje yra ar gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu to paties Tinklo komutacinėje stotyje, kuriame skambučiai yra užbaigiami

Viešųjų ryšių tinklų, teikiamų fiksuotoje vietoje, hierarchijos lygmenys

Operatoriaus pasirinkta Tinklo struktūra įtakoja kaip bus siunčiamas skambutis nuo Tinklo komutacinės stoties, kurioje yra arba gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas, iki taško,

kuriame skambutis bus užbaigtas. Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu (2007 m. sausio 1 d. – 2008 m. gruodžio 31 d.) ir šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu (2009 m. sausio 1 d. – 2014 m. rugsėjo 30 d.) Lietuvos operatoriai, išskyrus TEO LT, AB, atsižvelgdami į savo Tinklų struktūrą, viešuosius ryšių tinklus sujungti siūlė viename viešųjų ryšių tinklų sujungimo lygmenyje. TEO LT, AB Tinklo sujungimo su kitais operatoriais principai šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu ir Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu kito. Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu (2007 m. sausio 1 d. – 2008 m. gruodžio 31 d.) ir šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu (2009 m. sausio 1 d. – 2014 m. rugsėjo 30 d.) TEO LT, AB savo Tinklą su kitais viešųjų ryšių tinklų operatoriais siūlė sujungti trijuose viešųjų ryšių tinklų sujungimo lygmenyse: vietiniame tinklų sujungimo taške, nacionaliniame tinklų sujungimo taške, tarptautiniame tinklų sujungimo taške. TEO LT, AB, atsižvelgdama į viešųjų ryšių tinklų sujungimo lygmenis, diferencijavo Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainas. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu nuo 2009 m. sausio 1 d. iki 2013 m. balandžio 1 d., TEO LT, AB Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainas diferencijavo į Skambučių užbaigimo paslaugų, viešuosius ryšių tinklus sujungiant vietiniame tinklų sujungimo taške, kainas ir Skambučių užbaigimo paslaugų, viešuosius ryšių tinklus sujungiant nacionaliniame tinklų sujungimo taške, kainas. TEO LT, AB, vykdydama, Tarnybos direktoriaus 2012 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 1V-1900 „Dėl laikinųjų priemonių ūkio subjektui TEO LT, AB, turinčiam didelę įtaką Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, nustatymo“ nustatytus įpareigojimus, nuo 2013 m. balandžio 1 d. pradėjo taikyti vieną kainą už Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugas, jos nediferencijuojant pagal tai, vietiniame ar nacionaliniame tinklų sujungimo taške buvo sujungti viešieji ryšių tinklai. 2013 m. spalio 1 d. nustojus galioti Tarnybos direktoriaus 2012 m. gruodžio 18 d. įsakymui Nr. 1V-1900 „Dėl laikinųjų priemonių ūkio subjektui TEO LT, AB, turinčiam didelę įtaką Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, nustatymo“, TEO LT, AB toliau taikė vieną Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainą. TEO LT, AB, įgyvendindama Tarnybos direktoriaus 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1V-1359 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Skambučių inicijavimo viešajame ryšių tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ nustatytus įpareigojimus, nuo 2014 m. gruodžio 5 d. savo Tinklą su kitais operatoriais siūlo sujungti dviejuose viešųjų ryšių tinklų sujungimo lygmenyse: nacionaliniame tinklų sujungimo taške (taškuose) ir tarptautiniame tinklų sujungimo taške. Atsižvelgiant į Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu ir Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu įvykusius viešųjų ryšių tinklų sujungimo pokyčius, toliau yra analizuojama, ar tikslinga Skambučių užbaigimo paslaugą diferencijuoti atsižvelgiant į tai, kokiame lygmenyje viešieji ryšių tinklai yra sujungiami su Tinklais.

Kaip jau buvo minėta anksčiau, Tinklų operatoriai, išskyrus TEO LT, AB, viešuosius ryšių tinklus siūlo sujungti viename Tinklų lygmenyje. Dėl to analizę tokių operatorių atžvilgiu atlikti nėra tikslinga. Toliau yra analizuojama, ar Skambučių užbaigimo paslaugų sąvoką tikslinga detalizuoti atsižvelgiant į tai, kokias Skambučių užbaigimo paslaugas siūlė ir siūlo TEO LT, AB:

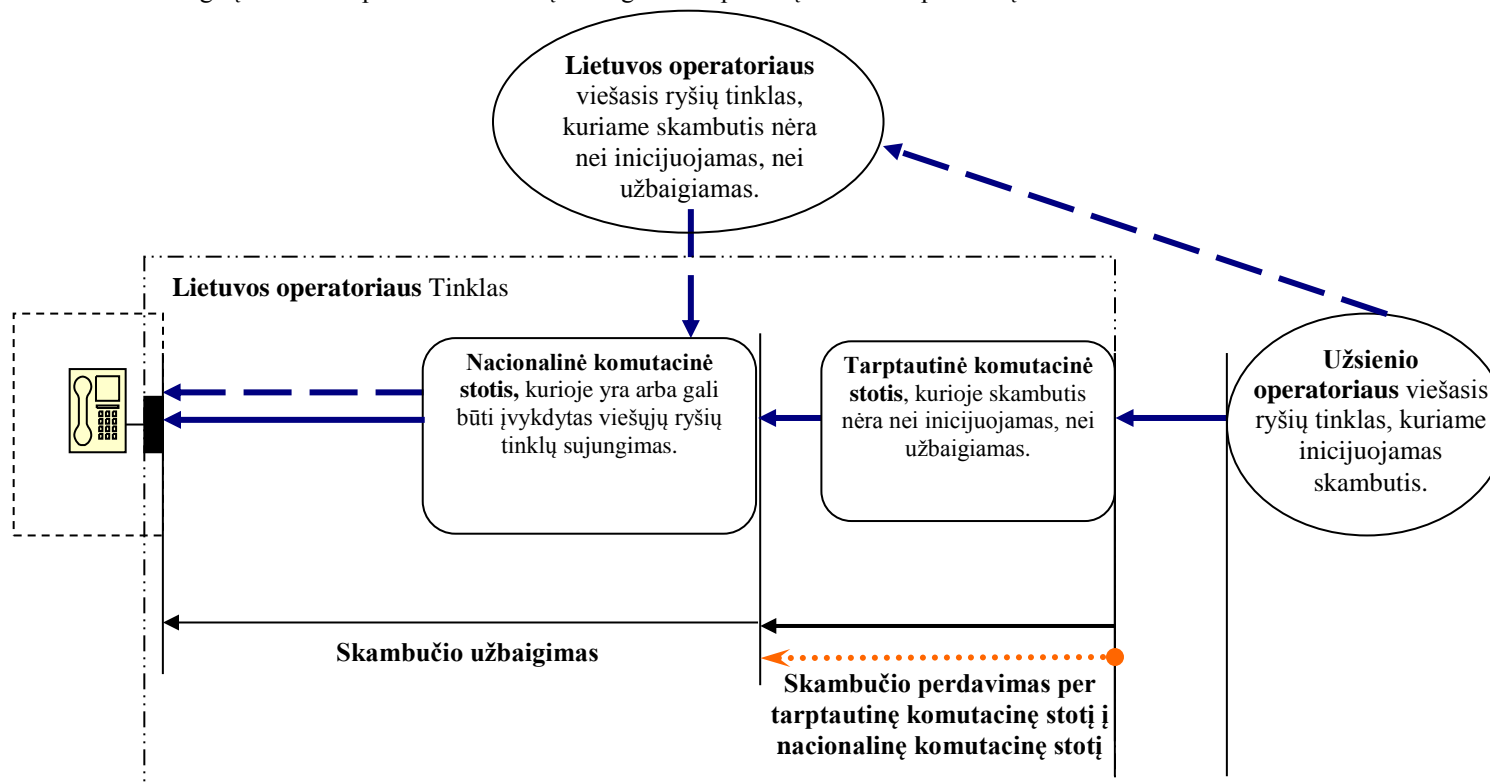
a) **vietinis viešųjų ryšių tinklų sujungimo lygmuo ir nacionalinis viešųjų ryšių tinklų sujungimo lygmuo.** Kaip jau buvo minėta, TEO LT, AB iki 2014 m. gruodžio 5 d. savo Tinklą su kitais operatoriais siūlė sujungti trijuose tinklų sujungimo lygmenyse, o iki 2013 m. balandžio 1 d. Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugos ir jų kainos buvo diferencijuojamos. Tačiau

pastebėtina tai, kad nei vienas operatorius Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu savo viešojo ryšių tinklo su TEO LT, AB Tinklu nebuvo sujungęs TEO LT, AB vietiniame tinklų sujungimo taške ir negavo Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle, viešuosius ryšių tinklus sujungiant vietiniame tinklų sujungimo taške, paslaugų. Tarnybos nuomone, šios paslaugos ateityje taip pat nebus perkamos. Tokią išvadą leidžia daryti toliau pateikta informacija. 2012 m. buvo parengtos Tinklo „iš apačios į viršų“ ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (angl. *Bottom-Up Long Run Average Incremental Costs, BU-LRAIC*) (toliau – BU-LRAIC) skaičiavimo metodinės gairės. Jose nurodyta, kad efektyviai veikiantis Tinklo operatorius, diegdamas ateinančios kartos tinklą (angl. *Next Generation Network, NGN*), diegtų plokščių vieno lygmens Tinklą, vietoj dviejų lygių (vietinio ir nacionalinio lygmenų) Tinklo. Atsižvelgdamas į tai, efektyviai rinkoje veikiantis Tinklo operatorius, teiktų tiesiog Skambučių užbaigimo paslaugas Tinkle, o Skambučių užbaigimo paslaugos, viešuosius ryšių tinklus sujungiant vietiniu lygiu ir nacionaliniu lygiu, atskirai nebūtų teikiamos. Tarnybos atliktas Tinklo, grįsto NGN technologija, modeliavimas taip pat parodė, kad Tinklo operatoriai pasirinktų plokščių vieno lygmens Tinklo struktūrą. Taigi, atsižvelgiant į tai, kad faktiškai Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle, viešuosius ryšių tinklus sujungiant vietiniame tinklų sujungimo taške, paslaugos nebuvo perkamos ir šios paslaugos, efektyviai veikiančio Tinklo operatoriaus nebūtų teikiamos, nėra tikslinga Skambučių užbaigimo paslaugas diferencijuoti į Skambučių užbaigimo paslaugas, teikiamas viešuosius ryšių tinklus sujungiant vietiniame tinklų sujungimo taške, ir Skambučių užbaigimo paslaugas, viešuosius ryšių tinklus sujungiant nacionaliniame tinklų sujungimo taške;

b) **nacionalinis viešųjų ryšių tinklų sujungimo lygmuo ir tarptautinis viešųjų ryšių tinklų sujungimo lygmuo.** TEO LT, AB standartinio pasiūlymo sujungti elektroninių ryšių tinklus⁴, galiojusio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje, A.4.1 priede nurodyta, kad užsienyje inicijuoti ir per TEO LT, AB Tinklą į konkretaus Lietuvos operatoriaus viešąjį ryšių tinklą siunčiami skambučiai, o taip pat užsienyje inicijuoti ir per konkretaus Lietuvos operatoriaus viešąjį ryšių tinklą į TEO LT, AB Tinklą siunčiami skambučiai, yra kreipiami per tarptautinį tinklų sujungimo tašką. Jei TEO LT, AB ir operatoriaus viešieji ryšių tinklai nėra sujungti tarptautiniame tinklų sujungimo taške, skambučiai yra kreipiami per nacionalinį tinklų sujungimo tašką. Pastebėtina tai, kad BU-LRAIC skaičiavimo metodinėse gairėse taip pat nustatyta, kad per Tinklą perduodant tarptautinius skambučius, yra naudojama tarptautinė komutacinė stotis. Tačiau, kaip buvo nurodyta anksčiau, tam, kad skambutis, inicijuotas užsienyje, būtų perduotas iki TEO LT, AB Tinklo galinio taško, nėra būtina viešuosius ryšių tinklus sujungti tarptautiniame tinklų sujungimo taške. Taip pat skambučio, inicijuoto užsienyje, perdavimas nuo konkretaus Tinklo komutacinės stoties, kurioje yra arba gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas, iki to Tinklo taško, kuriame jis bus užbaigtas, turi alternatyvą – tranzitą per kitą viešąjį ryšių tinklą. Ši alternatyva yra detaliau išnagrinėta toliau. Skambučiai, inicijuoti užsienio operatorių viešuosiuose ryšių tinkluose, konkretaus Lietuvos operatoriaus Tinkle gali būti užbaigiami juos siunčiant tiesiai į šio operatoriaus Tinklą arba juos siunčiant per kito Lietuvos operatoriaus viešąjį ryšių tinklą (žr. 2 paveikslą).

⁴ Standartiniai pasiūlymai sujungti elektroninių ryšių tinklus yra skelbiami Tarnybos interneto svetainėje. Juos galima rasti šiuo adresu: <http://www.rtt.lt/verslui/konkurencijos-prieziura/standartiniai-pasiulymai/pasiulymai-sujungti-elektroniniu-42yk.html>

2 paveikslas. Skambučio, inicijuoto užsienio operatoriaus viešajame ryšių tinkle ir užbaigto Lietuvos operatoriaus Tinkle, kelias, kuomet skambutis siunčiamas užbaigti į Lietuvos operatoriaus Tinklą tiesiogiai arba per kitą Lietuvos operatorių.

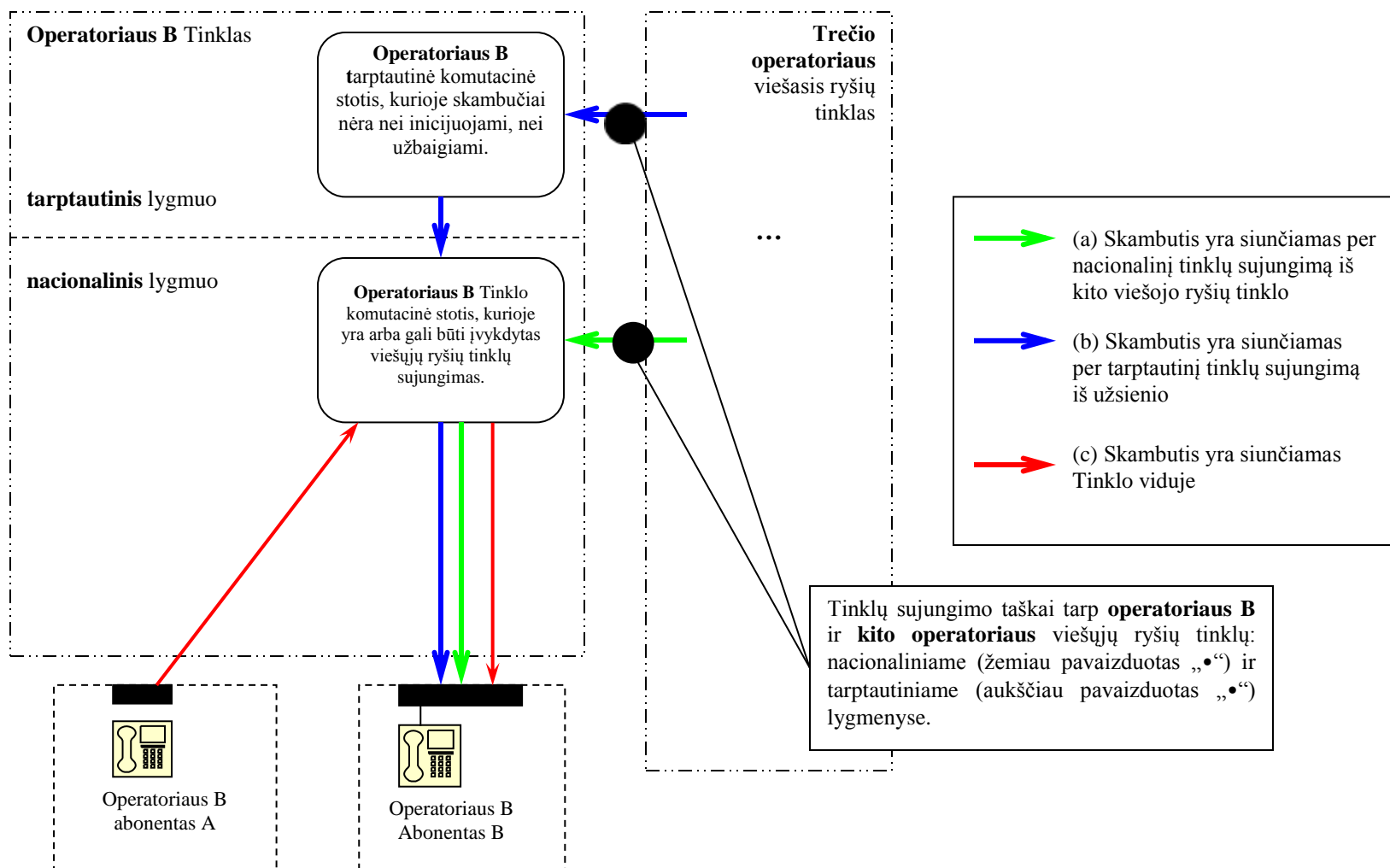

←.....→ Tiriamuoju laikotarpiu nereguluota skambučio kelio atkarpa.

← Skambučio kelias, kai skambutis, inicijuotas užsienio operatoriaus viešajame ryšių tinkle, užbaigiamas Lietuvos operatoriaus Tinkle, kuomet skambutis siunčiamas užbaigti į Lietuvos operatoriaus Tinklą per tarptautinę komutacinę stotį (1 skambučio kelias).

←- - - Skambučio kelias, kai skambutis, inicijuotas užsienio operatoriaus viešajame ryšių tinkle, užbaigiamas Lietuvos operatoriaus Tinkle, kuomet skambutis siunčiamas užbaigti į Lietuvos operatoriaus Tinklą per kitą Lietuvos operatorių ir užbaigiamas per nacionalinę komutacinę stotį (2 skambučio kelias).

3 paveikslas. Skambučių užbaigimo paslaugų pasikartojimas, kai skambučiai inicijuojami skirtinguose viešuosiuose ryšių tinkluose.

Užsienio operatoriui siunčiant skambučius užbaigti į Lietuvos operatoriaus Tinklą tiesiogiai, skambutis patenka į Lietuvos operatoriaus komutacinę stotį ir yra siunčiamas į Tinklo tašką, kuriame skambutis bus užbaigtas. Siunčiant skambučius užbaigti į TEO LT, AB Tinklą tiesiogiai, skambutis patenka į TEO LT, AB tarptautinę komutacinę stotį, iš kurios skambutis yra perduodamas į nacionalinę komutacinę stotį, iš kurios yra siunčiamas užbaigti TEO LT, AB Tinklo taške. Užsienio operatoriui siunčiant skambučius užbaigti į Lietuvos operatoriaus Tinklą tranzitu per kitą Lietuvos operatorių, skambutis yra siunčiamas į Lietuvos operatoriaus tinklo komutacinę stotį, iš kurios yra persiunčiamas į kito Lietuvos operatoriaus Tinklo komutacinę stotį, iš kurios skambutis yra nukreipiamas į Tinklo tašką užbaigti skambutį. Jei skambutis, inicijuotas užsienio operatoriaus viešajame ryšių tinkle, siunčiamas užbaigti į TEO LT, AB Tinklą tranzitu per kitą Lietuvos operatorių, skambutis patenka į Lietuvos operatoriaus viešojo ryšių tinklo komutacinę stotį, iš kurios persiunčiamas į TEO LT, AB nacionalinę komutacinę stotį, iš kurios skambutis siunčiamas į Tinklo galinį tašką. Taigi, kai užsienyje inicijuotas skambutis yra siunčiamas užbaigti į TEO LT, AB Tinklą tiesiogiai, atsirandančią atkarpą tarp TEO LT, AB tarptautinės komutacinės stoties ir TEO LT, AB nacionalinės komutacinės stoties (žr. 2 paveikslą) galima pakeisti alternatyviu keliu – tranzitu per kitą Lietuvoje veikiančią operatorių. Tai sudaro galimybę visiems Lietuvoje veikiantiems operatoriams konkuruoti dėl skambučių srauto, inicijuoto užsienio operatorių viešuosiuose ryšių tinkluose, priėmimo Lietuvos Respublikoje. Dėl to, nagrinėjant užsienyje inicijuoto skambučio užbaigimo TEO LT, AB Tinkle, kai skambutis siunčiamas tiesiogiai į TEO LT, AB Tinklą, paslaugą, pakanka nagrinėti skambučių perdavimą nuo TEO LT, AB nacionalinės stoties iki TEO LT, AB Tinklo taško. Apibendrinant tai, kas išdėstyta anksčiau šioje pastraipoje, nėra tikslinga Skambučių užbaigimo paslaugų diferencijuoti į Skambučių užbaigimo paslaugas, teikiamas viešuosius ryšių tinklus sujungiant nacionaliniame tinklų sujungimo taške, ir Skambučių užbaigimo paslaugas, viešuosius ryšių tinklus sujungiant tarptautiniame tinklų sujungimo taške.

Atsižvelgiant į tai, kas buvo išdėstyta anksčiau, darytina išvada, kad Skambučių užbaigimo paslaugų nėra tikslinga diferencijuoti pagal Tinklų hierarchijos lygmenis, o Skambučių užbaigimo paslaugą tikslinga susieti su vienu – nacionaliniu – Tinklo lygmeniu. Pastebėtina tai, kad ir kur būtų inicijuotas skambutis – tame pačiame Tinkle, kitame viešajame ryšių tinkle, užsienyje – skambutis bus siunčiamas taip pat – *nuo Tinklo komutacinės stoties (įskaitant šią stotį), kurioje yra ar gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas, iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu to paties Tinklo komutacinėje stotyje, kuriame skambutis yra užbaigiamas* (žr. 3 paveikslą).

Paketų ir grandinių komutacija

Lietuvoje viešosios fiksotojo telefono ryšio paslaugos, kurių viena iš paslaugų yra skambučiai, Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu ir tyrimo metu buvo teikiamos naudojant tiek paketų (angl. *Voice over IP* arba VoIP), tiek grandinių (angl. *Public Switched Telephone Network* arba PSTN) komutaciją. Atsižvelgiant į anksčiau aprašytus viešųjų fiksotojo telefono ryšio paslaugų – skambučių – teikimo būdus, ir tai, kad Skambučių užbaigimo paslaugos yra viena iš skambučių sudėtinųjų dalių, Tarnybos nuomone, Skambučių užbaigimo paslaugos turėtų būti teikiamos, naudojant tiek grandinių, tiek paketų komutaciją. Tarnyba, siekdama įvertinti Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų ir gavėjų nuomonę, Anketoje pateikė klausimą „*Ar sutinkate, kad skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose ryšių tinkluose, teikiamuose fiksotoje vietoje, paslaugos teikiamos naudojant tiek paketų, tiek grandinių komutaciją.*“. Respondentai sutiko su Tarnybos teiginiu.

Pastebėtina ir tai, kad Rinkų rekomendacijos 2014 aiškinamojo memorandumo 4.1.3 skyriuje taip pat konstatuota, jog Skambučių užbaigimo paslaugų rinka apima skambučių užbaigimo paslaugas PSTN ir interneto protokolo (angl. *Internet Protocol*, IP) tinkluose (angl. „*In line with technology-neutral approach, the wholesale fixed termination market comprises termination on PSTN and IP networks<...>.*“). Taigi, atsižvelgiant į anksčiau aprašytas aplinkybes, laikoma, kad Skambučių užbaigimo paslaugos yra teikiamos naudojant tiek grandinių, tiek paketų komutaciją.

Skambučiai į geografinius ir negeografinius telefono ryšio numerius

Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo dokumentuose, pateiktuose pirmajai viešajai nacionalinei konsultacijai⁵, Tarnyba siūlė į Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apibrėžimą įtraukti skambučius į visus telefono ryšio numerius, išskyrus skambučius į telefono ryšio numerius iš serijos 6XXXXXXX. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo ataskaitos projektas ir susiję dokumentai su Tarnybos išvada dėl negeografinių numerių įtraukimo į Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apibrėžimą, buvo pateikti Europos Komisijai. Europos Komisija 2015 m. gegužės 26 d. Nr. C(2015) 3608 final Tarnybai pateikė pastabas, tarp kurių buvo pastaba dėl skambučių į negeografinius telefono ryšio numerius įtraukimo į Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apibrėžimą. Europos Komisija savo sprendime dėl Tarnybos siūlytų priemonių nurodė:

„<...>Komisija pripažįsta, kad, esant tokiai negeografinių numerių ir operatorių tarpusavio sutartinių susitarimų įvairovei, skambučių į tam tikrus negeografinius numerius užbaigimo paslaugos kai kuriose valstybėse narėse iš tikrųjų gali būti atitinkamos skambučių užbaigimo paslaugų rinkos dalis, kartu ji pažymi, kad RRT nuodugniai neišnagrinėjo rinkos savybių ir, svarbiausia, konkurencijos sąlygų, būdingų skambučių į įvairius Lietuvoje naudojamus negeografinius numerius užbaigimo paslaugoms. <...> Komisija mano, kad RRT nepakankamai įvertino, ar rinkos ir konkurencinės sąlygos, būdingos skambučių į įvairius negeografinius numerius užbaigimo paslaugoms, yra panašios į balso skambučių, siunčiamų į geografinius numerius, užbaigimo paslaugų rinkos ir konkurencinės sąlygas. <...> Todėl Komisija išreiškia rimtas abejones, ar RRT pateiktas produkto rinkos apibrėžimas atitinka Pagrindų direktyvos 15 straipsnio 3 dalį, kurioje nustatyta, kad nacionalinės reguliavimo institucijos geografines rinkas savo teritorijoje apibrėžia vadovaudamosi konkurencijos teisės principais ir atidžiai atsižvelgdamos į Rekomendaciją dėl atitinkamų rinkų ir gaires.“

Tarnyba, atsižvelgdama į Europos Komisijos pastabas, atlieka papildomą analizę, ar skambučiai visais telefono ryšio numeriais, turi būti įtraukti į Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apibrėžimą.

Įstatymo 3 straipsnio 76 dalyje nurodyta, kad viešosios fiksotojo telefono ryšio paslaugos yra „viešosios telefono ryšio paslaugos, teikiamos viešuoju fiksotojo ryšio tinklu.“. Įstatymo 3 straipsnio 78 dalyje nurodyta, kad viešosios telefono ryšio paslaugos yra „visuomenei prieinamos paslaugos, skirtos tiesiogiai arba netiesiogiai siųsti ir gauti nacionalinius arba nacionalinius ir tarptautinius skambučius naudojant atitinkamą telefono ryšio numerį ar numerius, nurodytus Nacionaliniame telefono ryšio numeracijos plane.“. Numeracijos plane nurodyta, kad „numeris – skaitmenų nuo 0 iki 9

⁵ Viešoji nacionalinė konsultacija vyko nuo 2015 m. vasario 27 d. iki 2015 m. kovo 20 d. Viešajai nacionalinei konsultacijai pateikti dokumentai skelbiami Tarnybos interneto svetainėje adresu <http://www.rrt.lt/lt/viesosios-konsultacijos/del-rinku-tyrimu-rezultatu.html> skyriuje „Pasibaigusios viešosios konsultacijos“.

kombinacija, identifikuojanti tinklo galinį tašką ir apimanti pakankamai informacijos skambučiui į šį tinklo galinį tašką nukreipti.“. Numeracijos plane yra nurodytos 9 numerių serijos (žr. 1 lentelę).

Numeracijos plane nurodytus telefono ryšio numerius iš numerių serijos 1XX(XXX) galima sugrupuoti į keletą numerių serijų grupių: numerių serijos 13XX, 14XX, 15XX, 16XX, 117, 119 (telefono ryšio numeriai, kurie yra naudojami viešųjų ryšių tinklų ir (ar) viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų be atskiro Tarnybos išduoto leidimo); numerių serija 18XX (skiriami tik netelekomunikacijų paslaugų teikėjams); numerių serija 116XXX; numerių serija 19XXX (telefono ryšio numeriai, kurie skiriami viešųjų ryšių tinklų ir (ar) viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjams arba netelekomunikacijų paslaugų teikėjams); bendrasis pagalbos numeris 112; viešojo ryšių tinklo ir (arba) viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų informacijai, įskaitant informacijai apie visus viešųjų telefono ryšio paslaugų abonentus, įrašytus į viešuosius spausdintus ir (ar) elektroninius abonentų sąrašus, teikti skirtas numeris 118.

1 lentelė. Numeracijos plane nurodytos numerių serijos.

Eil. Nr.	Numerių serija	Numerio paskirtis	Numerių tipas
1.	1XX(XXX)	trumpieji numeriai	negeografinis
2.	2XXXXXXXX	rezervuota	
3.	3XXXXXXXX	viešųjų fiksotojo telefono ryšio paslaugų numeriai	geografinis
4.	4XXXXXXXX	viešųjų fiksotojo telefono ryšio paslaugų numeriai	geografinis
5.	5XXXXXXXX	viešųjų fiksotojo telefono ryšio paslaugų numeriai	geografinis
6.	6XXXXXXXX	viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų numeriai	negeografinis
7.	7XXXXXXXX	paslaugų (asmeninio numerio ir panašių) numeriai	negeografinis
8.	8XXXXXXXX	paslaugų (nemokamo pokalbio ir panašių) numeriai	negeografinis
9.	9XXXXXXXX	paslaugų (padidinto tarifo ir panašių) numeriai	negeografinis

Toliau kiekviena telefono ryšio numerių grupė iš numerių serijos 1XX(XXX) yra vertinama atskirai:

a) numerių serijos 13XX, 14XX, 15XX, 16XX, o taip pat numeriai 117 ir 119. Telefono ryšio numeriai iš minėtų numerių serijų yra naudojami viešųjų ryšių tinklų ir (arba) viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų ir skambučių maršrutizavimo prasme, skambučiai siunčiami į telefono ryšio numerius iš numerių serijų 13XX-16XX bei 117 ir 119 yra skambučiai tame pačiame (savame) Tinkle. Tarnyba, atsižvelgdama į anksčiau aprašytas aplinkybes, daro išvadą, kad skambučių siuntimas telefono ryšio numeriais iš numerių serijų 13XX, 14XX, 15XX, 16XX ir numeriais 117, 119 ir su tuo susijusių Skambučių užbaigimo paslaugų suteikimas nėra tas „butelio kakliukas“, kuris riboja konkurenciją teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas. Dėl to Tarnyba laiko, kad skambučių siuntimas telefono ryšio numeriais iš numerių serijų 13XX, 14XX, 15XX, 16XX ir numeriais 117, 119 neturi būti įtrauktas į Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apimtį;

b) numerių serija 18XX: Šie telefono ryšio numeriai yra skiriami netelekomunikacijų paslaugų teikėjams. Šie numeriai, be kita ko, yra naudojami informacinių paslaugų teikimui klientams ir jų naudotojai yra valstybinės įstaigos, draudikai, finansinių paslaugų teikėjai, saugos tarnybos, susisiekimo paslaugų teikėjai, maitinimo paslaugų teikėjai ir pan. Asmenys, gavę leidimą naudoti telefono ryšio numerius iš numerių serijos 18XX renkasi operatorių, kurio viešajame ryšių tinkle telefono ryšio numeris bus įdiegtas. Taigi, skambučius siunčiant telefono ryšio numeriais iš numerių serijos 18XX, skambutis yra perduodamas nuo konkretaus Tinklo komutacinės stoties iki taško,

kuriame jis bus užbaigtas. Lietuvoje egzistuoja įvairi praktika kaip skambučius priimančias operatorius apmokestina skambučius į telefono ryšio numerius iš numerių serijų 18XX: vienais atvejais yra taikoma standartinė kaina už Skambučių užbaigimo paslaugas, kitais atvejais yra taikomas pajamų dalijimosi mechanizmas tarp skambučius inicijuojančio operatoriaus, skambučius priimančio operatoriaus ir asmens, turinčio teisę naudoti tam tikrą numerį. Lietuvoje yra bent trys operatoriai, kurie teikia Tinklo paslaugas asmenims, turintiems leidimą naudoti telefono ryšio numerius iš numerių serijos 18XX. Tam tikrais atvejais, telefono ryšio numerių iš numerių serijos 18XX naudotojas yra suinteresuotas, kad mažmeninės skambučių į šiuos telefono ryšio numerius kainos nebūtų didelės. Tarnyba, atsižvelgdama į tai, kad asmuo, turintis leidimą naudoti telefono ryšio numerius iš numerių serijos 18XX, turi galimybę pasirinkti Tinklo teikėją ir tokių teikėjų Lietuvoje yra bent trys, o taip pat atsižvelgdama į tai, kad telefono ryšio numerio iš numerių serijos 18XX naudotojas turi galimybę arba interesą įtakoti mažmeninės paslaugos kainą, laiko, kad Skambučių užbaigimo paslaugos suteikimas siunčiant skambučius telefono ryšio numeriais 18XX, nėra tas „butelio kakliukas“, kuris daro įtaką konkurencijai teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas. Remdamasi anksčiau išdėstytais argumentais, Tarnyba daro išvadą, kad skambučių siuntimas telefono ryšio numeriais iš numerių serijos 18XX, neturi būti įtrauktas į Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apimtį;

c) numerių serija 116XXX: teikiant paslaugas minėtais telefono ryšio numeriais Skambučių užbaigimo paslaugos paprastai yra teikiamos sau, nes siunčiant skambutį į konkretų telefono ryšio numerį jis yra perduodamas savo Tinklu iki privačios komutacinės stotelės (angl. *Private Branch Exchange*) arba identiškas funkcijas atliekančio įrenginio. Teikdamas Skambučių užbaigimo paslaugas sau, Tinklo operatorius kontroliuoja šių paslaugų suteikimo sąlygas, įskaitant kainas, o tai nesukuria „butelio kakliuko“, kuris ribotą konkurenciją teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas dėl Skambučių užbaigimo paslaugų egzistavimo. Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, skambučių siuntimas telefono ryšio numeriais iš numerių serijų 116XXX nėra įtraukiamas į Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apimtį.

d) numerių serija 19XXX: šie telefono ryšio numeriai gali būti skirti tiek viešųjų ryšių tinklų ir (arba) viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjams, tiek netelekomunikacijų paslaugų teikėjams, tačiau toks pats telefono ryšio numeris gali būti įdiegtas tik viename viešajame ryšių tinkle. Kai leidimai naudoti telefono ryšio numerius yra skiriami netelekomunikacijų paslaugų teikėjams, jie, siekdami priimti skambučius, kreipiasi į konkretų operatorių, kad šis užtikrintų skambučių priėmimą iš kitų viešųjų ryšių tinklų ir tolesnį skambučių maršrutizavimą. Kai leidimai naudoti telefono ryšio numerius yra skiriami Tinklo operatoriams, jie siūlo paslaugas netelekomunikacijų paslaugų teikėjams, kurių pagalba pastarieji galėtų teikti savo paslaugas nagrinėjamais telefono ryšio numeriais. Telefono ryšio numeriais iš numerių serijos 19XXX yra teikiamos klientų aptarnavimo paslaugos ir jas naudoja finansinių paslaugų, draudimo paslaugų, susisiekiimo paslaugų teikėjai. Atsižvelgiant į tai, kad telefono ryšio numeris gali būti diegiamas tik viename viešajame ryšių tinkle, priimti skambutį telefono ryšio numeriu iš numerių serijos 19XXX bus reikalinga Skambučių užbaigimo paslauga. Tačiau pastebėtina tai, kad skambučiai telefono ryšio numeriais iš numerių serijos 19XXX yra vienkryptės – skambučiai, siunčiami telefono ryšio numeriais iš numerių serijos 19XXX, yra tik priimami ir šiais telefono ryšio numeriais nėra skambinama atgal skambutį inicijavusiam asmeniui. Atsižvelgiant į tai, kad skambučių siuntimas telefono ryšio numeriais 19XXX nėra abipusio ryšio paslauga, skambutį priimančias operatorius nėra suinteresuotas didinti skambutį inicijuojančio operatoriaus sąnaudų nustatydamas didelę Skambučių užbaigimo paslaugų kainą. Nustačius didelę Skambučių užbaigimo paslaugų kainą, mažės paslaugos patrauklumas ir uždirbamos pajamos. Asmuo, turintis leidimą naudoti telefono ryšio

numerius iš numerių serijos 19XXX, gali rinktis tarp skirtingų Tinklo operatorių, kurių Lietuvoje yra bent 3. Tam tikrais atvejais Tinklo operatorius sudaro sąlygas mažmeninės paslaugos kainą nustatyti pačiam netelekomunikacijų paslaugų teikėjui. Tarnyba, atsižvelgdama į anksčiau parašytas aplinkybes, daro išvadą, kad Skambučių užbaigimo paslaugos, kai skambučiai siunčiami telefono ryšio numeriais iš numerių serijos 19XXX nėra tas „butelio kakliukas“, kuris daro įtaką konkurencijai teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, ir skambučių siuntimas telefono ryšio numeriais iš numerių serijų 19XXX neturi būti įtrauktas į Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apimtį.

e) telefono ryšio numeris 112: šis telefono ryšio numeris yra naudojamas susisiekti su Bendroju pagalbos centru ir skambučiai, inicijuoti konkrečiame viešajame ryšių tinkle surenkant telefono ryšio numerį 112, yra nukreipiami į Bendrąjį pagalbos centrą. Siunčiant skambučius telefono ryšio numeriu 112, Skambučių užbaigimo paslaugos yra teikiamos sau arba jos išvis nėra suteikiamos. Šios aplinkybės rodo, kad Skambučių užbaigimo paslaugų, kai skambučiai yra siunčiami telefono ryšio numeriu 112, suteikimo sąlygos skiriasi nuo kitų Skambučių užbaigimo paslaugų ir jos neturi ypatumų, galinčių riboti konkurenciją teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas. Dėl to skambučių siuntimas telefono ryšio numeriu 112, neturi būti įtrauktas į Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apimtį.

f) telefono ryšio numeris 118: šis telefono ryšio numeris yra naudojamas viešojo ryšių tinklo ir (arba) viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų informacijai, įskaitant informacijai apie visus viešųjų telefono ryšio paslaugų abonentus, įrašytus į viešuosius spausdintus ir (ar) elektroninius abonentų sąrašus, teikti. Skambučių siuntimo į 118 telefono ryšio numerius didmeninių paslaugų, kurių viena iš sudėtinių dalių yra Skambučių užbaigimo paslaugos, kaina yra reguliuojama universaliųjų elektroninių ryšių paslaugų kainų aukščiausiąja riba, nustatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. spalio 27 d. nutarimo Nr. 1248 „Dėl Universaliųjų elektroninių ryšių paslaugų teikimo nuostolių kompensavimo taisyklių patvirtinimo ir universaliųjų elektroninių ryšių paslaugų kainų aukščiausios ribos nustatymo bei kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pripažinimo netekusiais galios“ priede. Atsižvelgiant į tai, kad Skambučių užbaigimo paslaugų, kai skambučiai yra siunčiami į telefono ryšio numerį 118, teikimas jau yra reguliuojamas, skambučių siuntimas telefono ryšio numeriu 118 neturi būti įtrauktas į Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apimtį.

Kaip matyti iš 1 lentelėje pateiktos informacijos, telefono ryšio numeriai iš numerių serijos 2XXXXXXX yra rezervuoti ir šiuo metu nėra naudojami. Atsižvelgiant į tai, skambučių siuntimas telefono ryšio numeriais iš numerių serijos 2XXXXXXX nėra įtraukiamas į Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apimtį.

Iš 1 lentelėje pateiktos informacijos taip pat matyti, kad numerių iš numerių serijų 3XXXXXXX, 4XXXXXXX ir 5XXXXXXX paskirtis yra „viešųjų fiksotojo telefono ryšio paslaugų numeriai“ ir telefono ryšio numeriai iš numerių serijų 3XXXXXXX, 4XXXXXXX ir 5XXXXXXX yra faktiškai naudojami viešosioms fiksotojo telefono ryšio paslaugoms teikti – sudaryti sąlygas pokalbiui tarp dviejų (ar daugiau) fizinių ir (arba) juridinių asmenų. Kaip buvo nurodyta anksčiau, telefono ryšio numeris yra naudojamas parinkti skambučio maršrutą, o taip pat identifikuoti Tinklo tašką, iki kurio yra perduodamas skambutis. Skambutį inicijuojančio operatoriaus komutacinė stotis, nustačiusi, kad inicijuotas skambutis siunčiamas telefono ryšio numeriu iš numerių serijų 3XXXXXXX, 4XXXXXXX, 5XXXXXXX yra įdiegtas kitame Tinkle, skambutį nukreips į tą Tinklą. Šio Tinklo komutacinė stotis skambutį nukreips į Tinklo tašką, identifikuojamą konkrečiu telefono ryšio numeriu iš numerių serijų 3XXXXXXX, 4XXXXXXX, 5XXXXXXX, kuriame skambutis ir bus užbaigtas. Skambutį priimančias operatorius už skambučio perdavimą nuo savo komutacinės stoties iki Tinklo taško nustato užmokestį, kuris yra skambutį inicijavusio operatoriaus sąnaudos, patiriamos teikiant

telefono ryšio paslaugas. Skambučius priimančias operatorius taip pat gali įtakoti kitas skambučio perdavimo sąlygas, kurios gali daryti įtaką skambutį inicijuojančiam operatoriui galimybei teikti elektroninių ryšių paslaugas. Atsižvelgiant į tai, skambučių siuntimas telefono ryšio numeriais iš numerių serijų 3XXXXXXX, 4XXXXXXX ir 5XXXXXXX, yra įtraukiamas į Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apimtį.

Numeracijos plane nurodyta, kad telefono ryšio numeriai iš numerių serijos 6XXXXXXX yra „viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų numeriai“ ir šie numeriai faktiškai yra naudojami judriojo telefono ryšio paslaugoms ir kitoms elektroninių ryšių paslaugoms judriojo ryšio tinklais teikti. Pastebėtina tai, kad Lietuvoje nėra galima perkelti telefono ryšio numerių iš numerių serijos 6XXXXXXX iš viešųjų judriojo ryšio tinklų į Tinklus. Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, skambučių siuntimas telefono ryšio numeriais iš numerių serijos 6XXXXXXX nėra įtraukiamas į Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apimtį.

Telefono ryšio numeriai iš numerių serijos 7XXXXXXX gali būti įdiegti tiek Tinkluose, tiek judriojo ryšio tinkluose. Tačiau faktiškai minėti telefono ryšio numeriai yra naudojami viešosioms fiksuotojo telefono ryšio paslaugoms teikti kaip alternatyva viešosioms fiksuotojo telefono ryšio paslaugoms naudojant geografinius telefono ryšio numerius⁶. Asmuo gali siųsti ir priimti skambučius telefono ryšio numeriais iš numerių serijos 7XXXXXXX ir naudojant minėtus telefono ryšio numerius yra užtikrinama abipusė komunikacija tarp skambinančiojo ir to, kuriam skambinama. Viešąsias fiksuotojo telefono ryšio paslaugas naudojant telefono ryšio numeriai iš numerių serijos 7XXXXXXX pagrinde teikia alternatyvūs fiksuotojo telefono ryšio teikėjai ir šioms paslaugoms teikti yra naudojama VoIP technologija. Pastebėtina tai, kad viešosios fiksuotojo telefono ryšio paslaugos, teikiamos naudojant telefono ryšio numerius iš numerių serijos 7XXXXXXX ir VoIP technologijas, yra „valdomos paslaugos“ (angl. *managed services*) ir atitinka arba yra labai artimos viešųjų telefono ryšio paslaugų, teikiamų naudojant PSTN, kokybiniais parametrams. Telefono ryšio numeriai iš numerių serijos 7XXXXXXX nėra naudojami teikti „nevaldomoms paslaugoms“ (angl. *unmanaged services*), tokioms kaip Skype, Viber ir panašiai. Kaip ir geografinių telefono ryšio numerių atveju, telefono ryšio numeriai iš numerių serijos 7XXXXXXX yra naudojami parinkti skambučio maršrutą, o taip pat identifikuoti Tinklo tašką, iki kurio yra perduodamas skambutis. Skambutį inicijuojančio operatoriaus komutacinė stotis, nustačiusi, kad inicijuotas skambutis siunčiamas telefonu ryšio numeriu iš numerių serijos 7XXXXXXX yra įdiegtas kitame Tinkle, skambutį nukreips į tą Tinklą. Šio Tinklo komutacinė stotis skambutį nukreips į Tinklo tašką, identifikuojamą konkrečiu telefonu ryšio numeriu iš numerių serijos 7XXXXXXX. Skambutį priimančias operatorius už skambučio perdavimą nuo savo komutacinės stoties iki Tinklo taško nustato užmokestį, kuris yra skambutį inicijavusio operatoriaus sąnaudos, patiriamos teikiant telefono ryšio paslaugas. Skambučius priimančias operatorius taip pat gali įtakoti kitas skambučio perdavimo sąlygas, kurios gali daryti įtaką skambutį inicijuojančiam operatoriui galimybei teikti elektroninių ryšių paslaugas. Atsižvelgiant į anksčiau aprašytas aplinkybes, skambučių siuntimas telefono ryšio numeriais iš numerių serijos 7XXXXXXX yra įtraukiamas į Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apimtį.

Viešosios telefono ryšio paslaugos, teikiamos naudojant telefono ryšio numerius iš numerių serijos 8XXXXXXX, gali būti nemokamo pokalbio paslaugos, pokalbio kito sąskaita paslaugos, padalyto mokėjimo paslaugos. Praktikoje skambučiai telefono ryšio numeriais iš numerių serijos 8XXXXXXX yra nemokami galutiniams paslaugų gavėjams. Minėti telefono ryšio numeriai yra

⁶ Pavyzdžiui, UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ teikiamos viešosios fiksuotojo telefono ryšio paslaugos“ (<http://www.ntt.lt/article/archive/18/>).

naudojami teikti informaciją klientams apie paslaugas ir prekes, bei kitais tikslais. Kaip ir geografinių telefono ryšio numerių atveju, telefono ryšio numeriai iš numerių serijos 8XXXXXXX yra naudojami parinkti skambučio maršrutą, o taip pat identifikuoti Tinklo tašką, iki kurio yra perduodamas skambutis. Skambutį inicijuojančio operatoriaus komutacinė stotis, nustatiusi, kad inicijuotas skambutis siunčiamas telefono ryšio numeriu iš numerių serijos 8XXXXXXX yra įdiegtas kitame Tinkle, skambutį nukreips į tą Tinklą. Šio Tinklo komutacinė stotis skambutį nukreips į Tinklo tašką, identifikuojamą konkrečiu telefono ryšio numeriu iš numerių serijos 8XXXXXXX. Nors skambučių siuntimas į telefono ryšio numerius iš numerių serijos 8XXXXXXX ir numerių serijų 3XXXXXXX-5XXXXXXX technologiniu požiūriu yra identiškas, pinigų srautai vaikšto kitaip. Praktikoje skambutį priimantis Tinklo operatorius, moka tam tikrus užmokesčius (paprastai jie yra identiški skambučių užbaigimo paslaugos kainai arba skambučių inicijavimo paslaugos kainai) skambutį inicijuojančiam operatoriui ir savo patiriamas išlaidas pasidengia iš asmens, kuris teikia paslaugas naudodamas telefono ryšio numerius iš numerių serijos 8XXXXXXX. Pastebėtina tai, kad nagrinėjami telefono ryšio numeriai gali migruoti tarp viešųjų ryšių tinklų ir asmuo, kuris teikia paslaugas naudodamas telefono ryšio numerius iš numerių serijos 8XXXXXXX, gali rinktis viešojo ryšio tinklo operatorių, kuris aptarnaus konkretų telefono ryšio numerį (telefono ryšio numerius). Nagrinėjamų skambučių atveju, skambutį priimantis operatorius bus suinteresuotas priimti skambučius, nes priimtų skambučių kiekis bei trukmė įtakos Tinklo operatoriaus pajamas. Atvirkštinis atsiskaitymo būdas, kai skambutį priimantis operatorius moka skambutį inicijuojančiam operatoriui bei asmens, teikiančio paslaugas naudojant telefono ryšio numerį iš numerių serijos 8XXXXXXX, galimybė pakeisti paslaugų teikėjų ribos Tinklo operatoriaus galimybes nustatyti vienašališką užmokestį už Skambučių užbaigimo paslaugas. Atsižvelgiant į anksčiau aprašytas aplinkybes, skambučių siuntimas telefono ryšio numeriais iš numerių serijos 8XXXXXXX nėra įtraukiamas į Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apimtį.

Viešosios telefono ryšio paslaugos, teikiamos naudojant telefono ryšio numerius iš numerių serijos 9XXXXXXX, yra padidinto tarifo paslaugos. Mažmeninių paslaugų kainos, kai skambučiai yra siunčiami telefono ryšio numeriais iš numerių serijos 9XXXXXXX, yra didesnės nei „tradicinių“ viešųjų fiksuotojo telefono ryšio paslaugų ir varijuoja nuo 0,10 euro/min. (su PVM) iki 12 euro/min. (su PVM). Skambučio maršrutą, siunčiant skambučius telefono ryšio numeriais iš numerių serijos 9XXXXXXX yra toks pats kaip ir skambučių siuntimas telefono ryšio numeriais iš numerių serijų 3XXXXXXX-5XXXXXXX. Skambutį inicijuojančio operatoriaus komutacinė stotis, nustatiusi, kad inicijuotas skambutis siunčiamas telefono ryšio numeriu iš numerių serijos 9XXXXXXX yra įdiegtas kitame Tinkle, skambutį nukreips į tą Tinklą. Šio Tinklo komutacinė stotis skambutį nukreips į Tinklo tašką, identifikuojamą konkrečiu telefono ryšio numeriu iš numerių serijos 9XXXXXXX. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad nepaisant to, jog telefono ryšio numeriu iš numerių serijos 9XXXXXXX gali būti teikiamos įvairios netelekomunikacijų paslaugos, telefono ryšio numeris yra skiriamas viešojo ryšių tinklo ir (arba) viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjams. Tačiau minėti telefono ryšio numeriai gali migruoti tarp viešųjų ryšių tinklų ir asmuo, kuris teikia paslaugas naudodamas telefono ryšio numerius iš numerių serijos 9XXXXXXX, gali rinktis operatorių, kuris aptarnaus konkretų telefono ryšio numerį (telefono ryšio numerius). Nors skambučių siuntimas į telefono ryšio numerius iš numerių serijos 9XXXXXXX ir numerių serijų 3XXXXXXX-5XXXXXXX technologiniu požiūriu yra identiškas, pinigų srautai pasiskirsto kitaip. Atsiskaityimuose už suteiktas elektroninių ryšių ir netelekomunikacijų paslaugas dalyvauja bent trys šalys: operatorius, kurio viešajame ryšių tinkle yra inicijuojamas skambutis; operatorius, kurio Tinkle yra užbaigiamas skambutis ir paslaugų 9XXXXXXX telefono ryšio numeriais teikėjas. Tarnybos surinkta informacija rodo, kad kainą, kiek galutiniam paslaugų

gavėjui turi kainuoti skambutis telefono ryšio numeriais iš numerių serijos 9XXXXXXX, nustato operatorius, turintis teisę naudoti telefono ryšio numerius iš numerių serijos 9XXXXXXX arba pats asmuo, teikiantis paslaugas telefono ryšio numeriais iš numerių serijos 9XXXXXXX. Operatorius, kurio viešajame ryšių tinkle yra inicijuojamas skambutis, veikia kaip pajamų surinkimo tarpininkas ir gautas pajamas perveda operatoriui, kurio viešajame ryšių tinkle buvo užbaigtas skambutis. Operatorius, kurio viešajame ryšių tinkle buvo užbaigtas skambutis, dalį pajamų perveda atgal operatoriui, kurio viešajame ryšių tinkle buvo inicijuotas skambutis, dalį pajamų perveda paslaugų teikėjui, o dalį pajamų pasilieka sau. Surinkta informacija rodo, kad skambutį priimantis Tinklo operatorius už savo Tinkle užbaigiamus skambučius gauna didesnes pajamas, nei faktiškai taikoma Skambučių užbaigimo paslaugų kaina 0,0061 euro/min. (be PVM). Nagrinėjamų skambučių atveju, skambutį priimantis operatorius bus suinteresuotas priimti skambučius, nes priimtų skambučių kiekis bei trukmė įtakos Tinklo operatoriaus pajamas. Tais atvejais, kai skambučio kainą nustato ne Tinklo operatorius, Tinklo operatorius gali įtakoti tik jam tenkančią mažmeninės paslaugos kainos dalį. Tačiau ir šiuo atveju, dėl galimybės perkelti telefono ryšio numerį, paslaugų 9XXXXXXX telefono ryšio numeriais teikėjas gali rinktis tarp kelių Tinklo operatorių. Anksčiau aprašyta situacija rodo, kad Skambučių užbaigimo paslaugų suteikimo sąlygos skiriasi nuo tradicinių Skambučių užbaigimo paslaugų ir tokių Skambučių užbaigimo paslaugų suteikimas nėra tas „butelio kakliukas“, kuris riboja konkurenciją teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas. Atsižvelgdama į ankščiau šiame punkte aprašytas aplinkybes, Tarnyba laiko, kad skambučių siuntimas telefono ryšio numeriais iš numerių serijos 9XXXXXXX neturi būti įtrauktas į Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apimtį.

Tarnyba, atsižvelgdama į ankščiau pateiktą analizę, konstatuoja, kad į Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apibrėžimą turi būti įtrauktas skambučių siuntimas telefono ryšio numeriais iš numerių serijų 3XXXXXXX, 4XXXXXXX, 5XXXXXXX, 7XXXXXXX.

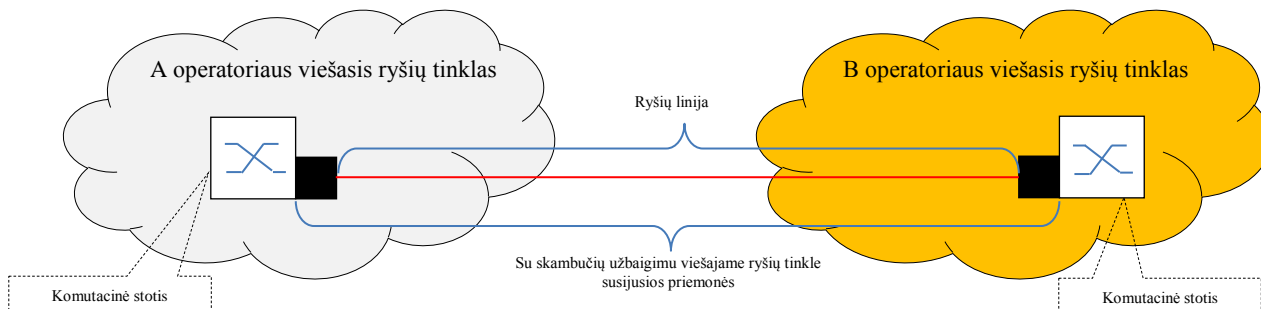
Su Skambučių užbaigimo paslaugomis susijusios priemonės

Skambučių užbaigimo paslaugos, kai skambutis inicijuojamas ir užbaigiamas skirtinguose viešuosiuose ryšių tinkluose, nebūtų įmanoma suteikti, jei nebūtų sujungti viešieji ryšių tinklai. Įstatymo 3 straipsnio 66 dalyje tinklų sujungimas yra apibrėžiamas kaip „fizinis ar loginis viešųjų ryšių tinklų, naudojamų to paties ar kito ūkio subjekto, sujungimas, kad vieno ūkio subjekto elektroninių ryšių paslaugų gavėjai galėtų naudotis tarpusavio ryšiu ir (arba) ryšiu su kito ūkio subjekto paslaugų gavėjais arba ūkio subjekto, tarp jų visų prieigą prie atitinkamų tinklų turinčių ūkio subjekto, teikiamomis paslaugomis“. Įstatymo 3 straipsnio 60 dalyje nurodyta, kad **susijusios priemonės** yra „susijusios paslaugos, elektroninių ryšių infrastruktūra, kitos su elektroninių ryšių tinklu ir (arba) elektroninių ryšių paslauga susijusios priemonės arba susiję elementai, kurie sudaro galimybę teikti elektroninių ryšių paslaugas naudojantis šiuo tinklu ir (arba) paslauga ir (ar) palengvina tokių teikimą arba sudarytų tokią galimybę, jeigu būtų naudojami.“ Viešieji ryšių tinklai yra sujungiami ryšių linijomis⁷ (toliau – Ryšių linija), kurios jungia komutacines stotis arba viešųjų ryšių tinklų elementus (maršrutizatorius, srauto sutankinimo įrangą ir panašiai), kurie yra prijungti prie komutacinių stočių (žr. 4 paveikslą).

⁷ Viešųjų ryšių tinklų sujungimo bendrieji principai yra aprašyti Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisyklių, patvirtintų Tarnybos direktoriaus 2011 m. spalio 10 d. įsakymu Nr. IV-960 „Dėl Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisyklių patvirtinimo“, VI skyriuje.

4 paveikslas. Viešųjų ryšių tinklų sujungimo schema.

Ryšių linija yra fizinė ir (arba) loginė jungtis, leidžianti operatoriams, kurie sujungia viešųjų ryšių tinklus, apsieisti skambučių srautais tarpusavyje, taip pat sudaranti galimybę vieno operatoriaus elektroninių ryšių paslaugų gavėjams naudotis kito operatoriaus teikiamomis elektroninių ryšių paslaugomis. Ryšių liniją gali įrengti bet kuris viešuosius ryšių tinklus sujungiantis operatorius, arba trečioji šalis. Atsižvelgiant į išdėstytą, darytina išvada, kad Ryšių linija ir kiti tinklo elementai, reikalingi viešiesiems ryšių tinklams sujungti, yra su Skambučių užbaigimo paslaugomis susijusi priemonė, be kurios technologiškai Tinklo operatorius negalėtų teikti Skambučių užbaigimo paslaugos savo Tinkle kitam operatoriui, o skambutis tarp skirtingų viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų abonentų būtų neįmanomas.

Ataskaitos 2.1 skyriaus išvados:

1. Viešasis ryšių tinklas, teikiamas fiksuotoje vietoje, (arba šioje Ataskaitoje tiesiog Tinklas) apibrėžiamas kaip viešasis ryšių tinklas, kurio galiniai taškai yra fiksuoti arba nefiksuoti erdvėje, tačiau dėl viešojo ryšių tinklo teikimo ypatybių ar tinklo galinių įrenginių savybių viešosiomis telefono ryšio paslaugomis galima naudotis tik fiksuotoje vietoje.

2. Skambučių užbaigimo paslauga yra apibrėžiama kaip skambučių perdavimas nuo Tinklo komutacinės stoties (įskaitant šią stotį), kurioje yra ar gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas, iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu to paties Tinklo komutacinėje stotyje, kuriame skambučiai yra užbaigiami.

3. Į Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apimtį yra įtraukiami tik skambučiai, siunčiami telefono ryšio numeriais iš numerių serijų 3XXXXXXX, 4XXXXXXX, 5XXXXXXX, 7XXXXXXX.

4. Skambučių užbaigimo paslaugos Tinkle yra teikiamos naudojant tiek grandinių, tiek paketų komutaciją.

5. Suteikti Skambučių užbaigimo paslaugas yra reikalingos susijusios priemonės (įskaitant Ryšių liniją), kurios sudaro galimybę sujungti viešuosius ryšių tinklus ir teikti, taip pat gauti Skambučių užbaigimo paslaugas Tinkle.

2.2. Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjai

Atliekant Skambučių užbaigimo paslaugų pakeičiamumo analizę, svarbu yra įvertinti, kas yra esami arba potencialūs Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjai. Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos

2.1 skyriuje pateiktą Skambučių užbaigimo paslaugų apibrėžimą ir jos savybes, potencialiais Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjais laiko Tinklų operatorius: kurių komutacinėse stotyse yra įdiegti jiems arba kitiems asmenims Tarnybos skirti telefono ryšio numeriai iš numerių serijų 3XXXXXXX, 4XXXXXXX, 5XXXXXXX, 7XXXXXXX; kurie turi komutacinę stotį, kurioje gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas; kurie turi galimybę nustatyti kainą už suteiktas Skambučių užbaigimo paslaugas.

Tarnyba, atsižvelgdama į Anketų duomenis, nustatė, kad Skambučių užbaigimo paslaugas Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje teikė šie asmenys:

1. TEO LT, AB;
2. AB Lietuvos radijo ir televizijos centras;
3. AB Lietuvos geležinkeliai;
4. UAB „CSC TELECOM“;
5. UAB „MEDIAFON“;
6. UAB „Digitela“;
7. UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“;
8. UAB „LINKOTELUS“;
9. UAB „Telekomunikacijų grupė“;
10. UAB „ECOFON“.

Pastebėtina tai, kad Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu buvo nustatyta, kad UAB „CSC TELECOM“ įsigijo UAB „Digitela“ fiksuotojo ryšio paslaugas ir nuo 2015 m. sausio 1 d. UAB „Digitela“ nebeteikia fiksuotojo ryšio paslaugų. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad UAB „Digitela“ nebeteikia Skambučių užbaigimo paslaugų.

Remiantis anksčiau aprašytomis aplinkybėmis, atliekant pakeičiamumo paklausos ir pasiūlos atžvilgiu analizę yra vertinama, ar Skambučių užbaigimo paslaugos, teikiamos TEO LT, AB, AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, AB „Lietuvos geležinkeliai“, UAB „CSC TELECOM“, UAB „MEDIAFON“, UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, UAB „LINKOTELUS“, UAB „Telekomunikacijų grupė“, UAB „ECOFON“, yra pakeičiamos tarpusavyje, ar nurodytos paslaugos gali būti pakeistos kitomis paslaugomis.

2.3. Skambučių užbaigimo paslaugų pakeičiamumo analizė

Siekiant tiksliai apibrėžti Skambučių užbaigimo paslaugų rinką, būtina įvertinti, ar Skambučių užbaigimo paslauga turi alternatyvių paslaugų pagal jų savybes, naudojimą ir kainas. Tuo tikslu reikia atlikti Skambučių užbaigimo paslaugos pakeičiamumo analizę paklausos ir pasiūlos atžvilgiu.

2.3.1. Paslaugos pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė

Atliekant paslaugos pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizę siekiama įvertinti, ar viešųjų telefono ryšio paslaugų gavėjai galėtų pakeisti gaunamas Skambučių užbaigimo paslaugas kitomis paslaugomis.

Ataskaitos 2 ir 3 paveiksle yra pavaizduotas skambučių Tinklo viduje ir skambučių, siunčiamų iš vieno viešojo ryšių tinklo į kitą viešąjį ryšių tinklą užbaigti, siuntimo maršrutas. Iš skambučių kelio

schemų matyti, kad konkretus Tinklo operatorius Skambučių užbaigimo jo Tinkle paslaugą teikia sau (operatorius užtikrina galimybę savo abonentams skambinti vieni kitiems) ir kitiems viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjams (operatoriai užtikrina galimybę savo abonentams paskambinti kitų viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų abonentams). Pastebėtina tai, kad Skambučių užbaigimo paslaugos yra naudojamos teikti elektroninių ryšių paslaugas (jos buvo paminėtos Ataskaitos 2.1 skyriuje), kurios užtikrina tarpusavio bendravimo galimybę tarp konkretaus viešųjų fiksuotojo telefono ryšio paslaugų teikėjo abonentų arba skirtingų viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų abonentų. Konkretus Skambučių užbaigimo Tinkle paslaugų teikėjas, teikdamas Skambučių užbaigimo paslaugas sau, gali kontroliuoti paslaugų kokybę, savikainą ir kitas Skambučių užbaigimo paslaugų sąlygas. Atsižvelgiant į tai, Skambučių užbaigimo paslaugų pakeičiamumą paklausos atžvilgiu, tikslinga nagrinėti tik tokią situaciją, kai viešųjų ryšių tinklų operatoriai gauna Skambučių užbaigimo kituose Tinkluose paslaugas.

Atsižvelgiant į Skambučių užbaigimo paslaugų apibrėžimą (žr. Ataskaitos 2.1 skyrių), Skambučių užbaigimo Tinkle paslaugos pradžia ir pabaiga yra identifikuojama telefono ryšio numeriu iš Numeracijos plane nurodytų numerių serijų **3XXXXXXX, 4XXXXXXX, 5XXXXXXX, 7XXXXXXX**. Telefono ryšio numerių naudojimo sąlygas nustato Numerių naudojimo taisyklės. Operatoriui paskirtą telefono ryšio numerį susiejus su Tinklo tašku ir šį telefono ryšio numerį įdiegus operatoriaus komutacinėje stotyje (komutacinėse stotyse), šis telefono ryšio numeris negali būti naudojamas jokio kito operatoriaus viešajame ryšių tinkle⁸. Tai reiškia, kad dėl telefono ryšio numerių naudojimo technologinių ypatumų joks kitas asmuo negali užtikrinti viešuosiuose ryšių tinkluose inicijuoto skambučio perdavimo iki konkretaus Tinklo taško, identifikuojamo tam Tinklo operatoriui skirtais telefono ryšio numeriais. Ta pati situacija išlieka net ir numerio perkėlimo atveju, nes teisė naudoti telefono ryšio numerį, o taip pat ir galimybė kontroliuoti skambučio atsuntimą iki Tinklo taško, kuris bus identifikuotas perkeltu telefono ryšio numeriu, pereis Tinklo operatoriui, į kurio Tinklą telefono ryšio numeris buvo perkeltas.

Ribotas galimybes skirtingiems asmenims siųsti skambučius į konkretaus Tinklo taškus, kuriuose bus užbaigtas skambutis, patvirtina ir Rinkų rekomendacijos 2014 aiškinamajame memorandume pateikta informacija. Rinkų rekomendacijos 2014 aiškinamojo memorandumo 4.1.3 skyriuje nurodyta, kad Rinkų rekomendacijos 2014 aiškinamojo memorandumo ruošimo laikotarpiu ir netolimoje ateityje Skambučių užbaigimo paslaugoms pakaitalų, kurie galėtų daryti įtaką paslaugų kainoms, nėra (angl. *Analysis of demand and supply substitutability shows that currently or in the foreseeable future there are no substitutes at the wholesale level which might constrain the setting of a charges for termination in a given network*).

Ribotas galimybes pakeisti Skambučių užbaigimo paslaugas paklausos atžvilgiu parodo ir respondentų Anketose pateikta informacija. Tarnyba, Anketoje pateikė tokius klausimus:

a) „Jei skambučių užbaigimo individualiame viešajame ryšių tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, paslaugos kaina padidėtų 5-10 proc. ir toks kainos padidėjimas išliktų ilgą laiką, ar šios paslaugos gavėjai galėtų ją pakeisti kito skambučių užbaigimo viešajame ryšių tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, paslaugos teikėjo teikiama paslauga?“;

⁸ Išimtis yra trumpieji telefono ryšio numeriai. Toks pats trumpasis telefono ryšio numeris gali būti įdiegtas keliuose viešuosiuose ryšių tinkluose. Tačiau net ir trumpųjų telefono ryšio numerių atžvilgiu galima parinkti tokį skambučio siuntimo maršrutą, kad skambučiai, inicijuoti tais pačiais trumpaisiais telefono ryšio numeriais, įdiegtais skirtinguose viešuosiuose ryšių tinkluose, bus nukreipti užbaigti į konkretų Tinklą.

b) „Jei skambučių užbaigimo individualiame viešajame ryšių tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, paslaugos kaina padidėtų 5-10 proc. ir toks kainos padidėjimas išliktų ilgą laiką, ar šios paslaugos gavėjai galėtų ją pakeisti kitomis elektroninių ryšių paslaugomis?“

Dauguma respondentų į anksčiau nurodytus Anketos klausimus atsakė „ne“. Respondentai savo atsakymus į pirmąjį klausimą motyvavo tokiais argumentais: „Skambučių užbaigimo tam tikrame tinkle paslaugą gali suteikti tik tas operatorius, kurio tinkle skambučiai yra užbaigiami“; „Per mažas kainų pokytis“; „Prieigą prie savo abonentų pilnai kontroliuoja paslaugą teikiantis operatorius“; „Šios paslaugos gavėjai galėtų pasinaudoti kito teikėjo tranzito paslauga, tačiau pakėlus kainą individualiame viešajame ryšių tinkle, pakiltų ir tranzito paslaugos kaina, todėl toks pakeitimas paslaugos gavėjui nesuteiktų galimybės sumažinti paslaugos kainos“; „Nėra adekvačios alternatyvos“; „Pakeisti kito skambučių užbaigimo viešajame ryšių tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, paslaugos teikėjo teikiama paslauga negalima, nes technologiškai nėra galimybės suteikti paslaugą“. Respondentai savo atsakymus į antrąjį klausimą motyvavo tokiais argumentais: „Naudojimasis Skambučių užbaigimo tam tikrame tinkle paslauga yra vienintelė galimybė pasiekti to tinklo vartotojus ir/ar teikiamas paslaugas“; „Per mažas kainų pokytis“; „Alternatyvi paslauga mums nėra žinoma“; „Kitos elektroninių ryšių paslaugos nėra adekvačios skambučių užbaigimo individualiame viešajame ryšių tinkle paslaugoms, todėl šios paslaugos gavėjai negalėtų atlikti tokio pakeitimo“; „Nėra adekvačios alternatyvos“.

Keli operatoriai nurodė, kad Skambučių užbaigimo paslaugos konkrečiame Tinkle turėtų pakaitalų: „Skype, Viber ir kt.“; „Skype, Viber ir t.t.“; „Paslaugos gavėjai rinkęsi alternatyvias paslaugas (pvz., skype, judriojo ryšio paslaugos ir kt.)“; kiti operatoriai, kurie turi išvystę savo viešąjį ryšių tinklą ten pat, kur ir į klausimą atsakęs operatorius. Atlikus respondentų pateiktų atsakymų analizę, nustatyta, kad atsakymai buvo susiję su mažmeninėmis viešosiomis fiksuotojo telefono ryšio paslaugomis, bet ne su Skambučių užbaigimo paslaugomis.

Atsižvelgiant į anksčiau aprašytas aplinkybes, laikoma, kad Skambučių užbaigimo paslaugos, teikiamos TEO LT, AB, AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, AB „Lietuvos geležinkeliai“, UAB „CSC TELECOM“, UAB „MEDIAFON“, UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, UAB „LINKOTELUS“, UAB „Telekomunikacijų grupė“, UAB „ECOFON“, nėra pakeičiamos tarpusavyje, o taip pat ir kitomis elektroninių ryšių paslaugomis paklausos atžvilgiu.

Išvada: Skambučių užbaigimo konkrečiame Tinkle paslaugos nėra pakeičiamos paklausos atžvilgiu.

2.3.2. Paslaugos pakeičiamumo pasiūlos atžvilgiu analizė

Atliekant paslaugos pakeičiamumo pasiūlos atžvilgiu analizę siekiama įvertinti, ar viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjai galėtų pasiūlyti paslaugas, kurios būtų kaip alternatyva konkretaus Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjo teikiamoms Skambučių užbaigimo paslaugoms. Kaip buvo nurodyta Ataskaitos 2.3.1 skyriuje, skambutis yra užbaigiamas Tinklo taške, kuris yra identifikuojamas tam tikru telefono ryšio numeriu. Telefono ryšio numeris veikia kaip Tinklo taško adresas, kuris naudojamas parenkant skambučio maršrutą iki jo užbaigimo taško. Taigi, Skambučių užbaigimo konkrečiame Tinkle paslauga galėtų būti pakeičiama pasiūlos atžvilgiu, jei daugiau nei vienas operatorius tuo pačiu metu kontroliuotų telefono ryšio numerį, kuriuo yra identifikuojamas konkretaus Tinklo taškas, kuriame bus užbaigtas skambutis. Esant aprašytai aplinkybei daugiau nei vienas

operatorius galėtų pasiūlyti Skambučių užbaigimo konkrečiame Tinkle paslaugą ir skambutį perduoti nuo savo komutacinės stoties iki to konkretaus Tinklo taško. Arba, kitaip tariant, Skambučių užbaigimo konkrečiame Tinkle paslauga, teikiama to paslaugų teikėjo, galėtų būti pakeičiama Skambučių užbaigimo paslauga, teikiama kito paslaugų teikėjo, jei tas pats telefono ryšio numeris tuo pačiu metu būtų įdiegtas ne viename viešajame ryšių tinkle. Tačiau, kaip jau nurodyta Ataskaitos 2.3.1 skyriuje, operatoriui paskirtą telefono ryšio numerį susiejus su to operatoriaus Tinklo tašku ir šį telefono ryšio numerį įdiegus operatoriaus komutacinėje stotyje (komutacinėse stotyse), šis telefono ryšio numeris negali būti naudojamas jokio kito operatoriaus viešajame ryšių tinkle. Atsižvelgiant į tai, kad tas pats telefono ryšio numeris, kuriuo yra identifikuojamas Tinklo taškas, negali vienu metu būti įdiegtas daugiau kaip vieno operatoriaus viešajame ryšių tinkle, konkretus operatorius negali pasiūlyti alternatyvios paslaugos Skambučių užbaigimo konkrečiame Tinkle paslaugai.

Tarnyba, siekdama įvertinti Skambučių užbaigimo paslaugų pakeičiamumą pasiūlos atžvilgiu, Anketoje pateikė tokį klausimą *„Jei skambučių užbaigimo individualiame viešajame ryšių tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, paslaugos kaina padidėtų 5-10 proc. ir toks kainų padidėjimas išliktų ilgą laiką, ar atsirastų daugiau skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose ryšių tinkluose, teikiamuose fiksuotoje vietoje, paslaugų teikėjų?“*. Dauguma respondentų į klausimą atsakė „ne“, o operatorių argumentai buvo įvairūs: *„Skambučių užbaigimo kaina nėra motyvas pradėti naują verslą, tuo labiau, kad fiksuotų operatorių kaina yra mažesnė nei mobiliųjų, todėl fiksuoti operatoriai finansuoja stambius mobilius operatorius kas visai neskatina kurti naujus verslus“*; *„Šiandien 5-10 proc. labai mažas skirtumas.“*; *„Skambučių užbaigimo kainų lygis yra per žemas, ir jo padidėjimas 5-10 proc. neturėtų ženkliai įtakos.“*; *„Per mažas kainų pokytis“*; *„Individualaus viešojo ryšio tinklo paslaugos teikėjas yra vienas, todėl kainos pokytis neįtakoja individualaus viešojo ryšių tinklo paslaugų teikėjų skaičiaus.“*; *„Nėra adekvačios alternatyvos“*; *„Manome, kad naujų teikėjų neatsirastų, nes visa telekomunikacijų (tame tarpe ir skambučių užbaigimo) rinka traukiasi (mažėja).“*. Tik vieno operatoriaus nuomone, Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų skaičius, Skambučių užbaigimo kainai padidėjus 5-10 proc., išaugs: *„Šiuo metu yra 59 juridiniai asmenys užsiregistravę viešojo fiksuotojo ryšio tinklo arba paslaugų teikėjais, todėl manome, kad įėjimas į rinką ribojamas“*. Vienų operatorių pateikti atsakymai rodo, kad Skambučių užbaigimo paslaugos nėra pakeičiamos pasiūlos atžvilgiu, kitų operatorių pateikti atsakymai nėra tokie kategoriški ir leidžia manyti, kad Skambučių užbaigimo paslaugų kainoms padidėjus daugiau nei 5-10 proc., Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų skaičius išaugtų. Tačiau Tarnybos nuomone, net ir išaugęs Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų skaičius, dėl ribotų galimybių telefono ryšio numerį, kuriuo yra identifikuojamas Tinklo taškas, vienu metu įdiegti daugiau kaip vieno operatoriaus viešajame ryšių tinkle, nesudarys sąlygų Skambučių užbaigimo paslaugas konkrečiame Tinkle pakeisti pasiūlos atžvilgiu.

Atsižvelgiant į anksčiau aprašytas aplinkybes, laikoma, kad Skambučių užbaigimo paslaugos, teikiamos TEO LT, AB, AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, AB „Lietuvos geležinkeliai“, UAB „CSC TELECOM“, UAB „MEDIAFON“, UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, UAB „LINKOTELUS“, UAB „Telekomunikacijų grupė“, UAB „ECOFON“, nėra pakeičiamos tarpusavyje, o taip pat ir kitomis elektroninių ryšių paslaugomis pasiūlos atžvilgiu.

Išvada: Skambučių užbaigimo konkrečiame Tinkle paslaugos nėra pakeičiamos pasiūlos atžvilgiu.

Ataskaitos 2.3 skyriaus išvados:

1. Skambučių užbaigimo konkrečiame Tinkle paslaugos nėra pakeičiamos paklausos ir pasiūlos atžvilgiu.

2. Skambučių užbaigimo paslaugos, teikiamos TEO LT, AB, AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, AB „Lietuvos geležinkeliai“, UAB „CSC TELECOM“, UAB „MEDIAFON“, UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, UAB „LINKOTELUS“, UAB „Telekomunikacijų grupė“, UAB „ECOFON“, nėra pakeičiamo paklausos ir pasiūlos atžvilgiu.

2.4. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos apibrėžimas iki geografinės rinkos teritorijos apibrėžimo

Ataskaitos 2.2 skyriuje buvo nurodyta, kad Skambučių užbaigimo paslaugas Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu ir tyrimo metu teikė ir galėjo teikti TEO LT, AB, AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, AB „Lietuvos geležinkeliai“, UAB „CSC TELECOM“, UAB „MEDIAFON“, UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, UAB „LINKOTELUS“, UAB „Telekomunikacijų grupė“, UAB „ECOFON“.

Ataskaitos 2.3 skyriuje nustatyta, kad Skambučių užbaigimo paslaugos, teikiamos TEO LT, AB, AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, AB „Lietuvos geležinkeliai“, UAB „CSC TELECOM“, UAB „MEDIAFON“, UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, UAB „LINKOTELUS“, UAB „Telekomunikacijų grupė“, UAB „ECOFON“, nėra pakeičiamos paklausos ir pasiūlos atžvilgiu.

Atsižvelgiant į anksčiau aprašytas aplinkybes, laikoma, kad Skambučių užbaigimo paslaugos, teikiamos TEO LT, AB, AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, AB „Lietuvos geležinkeliai“, UAB „CSC TELECOM“, UAB „MEDIAFON“, UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, UAB „LINKOTELUS“, UAB „Telekomunikacijų grupė“, UAB „ECOFON“, sudaro atskiras individualias Skambučių užbaigimo paslaugų rinkas:

1. Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų rinką.
2. Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų rinką.
3. Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų rinką.
4. Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų rinką.
5. Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų rinką.
6. Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų rinką.
7. Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų rinką.
8. Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų rinką.
9. Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų rinką.

2009 metų Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrime buvo apibrėžta Skambučių užbaigimo UAB „EUROCOM SIP“ Tinkle paslaugų rinka ir Skambučių užbaigimo UAB „Digitela“ Tinkle paslaugų rinka.

2011 m. pradžioje UAB „EUROCOM SIP“ įsigijo operatorius UAB „CSC TELECOM“. 2011 m. viduryje UAB „EUROCOM SIP“ buvo reorganizuota ir prijungimo būdu prijungta prie UAB „CSC TELECOM“. 2011 m. liepos 26 d. UAB „EUROCOM SIP“ buvo išregistruota iš Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registro ir kaip atskiras juridinis asmuo nustojo veikti. Atsižvelgiant į tai, kad šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje ir Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu UAB „EUROCOM SIP“ veiklos nevykdė, neteikė Skambučių

užbaigimo paslaugų, juridinis asmuo UAB „EUROCOM SIP“ buvo išregistruotas iš Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registro, Skambučių užbaigimo UAB „EUROCOM SIP“ Tinkle rinka nėra apibrėžiama.

2014 m. pabaigoje UAB „Digitela“ veiklą, susijusią su fiksuotojo telefono ryšio paslaugų teikimu, įsigijo UAB „CSC TELECOM“ ir nuo 2015 m. sausio 1 d. UAB „Digitela“ nebeteikia fiksuotojo telefono ryšio paslaugų, o taip pat nebeteikia Skambučių užbaigimo UAB „Digitela“ Tinkle paslaugų ir artimiausiu metu savo vykdytą veiklą, susijusią su fiksuotojo telefono ryšio paslaugų teikimu, visiškai⁹ perduos UAB „CSC TELECOM“. UAB „Digitela“ kaip juridinis asmuo nenustoja veikti, tačiau visas teises ir pareigas, susijusias su viešojo fiksuotojo telefono ryšio paslaugų teikimu, iš bendrovės nuo 2015 m. sausio 1 d. perėmė UAB „CSC TELECOM“. Atsižvelgiant į tai, šiame Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrime Skambučių užbaigimo UAB „Digitela“ Tinkle rinka nėra apibrėžiama.

Ataskaitos 2.4 skyriaus išvados:

1. Tarnyba, iki bus atliktas Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos geografinis apibrėžimas, apibrėžia tokias Skambučių užbaigimo paslaugų rinkas:

- 1.1. Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų rinką.
- 1.2. Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų rinką.
- 1.3. Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų rinką.
- 1.4. Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų rinką.
- 1.5. Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų rinką.
- 1.6. Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų rinką.
- 1.7. Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų rinką.
- 1.8. Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų rinką.
- 1.9. Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų rinką.
2. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos UAB „EUROCOM SIP“ ir UAB „Digitela“ atžvilgiu nėra apibrėžiamos.

2.5. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkų geografinės teritorijos apibrėžimas

Apibrėžiant Skambučių užbaigimo paslaugų rinkų geografinę teritoriją, siekiama nustatyti kokia yra konkrečios rinkos geografinė teritorija. Atitinkamos rinkos geografinė teritorija gali įtakoti nagrinėjamos rinkos apimtį, esamą ir potencialą konkurencinę aplinką nagrinėjamoje rinkoje. Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 59 punkte teigiama, kad elektroninių ryšių sektoriuje geografinė atitinkamos rinkos aprėptis paprastai nustatoma remiantis dviem kriterijais: 1) tinklo aprėpiama teritorija, 2) teisiniai ar kitais reguliavimo instrumentais. Vadovaujantis šiais dviem kriterijais, geografinė rinkos aprėptis gali būti vietinė, regioninė, nacionalinė ar aprėpianti kelias valstybes. Taisyklių 6 punkte nurodyta, kad Tarnybos sprendime pradėti atitinkamos rinkos tyrimą gali būti nurodyta ir atitinkamos rinkos pradinė geografinė teritorija. Ten pat nurodyta, kad jei Tarnybos sprendime pradėti atitinkamos rinkos tyrimą pradinė geografinė teritorija nenurodoma, tai laikoma, kad

⁹ UAB „Digitela“ teikia fiksuotojo telefono ryšio paslaugas tik tiek, kiek tai yra susiję su teisių ir įsipareigojimų perdavimu UAB „CSC TELECOM“.

ji atitinka Lietuvos Respublikos teritoriją. Tarnybos direktoriaus 2014 m. lapkričio 17 d. įsakymu Nr. 1V-1574 „Dėl Skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose ryšių tinkluose, teikiamuose fiksuotoje vietoje, rinkos tyrimo“ Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos pradinė geografinė teritorija nebuvo nurodyta. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos geografinės teritorijos nustatymo pradinis taškas yra prielaida, kad nagrinėjamos rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija. Ataskaitos 2.4 skyriuje buvo apibrėžtos atskiros Skambučių užbaigimo individualiuose Tinkluose rinkos. Dėl to laikoma, kad ir visų Ataskaitos 2.4 skyriuje apibrėžtų atskirų Skambučių užbaigimo individualiuose Tinkluose rinkų geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija. Toliau yra vertinama, ar atskirų Skambučių užbaigimo individualiuose Tinkluose rinkų geografinės teritorijos ribos turi būti sumažintos į mažesnes teritorijas nei Lietuvos Respublikos teritorija arba išplėstos į didesnę teritoriją nei Lietuvos Respublikos teritorija.

Respondentų Anketoje buvo prašoma nurodyti teritoriją, kurioje yra teikiamos arba per trumpą laikotarpį galėtų būti pradėtos teikti Skambučių užbaigimo individualiame Tinkle paslaugos. Dauguma respondentų nurodė, kad jie galėtų teikti Skambučių užbaigimo savo Tinkluose paslaugas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Vienas operatorius Anketoje nurodė, kad Skambučių užbaigimo paslaugas teikia Vilniuje. Tačiau pastebėtina tai, kad Lietuvoje elektroninių ryšių veikla yra liberalizuota ir elektroninių ryšių veiklos geografinė teritorija, o tuo pačiu ir Skambučių užbaigimo paslaugų teikimo veiklos geografinė teritorija Lietuvos Respublikoje nėra ribojama teisinėmis arba reguliavimo priemonėmis. Atsižvelgiant į anksčiau išdėstytą, kiekvieno operatoriaus Tinklo geografinė teritorija gali plėstis iki ji pasieks visą Lietuvos Respublikos teritoriją. Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, laikoma, kad Skambučių užbaigimo paslaugų individualiame Tinkle rinkos geografinė teritorija neturi būti apibrėžtos kaip atskiros Lietuvos Respublikos teritorijos geografinės dalys.

Tarnyba, respondentų Anketoje klausė, ar jie sutinka, kad Skambučių užbaigimo paslaugų geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija. Su Tarnybos Anketoje pateiktu apibrėžimu nesutiko du respondentai. Vienas operatorius nurodė tokią priežastį „<...> apibrėžime nurodyta, jog „geografinė teritorija gali plėstis“, dėl šios priežasties <...> yra klaidinga apibrėžti rinką, kaip Lietuvos Respublikos teritoriją. Tokiu būdu apibrėžus rinką būtų netiksliai įvertinta Jūsų nurodyta rinkos galimybė plėstis į kitas teritorijas“. Kitas operatorius nurodė, kad „Tokias pat paslaugas teikia Skype, Wiber, Line ir kitos ir jos veikia bet kur, naudoja bet kokios šalies numerius ar be jų. Lietuvos įmonės, jei naudos numerius tik Lietuvoje, praras dalį rinkos ir susilpnina savo konkurencinį potencialą“. Operatorių pateikta pastaba suponuoja, kad Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos geografinė teritorija turėtų būti didesnė nei Lietuvos Respublikos teritorija. Ataskaitos 2.1 skyriuje nagrinėjant įvairius technologinius kriterijus buvo apibrėžta Skambučių užbaigimo paslauga. Skambučių užbaigimo paslauga turi du svarbius elementus – komutacinę stotį ir tašką, kuriame yra užbaigiamas skambutis ir kuris yra identifikuojamas konkrečiu telefono ryšio numeriu. Ataskaitos 2.1 skyriuje yra nurodyta, kad Tinklo taškai yra identifikuojami telefono ryšio numeriais, nurodytais Numeracijos plane. Vadovaujantis Numerių naudojimo taisyklių 4 punktu numeriai gali būti naudojami tik Numerių naudojimo taisyklėse nustatytais sąlygomis. Numeriai, išskyrus viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų numerius, naudojamus už Lietuvos Respublikos teritorijos tarptinklinio ryšio paslaugoms teikti, gali būti naudojami tik Lietuvos Respublikos teritorijoje. Ataskaitos 2.3 skyriuje nustatyta, kad dėl technologinių ypatumų, joks kitas operatorius negali pasiūlyti Skambučių užbaigimo paslaugos konkrečiame Tinkle. Taigi, užsienyje veikiantis operatorius, negalėdamas pasinaudoti konkrečiu jau naudojamu telefono ryšio numeriu, negalės pasiūlyti Skambučių užbaigimo paslaugos. Pastebėtina tai, kad Ataskaitos 2.2 skyriuje nurodyti operatoriai, kurie teikia Skambučių užbaigimo

paslaugas savo Tinkluose, veikia Lietuvoje ir yra tarpusavyje sujungę savo elektroninių ryšių tinklus ir taip pat yra susijungę su viešaisiais judriojo ryšio tinklais. Atsižvelgiant į tai, kad teikiant Skambučių užbaigimo paslaugas yra naudojami Lietuvos ištekliai – telefono ryšio numeriai – ir joks kitas operatorius (užsienio ar Lietuvos) negalėtų suteikti Skambučių užbaigimo paslaugos jau naudojamu telefono ryšio numeriu, taip pat atsižvelgiant į tai, kad Tinklai veikia Lietuvoje, Tinklai ir kiti viešieji ryšių tinklai yra sujungti Lietuvoje, laikoma, kad Skambučių užbaigimo individualiame Tinkle paslaugų rinkų geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

Tarnyba, atsižvelgdama į anksčiau pateiktą analizę, laiko, kad Skambučių užbaigimo individualiuose Tinkluose paslaugų rinkų geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

Ataskaitos 2.5 skyriaus išvada: Tarnyba nustato, kad Skambučių užbaigimo individualiame Tinkle paslaugų rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija, t. y.:

1. Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublika.
2. Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublika.
3. Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublika.
4. Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublika.
5. Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublika.
6. Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublika.
7. Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublika.
8. Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublika.
9. Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublika.

2.6. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkų apibrėžimas

Ataskaitos 2.3 skyriuje nustatyta, kad Skambučių užbaigimo individualiame Tinkle paslauga nėra pakeičiama nei paklausos, nei pasiūlos atžvilgiu. Ataskaitos 2.4 skyriuje buvo apibrėžtos atskiros Skambučių užbaigimo individualiuose Tinkluose paslaugų rinkos, o Ataskaitos 2.5 skyriuje buvo apibrėžtos Skambučių užbaigimo individualiuose Tinkluose paslaugų rinkų geografinės teritorijos. Atsižvelgiant į anksčiau išdėstytą informaciją, Tarnyba apibrėžia šias atskiras Skambučių užbaigimo paslaugų rinkas:

1. Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublika (toliau – Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinka);
2. Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublika (toliau – Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinka);

3. Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublika (toliau – Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinka);

4. Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublika (toliau – Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinka);

5. Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublika (toliau – Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinka);

6. Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublika (toliau – Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinka);

7. Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublika (toliau – Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinka);

8. Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublika (toliau – Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinka);

9. Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublika (toliau – Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinka).

Ataskaitos 2 skyriaus išvados:

1. Tarnyba apibrėžia tokias Skambučių užbaigimo paslaugų rinkas:

1.1. Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinką;

1.2. Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinką;

1.3. Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinką;

1.4. Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinką;

1.5. Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinką;

1.6. Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinką;

1.7. Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinką;

1.8. Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinką;

1.9. Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinką.

2. Tarnyba neapibrėžia:

2.1. Skambučių užbaigimo UAB „EUROCOM SIP“ Tinkle rinkos;

2.2. Skambučių užbaigimo UAB „Digitela“ Tinkle rinkos.

3. KONKURENCIJOS VEIKSMINGUMO TYRIMAS

Kaip nurodyta Ataskaitos 1.2 skyriuje, antras Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo procedūros etapas yra tyrimas, ar konkurencija atitinkamoje rinkoje yra veiksminga, ir jeigu konkurencija nėra veiksminga, didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas. Taigi, šioje Ataskaitos dalyje yra atliekamas tyrimas, ar konkurencija atitinkamose Ataskaitos 2.7 skyriuje apibrėžtose Skambučių užbaigimo paslaugų rinkose yra veiksminga. Atliekant šį tyrimą siekiama nustatyti, ar atitinkamoje apibrėžtoje Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje yra ūkio subjektas, kuris turi tokią ekonominės galios padėtį, kuri suteikia jam galią elgtis pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir, galiausiai, vartotojų. Atliekant konkurencijos veiksmingumo tyrimą, taip pat yra nustatomos problemos, kurios kyla arba gali kilti.

Tarnyba, tirdama, ar konkurencija Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje yra veiksminga, turi ištirti devynias individualias Skambučių užbaigimo paslaugų rinkas. Tarnybos nuomone, atlikti devynis tyrimus, ar konkurencija kiekvieno Tinklo operatoriaus Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje yra veiksminga, nėra tikslinga, o tokio sprendimo motyvai yra nurodyti toliau:

1. Rinkų rekomendacijos aiškinamojo rašto 4.1.3 skyriuje¹⁰ nurodyta, kad Skambučių užbaigimo paslaugų kiekvieno operatoriaus Tinkle rinka yra monopolinė ir joje nėra jokių tendencijų link efektyvios konkurencijos¹¹. Atsižvelgiant į tai, Skambučių užbaigimo konkrečiame Tinkle paslaugų rinka laikytina monopoline rinka, kurioje nėra galimybės vystyti efektyviai konkurencijai.

2. Situacija individualių Skambučių užbaigimo paslaugų rinkų struktūrose per Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamąjį laikotarpį, lyginant su ankstesniais Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimais, iš esmės nepasikeitė. Lietuvoje už skambučių užbaigimo individualiuose Tinkluose paslaugas yra atsiskaitoma pagal „skambinančioji pusė moka“¹² atsiskaitymo principą. Konkretus Tinklo operatorius kontroliuoja skambučių perdavimą iki Tinklo taško, kuriame yra užbaigiamas skambutis. Telefono ryšio numeris, kuriuo yra identifikuojamas Tinklo taškas, vienu metu gali būti naudojamas tik viename viešajame ryšių tinkle. Artimiausiu metu nėra numatomi pokyčiai, kurie įtakotų anksčiau aprašytas Skambučių užbaigimo paslaugų teikimo ir telefono ryšio numerio naudojimo aplinkybes. Taigi, joks kitas viešojo ryšių tinklo operatorius Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu negalėjo ir artimoje ateityje negalės pasiūlyti alternatyvios paslaugos Skambučių užbaigimo konkrečiame Tinkle paslaugai. Esant tokioms aplinkybėms Skambučių užbaigimo konkrečiame Tinkle paslaugų teikėjui nėra daromas spaudimas nenustatyti sau palankių Skambučių užbaigimo paslaugų suteikimo sąlygų.

Tarnyba savo motyvus neatlikti tyrimo, ar konkurencija individualiose Ataskaitos 2.6 skyriuje išvardintose rinkose yra veiksminga, grindžia šiais argumentais:

¹⁰ Poskyris „Three criteria test“.

¹¹ angl. <...>each market for fixed and mobile voice call termination is a monopolistic market with all the operators enjoying a 100 % market share with no tendency towards effective competition.

¹² Tai reiškia, kad sąnaudas, susijusias su skambučio siuntimu (nuo skambučio inicijavimo iki jo užbaigimo), dengia skambutį inicijuojantis asmuo. Mažmeninių paslaugų atžvilgiu, skambutį inicijavęs asmuo sumoka už inicijuotą skambutį, o skambutį priėmęs asmuo už skambutį nemoka nieko. Didmeninių paslaugų atžvilgiu, operatorius, siųsdamas skambutį į kitą viešąjį ryšių tinklą sumoka už skambučio užbaigimą to operatoriaus viešajame ryšių tinkle ir patirtas sąnaudas perkelia mažmeninių paslaugų arba savo didmeninių paslaugų gavėjams.

1. Kiekvienas Tinklo operatorius užima 100 proc. Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugų rinkos. Užimama rinkos dalis sukuria sąlygas Skambučių užbaigimo individualiame Tinkle teikėjui nustatyti Skambučių užbaigimo paslaugų teikimo sąlygas sau palankia linkme.

Rinkų rekomendacijos 2014 aiškinamojo memorandumo 4.1.3 skyriuje nurodyta, kad Skambučių užbaigimo paslaugų rinka yra monopolinė rinka, neturinti jokių tendencijų link efektyvios konkurencijos. Ten pat nurodyta, kad Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjai užima 100 proc. Skambučių užbaigimo savo Tinkle rinkos. Remiantis šiuo teiginiu, galima daryti išvadą, kad kiekvienas operatorius užima visą Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugų rinką. Ataskaitos 2.3.1 ir 2.3.2 skyriuose buvo nagrinėtas Skambučių užbaigimo paslaugų pakeičiamumas paklausos ir pasiūlos atžvilgiu. Minėtuose Ataskaitos skyriuose buvo nustatyta, kad tas pats telefono ryšio numeris, kuriuo yra identifikuojamas Tinklo taškas, negali vienu metu būti įdiegtas daugiau kaip vieno operatoriaus viešajame ryšių tinkle, ir dėl to kitas operatorius negali pakeisti Skambučių užbaigimo konkrečiame Tinkle paslaugos kita paslauga, taip pat negali pasiūlyti alternatyvos Skambučių užbaigimo konkrečiame Tinkle paslaugai. Atsižvelgiant į tai, kad operatoriui kontroliuojant skambučio perdavimą nuo savo komutacinės stoties iki Tinklo taško, kuris yra identifikuojamas telefono ryšio numeriu ir kuriame bus užbaigtas skambutis, joks kitas asmuo negali teikti Skambučių užbaigimo konkrečiame Tinkle paslaugos, konstatuotina, kad kiekvienas Tinklo operatorius užima 100 proc. Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugų rinkos.

2. Barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo individualiame Tinkle paslaugų rinką yra absoliutūs.

Ataskaitos 2.3 skyriuje buvo nustatyta, kad skirtingų Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų teikiamos Skambučių užbaigimo paslaugos nėra pakeičiamos kitomis paslaugomis, o pagrindinė tokios situacijos priežastis yra technologinė. Dėl telefono ryšio numerių naudojimo technologinių ypatumų joks kitas asmuo negali užtikrinti viešuosiuose ryšių tinkluose inicijuoto skambučio perdavimo nuo savo tinklo komutacinės stoties iki konkretaus Tinklo taško, identifikuojamo tam Tinklo operatoriui skirtais telefono ryšio numeriais, kuriame skambutis bus užbaigtas. Taigi, aprašytos aplinkybės rodo, kas egzistuoja natūralus (ir absoliutus) barjeras kitiems operatoriams įeiti į Skambučių užbaigimo konkrečiame Tinkle paslaugų rinką.

3. Potencialios konkurencijos Skambučių užbaigimo individualiame Tinkle paslaugų rinkoje nėra.

Potencialios konkurencijos atsiradimą galima vertinti dviem pjūviais: ar yra galimybė įeiti į konkrečią Skambučių užbaigimo paslaugų rinką; ar yra galimybė atsirasti konkurencijai, net nesant galimybės įeiti į konkrečią Skambučių užbaigimo paslaugų rinką.

Galimybė įeiti į konkrečią Skambučių užbaigimo paslaugų rinką yra išnagrinėta Ataskaitos 2.3 skyriuje ir šiame Ataskaitos skyriuje anksčiau, o analizė rodo, kad barjeras kitiems operatoriams įeiti į Skambučių užbaigimo konkrečiame Tinkle paslaugų rinką yra absoliutus.

Galimybė atsirasti konkurencijai, net nesant galimybės įeiti į konkrečią Skambučių užbaigimo paslaugų rinką, yra analizuojama toliau. Ataskaitos 2.1 skyriuje buvo nurodyta, kad skambutis susideda iš mažiausiai dviejų elementų – skambučio inicijavimo ir skambučio užbaigimo. Vienas operatorius (A), suteikdamas savo abonentams (arba jo teikiamų elektroninių ryšių paslaugų gavėjams) galimybę susisiekti su kito operatoriaus (B) Tinklo abonentais (arba jo teikiamų elektroninių ryšių paslaugų gavėjais), privalo pirkti Skambučių užbaigimo paslaugą iš B operatoriaus, priešingu atveju, A operatoriaus abonentai (arba jo teikiamų elektroninių ryšių paslaugų gavėjai) neturės galimybės susisiekti su B operatoriaus abonentais (arba jo teikiamų elektroninių ryšių paslaugų gavėjais). Konkretus operatorius, kontroliuodamas skambučio perdavimą nuo savo komutacinės stoties iki savo

AB „Lietuvos geležinkeliai“	81,29	84,51	85,61	81,25	82,51	88,05	80,44
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras	0,80	0,27	0,16	0,16	0,16	0,30	0,24
UAB „MEDIAFON“	19,70	11,45	23,03	39,61	27,43	37,34	22,98
UAB „CSC TELECOM“	41,47	40,06	33,99	49,89	20,38	22,73	19,86
UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“	4,80	3,97	7,32	6,44	5,41	5,33	5,23

Kaip matyti iš 2 lentelėje pateiktos informacijos, vienų operatorių (pvz., TEO LT, AB, AB „Lietuvos geležinkeliai“) didžiąją dalį visų operatoriaus Tinkle užbaigtų skambučių trukmės sudaro skambučių Tinklo viduje trukmė. Kiti operatoriai Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugų sau neteikia (pvz., UAB „Telekomunikacijų grupė“). Tačiau daryti išvadą, kad Skambučių užbaigimo konkretaus operatoriaus Tinkle paslaugų teikėjas susiduria su pirkėjo derybine galia tuo atveju, kai Skambučių užbaigimo individualiame Tinkle paslaugos yra parduodamos daugiausia ne sau, o kitam operatoriui, yra klaidinga. Tokios išvados argumentai yra nurodyti toliau. Atsižvelgiant į Skambučių užbaigimo paslaugų pakeičiamumo paklausos ir pasiūlos atžvilgiu analizę (žr. Ataskaitos 2.3 skyrių), operatorius (A) negali pasiekti kito operatoriaus (B) Tinklo taško, kuriame bus užbaigtas skambutis, kitokiu būdu, nei tiesiogiai ar netiesiogiai pirkdamas operatoriaus (B) teikiamą Skambučių užbaigimo paslaugą. Tokia situacija operatoriui (B) suteikia galimybes elgtis kaip monopolistui, t. y. operatorius (B), nesant reguliavimo, turės galimybes vienašališkai nustatyti Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugų sąlygas (įskaitant kainas). Didėjantis viešųjų fiksotojo telefono ryšio paslaugų teikėjų skaičius, sukuria sąlygas vystytis konkurencijai, teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas. Konkretus operatorius, siekdamas apsaugoti savo pajamas ir pelną, gali turėti motyvus nesujungti savo Tinklo su kitų operatorių viešaisiais ryšių tinklais arba vienašališkai nustatyti Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugų teikimo sąlygas (įskaitant kainas). Tokias galimybes bei motyvus parodo ir šie Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu įvykę įvykiai:

a) 2009 m. galiojusio TEO LT, AB standartinio pasiūlymo sujungti elektroninių ryšių tinklus A5 priede buvo nustatyta, kad TEO LT, AB ir kito operatoriaus tinklai yra sujungiami operatoriui įsigyjant TEO LT, AB prisijungimo prie Tinklo paslaugą¹³ ir operatoriui prisijungiant prie TEO LT, AB Tinklo didmenine skirtą liniją¹⁴ elektroninių ryšių tinklams sujungti. Minėto standartinio pasiūlymo sujungti elektroninių ryšių tinklus B1 priedo II skyriuje buvo nurodyta, kad TEO LT, AB teikė šias prisijungimo prie TEO LT, AB Tinklo paslaugas:

- tarptautinio tinklų sujungimo taško suteikimas;
- nacionalinių tinklų sujungimo taškų suteikimas;
- vietinių tinklų sujungimo taškų suteikimas;
- talpos tinklų sujungimo taškuose suteikimas.

2009 m. galiojusios prisijungimo prie TEO LT, AB Tinklo paslaugų kainos yra pateiktos 3 lentelėje.

¹³ Ši paslauga yra su Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugomis susijusi paslauga.

¹⁴ Ši paslauga yra su Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugomis susijusi paslauga.

3 lentelė. Prisijungimo prie TEO LT, AB Tinklo kainos.

Paslauga	Vienkartinis užmokestis, (be PVM)	Metinis užmokestis, (be PVM)
Vietinio tinklų sujungimo taško suteikimas	3 475,44 eurų (12 000 Lt)	1 737,72 eurų (6 000 Lt)
Nacionalinio tinklų sujungimo taško suteikimas	6 950,88 eurų (24 000 Lt)	3 475,44 eurų (12 000 Lt)
Tarptautinio tinklų sujungimo taško suteikimas	6 950,88 eurų (24 000 Lt)	3 475,44 eurų (12 000 Lt)
Talpos tinklų sujungimo taškuose suteikimas	556,07 eurų (1 920 Lt)	347,54 eurų (1 200 Lt)

Tačiau operatoriai, tinklus sujungę su TEO LT, AB 2009 m. netaikė jokių užmokesčių TEO LT, AB už tai, kad jie taip pat turėjo įdiegti papildomas priemones savo Tinkluose dėl to, kad galėtų sujungti savo Tinklus su TEO LT, AB Tinklu. Pastebėtina tai, kad remiantis UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ 2009 m. kovo 18 d. Tarnybai pateikta informacija, 2009 m. pradžioje tarp TEO LT, AB ir UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ vyko derybos dėl viešųjų ryšių tinklų sujungimo užmokesčių, kurių metu UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ teikė pasiūlymą, kad kiekvienas operatorius pats pasidengia viešųjų ryšių tinklų sujungimo sąnaudas. Tarnybos žiniomis, užmokesčiai už TEO LT, AB Tinklų sujungimo paslaugas, nebuvo pakeisti iki 2010 m. sausio 1 d., kai įsigaliojo Tarnybos TEO LT, AB ir kitiems Tinklų operatoriams nustatyti kainų kontrolės įpareigojimai, nustatę Tinklų sujungimo veiklų sąnaudų dalinimosi principus.

b) 2009 m. vasario 2 d. UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ kreipėsi į Tarnybą su prašymu ištirti, ar TEO LT, AB nepažeidė 2005 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. 1V-1166 3.4 papunktyje nustatyto kainų kontrolės įpareigojimo. Kreipimosi priežastis buvo ta, kad TEO LT, AB Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ teikė brangiau nei buvo nurodyta Tarnybos TEO LT, AB nustatytuose įpareigojimuose. TEO LT, AB tokią situaciją paaiškino tuo, kad su UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ nepavyko susitarti dėl Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų kainų mažinimo, o kainų taikymo klausimas buvo svarstomas derybose. Tarnyba, 2009 m. kovo 31 d. konstatavo, kad TEO LT, AB anksčiau minėtais veiksmais pažeidė TEO LT, AB nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą. TEO LT, AB 2009 m. balandžio 14 d. informavo Tarnybą, kad bendrovė perskaičiavo užmokesčius už UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ suteiktas Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugas.

c) TEO LT, AB 2009 m. liepos 23 d. raštu Nr. 01-1-04-245 informavo Tarnybą apie vykstančias derybas tarp TEO LT, AB ir UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ dėl Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų. UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ pageidavo gauti 2,0273 euro centų/min. (7 ct/min.) Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugos kainą piko ir ne piko laiku, kai skambučiai buvo inicijuoti užsienyje ir persiųstų tranzitu užbaigti į UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinklą. Ši kaina buvo didesnė nei 2009 m. galiojusi Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugos kaina (1,7377 euro cento/min. (6 ct/min.) piko laiku, 1,0426 euro cento/min. (3,6 ct/min.) ne piko laiku ir 1,0426 euro cento (3,6 ct) skambučių sudarymo užmokestis).

d) Tarnybos 2013 m. gegužės 9 d. raštu Nr. (43.4) 1B-2344 surinkta informacija rodė, kad vienas operatorius, kuris Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugas pradėjo teikti 2010 m. ir kurio veikla nėra Tarnybos reguliuojama, Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugas nuo 2013 m. balandžio 1 d. teikė brangiau nei kaina, Tarnybos nustatyta didelę įtaką Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje turintiems operatoriams. Tačiau respondentų Anketose pateikta informacija rodo, kad minėtas

operatorius Skambučių užbaigimo savo Tinkle kainas sumažino. Toks situacijos pasikeitimas rodo, kad reguliavimo egzistavimas ir rizika būti sureguliuotam sukuria paskatas nesielti vienašališkai.

Atsižvelgiant į argumentus, pateiktus anksčiau, darytina išvada, kad Skambučių individualiame Tinkle paslaugos gavėjai negali daryti įtakos Skambučių užbaigimo individualiame Tinkle paslaugos teikėjo teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų sąlygoms dėl bet kokio perkamų paslaugų kiekio.

5. Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų ir gavėjų Anketose pateikta informacija rodo, kad veiksmingos konkurencijos Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje nėra.

Tarnyba, siekdama įvertinti, ar konkurencija Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje yra veiksminga, pateikė tokius klausimus:

1) „Ar, Jūsų nuomone, konkurencija Rinkoje yra veiksminga?“;

2) „Ar, Jūsų nuomone, konkurencinė aplinka, teikiant skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose ryšių tinkluose, teikiamuose fiksuotoje vietoje, paslaugas, laikotarpiu nuo 2009 m. sausio 1 d. iki 2014 m. rugsėjo 30 d. pasikeitė?“;

3) „Ar, Jūsų nuomone, konkurencinė aplinka, teikiant skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose ryšių tinkluose, teikiamuose fiksuotoje vietoje, paslaugas, pasikeis laikotarpiu nuo 2014 m. spalio 1 d. iki 2017 m. sausio 1 d?“

Dauguma operatorių į visus tris Anketos klausimus atsakė „ne“, tačiau respondentų argumentai skyrėsi. Ataskaitos 4 lentelėje yra pateikta respondentų pateiktų argumentų santrauka.

4 lentelė. Atsakymų į Anketos klausimus apie konkurencijos veiksmingumą santrauka.

Klausimas	Atsakymo „taip“ argumentai	Atsakymo „ne“ argumentai
„Ar, Jūsų nuomone, konkurencija Rinkoje yra veiksminga?“	-Mažėja paslaugų kainos.	-Skambučių užbaigimo kainos judriojo ryšio tinkluose yra didesnės nei Skambučių užbaigimo paslaugų kainos. Tai sukuria judriojo ryšio operatoriams konkurencinį pranašumą. -TEO LT, AB nustato užmokesčius už viešųjų ryšių tinklų sujungimą ir operatoriaus gaunamos pajamos TEO LT, AB sukuria konkurencinį pranašumą. -Didžiųjų operatorių portfelis yra diversifikuotas, o mažieji operatoriai negali pasiūlyti įvairių paslaugų. -TEO LT, AB turi daug abonentų ir kiti Tinklų operatoriai TEO LT, AB atžvilgiu derybinės galios neturi. -Dėl technologinių veiksmų nesant galimybės pakeisti paslaugas Skambučių užbaigimo paslaugų rinka yra monopolinė, todėl Skambučių užbaigimo paslaugų rinka toliau turi būti reguliuojama.
„Ar, Jūsų nuomone, konkurencinė aplinka, teikiant skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose ryšių tinkluose, teikiamuose fiksuotoje vietoje, paslaugas, laikotarpiu nuo 2009 m.	-Nedideli operatoriai neišlaikė konkurencijos ir pasitraukė iš verslo. -Panaikinus Skambučių užbaigimo paslaugų kainų diferencijavimą į kainas piko ir ne piko laiku sumažėjo užsienio tranzito verslas.	-Operatoriai sudaro kliūtis taikydami užmokesčius už viešųjų ryšių tinklų sujungimą ir keisdami paslaugų kokybę. -Maža rinka ir didelis operatorių skaičius neskatinis naujų operatorių

<p><i>sausio 1 d. iki 2014 m. rugsėjo 30 d. pasikeitė?“</i></p>	<p>-Operatoriai praranda pajamas, nes Skambučių užbaigimo paslaugų Lietuvos Tinkluose kainos yra mažesnės už skambučių užbaigimo paslaugų užsienio operatorių tinkluose kainas (ypač Rusijoje, Baltarusijoje, Ukrainoje).</p> <p>-Dėl mažų viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų kainų ir per didelių skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose kainų, Tinklų operatoriai negali konkuruoti su judriojo ryšio tinklų operatoriais.</p> <p>-Panaikinus Skambučių užbaigimo paslaugų teikimą vietiniame lygmenyje, išnyko sąnaudų mažinimo galimybės.</p> <p>-Augantis paslaugų teikėjų skaičius rodo augančią konkurenciją.</p>	<p>atsiradimo.</p> <p>-Individualus viešojo ryšio tinklo teikėjas kontroliuoja prieigą prie savo tinklo, todėl jis negali turėti konkurentų.</p>
<p><i>„Ar, Jūsų nuomone, konkurencinė aplinka, teikiant skambučių užbaigimo individualiuose viešuosiuose ryšių tinkluose, teikiamuose fiksuotoje vietoje, paslaugas, pasikeis laikotarpiu nuo 2014 m. spalio 1 d. iki 2017 m. sausio 1 d?“</i></p>	<p>-Liks dar mažiau operatorių.</p> <p>-Dėl kainų skirtumo tarp skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose ir Tinkluose, konkurencinė aplinka Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje blogės.</p> <p>-Toliau reguliuojant ir mažinant Skambučių užbaigimo alternatyviųjų operatorių tinkluose kainas, konkurencinė aplinka blogės.</p> <p>-Toliau didėjant skirtumui tarp Skambučių užbaigimo užsienio operatorių tinkluose kainos ir Skambučių užbaigimo Lietuvos operatorių tinkluose kainos, bei alternatyviesiems operatoriams negaunant kokybiškų tranzito į užsienio tinklus paslaugų, konkurencinė aplinka blogės.</p> <p>-Atsiras naujų Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų.</p> <p>-Pasikeis, jei bus įvykdytos tokios sąlygos: mažmeninių viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų kainos taps didesnės nei skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkle paslaugų kainos; Skambučių užbaigimo paslaugų kaina bus padidinta iki skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose kainos; bus grąžintas TEO LT, AB teikiamų mažmeninių viešųjų fiksuotojo telefono ryšio paslaugų kainų reguliavimas.</p>	<p>-Esama reguliavimo aplinka yra naudinga didiesiems operatoriams, bet mažiesiems operatoriams neleidžia vystyti verslo.</p> <p>- Individualus viešojo ryšio tinklo, teikiamo fiksuotoje vietoje, teikėjas kontroliuoja prieigą prie savo tinklo, kuri negali būti pakeista kita paslauga. Dėl to toks operatorius visada turės išimtinę teisę teikti Skambučių užbaigimo savo tinkle paslaugas pagal nustatytą kainą.</p> <p>-Situacija nepasikeis ir nebus įmanoma konkuruoti dėl TEO LT, AB veiksmų.</p>

Ataskaitos 4 lentelėje pateikta informacija rodo, kad operatoriai taip pat mano, jog konkurencija Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje nėra veiksminga. Tai patvirtina Tarnybos anksčiau pateiktus argumentus dėl konkurencijos nebuvimo. Tačiau pastebėtina tai, kad kai kurių operatorių nuomone, situacija Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje per Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamąjį laikotarpį pablogėjo ir dar labiau pablogės ateityje. Tokios nuomonės viena iš priežasčių yra reguliavimo taikymas Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje arba reguliavimo netaikymas kitose atitinkamose rinkose. Tarnybos nuomone, net ir esant Skambučių užbaigimo paslaugų reguliavimo poveikiui, anksčiau Tarnybos pateiktos aplinkybės neparodo, kad konkurencija teikiant Skambučių užbaigimo paslaugas yra veiksminga.

Remdamasi anksčiau išdėstyta informacija, Tarnyba neatlieka individualių tyrimų, ar konkurencija Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje, Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje, Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje, Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje, Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje, Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje, Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle, rinkoje, Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle, rinkoje, Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle, rinkoje yra veiksminga. Tarnyba taip pat atsižvelgdama į anksčiau Ataskaitos 3 skyriuje aprašytas aplinkybes konstatuoja, kad:

1. Kiekvienas Tinklo operatorius kontroliuoja skambučių perdavimą nuo savo komutacinės stoties iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu to tinklo operatoriaus komutacinėje stotyje, kuriame skambučiai yra užbaigiami.

2. Viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjas, siekdamas savo teikiamų viešųjų telefono ryšio paslaugų gavėjams suteikti galimybę paskambinti konkretaus operatoriaus Tinklo abonentams arba nusiųsti skambučius telefono ryšio numeriais, įdiegtais konkretaus operatoriaus Tinkle, privalo pirkti Skambučių užbaigimo konkrečiame Tinkle paslaugas.

3. Viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjas, siekdamas suteikti galimybę savo teikiamų didmeninių elektroninių ryšių paslaugų gavėjų abonentams (viešųjų telefono ryšio paslaugų gavėjams) paskambinti konkretaus Tinklo abonentams arba į telefono ryšio numeriais, įdiegtais to operatoriaus Tinkle, privalo pirkti Skambučių užbaigimo konkrečiame Tinkle paslaugas.

4. Konkretus operatorius užima 100 procentų Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugų rinkos.

5. Barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo individualiame Tinkle paslaugų rinką yra absoliutūs.

6. Skambučių užbaigimo individualiame Tinkle paslaugų rinkoje potencialios konkurencijos nėra.

7. Skambučių užbaigimo individualiame Tinkle paslaugų rinkoje pirkėjo derybinės galios nėra.

8. Nesant reguliavimo Skambučių užbaigimo individualiame Tinkle paslaugų rinkoje, Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjas turi galimybių, o pajamų ir (arba) pelno maksimizavimas, ir (arba) siekis apsaugoti savo teikiamas viešąsias telefono ryšio ir (arba) viešąsias elektroninių ryšių paslaugas nuo konkurencijos, sukuria motyvus nustatyti Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme.

9. Skambučių užbaigimo individualiame Tinkle paslaugų teikėjų galimybės ir motyvai nustatyti Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme yra ribojami tik dėl Tarnybos konkretiems Skambučių užbaigimo individualiame Tinkle paslaugų teikėjams nustatytų atitinkamų įpareigojimų.

Tarnyba, atsižvelgdama į anksčiau išdėstytas aplinkybes, konstatuoja, kad konkurencija Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje, Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje, Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje, Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje, Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje, Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje, Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle, rinkoje, Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle, rinkoje, Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle, rinkoje nėra veiksminga. Šiame Ataskaitos skyriuje anksčiau aprašytos aplinkybės leidžia konstatuoti tokias Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje egzistuojančias problemas:

1. Skambučių užbaigimo individualiame Tinkle paslaugų teikėjas, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių.

2. Skambučių užbaigimo individualiame Tinkle paslaugų teikėjas, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas) sau palankia linkme.

2009 m. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrime buvo apibrėžta Skambučių užbaigimo UAB „EUROCOM SIP“ Tinkle rinka. 2009 m. gruodžio 24 d. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo ataskaitos Nr. (43.4) LD-2230 3.6 skyriuje buvo atliktas konkurencijos veiksmingumo Skambučių užbaigimo UAB „EUROCOM SIP“ Tinkle rinkoje tyrimas. Šios Ataskaitos 2.6 skyriuje konstatuota, kad Skambučių užbaigimo UAB „EUROCOM SIP“ Tinkle rinka nėra apibrėžta. Dėl to, konkurencijos veiksmingumo Skambučių užbaigimo UAB „EUROCOM SIP“ Tinkle rinkoje tyrimas nėra atliekamas.

2009 m. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrime buvo apibrėžta ir Skambučių užbaigimo UAB „Digitela“ Tinkle rinka. 2009 m. gruodžio 24 d. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo ataskaitos Nr. (43.4) LD-2230 3.5 skyriuje buvo atliktas konkurencijos veiksmingumo Skambučių užbaigimo UAB „Digitela“ Tinkle rinkoje tyrimas. Šios Ataskaitos 2.6 skyriuje konstatuota, kad Skambučių užbaigimo UAB „Digitela“ Tinkle rinka nėra apibrėžta. Dėl to, konkurencijos veiksmingumo Skambučių užbaigimo UAB „Digitela“ Tinkle rinkoje tyrimas nėra atliekamas.

4. DIDELĘ ĮTAKĄ SKAMBUČIŲ UŽBAIGIMO PASLAUGŲ RINKOSE TURINČIŲ ŪKIO SUBJEKTŲ ĮVARDIJIMAS

Kaip nurodyta Ataskaitos 1.2 skyriuje, antras Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo procedūros etapas yra tyrimas, ar konkurencija atitinkamoje rinkoje yra veiksminga, ir jeigu konkurencija nėra veiksminga, didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas. Šioje Ataskaitos dalyje, atsižvelgiant į Ataskaitos 3 dalyje nustatytas aplinkybes, yra įvardijami ūkio subjektai, turintys didelę įtaką atitinkamoje Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje.

4.1. Ūkio subjektai, turintys didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 2.1 ir 2.2 skyriuose pateiktas aplinkybes, konstatuoja, kad TEO LT, AB Tinkle teikiamos Skambučių užbaigimo paslaugos apima skambučių perdavimą nuo TEO LT, AB Tinklo komutacinės stoties (įskaitant šią stotį), kurioje yra ar gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas, iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu TEO LT, AB Tinklo komutacinėje stotyje, kuriame skambučiai yra užbaigiami, nepriklausomai nuo to, kokiam viešajame ryšių tinkle skambučiai buvo inicijuoti.

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 2.6 skyriuje pateiktą informaciją, konstatuoja, kad TEO LT, AB teikiamos Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugos sudaro atskirą Skambučių užbaigimo paslaugų rinką – Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinką.

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 3 skyriuje išdėstytas aplinkybes, konstatuoja, kad:

1. TEO LT, AB kontroliuoja skambučių perdavimą nuo savo komutacinės stoties iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu TEO LT, AB Tinklo komutacinėje stotyje, kuriame skambučiai yra užbaigiami.

2. TEO LT, AB teikiamas Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugas privalo pirkti kiti operatoriai: kurių teikiamų viešųjų telefono ryšio paslaugų galutiniai gavėjai skambina TEO LT, AB abonentams; kurie teikia didmenines viešąsias elektroninių ryšių paslaugas ir užtikrina galimybę šių paslaugų gavėjams abonentams paskambinti TEO LT, AB abonentams.

3. TEO LT, AB užima 100 proc. Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkos.

4. Barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinką yra absoliutūs.

5. Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje potencialios konkurencijos nėra.

6. Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje pirkėjo derybinės galios nėra.

7. Nesant reguliavimo, Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje, TEO LT, AB turi galimybių, o pajamų ir (arba) pelno maksimizavimas, ir (arba) siekis apsaugoti savo teikiamas viešąsias telefono ryšio paslaugas nuo konkurencijos, sukuria motyvus nustatyti Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme.

8. TEO LT, AB galimybės ir motyvai nustatyti Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme yra ribojami tik dėl Tarnybos Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje nustatytų atitinkamų įpareigojimų.

9. Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje egzistuoja šios problemos:

9.1. TEO LT, AB, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių.

9.2. TEO LT, AB, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant Skambučių užbaigimo paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas) sau palankia linkme.

TEO LT, AB Anketos duomenimis, 88,15 proc. TEO LT, AB akcijų valdė „TeliaSonera“ AB, o 11,85 proc. – kiti akcininkai. Remiantis TEO LT, AB Anketoje pateiktais duomenimis, nei vienas kitas akcininkas, išskyrus „TeliaSonera“ AB neturėjo daugiau kaip 5 proc. balsų suteikiančių akcijų. „TeliaSonera“ AB Lietuvoje taip pat valdo 100 proc. UAB „Omnitel“, kuri teikia viešąsias judriojo telefono ryšio ir kitas viešąsias elektroninių ryšių paslaugas, akcijų. Anketoje respondentų buvo prašoma pateikti informaciją, apie jų kontroliuojamus ir su jais susijusius juridinius asmenis. Anketoje TEO LT, AB nurodė 10 juridinių asmenų, susijusių su bendrove (žr. 5 lentelę).

5 lentelė. Su TEO LT, AB susiję juridiniai asmenys.

Bendrovės pavadinimas	Sąsajos pobūdis	Bendrovės veiklos sritis
UAB „Omnitel“	100 proc. šios bendrovės akcijų valdo „TeliaSonera“ AB	Teikia viešąsias judriojo telefono ryšio paslaugas ir viešąjį judriojo ryšio tinklą
UAB „Lintel“	100 proc. šios bendrovės akcijų valdo TEO LT, AB	Teikia informacijos ir nuotolinio klientų aptarnavimo paslaugas
UAB „Baltic Data Center“	100 proc. šios bendrovės akcijų valdo TEO LT, AB	Teikia duomenų centrų ir informacinių sistemų valdymo paslaugas
UAB „Kompetencijos ugdymo centras“	100 proc. šios bendrovės akcijų valdo TEO LT, AB	Bendrovė veiklos nevykdo
UAB „Verslo investicijos“	100 proc. šios bendrovės akcijų valdo TEO LT, AB	Investicinis projektas
Baltic Data Center SIA	100 proc. šios bendrovės akcijų valdo UAB „Baltic Data Center“	Bendrovė veiklos nevykdo
UAB „Hostex“	100 proc. šios bendrovės akcijų valdo UAB „Baltic Data Center“	Teikia svetainių prieglobos paslaugas
UAB „Hosting“	100 proc. šios bendrovės akcijų valdo UAB „Hostex“	Teikia svetainių prieglobos paslaugas
VšĮ „Ryšių istorijos muziejus“	TEO LT, AB yra vienintelė šios įstaigos steigėja ir savininkė	Muziejus
VšĮ „Numerio perkėlimas“	25 proc. šios įstaigos akcijų valdo TEO LT, AB.	Numerio perkėlimo paslaugų teikimas

Atsižvelgiant į 5 lentelėje pateiktą informaciją, darytina išvada, kad TEO LT, AB 2014 m. gruodžio 18 d. duomenimis (Anketoje nurodyta su TEO LT, AB susijusių asmenų vertinimo data) tiesiogiai kontroliavo 5 juridinius asmenis (UAB „Lintel“, UAB „Baltic Data Center“, UAB „Kompetencijos ugdymo centras“, UAB „Verslo investicijos“, VšĮ „Ryšių istorijos muziejus“), netiesiogiai kontroliavo 3 juridinius asmenis (Baltic Data Center SIA, UAB „Hostex“, UAB „Hosting“), valdė 1/4 dalį VšĮ „Numerio perkėlimas“, taip pat TEO LT, AB per ją valdančia įmone „TeliaSonera“ AB buvo susijusi su UAB „Omnitel“.

Atsižvelgiant į tai, kad Baltic Data SIA veikia ne Lietuvoje ir Lietuvoje veiklos nevykdo, o taip pat į Ataskaitos 2 priede pateiktus ūkio subjekto ir susijusių asmenų nustatymo principus, daroma

išvada, kad ūkio subjektą TEO LT, AB sudaro TEO LT, AB, UAB „Lintel“, UAB „Baltic Data Center“, UAB „Kompetencijos ugdymo centras“, UAB „Verslo investicijos“, VšĮ „Ryšių istorijos muziejus“, UAB „Hostex“, UAB „Hosting“ ir UAB „Omnitel“.

Tarnyba, remdamasi anksčiau pateiktomis aplinkybėmis, daro išvadą, kad konkurencija Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje nėra veiksminga ir ūkio subjektas TEO LT, AB turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje.

Išvados:

1. Ūkio subjektas TEO LT, AB turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje.
2. Ūkio subjektą TEO LT, AB sudaro TEO LT, AB, UAB „Lintel“, UAB „Baltic Data Center“, UAB „Kompetencijos ugdymo centras“, UAB „Verslo investicijos“, VšĮ „Ryšių istorijos muziejus“, UAB „Hostex“, UAB „Hosting“ ir UAB „Omnitel“.

4.2. Ūkio subjektai, turintys didelę įtaką Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 2.1 ir 2.2 skyriuose pateiktas aplinkybes, konstatuoja, kad AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle teikiamos Skambučių užbaigimo paslaugos apima skambučių perdavimą nuo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinklo komutacinės stoties (įskaitant šią stotį), kurioje yra ar gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas, iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinklo komutacinėje stotyje, kuriame skambučiai yra užbaigiami, nepriklausomai nuo to, kokiame viešajame ryšių tinkle skambučiai buvo inicijuoti.

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 2.6 skyriuje pateiktą informaciją, konstatuoja, kad AB „Lietuvos geležinkeliai“ teikiamos Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugos sudaro atskirą Skambučių užbaigimo paslaugų rinką – Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinką.

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 3 skyriuje išdėstytas aplinkybes, konstatuoja, kad:

1. AB „Lietuvos geležinkeliai“ kontroliuoja skambučių perdavimą nuo savo komutacinės stoties iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinklo komutacinėje stotyje, kuriame skambučiai yra užbaigiami.
2. AB „Lietuvos geležinkeliai“ teikiamas Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugas privalo pirkti kiti operatoriai: kurių teikiamų viešųjų telefono ryšio paslaugų galutiniai gavėjai skambina AB „Lietuvos geležinkeliai“ abonentams; kurie teikia didmenines viešąsias elektroninių ryšių paslaugas ir užtikrina galimybę šių paslaugų gavėjų abonentams paskambinti AB „Lietuvos geležinkeliai“ abonentams.
3. AB „Lietuvos geležinkeliai“ užima 100 proc. Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkos.
4. Barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinką yra absoliutūs.
5. Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje potencialios konkurencijos nėra.

6. Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje pirkėjo derybinės galios nėra.

7. Nesant reguliavimo, Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje, AB „Lietuvos geležinkeliai“ turi galimybių, o pajamų ir (arba) pelno maksimizavimas, ir (arba) siekis apsaugoti savo teikiamas viešąsias telefono ryšio paslaugas nuo konkurencijos, sukuria motyvus nustatyti Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme.

8. AB „Lietuvos geležinkeliai“ galimybės ir motyvai nustatyti Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme yra ribojami tik dėl Tarnybos Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje nustatytų atitinkamų įpareigojimų.

9. Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje egzistuoja šios problemos:

9.1. AB „Lietuvos geležinkeliai“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių.

9.2. AB „Lietuvos geležinkeliai“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant Skambučių užbaigimo paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas) sau palankia linkme.

100 proc. AB „Lietuvos geležinkeliai“ akcijų, 2014 m. gruodžio 17 d. (Anketos pateikimo data) duomenimis, nuosavybės teise priklausančių valstybei, patikėjimo teise valdė Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija. AB „Lietuvos geležinkeliai“ Skambučių užbaigimo rinkos tyrimo Anketoje nurodė, kad su ja yra susiję 6 juridiniai asmenys. Juridiniai asmenys, sąsaja ir veiklos sritys yra nurodytos 6 lentelėje.

6 lentelė. Su AB „Lietuvos geležinkeliai“ susiję asmenys.

Susijusio asmens pavadinimas	Sąsajos pobūdis	Veiklos sritis
UAB „Geležinkelio tiesimo centras“	AB „Lietuvos geležinkeliai“ valdo 100 proc. asmens akcijų	Geležinkelio tiesimas ir remontas
UAB „Vilniaus lokomotyvų remonto depas“	AB „Lietuvos geležinkeliai“ valdo 100 proc. asmens akcijų	Riedmenų remontas
UAB „Gelsauga“	AB „Lietuvos geležinkeliai“ valdo 100 proc. asmens akcijų	Saugos ir valymo paslaugos
UAB „VAE Legetecha“	AB „Lietuvos geležinkeliai“ valdo 34 proc. asmens akcijų	Geležinkelių įrangos gamyba
UAB „Geležinkelių projektavimas“	AB „Lietuvos geležinkeliai“ valdo 100 proc. asmens akcijų	Susisiekimo komunikacijų, pastatų ir inžinerinių tinklų projektavimas, galimybių studijų rengimas
UAB „Geležinkelio aplinkosaugos centras“	AB „Lietuvos geležinkeliai“ valdo 100 proc. asmens akcijų	Geležinkelio apsaugos želdinių ruožo tvarkymas, aplinkos laboratoriniai tyrimai, prekinį vagonų ir cisternų paruošimas, nuotekų valymo įrenginių priežiūra, aplinkosauginis administravimas, atliekų tvarkymas

Atsižvelgiant į AB „Lietuvos geležinkeliai“ Skambučių užbaigimo rinkos tyrimui pateiktą informaciją apie susijusius asmenis, darytina išvada, kad AB „Lietuvos geležinkeliai“ 2014 m. gruodžio 17 d. (Anketos pateikimo data) duomenimis tiesiogiai kontroliavo 5 juridinius asmenis (UAB „Geležinkelio tiesimo centras“, UAB „Vilniaus lokomotyvų remonto depas“, UAB „Gelsauga“, UAB „Geležinkelių projektavimas“, AB „Geležinkelio aplinkosaugos centras“) ir valdė daugiau nei 1/3 (34 proc.) akcijų viename juridiniame asmenyje (UAB „VAE Legetecha“).

Atsižvelgiant į išdėstytą anksčiau ir į Ataskaitos 2 priede pateiktus ūkio subjekto ir susijusių asmenų nustatymo principus, laikoma, kad ūkio subjektą AB „Lietuvos geležinkeliai“ sudaro AB „Lietuvos geležinkeliai“, UAB „Geležinkelio tiesimo centras“, UAB „Vilniaus lokomotyvų remonto depas“, UAB „Gelsauga“, UAB „Geležinkelių projektavimas“, AB „Geležinkelio apsaugos želdiniai“, UAB „VAE Legetecha“.

Tarnyba, remdamasi anksčiau pateiktomis aplinkybėmis, daro išvadą, kad konkurencija Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje nėra veiksminga ir ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“ turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje.

Išvados:

1. Ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“ turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje.
2. Ūkio subjektą AB „Lietuvos geležinkeliai“ sudaro AB „Lietuvos geležinkeliai“, UAB „Geležinkelio tiesimo centras“, UAB „Vilniaus lokomotyvų remonto depas“, UAB „Gelsauga“, UAB „Geležinkelių projektavimas“, AB „Geležinkelio apsaugos želdiniai“, UAB „VAE Legetecha“.

4.3. Ūkio subjektai, turintys didelę įtaką Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 2.1 ir 2.2 skyriuose pateiktas aplinkybes, konstatuoja, kad AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle teikiamos Skambučių užbaigimo paslaugos apima skambučių perdavimą nuo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinklo komutacinės stoties (įskaitant šią stotį), kurioje yra ar gali būti įvykdytas tinklų sujungimas, iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinklo komutacinėje stotyje, kuriame skambučiai yra užbaigiami, nepriklausomai nuo to, kokiame viešajame ryšių tinkle skambučiai buvo inicijuoti.

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 2.6 skyriuje pateiktą informaciją, konstatuoja, kad AB Lietuvos radijo ir televizijos centro teikiamos Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugos sudaro atskirą Skambučių užbaigimo paslaugų rinką – Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinką.

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 3 skyriuje išdėstytas aplinkybes, konstatuoja, kad:

1. AB Lietuvos radijo ir televizijos centras kontroliuoja skambučių perdavimą nuo savo komutacinės stoties iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinklo komutacinėje stotyje, kuriame skambučiai yra užbaigiami.

2. AB Lietuvos radijo ir televizijos centro teikiamas Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugas privalo pirkti kiti operatoriai: kurių teikiamų viešųjų telefono ryšio paslaugų galutiniai gavėjai skambina AB Lietuvos radijo ir televizijos centro abonentams; kurie teikia didmenines viešąsias elektroninių ryšių paslaugas ir užtikrina galimybę šių paslaugų gavėjų abonentams paskambinti Lietuvos radijo ir televizijos centro abonentams.

3. AB Lietuvos radijo ir televizijos centras užima 100 proc. Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkos.

4. Barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinką yra absoliutūs.

5. Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje potencialios konkurencijos nėra.

6. Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje pirkėjo derybinės galios nėra.

7. Nesant reguliavimo, Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje, AB Lietuvos radijo ir televizijos centras turi galimybių, o pajamų ir (arba) pelno maksimizavimas, ir (arba) siekis apsaugoti savo teikiamas viešąsias telefono ryšio paslaugas nuo konkurencijos, sukuria motyvus nustatyti Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme.

8. AB Lietuvos radijo ir televizijos centro galimybės ir motyvai nustatyti Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme yra ribojami tik dėl Tarnybos Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje nustatytų atitinkamų įpareigojimų.

9. Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje egzistuoja šios problemos:

9.1. AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių.

9.2. AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant Skambučių užbaigimo paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas) sau palankia linkme.

100 proc. AB Lietuvos radijo ir televizijos centro akcijų, 2014 m. gruodžio 15 d. (Anketos pateikimo data) duomenimis, nuosavybės teise priklausančių valstybei, patikėjimo teise valdė Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija. AB Lietuvos radijo ir televizijos centras Anketoje nenurodė asmenų, kurie būtų susiję su bendrove. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad ūkio subjektą AB Lietuvos radijo ir televizijos centrą sudaro AB Lietuvos radijo ir televizijos centras.

Tarnyba, remdamasi anksčiau pateiktomis aplinkybėmis, daro išvadą, kad konkurencija Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje nėra veiksminga ir ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje.

Išvados:

1. Ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje.
2. Ūkio subjektą AB Lietuvos radijo ir televizijos centrą sudaro AB Lietuvos radijo ir televizijos centras.

4.4. Ūkio subjektai, turintys didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 2.1 ir 2.2 skyriuose pateiktas aplinkybes, konstatuoja, kad UAB „CSC TELECOM“ Tinkle teikiamos Skambučių užbaigimo paslaugos apima skambučių perdavimą nuo UAB „CSC TELECOM“ Tinklo komutacinės stoties (įskaitant šią stotį), kurioje yra ar gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas, iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu UAB „CSC TELECOM“ Tinklo komutacinėje stotyje, kuriame skambučiai yra užbaigiami, nepriklausomai nuo to, kokiam viešajame ryšių tinkle skambučiai buvo inicijuoti.

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 2.6 skyriuje pateiktą informaciją, konstatuoja, kad UAB „CSC TELECOM“ teikiamos Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugos sudaro atskirą Skambučių užbaigimo paslaugų rinką – Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinką.

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 3 skyriuje išdėstytas aplinkybes, konstatuoja, kad:

1. UAB „CSC TELECOM“ kontroliuoja skambučių perdavimą nuo savo komutacinės stoties iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu UAB „CSC TELECOM“ Tinklo komutacinėje stotyje, kuriame skambučiai yra užbaigiami.

2. UAB „CSC TELECOM“ teikiamas Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugas privalo pirkti kiti operatoriai: kurių teikiamų viešųjų telefono ryšio paslaugų galutiniai gavėjai skambina UAB „CSC TELECOM“ abonentams; kurie teikia didmenines viešąsias elektroninių ryšių paslaugas ir užtikrina galimybę šių paslaugų gavėjų abonentams paskambinti UAB „CSC TELECOM“ abonentams.

3. UAB „CSC TELECOM“ užima 100 proc. Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkos.

4. Barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinką yra absoliutūs.

5. Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje potencialios konkurencijos nėra.

6. Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje pirkėjo derybinės galios nėra.

7. Nesant reguliavimo, Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje, UAB „CSC TELECOM“ turi galimybių, o pajamų ir (arba) pelno maksimizavimas, ir (arba) siekis apsaugoti savo teikiamas viešąsias telefono ryšio paslaugas nuo konkurencijos, sukuria motyvus nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme.

8. UAB „CSC TELECOM“ galimybės ir motyvai nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme yra ribojami

tik dėl Tarnybos Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje nustatytų atitinkamų įpareigojimų.

9. Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje egzistuoja šios problemos:

9.1. UAB „CSC TELECOM“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių.

9.2. UAB „CSC TELECOM“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant Skambučių užbaigimo paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas) sau palankia linkme.

100 proc. UAB „CSC TELECOM“ akcijų, 2014 m. gruodžio 17 d. (Anketos pateikimo data) duomenimis, valdė Estijos įmonė TOP Connect OU. UAB „CSC TELECOM“ Anketoje nenurodė asmenų, kurie būtų susiję su bendrove. Tačiau Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre yra skelbiama informacija, kad UAB „CSC TELECOM“ valdo 100 proc. UAB „Telekomunikacijų grupė“ akcijų. Atsižvelgiant į tai ir į Ataskaitos 2 priede pateiktus ūkio subjekto ir susijusių asmenų nustatymo principus, laikoma, kad ūkio subjektą UAB „CSC TELECOM“ sudaro UAB „CSC TELECOM“ ir UAB „Telekomunikacijų grupė“.

Tarnyba, remdamasi anksčiau pateiktomis aplinkybėmis, daro išvadą, kad konkurencija Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje nėra veiksminga ir ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“ turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje.

Išvados:

1. Ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“ turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje.

2. Ūkio subjektą UAB „CSC TELECOM“ sudaro UAB „CSC TELECOM“ ir UAB „Telekomunikacijų grupė“.

4.5. Ūkio subjektai, turintys didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 2.1 ir 2.2 skyriuose pateiktas aplinkybes, konstatuoja, kad UAB „LINKOTELUS“ Tinkle teikiamos Skambučių užbaigimo paslaugos apima skambučių perdavimą nuo UAB „LINKOTELUS“ Tinklo komutacinės stoties (įskaitant šią stotį), kurioje yra ar gali būti įvykdytas tinklų sujungimas, iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu UAB „LINKOTELUS“ Tinklo komutacinėje stotyje, kuriame skambučiai yra užbaigiami, nepriklausomai nuo to, kokiame viešajame ryšių tinkle skambučiai buvo inicijuoti.

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 2.6 skyriuje pateiktą informaciją, konstatuoja, kad UAB „LINKOTELUS“ teikiamos Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugos sudaro atskirą Skambučių užbaigimo paslaugų rinką – Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinką.

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 3 skyriuje išdėstytas aplinkybes, konstatuoja, kad:

1. UAB „LINKOTELUS“ kontroliuoja skambučių perdavimą nuo savo komutacinės stoties iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu UAB „LINKOTELUS“ Tinklo komutacinėje stotyje, kuriame skambučiai yra užbaigiami.

2. UAB „LINKOTELUS“ teikiamas Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugas privalo pirkti kiti ūkio subjektai: kurių teikiamų viešųjų telefono ryšio paslaugų galutiniai gavėjai skambina UAB „LINKOTELUS“ abonentams; kurie teikia didmenines viešąsias elektroninių ryšių paslaugas ir užtikrina galimybę šių paslaugų gavėjų abonentams paskambinti UAB „LINKOTELUS“ abonentams.

3. UAB „LINKOTELUS“ užima 100 proc. Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkos.

4. Barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinką yra absoliutūs.

5. Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje potencialios konkurencijos nėra.

6. Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų rinkoje pirkėjo derybinės galios nėra.

7. Nesant reguliavimo, Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje, UAB „LINKOTELUS“ turi galimybių, o pajamų ir (arba) pelno maksimizavimas, ir (arba) siekis apsaugoti savo teikiamas viešąsias telefono ryšio paslaugas nuo konkurencijos, sukuria motyvus nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme.

8. UAB „LINKOTELUS“ galimybės ir motyvai nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme yra ribojami tik dėl Tarnybos Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje nustatytų atitinkamų įpareigojimų.

9. Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje egzistuoja šios problemos:

9.1. UAB „LINKOTELUS“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių.

9.2. UAB „LINKOTELUS“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant Skambučių užbaigimo paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas) sau palankia linkme.

UAB „LINKOTELUS“ akcijas, 2013 m. birželio 28 d. duomenimis, valdė 3 fiziniai asmenys, turėję, atitinkamai, 62,5 proc., 25 proc. ir 12,5 proc. akcijų. UAB „LINKOTELUS“ 2013 m. birželio 28 d. rašte nenurodė asmenų, kurie būtų susiję su bendrove. Atsižvelgiant į tai, taip pat į Ataskaitos 2 priede pateiktus ūkio subjekto ir susijusių asmenų nustatymo principus, taikoma, kad ūkio subjektą UAB „LINKOTELUS“ sudaro UAB „LINKOTELUS“.

Tarnyba, remdamasi anksčiau pateiktomis aplinkybėmis, daro išvadą, kad konkurencija Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje nėra veiksminga ir ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“ turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje.

Išvados:

1. Ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“ turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje.
2. Ūkio subjektą UAB „LINKOTELUS“ sudaro UAB „LINKOTELUS“.

4.6. Ūkio subjektai, turintys didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 2.1 ir 2.2 skyriuose pateiktas aplinkybes, konstatuoja, kad UAB „MEDIAFON“ Tinkle teikiamos Skambučių užbaigimo paslaugos apima skambučių perdavimą nuo UAB „MEDIAFON“ Tinklo komutacinės stoties (įskaitant šią stotį), kurioje yra ar gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas, iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu UAB „MEDIAFON“ Tinklo komutacinėje stotyje, kuriame skambučiai yra užbaigiami, nepriklausomai nuo to, kokiame viešajame ryšių tinkle skambučiai buvo inicijuoti.

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 2.6 skyriuje pateiktą informaciją, konstatuoja, kad UAB „MEDIAFON“ teikiamos Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugos sudaro atskirą Skambučių užbaigimo paslaugų rinką – Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinką.

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 3 skyriuje išdėstytas aplinkybes, konstatuoja, kad:

1. UAB „MEDIAFON“ kontroliuoja skambučių perdavimą nuo savo komutacinės stoties iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu UAB „MEDIAFON“ Tinklo komutacinėje stotyje, kuriame skambučiai yra užbaigiami.

2. UAB „MEDIAFON“ teikiamas Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugas privalo pirkti kiti operatoriai: kurių teikiamų viešųjų telefono ryšio paslaugų galutiniai gavėjai skambina UAB „MEDIAFON“ abonentams ir (arba) siunčia skambučius UAB „MEDIAFON“ Tinklo komutacinėje stotyje įdiegtais telefono ryšio numeriais; kurie teikia didmenines viešąsias elektroninių ryšių paslaugas ir užtikrina galimybę šių paslaugų gavėjų abonentams paskambinti UAB „MEDIAFON“ abonentams ir (arba) siųsti skambučius UAB „MEDIAFON“ Tinklo komutacinėje stotyje įdiegtais telefono ryšio numeriais.

3. UAB „MEDIAFON“ užima 100 proc. Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkos.

4. Barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinką yra absoliutūs.

5. Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje potencialios konkurencijos nėra.

6. Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų rinkoje pirkėjo derybinės galios nėra.

7. Nesant reguliavimo, Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje, UAB „MEDIAFON“ turi galimybių, o pajamų ir (arba) pelno maksimizavimas, ir (arba) siekis apsaugoti savo teikiamas viešąsias elektroninių ryšių paslaugas nuo konkurencijos, sukuria motyvus nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme.

8. UAB „MEDIAFON“ galimybės ir motyvai nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme yra ribojami tik dėl Tarnybos Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje nustatytų atitinkamų įpareigojimų.

9. Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje egzistuoja šios problemos:

9.1. UAB „MEDIAFON“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių.

9.2. UAB „MEDIAFON“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant Skambučių užbaigimo paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas) sau palankia linkme.

Remiantis UAB „MEDIAFON“ Anketoje nurodyta informacija ir Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registro tvarkomais duomenimis, UAB „MEDIAFON“ akcijas 2014 m. gruodžio 23 d. (Anketos pateikimo diena) valdė UAB „MG Baltic Media“ (51 proc.), „RealcomLimited“ (46 proc.) ir UAB „Tomaja“ (3 proc.). Anketoje UAB „MEDIAFON“ nurodė 6 susijusius asmenis – dukterines įmones – UAB „Euro Loto“ (veiklos nevykdė), „MediaproGeorgia Ltd“ (vykdė veiklą Gruzijoje), „NP System LLC“ (vykdė veiklą Azerbaidžane), „NP Base SRL“ (vykdė veiklą Moldovoje), „NP System LLC“ (vykdė veiklą Moldovoje), „NP System TM SA“ (asmuo registruotas Argentinoje, tačiau veiklos nevykdė).

Remiantis Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registro tvarkomais duomenimis, UAB „MEDIAFON“ valdybą sudarė 3 fiziniais asmenys. Du UAB „MEDIAFON“ valdybos nariai buvo ir UAB „MG Baltic Media“ valdybos nariais, o UAB „MG Baltic Media“ valdybą sudarė 4 asmenys. Atsižvelgiant į Ataskaitos 2 priede pateiktus ūkio subjekto ir susijusių asmenų nustatymo principus, atsižvelgiant į tai, kad 50 proc. UAB „MG Baltic Media“ valdybos narių buvo ir UAB „MEDIAFON“ valdybos nariais, o UAB „MG Baltic Media“ valdė daugiau kaip 1/3 UAB „MEDIAFON“ akcijų, UAB „MEDIAFON“ ir UAB „MG Baltic Media“ laikytini susijusiais asmenimis.

Atsižvelgiant į tai, kad „Mediapro Georgia Ltd“ (vykdė veiklą Gruzijoje), „NP System LLC“ (vykdė veiklą Azerbaidžane), „NP Base SRL“ (vykdė veiklą Moldovoje), „NP System LLC“ (vykdė veiklą Moldovoje), „NP System TM SA“ (yra registruota Argentinoje) veiklą vykdo ne Lietuvoje, taip pat atsižvelgiant į anksčiau pateiktą informaciją apie UAB „MEDIAFON“ ir UAB „MG Baltic Media“ sąsajas, laikoma, kad ūkio subjektą UAB „MEDIAFON“ sudaro UAB „MEDIAFON“, UAB „Euro Loto“ ir UAB „MG BalticMedia“.

Tarnyba, remdamasi anksčiau pateiktomis aplinkybėmis, daro išvadą, kad konkurencija Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje nėra veiksminga ir ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“ turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje.

Išvados:

1. Ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“ turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje.

2. Ūkio subjektą UAB „MEDIAFON“ sudaro UAB „MEDIAFON“, UAB „Euro Loto“ ir UAB „MG BalticMedia“.

4.7. Ūkio subjektai, turintys didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 2.1 ir 2.2 skyriuose pateiktas aplinkybes, konstatuoja, kad UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle teikiamos Skambučių užbaigimo paslaugos apima skambučių perdavimą nuo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinklo komutacinės stoties (įskaitant šią stotį), kurioje yra ar gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas, iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinklo komutacinėje stotyje, kuriame skambučiai yra užbaigiami, nepriklausomai nuo to, kokiame viešajame ryšių tinkle skambučiai buvo inicijuoti.

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 2.6 skyriuje pateiktą informaciją, konstatuoja, kad UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ teikiamos Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugos sudaro atskirą Skambučių užbaigimo paslaugų rinką – Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinką.

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 3 skyriuje išdėstytas aplinkybes, konstatuoja, kad:

1. UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ kontroliuoja skambučių perdavimą nuo savo komutacinės stoties iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinklo komutacinėje stotyje, kuriame skambučiai yra užbaigiami.

2. UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ teikiamas Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugas privalo pirkti kiti operatoriai: kurių teikiamų viešųjų telefono ryšio paslaugų galutiniai gavėjai skambina UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ abonentams ir (arba) siunčia skambučius UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ komutacinėje stotyje įdiegtais telefono ryšio numeriais; kurie teikia didmenines viešąsias elektroninių ryšių paslaugas ir užtikrina galimybę šių paslaugų gavėjų abonentams paskambinti UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ abonentams ir (arba) siųsti skambučius UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ komutacinėje stotyje įdiegtais telefono ryšio numeriais.

3. UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ užima 100 proc. Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkos.

4. Barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinką yra absoliutūs.

5. Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje potencialios konkurencijos nėra.

6. Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų rinkoje pirkėjo derybinės galios nėra.

7. Nesant reguliavimo, Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje, UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ turi galimybių, o pajamų ir (arba) pelno maksimizavimas, ir (arba) siekis apsaugoti savo teikiamas viešąsias telefono ryšio paslaugas nuo konkurencijos, sukuria motyvus nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme.

8. UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ galimybės ir motyvai nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme yra ribojami tik dėl Tarnybos Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje nustatytų atitinkamų įpareigojimų.

9. Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje egzistuoja šios problemos:

9.1. UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių.

9.2. UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant Skambučių užbaigimo paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas) sau palankia linkme.

UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Anketos duomenimis ir Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registro tvarkomais duomenimis, UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ 2015 m. sausio 6 d. (Anketos pateikimo data) akcijas valdė 10 juridinių asmenų ir vienas fizinis asmuo. 2015 m. sausio 6 d. (Anketos pateikimo data) duomenimis, daugiau nei 5 proc. akcijų valdė šie juridiniai asmenys: SPLIUS, UAB (65,72 proc.), UAB „Satela“ (10,02 proc.), UAB „Init“ (10 proc.), UAB „Teletinklas“ (5,53 proc.). UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Anketoje nenurodė asmenų, kurie būtų susiję su bendrove. Tačiau atsižvelgiant į Ataskaitos 2 priede pateiktus ūkio subjekto ir susijusių asmenų nustatymo principus, laikoma, kad UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ ir SPLIUS, UAB yra susiję asmenys. Atsižvelgiant į pateiktą informaciją, laikoma, kad ūkio subjektą UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ sudaro UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ ir SPLIUS, UAB.

Tarnyba, remdamasi anksčiau pateiktomis aplinkybėmis, daro išvadą, kad konkurencija Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje nėra veiksminga ir ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje.

Išvados:

1. Ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje.

2. Ūkio subjektą UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ sudaro UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ ir SPLIUS, UAB.

4.8. Ūkio subjektai, turintys didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 2.1 ir 2.2 skyriuose pateiktas aplinkybes, konstatuoja, kad UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle teikiamos Skambučių užbaigimo paslaugos apima skambučių perdavimą nuo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinklo komutacinės stoties (įskaitant šią stotį), kurioje yra ar gali būti įvykdytas tinklų sujungimas, iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinklo komutacinėje stotyje, kuriame skambučiai yra užbaigiami, nepriklausomai nuo to, kokiame viešajame ryšių tinkle skambučiai buvo inicijuoti.

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 2.6 skyriuje pateiktą informaciją, konstatuoja, kad UAB „Telekomunikacijų grupė“ teikiamos Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugos sudaro atskirą Skambučių užbaigimo paslaugų rinką – Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinką.

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 3 skyriuje išdėstytas aplinkybes, konstatuoja, kad:

1. UAB „Telekomunikacijų grupė“ kontroliuoja skambučių perdavimą nuo savo komutacinės stoties iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu UAB „MEDIAFON“ Tinklo komutacinėje stotyje, kuriame skambučiai yra užbaigiami.

2. UAB „Telekomunikacijų grupė“ teikiamas Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugas privalo pirkti kiti operatoriai: kurių teikiamų viešųjų telefono ryšio paslaugų galutiniai gavėjai skambina UAB „Telekomunikacijų grupė“ abonentams; kurie teikia didmenines viešąsias elektroninių ryšių paslaugas ir užtikrina galimybę šių paslaugų gavėjų abonentams paskambinti UAB „Telekomunikacijų grupė“ abonentams.

3. UAB „Telekomunikacijų grupė“ užima 100 proc. Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkos.

4. Barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinką yra absoliutūs.

5. Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje potencialios konkurencijos nėra.

6. Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje pirkėjo derybinės galios nėra.

7. Nesant reguliavimo, Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje, UAB „Telekomunikacijų grupė“ turi galimybių, o pajamų ir (arba) pelno maksimizavimas, ir (arba) siekis apsaugoti savo teikiamas viešąsias telefono ryšio paslaugas nuo konkurencijos, sukuria motyvus nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme.

8. UAB „Telekomunikacijų grupė“ galimybės ir motyvai nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme yra ribojami tik dėl Tarnybos Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje nustatytų atitinkamų įpareigojimų.

9. Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje egzistuoja šios problemos:

9.1. UAB „Telekomunikacijų grupė“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių.

9.2. UAB „Telekomunikacijų grupė“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant Skambučių užbaigimo paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas) sau palankia linkme.

100 proc. UAB „Telekomunikacijų grupė“ akcijų, 2015 m. sausio 9 d. (Anketos pateikimo data) duomenimis, valdė 1 fizinis asmuo. UAB „Telekomunikacijų grupė“ Anketoje nenurodė asmenų, kurie būtų susiję su bendrove. Tačiau Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre yra skelbiama

informacija, kad UAB „CSC TELECOM“ valdo 100 proc. UAB „Telekomunikacijų grupė“ akcijų. Atsižvelgiant į tai ir į Ataskaitos 2 priede pateiktus ūkio subjekto ir susijusių asmenų nustatymo principus, laikoma, kad ūkio subjektą UAB „Telekomunikacijų grupė“ sudaro UAB „Telekomunikacijų grupė“ ir UAB „CSC TELECOM“.

Tarnyba, remdamasi anksčiau pateiktomis aplinkybėmis, daro išvadą, kad konkurencija Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje nėra veiksminga ir ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų grupė“ turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje.

Išvados:

1. Ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų grupė“ turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje.
2. Ūkio subjektą UAB „Telekomunikacijų grupė“ sudaro UAB „Telekomunikacijų grupė“ ir UAB „CSC TELECOM“.

4.9. Ūkio subjektai, turintys didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinkoje

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 2.1 ir 2.2 skyriuose pateiktas išvadas, konstatuoja, kad UAB „ECOFON“ Tinkle teikiamos Skambučių užbaigimo paslaugos apima skambučių perdavimą nuo UAB „ECOFON“ Tinklo komutacinės stoties (įskaitant šią stotį), kurioje yra ar gali būti įvykdytas viešųjų ryšių tinklų sujungimas, iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu UAB „ECOFON“ Tinklo komutacinėje stotyje, kuriame skambučiai yra užbaigiami, nepriklausomai nuo to, kokiame viešajame ryšių tinkle skambutis buvo inicijuotas.

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 2.6 skyriuje pateiktą informaciją, konstatuoja, kad UAB „ECOFON“ teikiamos Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugos sudaro atskirą Skambučių užbaigimo paslaugų rinką – Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinką.

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 3 skyriuje išdėstytas aplinkybes, konstatuoja, kad:

1. UAB „ECOFON“ kontroliuoja skambučių perdavimą nuo savo komutacinės stoties iki taško, identifikuojamo telefono ryšio numeriu, įdiegtu UAB „ECOFON“ Tinklo komutacinėje stotyje, kuriame skambučiai yra užbaigiami.

2. UAB „ECOFON“ teikiamą Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugas privalo pirkti kiti operatoriai: kurių teikiamų viešųjų telefono ryšio paslaugų galutiniai gavėjai skambina UAB „ECOFON“ abonentams ir (arba) siunčia skambučius UAB „ECOFON“ Tinklo komutacinėje stotyje įdiegtais telefono ryšio numeriais; kurie teikia didmenines viešąsias elektroninių ryšių paslaugas ir užtikrina galimybę šių paslaugų gavėjų abonentams paskambinti UAB „ECOFON“ abonentams ir (arba) siųsti skambučius UAB „ECOFON“ Tinklo komutacinėje stotyje įdiegtais telefono ryšio numeriais.

3. UAB „ECOFON“ užima 100 proc. Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinkos.
4. Barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinką yra absoliutūs.
5. Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinkoje potencialios konkurencijos nėra.
6. Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų rinkoje pirkėjo derybinės galios nėra.

7. Nesant reguliavimo, Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinkoje, UAB „ECOFON“ turi galimybių, o pajamų ir (arba) pelno maksimizavimas, ir (arba) siekis apsaugoti savo teikiamas viešąsias elektroninių ryšių paslaugas nuo konkurencijos, sukuria motyvus nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme.

8. Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinkoje egzistuoja šios problemos:

8.1. UAB „ECOFON“ turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių.

8.2. UAB „ECOFON“ turi galimybių ir motyvų nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant Skambučių užbaigimo paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas) sau palankia linkme.

Remiantis Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registro tvarkomais duomenimis, 2014 m. rugsėjo 30 d. (Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaiga) duomenimis, UAB „ECOFON“ akcijas valdė 2 fiziniai asmenys (turėję, atitinkamai, 95,3 proc. ir 1,75 proc. akcijų) ir vienas juridinis asmuo, valdęs 2,95 proc. akcijų. Atsižvelgiant į tai ir į Ataskaitos 2 priede pateiktus ūkio subjekto ir susijusių asmenų nustatymo principus, laikoma, kad ūkio subjektą UAB „ECOFON“ sudaro UAB „ECOFON“.

Tarnyba, remdamasi anksčiau pateiktomis aplinkybėmis, daro išvadą, kad konkurencija Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinkoje nėra veiksminga ir ūkio subjektas UAB „ECOFON“ turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinkoje.

Išvados:

1. Ūkio subjektas UAB „ECOFON“ turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinkoje.
2. Ūkio subjektą UAB „ECOFON“ sudaro UAB „ECOFON“.

5. ĮPAREIGOJIMŲ DIDELĘ ĮTAKĄ SKAMBUČIŲ UŽAIGIMO PASLAUGŲ RINKOSE TURINTIEMS ŪKIO SUBJEKTAMS NUSTATYMAS, PAKEITIMAS IR (AR) PANAIKINIMAS

Kaip nurodyta Ataskaitos 1.2 skyriuje, trečias Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo etapas yra atitinkamų įpareigojimų nustatymas, pakeitimas arba panaikinimas. Šioje ataskaitoje yra vertinama, kokie įpareigojimai turi būti nustatyti, pakeisti ar panaikinti didelę įtaką Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje turintiems ūkio subjektams.

Įstatymu į nacionalinę teisę buvo perkeltos Europos Sąjungos elektroninių ryšių reguliavimo sistemos nuostatos. 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų (Prieigos direktyva) (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 29 tomas, p. 323) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB (OL 2009 L 337, p. 37) (toliau – Prieigos direktyva) preambulės 5 konstatuojamojoje dalyje teigiama, kad atviroje ir konkurencinėje rinkoje neturi būti apribojimų, kurie trukdytų įmonėms tarpusavyje derėtis dėl prieigos ir tinklų sujungimo susitarimų, ypač dėl susitarimų tarp ūkio subjektų, veikiančių skirtingose valstybėse. O Prieigos direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad valstybės narės privalo užtikrinti, kad nebūtų jokių apribojimų, kurie neleistų ūkio subjektams toje pačioje ar kitoje valstybėje narėje derėtis tarpusavyje dėl prieigos ir (ar) tinklų sujungimo sąlygų techniniais ar komerciniais klausimais. Tuo tikslu Prieigos direktyvos 5 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad nacionalinės reguliavimo institucijos, atsižvelgdamos į Pagrindų direktyvoje išdėstytus tikslus, turi skatinti ir, kur būtina, užtikrinti prieigos teikimą ir tinklų sujungimą. Prieigos direktyvos 5 straipsnio 1 dalies 2 pastraipoje ir 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad nacionalinės reguliavimo institucijos turi turėti galias nustatyti tam tikrus įpareigojimus. Pažymėtina, kad Įstatymo 1 straipsnio 5 dalimi siekiama Europos Sąjungos elektroninių ryšių reguliavimo sistemos tikslų, tarp jų plėsti vidaus rinką. Taigi, Tarnyba, vadovaudamasi Įstatymo 1 straipsnio 5 dalimi turi imtis atitinkamų priemonių, siekdama skatinti konkurenciją elektroninių ryšių srityje.

Prieigos direktyvos 8 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad nustatyti įpareigojimai turi būti pagrįsti nustatytos problemos pobūdžiu, turi būti proporcingi ir pateisinami atsižvelgiant į Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje nustatytus tikslus (konkurencijos skatinimas, vidaus rinkos plėtra ir Europos Sąjungos piliečių interesų užtikrinimas). Prieigos direktyvos preambulės 15 konstatuojamojoje dalyje pabrėžiama, kad skiriant įmonei, turinčiai didelę įtaką rinkoje, įpareigojimus papildomos rinkos analizės atlikti nereikia, tačiau būtina pagrįsti, kad būtent toks įpareigojimas yra tikslingas ir pagal nustatytos problemos pobūdį proporcingas. Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 117 punkte taip pat akcentuojama, kad nacionalinės reguliavimo institucijos turi užtikrinti, kad didelę įtaką turintiems ūkio subjektams nustatomi įpareigojimai turi atitikti tikslus, nurodytus Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje, ir būti proporcingi sprendžiamoms problemoms.

Įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Tarnyba turi teisę ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, nustatyti Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 1–7 punktuose nurodytus įpareigojimus, atsižvelgdama į tai, kurie iš jų yra tinkami konkrečiu atveju, ir nustatydamas tokių įpareigojimų vykdymo pradžios momentą. Taisyklių V skyriuje (Taisyklių 20–23 punktuose) yra nustatyta įpareigojimų nustatymo, pakeitimo ir panaikinimo procedūra.

Taisyklių 20 punkte nurodyta, kad nustačius, kad konkurencija atitinkamoje rinkoje nėra veiksminga, Tarnyba nustato įpareigojimus didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams. Įpareigojimai nustatomi vadovaujantis Įstatymo 17 straipsniu, taip pat vadovaujantis ir atsižvelgiant į Taisyklių 5 punkte nurodytus teisės aktus. Įstatymo 17 straipsnyje nurodyta, kad Tarnyba, atsižvelgdama į tai, kurie įpareigojimai yra tinkamiausi konkrečiu atveju, ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, gali nustatyti šiuos įpareigojimus:

- 1) skaidrumo įpareigojimą;
- 2) nediskriminavimo įpareigojimą;
- 3) apskaitos atskyrimo įpareigojimą;
- 4) įpareigojimą suteikti prieigą;
- 5) kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus;
- 6) funkcinio atskyrimo įpareigojimą;
- 7) įpareigojimus, susijusius su paslaugų galutiniams paslaugų gavėjams teikimu.

Taisyklių 21 punkte nurodyta, kad Tarnyba, ūkio subjektams turintiems didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, palieka ūkio subjektams nustatytus įpareigojimus, jei įpareigojimai buvo nustatyti anksčiau. Tarnyba taip pat gali pakeisti minėtiems ūkio subjektams nustatytus įpareigojimus.

Taisyklių 23 punkte nurodyta, kad įpareigojimai panaikinami Įstatymo 17 straipsnio 7 dalyje nustatytais atvejais, sąlygomis ir tvarka.

5.1. Įpareigojimų ūkio subjektui TEO LT, AB nustatymas

Ataskaitos 4.1 skyriuje nustatyta, kad ūkio subjektas TEO LT, AB turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje. Atsižvelgiant į tai, Tarnyba, vadovaudamasi Įstatymo 17 straipsniu, turi teisę ūkio subjektui TEO LT, AB nustatyti atitinkamus įpareigojimus, sprendžiančius tiriamoje rinkoje nustatytas konkurencijos problemas.

Ataskaitos 4.1 skyriuje nustatyta, kad ūkio subjektas TEO LT, AB užima 100 proc. Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkos. Ten pat nustatyta, kad ūkio subjektas TEO LT, AB parduodamas Skambučių užbaigimo paslaugą kitiems asmenims, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, galinčia padaryti įtaką Skambučių užbaigimo paslaugos kainai ir kitoms šios paslaugos teikimo sąlygoms. Barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinką yra absoliutūs. Nagrinėjamoje rinkoje potencialios konkurencijos nėra. Barjerai įeiti į nagrinėjamą rinką, Skambučių užbaigimo paslaugų gavėjo derybinės galios nebuvimas ir potencialios konkurencijos nebuvimas neleidžia vystytis savaiminei konkurencijai ir sudarys sąlygas ūkio subjektui TEO LT, AB piktnaudžiauti turima didele įtaka Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje.

Tarnyba Ataskaitos 4.1 skyriuje nustatė šias Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje problemas:

1. TEO LT, AB, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių.

2. TEO LT, AB, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant Skambučių užbaigimo paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas) sau palankia linkme.

Tarnybos šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytos problemos iš esmės sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje nustatytomis problemomis, kurios yra nurodytos toliau:

1. TEO LT, AB turi motyvų ir galimybių nesuteikti prieigos.
2. TEO LT, AB turi galimybių ir motyvų sau ir kitiems ūkio subjektams taikyti skirtingas kainas analogiškiems Skambučių užbaigimo paslaugos tipams priklausomai nuo skambučio inicijavimo kilmės.
3. TEO LT, AB turi motyvų ir galimybių taikyti papildomus užmokesčius už tinklų sujungimo tašką, nors pats tokių užmokesčių Tinklų operatoriams nemoka.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje nustatytos problemos buvo sprendžiamos ūkio subjektui TEO LT, AB nustatant įpareigojimą suteikti prieigą, skaidrumo įpareigojimą, nediskriminavimo įpareigojimą, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus (kainų kontrolės įpareigojimas buvo taikomas tiek Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugoms, tiek su šiomis paslaugomis susijusioms priemonėms), taip pat apskaitos atskyrimo įpareigojimą.

Atsižvelgiant į tai, kad šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje nustatytos problemos sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje nustatytomis problemomis ir anksčiau nustatytos problemos buvo sprendžiamos TEO LT, AB nustatant atitinkamus įpareigojimus, o nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje nustatytų problemų sprendimo, Tarnyba gali palikti galioti ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytus įpareigojimus arba juos pakeisti, arba panaikinti.

5.1.1. TEO LT, AB keičiami įpareigojimai

Ataskaitos 4.1 skyriuje nustatyta, kad viena iš Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje nustatytų problemų yra tai, kad TEO LT, AB, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant kainas) sau palankia linkme. Pastebėtina tai, kad ši problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytomis problemomis, kurios yra nurodytos toliau:

1. TEO LT, AB turi galimybių ir motyvų sau ir kitiems ūkio subjektams taikyti skirtingas kainas analogiškiems Skambučių užbaigimo paslaugos tipams priklausomai nuo skambučio inicijavimo kilmės.
2. TEO LT, AB turi motyvų ir galimybių taikyti papildomus užmokesčius už tinklų sujungimo tašką, nors pats tokių užmokesčių fiksuotojo ryšio operatoriams nemoka.

Siekiant išspręsti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytas problemas, TEO LT, AB buvo:

a) palikti galioti 2005 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. 1V-1166 3.1 (įpareigojimas suteikti prieigą), 3.3 (skaidrumo įpareigojimas) ir 3.5 (apskaitos atskyrimo įpareigojimas) papunkčiuose nustatyti įpareigojimai;

b) paliktas galioti Tarnybos 2007 m. birželio 28 d. įsakymo Nr. 1V-816 „Dėl nediskriminavimo įpareigojimo nustatymo ūkio subjektui TEO LT, AB, turinčiam didelę įtaką Skambučių užbaigimo

TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ (toliau – 2007 m. birželio 28 d. įsakymas Nr. 1V-816) 2 papunktyje nustatytas nediskriminavimo įpareigojimas.

c) pakeisti 2005 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. 1V-1166 3.4 papunktyje nustatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai.

Ataskaitos 4.1 skyriuje konstatuota, kad ūkio subjektas TEO LT, AB užima 100 proc. Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkos, barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinką yra absoliutūs, Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje potencialios konkurencijos nėra, Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų rinkoje pirkėjo derybinės galios taip pat nėra. Šios aplinkybės nesudaro sąlygų nagrinėjamoje rinkoje atsirasti charakteristikoms, kurios spręstų šio Ataskaitos skyriaus pirmoje pastraipoje nurodytas su Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių teikimo sąlygomis susijusias problemas. Problema, kad TEO LT, AB, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių kainas nustatyti sau palankia linkme, tiesiogiai ir geriausiai sprendžia Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainų reguliavimas. Nediskriminavimo įpareigojimas sustiprina kainų kontrolės įpareigojimą, o taip pat riboja ūkio subjekto galimybes diskriminuoti skirtingus Skambučių užbaigimo paslaugų gavėjus kitomis priemonėmis nei kainos. Įpareigojimas suteikti prieigą, riboja ūkio subjekto galimybes atsisakyti suteikti Skambučių užbaigimo paslaugas, o skaidrumo įpareigojimas sudaro galimybes stebėti kaip yra laikomasi nediskriminavimo įpareigojimo, kainų kontrolės įpareigojimo, įpareigojimo suteikti prieigą. Atsižvelgiant į anksčiau paminėtus atitinkamų įpareigojimų tikslus, tai, taip pat į tai, kad trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu TEO LT, AB sprendžiant analogiškas problemas, buvo pakeistas kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, bei paliktas galioti nediskriminavimo įpareigojimas, Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje tikslinga toliau reguliuoti Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle ir su jomis susijusių priemonių kainas, taikyti nediskriminavimo ir skaidrumo įpareigojimą, bei įpareigojimą suteikti prieigą. Sutampant šiame Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrime ir trečiajame Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrime nustatytoms problemoms, galima palikti galioti jau anksčiau Tarnybos nustatytus nediskriminavimo ir kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus. Tačiau respondentai Anketose nurodė keletą problemų ir pasiūlymų, susijusių su kainų kontrolės ir nediskriminavimo įpareigojimo taikymu, kurie apibendrintai gali būti išdėstyti taip:

1) Nepaisant to, kad Skambučių užbaigimo paslaugų kainos visoje Europos Sąjungoje yra reguliuojamos ir jos turi būti nustatomos atsižvelgiant į Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo reikalavimus, dėl vis dar išliekančio kainų diferencijavimo Skambučių užbaigimo Tinkluose kainos kai kuriose Europos Sąjungos valstybėse narėse (pvz., Belgijoje, Čekijoje, Latvijoje, Suomijoje, Estijoje, Slovėnijoje) yra didesnės nei Lietuvoje taikomos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos. Dėl to nustatant kainų kontrolės įpareigojimą Skambučių užbaigimo paslaugoms Lietuvos Tinklo operatoriams turi būti leista taikyti tokias pačias Skambučių užbaigimo paslaugų kainas, kokias Skambučių užbaigimo paslaugų kainas taiko kitas Europos Sąjungos Tinklo operatorius.

2) Ne Europos Sąjungos valstybėse narėse, tokiose kaip Rusija, Baltarusija, Ukraina, taikomos Skambučių užbaigimo Tinkluose kainos ir skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose kainos yra kelis kartus didesnės nei Lietuvoje taikomos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos. Skambučių užbaigimo Rusijos, Baltarusijos ir Ukrainos viešuosiuose ryšių tinkluose paslaugų kainos periodiškai yra ir didinamos. Dėl didelių ir augančių kainų skirtumų, didėja skirtumas tarp pajamų ir išlaidų, o augančios sąnaudos operatorius vers didinti mažmeninių paslaugų kainas. Operatoriai siūlo sudaryti

galimybes nustatyti individualias Skambučių užbaigimo paslaugų kainas skambučiams, inicijuojamiems ne Europos Sąjungoje.

Anksčiau išsakytas problemas operatoriai pakartotojo ir nacionalinės viešosios konsultacijos dėl Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo rezultatų, metu pateiktose pastabose. Pastebėtina tai, kad šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu, Tarnyba įgyvendino dalį trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytų kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimų. Taigi, dalis kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimų jau yra įgyvendinta ir tokių įpareigojimų tolesnis taikymas yra perteklinis.

TEO LT, AB, įgyvendindama 2005 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. 1V-1166 3.3 papunktyje nustatytą skaidrumą įpareigojimą turėjo:

a) paskelbti standartinį pasiūlymą sujungti elektroninių ryšių tinklus;
b) standartiniame pasiūlyme sujungti elektroninių ryšių tinklus skelbti detalią informaciją pagal Tarnybos nustatytas taisykles;

c) teiki ūkio subjektams visą informaciją, būtiną tinklų sujungimui sudaryti;

d) Tarnybai pateikti tinklų sujungimo sutarčių kopijas.

Skaidrumo įpareigojimas turėjo būti įgyvendinamas Informacijos, reikalaujamos skelbti nustačius skaidrumo įpareigojimą, apimties, jos detalumo reikalavimų, paskelbimo būdo ir kitų paskelbimo sąlygų aprašo, patvirtinto Tarnybos direktoriaus 2006 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. 1V-4 „Dėl Informacijos, reikalaujamos skelbti nustačius skaidrumo įpareigojimą, apimties, jos detalumo reikalavimų, paskelbimo būdo ir kitų paskelbimo sąlygų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas) nustatyta tvarka. Tačiau Aprašas buvo perkeltas į kitas Tarnybos taisykles ir dabar Aprašas nebegalioja. Taip pat dalis skaidrumo įpareigojimo reikalavimas pateikti tinklų sujungimo sutartis jau yra įgyvendinta ir tolesnis jo taikymas yra perteklinis.

Tarnyba, atsižvelgdama į pokyčius, įvykusius įgyvendinant trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytus kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos bei skaidrumo įpareigojimus, o taip pat Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos dalyvių keliamas problemas dėl skirtumų tarp skambučių užbaigimo viešuosiuose ryšių tinkluose Lietuvoje paslaugų ir skambučių užbaigimo viešuosiuose ryšių tinkluose už Lietuvos ribų paslaugų kainų, toliau vertins, ar yra tikslinga pakeisti TEO LT, AB trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytus kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos, nediskriminavimo ir skaidrumo įpareigojimus.

5.1.1.1. Nediskriminavimo įpareigojimo keitimo vertinimas

Nediskriminavimo įpareigojimo tikslas yra apriboti vertikalčiai integruoto paslaugų teikėjo galimybes skirtingiems paslaugų gavėjams taikyti skirtingas sąlygas elektroninių ryšių paslaugoms, kurias naudoja pats vertikalčiai integruotas operatorius ir kiti elektroninių ryšių paslaugų teikėjai konkuruodami vieni su kitais. Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjas, taikydamas skirtingas sąlygas savo teikiamoms Skambučių užbaigimo paslaugoms, netiesiogiai įtakos kitų viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų ir kitų elektroninių ryšių paslaugų teikėjų galimybes konkuruoti su Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjo teikiamomis viešosiomis telefono ryšio paslaugomis. Tarnybos direktoriaus 2007 m. birželio 28 d. įsakymo Nr. 1V-816 papunktyje nustatytas nediskriminavimo įpareigojimas įpareigojo TEO LT, AB:

„Ūkio subjektas TEO LT, AB skambučių užbaigimo paslaugai TEO LT, AB Tinkle, privalo taikyti technines bei kitas sąlygas tokias pačias, kokias ūkio subjektas TEO LT, AB turi pats arba teikia savo padaliniams, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems ūkio subjektams, bei jos negali priklausyti nuo skambučių inicijavimo kilmės. Ūkio subjekto TEO LT, AB taikomos skambučių užbaigimo kainos kitiems ūkio subjektams negali būti skirtingos priklausomai nuo to, kuriame viešajame telefono ryšio tinkle skambutis buvo inicijuotas.“

Ūkio subjektas TEO LT, AB, vykdydamas anksčiau nurodytą įpareigojimą, visiems Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų gavėjams turėjo taikyti vienodas Skambučių užbaigimo paslaugų teikimo technines bei kitas sąlygas, o taip pat kainas. Įgyvendinant Tarnybos 2005 m. gruodžio 29 d. įsakyme Nr. 1V-1166 nustatytus įpareigojimus ir Tarnybos direktoriaus 2012 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 1V-1900 „Dėl laikinųjų priemonių ūkio subjektui TEO LT, AB, turinčiam didelę įtaką Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, nustatymo“ nustatytus įpareigojimus, buvo mažinamos Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje, o taip pat Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu Skambučių užbaigimo paslaugų TEO LT, AB Tinkle kaina buvo 0,61 euro cento/min. (be PVM). Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo 2 punkte nurodyta, kad Skambučių užbaigimo paslaugų kainos turi būti nustatomos atsižvelgiant į „grynąsias“ BU-LRAIC sąnaudas. Dėl šio metodo taikymo, Skambučių užbaigimo paslaugų kaina turės mažėti¹⁵ dar. Taigi, įgyvendinant Rekomendaciją dėl kainų reguliavimo Europos Sąjungos valstybėse narėse, Norvegijoje, Islandijoje ir Lichtenšteine¹⁶ skambučių užbaigimo viešuosiuose ryšių tinkluose paslaugų kainos vienodės. Tačiau Skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimas Europos ekonominėje erdvėje ir už jos ribų nėra harmonizuotas. Operatorių pateikta informacija rodo, kad Skambučių užbaigimo Lietuvos operatorių Tinkluose paslaugų kainos mažėja, tačiau operatorių, veikiančių ne Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, teikiamų skambučių užbaigimo viešuosiuose ryšių tinkluose paslaugų kainos išlieka stabilios arba didėja. Pavyzdžiui, trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu surinkta informacija rodo, kad 2009–2012 m. skambučių užbaigimo Baltarusijoje veikiančiuose viešuosiuose ryšių tinkluose paslaugų kainas svyravo apie 15,93 euro centų/min. (be PVM), Ukrainoje – apie 8,40 euro cento/min. (be PVM). Vieno Tinklo operatoriaus Anketoje pateikta informacija rodo, kad Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje: skambutį užbaigti Rusijoje veikiančiuose Tinkluose kainavo 12,27 euro centų/min. (be PVM), o judriojo ryšio tinkluose – 14,10 euro centų/min. (be PVM); skambutį užbaigti Baltarusijoje veikiančiuose Tinkluose ir judriojo ryšio tinkluose kainavo 21,70 euro centų/min. (be PVM). Tarnybos surinkta informacija rodo, kad Ukrainoje veikiantiems operatoriams yra sudarytos sąlygos diferencijuoti skambučių užbaigimo paslaugų kainas atsižvelgiant į skambučių kilmę ir Ukrainos operatoriai yra nustatę didesnes skambučių

¹⁵ Europos Sąjungos valstybės narės yra apskaičiavusios tokias Skambučių užbaigimo paslaugų Tinkluose „grynąsias“ BU-LRAIC sąnaudas: Prancūzija – 0,08 euro cento/min. (be PVM), Airija – 0,072 euro cento/min. (be PVM), Rumunija – 0,14 euro cento/min. (be PVM); Vengrija – 0,14 euro cento/min. (be PVM); Austrija – 0,137 euro cento/min. (be PVM) piko laiku ir 0,085 euro cento/min. (be PVM) ne piko laiku.

¹⁶ Norvegija, Islandija ir Lichtenšteinas nėra Europos Sąjungos valstybės narės, tačiau minėtos trys valstybės ir Europos Sąjungos valstybės narės sudaro Europos ekonominę erdvę (EEE). Europos Sąjungos valstybės narės ir Norvegija, Islandija, Lichtenšteinas sudaro bendrą rinką, kurioje galioja tokios pačios konkurencijos taisyklės.

užbaigimo paslaugų kainas skambučiams, inicijuotiems už Ukrainos ribų, nei skambučiams, inicijuotiems Ukrainoje.

Anksčiau pateikta informacija rodo, kad TEO LT, AB yra įpareigotas taikyti vienodas Skambučių užbaigimo paslaugų teikimo sąlygas, nepaisant skambučio kilmės, tačiau pats operatorius negauna panašių skambučių užbaigimo paslaugų sąlygų iš operatorių, veikiančių už Europos ekonominės erdvės ribų. Tam tikrais atvejais skambučių užbaigimo paslaugų teikimo sąlygos ne Europos ekonominės erdvės šalyse net blogėja. Pastebėtina ir tai, kad aukštos skambučių užbaigimo paslaugų kainos ne Europos ekonominės erdvės šalyse nesudaro galimybių pasiūlyti mažmeninių paslaugų tokiais pačiais arba panašiomis sąlygomis kaip skambučiams Europos Sąjungoje. Dėl minėtų aplinkybių šiuo metu TEO LT, AB taikomas nediskriminavimo įpareigojimas yra neproporcingas ir ribojantis TEO LT, AB galimybes derėtis dėl palankesnių skambučių užbaigimo paslaugų sąlygų skambučiams, siunčiamiems ne į Europos ekonominės erdvės valstybes.

Anksčiau pateikta informacija suponuoja, kad siekiant sudaryti vienodas veiklos sąlygas Lietuvos ir ne Europos ekonominės erdvės operatoriams ir mažinti Lietuvos operatorių diskriminavimo ir vienpusio reguliavimo pasekmes, tikslinga nustatyti lankstesnes sąlygas teikiant Skambučių užbaigimo paslaugas, kai jos yra teikiamos ne Europos ekonominėje erdvėje veikiantiems operatoriams. Tačiau nėra tikslinga sudaryti lankstesnes sąlygas nustatyti skirtingas Skambučių užbaigimo paslaugų sąlygas skambučiams, inicijuotiems Europos ekonominėje erdvėje. Europos Sąjungos valstybės narės, tarp jų ir Lietuva, turi įgyvendinti Rekomendaciją dėl kainų reguliavimo. Europos Sąjungos valstybėms narėms įgyvendinant Rekomendaciją dėl kainų reguliavimo, Skambučių užbaigimo paslaugų kainos ir skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose paslaugų kainos ilgainiui suvienodės. Kuo mažiau Europos Sąjungos valstybių narių įgyvendins Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo reikalavimus, tuo bus didesni skirtumai tarp Skambučių užbaigimo paslaugų ir skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose paslaugų kainų, tuo bus didesnis pinigų perskirstymas tarp operatorių, ir tuo bus sunkiau kurti vidaus (Europos Sąjungos) rinką.

Sudarius galimybę lanksčiau nustatyti Skambučių užbaigimo paslaugų teikimo sąlygas skambučiams, inicijuotiems už Europos ekonominės erdvės ribų, Tarnyba įžvelgė riziką, kad gaunamas papildomas pelnas galės būti panaudotas subsidijuoti mažmeninių paslaugų kainas. Tarnyba laikė, kad žemos viešųjų telefono ryšio paslaugų kainos, didintų galutinio paslaugų gavėjo gerovę trumpuoju laikotarpiu, tačiau paslaugų kainų subsidijavimas nesukurs tvarios konkurencijos. Tarnybos papildomai surinkta informacija rodo, kad operatorių dėl galimo Skambučių užbaigimo paslaugų kainų diferencijavimo pagal skambučio kilmę gauta nauda būtų nepakankama įtakoti mažmeninių telefono ryšio paslaugų kainų todėl ir Tarnybos įžvelgta rizika sumažėja. Priešingai, TEO LT, AB ir kiti Tinklų operatoriai turėtų didesnes derybines galias derėtis dėl vienodų skambučių užbaigimo paslaugų suteikimo sąlygų, įskaitant kainas. Vienodos paslaugų teikimo sąlygos TEO LT, AB ir kitiems Lietuvos Tinklų operatoriams turėtų leisti sumažinti savo patiriamas išlaidas ir tokiu būdu sudaryti galimybę galutiniams paslaugų gavėjams pasiūlyti tarptautinius skambučius mažesnėmis kainomis.

Atsižvelgiant į išdėstyta anksčiau, darytina išvada, kad griežtas nediskriminavimo įpareigojimo taikymas Lietuvos operatorius diskriminuoja ne Europos ekonominėje erdvėje veikiančių operatorių atžvilgiu ir griežtas nediskriminavimo įpareigojimo taikymas vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu taps neproporcingas Lietuvos operatorių atžvilgiu. Siekiant sumažinti nediskriminavimo įpareigojimo naštą, yra tikslinga Lietuvos operatoriams, o tuo pačiu ir TEO LT, AB sudaryti lankstesnes sąlygas nustatyti Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugų kainas, kai skambutis yra inicijuojamas už Europos ekonominės erdvės ribų. Tačiau siekiant, kad skirtingi Skambučių užbaigimo paslaugų gavėjai nebūtų

diskriminuojami, tikslinga nustatyti TEO LT, AB įpareigojimą, Skambučių užbaigimo paslaugų gavėjams taikyti analogiškas sąlygas analogiškomis paslaugoms ir taikyti tokias pačias sąlygas kai teikiamos tokios pačios paslaugos ir tokiu būdu riboti Skambučių užbaigimo paslaugų suteikimo sąlygų nustatymą paslaugoms, kai skambučių kilmė yra vienoda. Atsižvelgiant į anksčiau išdėstytą, Tarnyba ūkio subjektui TEO LT, AB keičia 2007 m. birželio 28 d. įsakymo Nr. 1V-816 2 punkte nustatytą nediskriminavimo įpareigojimą ir išdėsto jį taip:

Ūkio subjektas TEO LT, AB, teikdamas Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugas ir su jomis susijusias priemones, privalo nediskriminuoti kitų ūkio subjektų ir užtikrinti analogiškų sąlygų analogiškais aplinkybėmis taikymą (įskaitant informacijos teikimą ir paslaugų kokybę) ir tos pačios kokybės bei tokių pačių sąlygų taikymą (įskaitant informacijos teikimą), kokias turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems ūkio subjektams.

Nediskriminavimo įpareigojimas užtikrins, kad skirtingiems Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių gavėjams TEO LT, AB taikys analogiškas technines, kokybės, nustatomų terminų ir kitas paslaugų teikimo sąlygas, kokias taiko sau, taip pat paslaugų teikimo sąlygos bus ne blogesnės nei TEO LT, AB jas taiko sau. Šis įpareigojimas leis TEO LT, AB nustatyti lankstesnes Skambučių užbaigimo paslaugų kainas, tačiau ribos TEO LT, AB galimybes taikyti diskriminacines sąlygas, kai skambučių kilmė yra tokia pati. Lankstesnės galimybės nustatyti kainas sudaro sąlygas didesnei TEO LT, AB derybinei galiai derantis dėl skambučių užbaigimo paslaugų gavimo sąlygų iš operatorių, veikiančių už Europos ekonominės erdvės ribų. Šis įpareigojimas atitinka Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje nurodytus tikslus, nes ribojant TEO LT, AB galimybes diskriminuoti Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių pirkėjus sau, savo padaliniais ar dukterinėms įmonėms teikiamų paslaugų techninių, kokybinių ir kitų panašių sąlygų atžvilgiu, yra sudaromos sąlygos vystytis konkurencijai teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas. Tai yra, kitų viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų galimybės konkuruoti su TEO LT, AB nebus ribojamos TEO LT, AB galimai diskriminaciniais veiksmais skirtingiems paslaugų gavėjams (įskaitant ir save) nustatytomis skirtingomis Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių sąlygomis. Nediskriminavimo įpareigojimas atitinka Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nurodytus elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principus, nes, kaip nurodyta anksčiau, užtikrins sąlygas vystytis konkurencijai, taip pat dėl tęsiamo reguliavimo užtikrins teisinį tikrumą, ir apsaugos Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų gavėjų ir šių gavėjų abonentų (galutinių paslaugų gavėjų) interesus.

Išvada: Ūkio subjektui TEO LT, AB, yra keičiamas 2007 m. birželio 28 d. įsakymo Nr. 1V-816 2 punkte nustatytas ir Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 3.2 papunktyje paliktas galioti nediskriminavimo įpareigojimas. Ūkio subjektas TEO LT, AB, teikdamas Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugas ir su jomis susijusias priemones, privalo nediskriminuoti kitų ūkio subjektų ir užtikrinti analogiškų sąlygų analogiškais aplinkybėmis taikymą (įskaitant informacijos teikimą ir paslaugų kokybę) ir tos pačios kokybės bei tokių pačių sąlygų taikymą (įskaitant informacijos teikimą), kokias turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems ūkio subjektams.

5.1.1.2. Kainų kontrolės įpareigojimo keitimo vertinimas

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai buvo nustatyti dviem paslaugoms: Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugai ir su Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslauga susijusių priemonių paslaugai. Atsižvelgiant į tai, toliau vertinama, ar būtina keisti įpareigojimus abejoms paslaugoms.

Įpareigojimais, nustatytais Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugoms trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu, buvo siekiama paspartinti Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainų mažinimą iki 2008 m. Tarnybos patvirtintų efektyviai veikiančio operatoriaus LRAIC sąnaudų¹⁷, taip pat sukurti mechanizmą, reikalingą įgyvendinti Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo reikalavimus. 2012 m. sausio 1 d. Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle kainos pasiekė 2008 m. patvirtintas LRAIC sąnaudas¹⁸. Tai yra, Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 4.1 papunktyje nustatytas kainų kontrolės įpareigojimas Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje jau buvo įgyvendintas.

Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo 11 punkte nurodyta, kad Skambučių užbaigimo paslaugų kainos, atsižvelgiant į „grynąsias“ BU-LRAIC sąnaudas, turėjo būti nustatytos iki 2012 m. gruodžio 31 d. Tarnyba iki 2012 m. gruodžio 31 d. nespėjo įdiegti BU-LRAIC modelio. Tačiau siekdama sudaryti sąlygas įgyvendinti Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo reikalavimus, Tarnybos direktoriaus 2012 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 1V-1900 „Dėl laikinųjų priemonių ūkio subjektui TEO LT, AB, turinčiam didelę įtaką Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB viešajame ryšių tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, nustatymo“ buvo priimtos laikinosios priemonės dėl Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainų (toliau – Laikinosios priemonės). Tarnyba Laikinosiomis priemonėmis nustatė vieną Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainą, jos nediferencijuojant į Skambučių užbaigimo paslaugų, teikiamų viešuosius ryšių tinklus sujungiant vietiniame tinklų sujungimo taške, kainas ir Skambučių užbaigimo paslaugų, teikiamų viešuosius ryšių tinklus sujungiant nacionaliniame tinklų sujungimo taške, kainas. Tarnybos Laikinosiomis priemonėmis nustatytos kainos taip pat nebuvo diferencijuojamos į Skambučių užbaigimo paslaugų kainas piko ir ne piko laiku. Laikinosiomis priemonėmis nustatytos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos yra pateiktos 7 lentelėje. Minėtos priemonės įsigaliojo 2013 m. sausio 1 d. ir turėjo galioti iki įsigalios Tarnybos sprendimas, kuriuo, atsižvelgiant į Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo nurodyto BU-LRAIC apskaitos modelio duomenis, bus nustatytos Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos, tačiau ne ilgiau nei iki 2013 m. rugsėjo 30 d.

Sprendimo, kuriuo, atsižvelgiant į Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo nurodyto BU-LRAIC apskaitos modelio duomenis, turėjo būti nustatytos Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle

¹⁷ Ūkio subjekto TEO LT, AB, efektyviai veikiančio konkurencinėje rinkoje, skambučių inicijavimo, skambučių užbaigimo, nacionalinio bei tarptautinio tranzito paslaugų, teikiamų TEO LT, AB viešuoju ryšių tinklu, teikiamu fiksuotoje vietoje, bei susijusių priemonių kainos, nustatytos Tarnybos direktoriaus 2008 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. 1V-101 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, efektyviai veikiančio konkurencinėje rinkoje, skambučių inicijavimo, skambučių užbaigimo, nacionalinio bei tarptautinio tranzito paslaugų, teikiamų TEO LT, AB viešuoju telefono ryšio tinklu, teikiamu fiksuotoje vietoje, kainų nustatymo“.

¹⁸ Kainos nustatytos Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 4.1 papunkčiu.

paslaugų kainos, Tarnyba nepriėmė ir nuo 2013 m. spalio 1 d. Laikinosios priemonės nustojo galioti. Nepaisant to, net ir nustojus galioti Laikinosioms priemonėms, ūkio subjektas TEO LT, AB iki 2015 m. sausio 1 d. taikė 2,11 ct/min. (be PVM) kainą, o nuo 2015 m. sausio 1 d. – 0,61 euro cento/min. (be PVM) kainą už Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugas.

7 lentelė. Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos, nustatytos Laikinosiomis priemonėmis.

Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugos kaina nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2013 m. rugsėjo 30 d.				Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugos kaina nuo 2013 m. balandžio 1 d. iki 2013 m. rugsėjo 30 d.		
Eil. Nr.	Paslauga	Kaina		Eil. Nr.	Paslauga	Kaina
1.	Tinklus sujungiant vietiniame tinklų sujungimo taške			1.	Tinklus sujungiant bet kuriame tinklų sujungimo taške, euro centų/min. (be PVM)	0,6111
1.1.	skambučio užbaigimas piko laiku*, euro centai/min. (be PVM)	0,6603				
1.2.	skambučio užbaigimas ne piko laiku**, euro centai/min. (be PVM)	0,1796				
1.3.	skambučio sudarymas, euro centai (be PVM)	0,1998				
1.4.	skambučio užbaigimas, nediferencijuojant pagal paslaugų suteikimo laiką, euro centai/min. (be PVM)	0,5474				
2.	Tinklus sujungiant nacionaliniame tinklų sujungimo taške					
2.1.	skambučio užbaigimas, susietas su II tipo tranzitu, piko laiku*, euro centai/min. (be PVM)	1,2338				
2.2.	skambučio užbaigimas, susietas su II tipo tranzitu, ne piko laiku**, euro centai/min. (be PVM)	0,3360				
2.3.	skambučio sudarymas, euro centai (be PVM)	0,1998				
2.4.	skambučio užbaigimas, susietas su II tipo tranzitu, nediferencijuojant pagal paslaugų suteikimo laiką, euro centai/min. (be PVM)	0,9500				
Lentelės pastabos:						
* Piko laikas: nuo 8.00 iki 20.00 val. darbo dienomis						
** Ne piko laikas: nuo 20.00 iki 8.00 val. darbo dienomis, visą parą poilsio ir švenčių dienomis.						

Tarnyba 2015 m. baigė diegti BU-LRAIC sąnaudų apskaitos modelį, apskaičiavo Tinklo „grynąsias“ BU-LRAIC sąnaudas, įvertino Skambučių užbaigimo paslaugų komercines sąnaudas ir turi įrankius įgyvendinti Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo reikalavimus. „grynųjų“ BU-LRAIC sąnaudų skaičiavimo rezultatai yra pateikti Ataskaitos 3 priede, o siektina Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kaina, remiantis Tarnybos skaičiavimais, yra 0,13 euro cento/min. (be PVM). Tačiau pastebėtina tai, kad respondentai Anketose taip pat pateikė keletą pastabų ir pasiūlymų dėl Skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimo:

1) Skambučių užbaigimo paslaugų kainos turi būti padidintos iki skambučių užbaigimo viešuosiuose judriojo ryšio tinkluose paslaugų kainų, nes skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose

paslaugų kainoms esant didesnėms už Skambučių užbaigimo paslaugų kainas, judriojo ryšio operatoriams yra sukuriamas konkurencinis pranašumas.

2) Skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose paslaugų kainos turi būti sumažintos iki Skambučių užbaigimo Tinkluose paslaugų kainų, nes skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose paslaugų kainoms esant didesnėms už Skambučių užbaigimo paslaugų kainas, judriojo ryšio operatoriams yra sukuriamas konkurencinis pranašumas.

3) Skambučių užbaigimo Tinkluose kainos kai kuriose Europos Sąjungos valstybėse narėse (pvz., Belgijoje, Čekijoje, Latvijoje, Suomijoje, Estijoje, Slovėnijoje) yra didesnės nei Lietuvoje taikomos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos. Dėl to nustatant kainų kontrolės įpareigojimą Skambučių užbaigimo paslaugoms reikia atsižvelgti į šias aplinkybes.

4) Ne Europos Sąjungos valstybėse narėse, tokiose kaip Rusija, Baltarusija, Ukraina, taikomos skambučių užbaigimo fiksuotojo ir judriojo ryšio tinkluose kainos yra kelis kartus didesnės nei Lietuvoje taikomos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos. Skambučių užbaigimo Rusijos, Baltarusijos ir Ukrainos viešuosiuose ryšių tinkluose paslaugų kainos linkusios ir didėti. Dėl didelių ir augančių kainų skirtumų, didėja skirtumas tarp pajamų ir išlaidų, o augančios sąnaudos operatorius vers didinti mažmeninių paslaugų kainas. Operatoriai siūlo sudaryti galimybes nustatyti individualias Skambučių užbaigimo paslaugų kainas skambučiams, inicijuojamiems Europos Sąjungoje ir ne Europos Sąjungoje.

Atsižvelgiant į tai, kad siūlomos reguliavimo priemonės turi būti proporcingos ir spręsti nustatytas problemas, toliau yra vertinama, ar Skambučių užbaigimo paslaugų kaina turi būti padidinta iki skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose paslaugų kainos, ar Skambučių užbaigimo paslaugų kaina turi būti diferencijuojama pagal skambučių kilmę. Operatorių pastabos dėl skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose paslaugų kainų reguliavimo nėra vertinamos, nes skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose paslaugų kainų nustatymas nėra Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo objektas.

Vertinimas, ar Skambučių užbaigimo paslaugų kaina turi būti padidinta iki skambučių užbaigimo viešuosiuose judriojo ryšio tinkluose paslaugų kainos. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje ir Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu skambučių užbaigimo Lietuvos judriojo ryšio tinkluose paslaugų kaina buvo lygi 1,04 euro cento/min. (be PVM), o Skambučių užbaigimo paslaugų kaina buvo 0,61 euro cento/min. (be PVM). Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo 1 ir 2 punktuose nurodyta, kad reguliuojant Skambučių užbaigimo paslaugų kainas, Skambučių užbaigimo paslaugų kainos turi būti pagrįstos efektyviai rinkoje veikiančio operatoriaus sąnaudomis, o sąnaudos turi būti skaičiuojamos pagal BU-LRAIC sąnaudų skaičiavimo principus. Svarbu pastebėti tai, kad atsižvelgiant į Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo 6 punkto reikalavimus, Skambučių užbaigimo paslaugų BU-LRAIC sąnaudos turi būti skaičiuojamos kaip „grynosios“ BU-LRAIC sąnaudos arba kaip „išvengiamos“ sąnaudos. Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo 12 punkte yra nurodytas ir alternatyvus skambučių užbaigimo viešuosiuose judriojo ryšio tinkluose paslaugų kainų ir Skambučių užbaigimo paslaugų kainų apskaičiavimo metodas – nacionalinė reguliavimo institucija kainas gali nustatyti atsižvelgdama į kitų nacionalinių reguliavimo institucijų apskaičiuotų „grynųjų“ BU-LRAIC sąnaudų vidurkį. Tarnybos įdiegtas BU-LRAIC sąnaudų apskaičiavimo modelis leidžia apskaičiuoti Skambučių užbaigimo paslaugų Tinklo „grynąsias“ BU-LRAIC sąnaudas, o Tarnybos turima informacija leidžia įvertinti ir komercines Skambučių užbaigimo paslaugų sąnaudas. Tarnybos atliktas Skambučių užbaigimo

paslaugų modeliavimas rodo, kad šių paslaugų sąnaudų dydis yra 0,13 euro cento/min. (be PVM). Skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose paslaugų kaina – 1,04 euro cento/min. (be PVM) yra apskaičiuota kaip kitų nacionalinių reguliavimo institucijų apskaičiuotų skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose paslaugų „grynųjų“ BU-LRAIC sąnaudų vidurkis¹⁹. Taigi, Skambučių užbaigimo paslaugų kainas padidinus iki skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose kainų, jos bus didesnės nei „grynosios“ BU-LRAIC sąnaudos ir tai prieštarauja Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo reikalavimams ir, Europos Komisijos nuomone, neleis įgyvendinti Europos Sąjungos elektroninių ryšių reguliavimo sistemos tikslų – skatinti konkurenciją teikiant elektroninių ryšių tinklus, elektroninių ryšių paslaugas, plėsti vidaus rinką²⁰.

Toliau papildomai yra vertinama, koks reguliavimo rezultatas būtų Skambučių užbaigimo paslaugų kainas padidinus iki 1,04 euro cento/min. (be PVM). Skambučių užbaigimo paslaugų kainų padidėjimas iki 1,04 euro cento/min. (be PVM) padidins Tinklo operatorių pajamas ir pelną, nes Skambučių užbaigimo paslaugų kainos bus didesnės nei šių paslaugų sąnaudos. Tačiau Skambučių užbaigimo paslaugų kainų didinimas, didins Tinkle inicijuotų skambučių sąnaudas ir kituose viešuosiuose ryšių tinkluose inicijuotų skambučių sąnaudas. Koks bus finansinis veiklos rezultatas padidėjus pajamoms ir išaugus sąnaudoms, priklausys nuo siunčiamų ir priimamų skambučių struktūros. Pastebėtina tai, kad teikiant mažmenines viešąsias telefono ryšio paslaugas vyrauja mokėjimo planai, kai paslaugų kainos nėra diferencijuojamos pagal tai, į kokį viešąjį ryšių tinklą yra siunčiami skambučiai. Dėl to inicijuotų ir priimtų skambučių struktūra priklauso ne nuo nustatytos kainos, kas gali įtakoti skambučių krypties struktūrą, o nuo paslaugų gavėjo vartojimo ypatumų. Tarnybos skaičiavimai kaip pasikeistų kai kurių Tinklų operatorių finansinės veiklos rezultatas Skambučių užbaigimo paslaugų kainą padidinus iki 1,04 euro cento/min. (be PVM), o kitoms sąlygoms esant nepakitusioms, yra pateikti 8, 9 ir 10 lentelėse.

8 lentelė. Skambučių užbaigimo paslaugų kainų padidėjimo poveikis Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjams.

Paslaugos teikėjas	2013 m. pajamos, eurai	2013 m. veiklos rezultatas (pelnas (nuostoliai)), eurai	Skambučių užbaigimo paslaugų pajamų padidėjimas dėl kainos padidėjimo, eurai	Pajamų augimas, proc.	Papildomi laisvi pinigai dėl padidėjusių pajamų ir padidėjusių išlaidų už Skambučių užbaigimo paslaugas, eurai	Papildomi laisvi pinigai vienai Tinkle inicijuotai minutei, eurai/min.	Papildomi laisvi pinigai vienai Tinkle inicijuotai minutei į judriojo ryšio tinklus, eurai/min.
Operatorius 1	194 886 604	41 952 498	1 356 137	0,70	1 271 904	0,001248	0,011439
Operatorius 2	3 345 373	92 658	82 468	2,47	63 662	0,003263	0,011941
Operatorius 3	1 668 357	32 034	64 501	3,87	23 243	0,001685	0,011411
Operatorius 4	18 317 315	-1 856 633	3 839	0,02	-3 409	-0,001816	-0,025495
Operatorius 5	467 478 105	28 120 179	2 754	0,00	569	0,000078	0,000484

¹⁹ 2014 m. liepos 15 d. Balso skambučių užbaigimo individuliuose viešuosiuose judriojo ryšio tinkluose rinkos tyrimo ataskaitos Nr. LD-1587 3.1.6, 3.2.6 ir 3.3.6 skyriai.

²⁰ Tarnyba 2014 m. birželio 12 d. – 2014 m. liepos 14 d. vykdė konsultaciją su Europos Komisija dėl siūlomų priemonių Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje. Tarnyba siūlė nustatyti 0,61 euro centų/min. (be PVM) Skambučių užbaigimo paslaugų kainą. Tačiau, Europos Komisijos nuomone, Tarnybos siūlytos priemonės, prieštarauja Europos Sąjungos elektroninių ryšių reguliavimo sistemos tikslams.

Operatorius 6	181 643	-7 449	247	0,14	139	0,000152	0,009416
Operatorius 7	25 441 296	2 128 331	26 108	0,10	26 108	0,007214	-
Operatorius 8	265 814	15 480	5 429	2,04	3 238	0,001582	0,007107
Operatorius 9	1 686 150	3 605	1 204	0,07	1 198	-	-

Iš 8 ir 9 lentelėse pateiktos informacijos matyti, kad Skambučių užbaigimo paslaugų kainų padidėjimas, kitoms sąlygoms esant nepakitusioms, padidintų Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų pajamas ir pelną.

9 lentelė. Skirtumas tarp pajamų už suteiktas Skambučių užbaigimo paslaugas, kai skambučiai inicijuojami judriojo ryšio tinkluose, ir patirtų išlaidų už gautas skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose paslaugas.

Paslaugos teikėjas	Pajamų ir išlaidų skirtumas iki kainos keitimo 2013 m., eurai	Pajamų ir išlaidų skirtumas iki kainos keitimo 2014 m. 1-9 mėn., eurai	Pajamų ir išlaidų skirtumas po kainos keitimo 2013 m., eurai	Pajamų ir išlaidų skirtumas po kainos keitimo 2014 m. 1-9 mėn., eurai
Operatorius 1	-172 269	-140 502	521 425	528 590
Operatorius 2	-3 473	15 616	33 163	52 876
Operatorius 3	4 532	3 598	22 638	22 863
Operatorius 4	1 346	1 435	3 275	2 999
Operatorius 5	-11 346	-6 481	-10 721	-5 902
Operatorius 6	110	-63	295	-52
Operatorius 7	20 170	29 717	34 389	50 665
Operatorius 8	-4 739	-3 330	-4 739	-3 330
Operatorius 9	1 639	3 101	2 820	5 316

10 lentelė. Skambučių užbaigimo paslaugų kainų padidėjimo įtaka viešųjų judriojo ryšio tinklų operatoriams.

Operatorius	2013 m. pajamos, eurai	2013 m. grynas pelnas, eurai	Išlaidų padidėjimas dėl kainos didinimo, eurai	Išlaidų augimas lyginant su pajamomis, proc.
Judriojo ryšio operatorius 1	135 028 383	757 936	235 352	0,17
Judriojo ryšio operatorius 2	125 166 242	-5 707 252	228 918	0,18
Judriojo ryšio operatorius 3	149 647 904	34 061 153	273 586	0,18

Iš 10 lentelėje pateiktos informacijos matyti, kad Skambučių užbaigimo paslaugų kainų didėjimas didelio neigiamo poveikio nepadarė judriojo telefono ryšio paslaugų teikėjams. Tačiau padidėjus Skambučių užbaigimo paslaugų kainai, Tinklų operatoriai gaus papildomą pelną, kuris, trumpuoju laikotarpiu, gali būti naudojamas subsidijuoti skambučių į kitus viešuosius ryšių tinklus kainas arba kitiems tikslams (žr. 8 lentelę). Tai reiškia, kad gautas papildomas pelnas gali būti panaudotas įgyti konkurencinį pranašumą prieš kitus elektroninių ryšių paslaugų teikėjus, o tai labiausiai pasireikštų didiesiems Tinklų operatoriams. Taigi, nepaisant to, kad Skambučių užbaigimo paslaugų kainų padidėjimas trumpuoju laikotarpiu gali padidinti galutinių paslaugų gavėjų gerovę dėl mažėjančių paslaugų kainų, tačiau vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu tai neužtikrins veiksmingos konkurencijos.

Atsižvelgiant į anksčiau pateiktas aplinkybes, kad Skambučių užbaigimo paslaugų kainos nustatymas 1,04 euro cento/min. be (PVM) prieštarauja Rekomendacijai dėl kainų reguliavimo ir Europos Sąjungos elektroninių ryšių reguliavimo tikslams, o taip pat įvertinant tai, kad Skambučių užbaigimo paslaugų kainos ir skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose kainos suvienodinimas sukeltų daugiau neigiamų pasekmių nei teigiamų, Skambučių užbaigimo paslaugų kainos šiuo metu negali būti lygios arba artimos 1,04 euro cento/min. be (PVM).

Skambučių užbaigimo paslaugų kainų diferencijavimas pagal skambučių kilmę. Operatoriai siūlo leisti Skambučių užbaigimo paslaugų kainas diferencijuoti kai skambučiai yra inicijuojami tiek, Europos Sąjungoje, tiek už Europos sąjungos ribų.

Skambučių užbaigimo paslaugų kainų diferencijavimas, kai skambučiai yra inicijuoti Europos Sąjungoje ir Norvegijoje, Islandijoje, Lichtenšteine nėra tikslingas, nes tai prieštarauja elektroninių ryšių reguliavimo sistemos vienam iš tikslų – plėsti vidaus rinką – ir Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo reikalavimams. Europos Sąjungos valstybėms narėms įgyvendinant Rekomendaciją dėl kainų reguliavimo, Skambučių užbaigimo paslaugų kainos ir skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose paslaugų kainos ilgainiui suvienodės. Kuo mažiau Europos Sąjungos valstybių narių įgyvendins Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo reikalavimus, tuo bus didesni skirtumai tarp Skambučių užbaigimo paslaugų ir skambučių užbaigimo judriojo ryšio tinkluose paslaugų kainų, tuo bus didesnis pinigų persikirstymas tarp operatorių, ir tuo bus sunkiau kurti vidaus rinką.

Toliau yra vertinama, ar tikslinga TEO LT, AB nustatyti lankstesnę kainų kontrolės įpareigojimą ir sudaryti sąlygas diferencijuoti Skambučių užbaigimo paslaugų kainas skambučiams, inicijuotiems ne Europos ekonominėje erdvėje. Vertinant kainų diferencijavimo galimybes pirmiausia pastebėtina tai, kad Tarnyba, nustatydamą įpareigojimus didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams, turi atsižvelgti į atitinkamas tarptautinių sutarčių ir (arba) susitarimų nuostatas ir pagal kompetenciją užtikrinti šių sutarčių ir (arba) susitarimų laikymąsi ir įgyvendinimą Lietuvos Respublikoje (Įstatymo 16 straipsnio 20 dalis). Lietuva yra Pasaulinės prekybos organizacijos (toliau – PPO) narė ir yra prisiėmusi įsipareigojimų, kurių turinį atspindi Sąrašas dėl specifinių įsipareigojimų paslaugų sektoriuje (angl. *Schedule of Specific Commitments on Services*). Šiame sąrašė yra įtvirtinti konkretūs Lietuvos įsipareigojimai tam tikrose paslaugų srityse ir Nuorodinis dokumentas (angl. *Reference Paper*), kuriame išdėstyti pagrindiniai principai, kurių Lietuva, kaip PPO narė, privalo laikytis atverdamą telekomunikacijų rinką. Pažymėtina, kad tarp Įstatymo 2 priede nurodytų Europos Sąjungos teisės aktų, kuriuos įgyvendina Įstatymas, nurodytas ir 1997 m. lapkričio 28 d. Tarybos sprendimas 97/838/EB dėl Europos bendrijos pritarimo, kiek tai susiję su jos kompetencija, PPO derybų dėl pagrindinių telekomunikacijų paslaugų rezultatams. Pastaruoju Europos Sąjungos teisės aktu visos Europos Sąjungos valstybės (tarp jų ir Lietuva) įsipareigoja laikytis atitinkamų PPO įsipareigojimų (įskaitant Sąrašą dėl specifinių įsipareigojimų paslaugų sektoriuje ir Nuorodinį dokumentą). Prieigos direktyvos preambulės 13 pastraipoje taip pat akcentuojama, kad Bendrija ir jos valstybės narės (tuo pačiu ir Lietuva) remdamosi susitarimu su PPO dėl pagrindinių telekomunikacijų, prisiėmė įsipareigojimus dėl telekomunikacijų tinklų sujungimo ir tuos įpareigojimus privalo gerbti. Pažymėtina, kad Lietuvos Nuorodinio dokumento (kuris yra Sąrašo dėl specifinių įsipareigojimų paslaugų sektoriuje dalis), taikomo pagrindinėms telekomunikacijų paslaugoms, 2.2 punkte Lietuva, kiek tai susiję su tinklų sujungimu su pagrindiniu operatoriumi, konkrečiai įsipareigojo užtikrinti, kad tinklų sujungimas būtų vykdomas nediskriminaciniais pagrindais ir sąlygomis (įskaitant techninius standartus ir specifikacijas), kad tinklų sujungimo kainos ir kokybė būtų ne blogesni negu operatoriaus

taikomi savo paslaugoms teikti arba taikomi kitiems ūkio subjektams arba operatoriaus padaliniais, dukterinėms įmonėms.

Tačiau, kaip jau buvo nurodyta Ataskaitos 5.1.1.1 skyriuje, skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimas Europos ekonominėje erdvėje ir už jos ribų nėra harmonizuotas. Dėl neharmonizuoto reguliavimo skambučių užbaigimo paslaugų viešuosiuose ryšių tinkluose, veikiančiuose ne Europos ekonominėje erdvėje, kainos paprastai yra didesnės nei viešuosiuose ryšių tinkluose, veikiančiuose Europos ekonominėje erdvėje (įskaitant Lietuvą). Ne Europos ekonominės erdvės šalyse, į kurias daugiausia yra siunčiama skambučių iš Lietuvos, skambučių užbaigimo viešuosiuose ryšių tinkluose paslaugų kainos net turi tendenciją didėti. Šiuo metu taikomas Skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimas ir nediskriminavimo įpareigojimas įpareigoja TEO LT, AB taikyti vienodą Skambučių užbaigimo paslaugų kainą nepaisant skambučio kilmės. Egzistuojantys skirtumai tarp Skambučių užbaigimo paslaugų kainų, kurie linkę net didėti, ir griežtas Skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimas, tampa neproporcingas TEO LT, AB ir kitų Tinklų operatorių atžvilgiu.

Anksčiau pateikta informacija suponuoja, kad siekiant sudaryti vienodas veiklos sąlygas Lietuvos ir ne Europos ekonominės erdvės operatoriams ir mažinti Lietuvos operatorių diskriminavimo ir vienpusio reguliavimo pasekmes, tikslinga pakeisti šiuo metu TEO LT, AB taikomą kainų kontrolės įpareigojimą. Tačiau kainų kontrolės įpareigojimas turi būti pakankamai lankstus ir sudaryti sąlygas įgyvendinti Lietuvos įsipareigojimus PPO. Vertinant kainų diferencijavimo galimybes, galima išskirti šias alternatyvas: vienodų kainų nustatymas skambučiams nepaisant skambučio kilmės; skirtingų kainų nustatymas skambučiams, inicijuotiems Europos ekonominėje erdvėje ir už Europos ekonominės erdvės ribų; kainų kontrolės įpareigojimo taikymas tik skambučiams, inicijuotiems Europos ekonominėje erdvėje.

Pirmoji alternatyva reiškia esamų reguliavimo įrankių tolesnį naudojimą. Tokios priemonės nesudaro sąlygų įgyvendinti nediskriminavimo įpareigojimo lankstumo ir nesumažina kainų kontrolės įpareigojimo taikymo naštos – skambučių užbaigimo paslaugų kainos Europos ekonominėje erdvėje ir už Europos ekonominės erdvės ribų skirsis Lietuvoje veikiančių Tinklo operatorių nenaudai; kainų kontrolės įpareigojimo naudą gaus net ir ne PPO valstybės narės; taikomi reguliavimo įrankiai nesudarys sąlygų mažinti mažmeninių tarptautinių skambučių paslaugų kainas.

Įgyvendindama antrąją alternatyvą, Tarnyba turės nustatyti Skambučių užbaigimo paslaugų kainas skambučiams, inicijuotiems Europos ekonominėje erdvėje ir už Europos ekonominės erdvės ribų. Tarnyba, siekdama sudaryti sąlygas veiksmingai konkurencijai, Skambučių užbaigimo paslaugų kainas turėtų nustatyti atsižvelgdama į efektyviai konkurencinėje rinkoje veikiančio operatoriaus sąnaudas, nes tik tokia kaina atspindėtų paslaugos ribines sąnaudas, patiriamas konkurencinėje rinkoje. Efektyviai konkurencinėje rinkoje veikiančio operatoriaus sąnaudas atspindi LRAIC sąnaudų skaičiavimo modeliu skaičiuojamos sąnaudos. Pagal pastarąjį modelį apskaičiuotos sąnaudos būtų artimos pagal Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo nurodytus principus apskaičiuotoms sąnaudoms. Dėl to, įgyvendinus antrąją alternatyvą, panaudotos priemonės nesudarys sąlygų įgyvendinti nediskriminavimo įpareigojimo lankstumo ir nesumažins griežto kainų kontrolės įpareigojimo taikymo naštos.

Trečioji alternatyva TEO LT, AB sudarys lanksčiausias sąlygas nustatyti Skambučių užbaigimo paslaugų kainas ir suteiks didesnę derybinę galią derėtis dėl konkrečių skambučių užbaigimo paslaugų kainų. Šis įpareigojimas taip pat bus proporcingas, nes konkrečių kainų reguliavimas būtų koncentruojamas nacionalinėje ir Europos ekonominės erdvės šalyse, kur perduodami didžiausi

skambučių srantai. Net ir koncentruojant reguliavimą tik Europos ekonominėje erdvėje, lankstesnės kainų nustatymo sąlygos ir siekis galutiniais paslaugų gavėjams telefono ryšio paslaugas pateikti patraukliomis sąlygomis, skatins operatorius derėtis dėl skambučių užbaigimo viešuosiuose ryšių tinkluose paslaugų kainų, o tai taip pat ir sudarys sąlygas įgyvendinti Lietuvos įsipareigojimus PPO.

Atsižvelgiant į tai, kad Skambučių užbaigimo paslaugų kainų padidėjimas iki 1,04 euro cento/min. (be PVM) nėra tikslingas, Skambučių užbaigimo paslaugų kainos Europos ekonominėje erdvėje turi būti nustatomos atsižvelgiant į „grynąsias“ BU-LRAIC sąnaudas ir, Europos Komisijos nuomone, toks kainų nustatymo metodas sukurs sąlygas kurti bendrą rinką, Skambučių užbaigimo paslaugų kainą, kai skambučiai yra inicijuoti Europos ekonominėje erdvėje, reikia nustatyti atsižvelgiant į „grynąsias“ BU-LRAIC sąnaudas. Siekiant Lietuvos Tinklų operatoriams sudaryti lankstesnes sąlygas derantis dėl skambučių užbaigimo paslaugų, teikiamų ne Europos ekonominėje erdvėje, kainų ir tokiu būdu sudaryti sąlygas mažėti skambučių užbaigimo viešuosiuose ryšių tinkluose paslaugų kainoms, o taip pat ir tarptautinių skambučių kainoms, tikslinga atsisakyti Skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimo, kai skambučiai yra inicijuojami ne Europos ekonominėje erdvėje. Pastebėtina tai, kad Tarnyba, nustačiusi, jog dėl lankstesnio kainų kontrolės įpareigojimo taikymo kyla problemos, kurios riboja konkurenciją teikiant elektroninių ryšių paslaugas, gali panaudoti Įstatyme numatytus įrankius (laikinių priemonių taikymas arba ginčo tarp ūkio subjektų sprendimas) ir išspręsti kilusias problemas.

Atsižvelgiant į anksčiau nurodytas aplinkybes, taip pat į tai, kad dalis trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatyto kainų kontrolės įpareigojimo jau yra įgyvendinta, Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 4.1, 4.2 ir 4.3 papunkčiuose nustatytas kainų kontrolės įpareigojimas yra keičiamas ir išdėstomas taip:

Ūkio subjektas TEO LT, AB privalo užtikrinti, kad Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kaina būtų ne didesnė nei **0,13** euro cento/min. (be PVM).

Įpareigojimas yra pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje, nes ribojant TEO LT, AB galimybes nustatyti Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainas sau palankia linkme, bus sudarytos sąlygos formuotis konkurencijai teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas ir (arba) viešųjų ryšių tinklų paslaugas. Siūlomos nustatyti Skambučių užbaigimo paslaugų kainos yra nustatytos atsižvelgiant į Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo reikalavimus, todėl tai sukuria sąlygas vidaus rinkos plėtrai. TEO LT, AB turės galimybę nustatyti konkrečias Skambučių užbaigimo paslaugų kainas skambučiams, inicijuotiems už Europos ekonominės erdvės ribų.

Įpareigojimas atitinka elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principus. Įpareigojimas yra proporcingas. Įpareigojimas ribos ūkio subjekto TEO LT, AB galimybes vienašališkai nustatyti Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainas, kai skambučiai yra inicijuoti Europos ekonominėje erdvėje, tačiau užtikrins, kad TEO LT, AB padengs šioms paslaugoms teikti patiriamas konkurencinėje rinkoje veikiančio Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjo sąnaudas. Skambučių užbaigimo paslaugų kainas nustatys Tarnyba, todėl ūkio subjektas nepatirs sąnaudų apskaitos sistemų, reikalingų kainoms apskaičiuoti, diegimo ir palaikymo naštos. Siūlomas kainų kontrolės įpareigojimas

sudarys geresnes sąlygas derėtis dėl palankesnių skambučių užbaigimo paslaugų kainų viešuosiuose ryšių tinkluose, veikiančiuose už Europos ekonominės erdvės ribų.

Elektroninių ryšių paslaugų teikėjai ankstesnių Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimų metu, o taip pat ir kitų atitinkamų rinkų tyrimų metu Tarnybą yra informavę, kad siekiant peržiūrėti veiklos procesus ir veiklos planus yra būtinas 6 mėn. laikotarpis nuo Tarnybos sprendimo priėmimo iki įpareigojimų įsigaliojimo datos. Tačiau Rekomendacijoje dėl kainų nurodyta, kad Skambučių užbaigimo paslaugų kainos turi pasiekti „grynųjų“ BU-LRAIC sąnaudų lygį iki 2012 m. gruodžio 31 d. Tarnyba, atsižvelgdama į Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo reikalavimus, įvertindama Tinklo operatoriams reikalingus išteklius peržiūrėti einamuosius veiklos procesus ir pasiruošti nustatomų įpareigojimų vykdymui, taip pat atsižvelgdama į nacionalinės viešosios konsultacijos ir konsultacijos su Europos Komisija terminų poveikį siūlomų priemonių įsigaliojimo terminui, kainų kontrolės įpareigojimo įsigaliojimo terminą nustato nuo 2016 m. sausio 1 d. Tarnybos nuomone, dėl mažo Lietuvos dydžio, lyginant su kitomis Europos ekonominės erdvės valstybėmis narėmis ir mažo Lietuvoje priimamų skambučių kiekio, lyginant su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis narėmis, kelių mėnesių pereinamasis laikotarpis nesutrukdyt bendros rinkos kūrimui ir nesumažins Europos Sąjungos piliečių gerovės.

Pastebėtina tai, kad kainų kontrolės įpareigojimu yra reguliuojamos tik elektroninių ryšių paslaugos ir Skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimas neapima turinio ir su juo susijusių paslaugų, teikiamų elektroninių ryšių tinklais, kainų reguliavimo.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo nustatyta, kad TEO LT, AB turi galimybių ir motyvų taikyti papildomus užmokesčius už viešųjų ryšių tinklų sujungimą, nors pats tokių užmokesčių kitiems viešųjų fiksuotojo ryšio tinklų operatoriams nemokėjo. Siekdamą spręsti šią problemą, Tarnyba trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu ūkio subjektui TEO LT, AB nustatė tokius kainų kontrolės įpareigojimus:

1. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas TEO LT, AB yra sujungęs savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas TEO LT, AB privalo nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t.y. ūkio subjektas TEO LT, AB sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam savo viešąjį ryšių tinklą su TEO LT, AB Tinklu, nustatčius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, TEO LT, AB gali nustatyti analogiškus užmokesčius.

2. Kiek tai susiję su viešųjų ryšių tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia TEO LT, AB Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu:

- 2.1. TEO LT, AB privalo leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį ryšių tinklą su TEO LT, AB Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra žemesnė negu kaina, už kurią šią Ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo TEO LT, AB;

- 2.2. Padengti 50 proc. Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

Tarnybos 2010 m. pradėtas su Skambučių užbaigimo paslaugomis susijusių priemonių kainų reguliavimas sumažino užmokesčius už viešųjų ryšių tinklų sujungimą ir tokiu būdu sudarė palankesnes sąlygas operatoriams tiesiogiai sujungti savo viešuosius ryšių tinklus, taip pat sudarė geresnes sąlygas konkurencijai teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas.

Ataskaitos 4.1 skyriuje buvo konstatuota, kad ūkio subjektas TEO LT, AB nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti su Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant kainas) sau palankia linkme. Tarnybos nuomone, siekiant riboti ūkio subjekto galimybes nustatyti su Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugomis susijusių priemonių kainas sau palankia linkme ir išvengti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytos problemos – vienašališkų užmokesčių už Tinklų sujungimą nustatymo ir taikymo – pasikartojimo, tikslinga nustatyti tokių kainų kontrolės įpareigojimą su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugomis susijusioms priemonėms, koks buvo nustatytas trečiame Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrime:

1. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas TEO LT, AB yra sujungęs (arba ketina sujungti) savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas TEO LT, AB privalo nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB, Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas TEO LT, AB, sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto TEO LT, AB Tinklu, nustatčius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, ūkio subjektas TEO LT, AB gali nustatyti analogiškus užmokesčius už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB, Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones.

2. Kiek tai susiję su viešųjų ryšių tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia ūkio subjekto TEO LT, AB Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas TEO LT, AB privalo:

2.1. Leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto TEO LT, AB Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra mažesnė negu kaina, už kurią šią Ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo TEO LT, AB.

2.2. Padengti 50 procentų Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

Įpareigojimas yra proporcingas, nes ribos ūkio subjekto TEO LT, AB galimybes vienašališkai nustatyti užmokesčius už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones. Tačiau įpareigojimas leis padengti dalį išlaidų, susijusių su Ryšių linijos įrengimu ir teikimu.

Įpareigojimas yra pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes skatins konkurenciją elektroninių ryšių rinkoje ir užtikrins mažiausią būtiną reguliavimą.

Išvada: Ūkio subjektui TEO LT, AB keičiami kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, nurodyti Įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje. Ūkio subjektas TEO LT, AB privalo:

1. Užtikrinti, kad Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kaina būtų ne didesnė nei **0,13** euro cento/min. (be PVM).

2. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas TEO LT, AB yra sujungęs (arba ketina sujungti) savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB, Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. yra ūkio subjektas TEO LT, AB, sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto TEO LT, AB Tinklu, nustačius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, ūkio subjektas TEO LT, AB gali nustatyti analogiškus užmokesčius už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB, Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones.

3. Kiek tai susiję su viešųjų ryšių tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia ūkio subjekto TEO LT, AB Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu:

3.1. Leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto TEO LT, AB Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra mažesnė negu kaina, už kurią šią Ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo TEO LT, AB.

3.2. Padengti 50 procentų Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

5.1.1.3. Skaidrumo įpareigojimo keitimas

Skaidrumo įpareigojimas užtikrina galimybę stebėti nediskriminavimo, kainų kontrolės ir prieigos suteikimo įpareigojimų laikymąsi. Taip pat skaidrumo įpareigojimas palengvina antikonkurencinio elgesio stebėjimą, bei kitiems ūkio subjektams padidina tikrumą, kad Skambučių užbaigimo paslauga teikiama jų nediskriminuojant. Tokiu būdu yra užtikrinamos geresnės galimybės paslaugų teikėjams prognozuoti savo veiklą. Anksčiau aprašytos aplinkybės rodo, kad tolesnis skaidrumo įpareigojimas yra tikslingas.

Tačiau Aprašo reikalavimai, kurių laikantis turėjo būti įgyvendinamas skaidrumo įpareigojimas, 2011 m. buvo perkelti į Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisykles, patvirtintas Tarnybos direktoriaus 2011 m. spalio 10 d. įsakymu Nr. 1V-960 „Dėl Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisyklių patvirtinimo“. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad dalis 2005 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. 1V-1166 3.3 papunktyje nustatyto skaidrumo įpareigojimo reikalavimų, tokių kaip įpareigojimas paskelbti standartinį pasiūlymą bei Tarnybai pateikti tinklų sujungimo sutartis jau yra įgyvendinta ir tolesnis jų taikymas yra perteklinis. Atsižvelgiant į anksčiau nurodytas aplinkybes, siekiant teisinio tikrumo bei nustatytų įpareigojimų proporcingumo, o taip pat sustiprinti kitus įpareigojimus, 2005 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. 1V-1166 3.3 papunktyje nustatytą skaidrumo įpareigojimą būtina pakeisti ir išdėstyti taip:

Ūkio subjektas TEO LT, AB, teikdamas Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugas, privalo:

1. standartiniame pasiūlyme suteikti Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugas viešai skelbti detalią informaciją Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisykles, patvirtintas Tarnybos direktoriaus 2011 m. spalio 10 d. įsakymu Nr. 1V-960 „Dėl Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka ir sąlygomis, įskaitant

technines specifikacijas, tinklo charakteristikas, atitinkamos prieigos teikimo bei naudojimo sąlygas, prieigos ir susijusių priemonių kainas;

2. teikti ūkio subjektams, siekiantiems gauti Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugas, visą informaciją, būtiną šioms paslaugoms gauti;

3. skelbti informaciją apie Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugas Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes apima tik būtinos įsitikinti, kad nėra konkurenciją ribojančių veiksnių, informacijos pateikimą bei skelbimą, taip pat būtinos tinklų sujungimui įvykdyti informacijos pateikimą bei skelbimą.

Išvada: Ūkio subjektui TEO LT, AB pakeičiamas 2005 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. 1V-1166 3.3 papunktyje nustatytas skaidrumo įpareigojimas, nurodytas Įstatymo 18 straipsnyje. Ūkio subjektas TEO LT, AB, teikdamas Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugas, privalo:

1. standartiniame pasiūlyme suteikti Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugas viešai skelbti detalią informaciją Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisykles, patvirtintas Tarnybos direktoriaus 2011 m. spalio 10 d. įsakymu Nr. 1V-960 „Dėl Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka ir sąlygomis, įskaitant technines specifikacijas, tinklo charakteristikas, atitinkamos prieigos teikimo bei naudojimo sąlygas, prieigos ir susijusių priemonių kainas;

2. teikti ūkio subjektams, siekiantiems gauti Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugas, visą informaciją, būtiną šioms paslaugoms gauti;

3. skelbti informaciją apie Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugas Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis.

5.1.2. TEO LT, AB paliekami galioti įpareigojimai

Ataskaitos 5.1 skyriuje buvo nurodyta, kad šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytos problemos sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytomis problemomis, o nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje nustatytų problemų sprendimo. Atsižvelgiant į tai, kad tiek trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu, tiek šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu Tarnybos nustatytos problemos sutampa, tikslinga palikti galioti jau anksčiau Tarnybos nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą. Tolesnį įpareigojimo suteikti prieigą taikymą pagrindžia ir toliau nurodytos aplinkybės. Ataskaitos 5.1.1.1, 5.1.1.2 ir 5.1.1.3 skyriuose siūlomi nustatyti skaidrumo ir kainų kontrolės įpareigojimai tiesiogiai neribos TEO LT, AB galimybės nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių. Taigi, įpareigojimas suteikti prieigą yra būtinas ir jis papildys kitus siūlomus įpareigojimus bei sudarys sąlygas konkurencijai.

Dėl anksčiau išdėstytų aplinkybių Tarnyba laiko, kad ūkio subjektui TEO LT, AB tikslinga palikti galioti Tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. 1V-1166 3.1 papunktyje

nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą (nurodytą Įstatymo 21 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 5, 6, 7, 9 punktuose).

Įpareigojimas suteikti prieigą ribos ūkio subjekto TEO LT, AB galimybes vienašališkai nesuteikti prieigos arba nutraukti prieigą prie Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių. Įpareigojimas suteikti prieigą taip pat sumažins elektroninių ryšių paslaugų teikėjų įėjimo į viešųjų telefono ryšio paslaugų rinką barjerus ir tokiu būdu galutiniams paslaugų gavėjams sukurs didesnes paslaugų pasirinkimo galimybes. Įpareigojimas suteikti prieigą yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principais, nurodytais Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje, nes:

a) viešųjų ryšių tinklų sujungimas (t. y. prieigos prie Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių paslaugų suteikimas) yra abipusiškai naudingas viešuosius ryšių tinklus sujungiantiems operatoriams, tokiu būdu užtikrinantis skirtingų viešųjų ryšių tinklų abonentų tarpusavio bendravimą;

b) prieiga turės būti suteikta esant pagrįstam prašymui suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra pateisinamas Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje nurodytais tikslais, nes nenustačius įpareigojimo suteikti prieigą, TEO LT, AB turės galimybes ir motyvus nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba vienašališkai nustatyti (keisti) Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų sąlygas, tokiu būdu ribojant konkurenciją teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas. Nenustačius įpareigojimo suteikti prieigą, Tarnybai, kiekvieną kartą kilus ginčui dėl Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų nesuteikimo, teks nagrinėti nesutarimus tarp operatorių. Ginčų sprendimo procedūra trunka tam tikrą laiką, kas sukuria sąlygas operatoriams piktnaudžiauti, o tai savo ruožtu ribos paskatas veikti elektroninių ryšių rinkoje.

Išvada: Ūkio subjektui TEO LT, AB, teikiant Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugas ir su jomis susijusias priemones, yra paliekamas galioti 2005 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. 1V-1166 3.1 papunktyje nustatytus ir Įstatymo 21 numatytas įpareigojimas suteikti prieigą.

5.1.3. TEO LT, AB naikinami įpareigojimai

Įstatymo 17 straipsnio 7 dalyje nurodyta, kad jeigu atlikus atitinkamos rinkos tyrimą nustatoma, kad jos charakteristikos negali pateisinti jau nustatytų įpareigojimų taikymo ir (arba) joje nėra didelę įtaką turinčių ūkio subjektų, Tarnyba Įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis nenustato atitinkamų įpareigojimų ir (ar) panaikina didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams nustatytus įpareigojimus.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu ūkio subjektui TEO LT, AB buvo paliktas galioti 2005 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. 1V-1166 3.5 papunktyje nustatytas apskaitos atskyrimo įpareigojimas. Šiuo įpareigojimu Tarnyba siekė sukurti sąlygas įgyvendinti nediskriminavimo, skaidrumo, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimų vykdymą. Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje Tarnyba siūlo nustatyti Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainų ribą, kurios negalės viršyti ūkio subjekto nustatyti užmokesčiai už Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugas. Ten pat taip pat yra nustatyti su Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugomis susijusių priemonių kainų nustatymo principai. Tarnybos siūloma nustatyti Skambučių

užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainų riba iš esmės veiks kaip aukščiausioji kainų riba ir keisis tik tuomet, kai Tarnyba peržiūrės BU-LRAIC sąnaudų apskaitos modelį ir perskaičiuos siūlomas nustatyti Skambučių užbaigimo paslaugų kainas. Atsižvelgiant į tai, kad Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainą nustato Tarnyba, apskaitos atskyrimo įpareigojimas nėra būtinas įgyvendinti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus.

Tarnyba savo reguliavimo praktikoje įpareigoja naudoti apskaitą, kuri turi būti atskirta atsižvelgiant į sąnaudų paskirstymą pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą (angl. *Fully Distributed Costs*) ir sąnaudas vertinant istorinėmis sąnaudomis (angl. *Historical Cost Accounting*). Tarnybai pareikalavus sąnaudos gali būti vertinamos ir einamąja verte (angl. *Current Cost Accounting*), tačiau jos vis tiek būtų paskirstomos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą. Taigi, Skambučių užbaigimo paslaugų kainas nustatant ne pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą, o įgyvendinant apskaitos atskyrimo įpareigojimą sąnaudas vertinant ir skaičiuojant kitu metodu (sąnaudos vertinamos istorinių sąnaudų vertinimo metodu, o sąnaudos skaičiuojamos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą), nebus galima tinkamai įvertinti nediskriminavimo įpareigojimo vykdymo. Tai yra objektyviai įvertinti, ar Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugas ūkio subjektas sau ir kitiems jų pirkėjams teikia vienodomis sąlygomis nebus įmanoma, nes skirsis sąnaudų vertimo ir skaičiavimo principai. Nesant palyginamos informacijos, negalės tinkamai būti įgyvendintas ir skaidumo įpareigojimas, t. y. viešai skelbiama informacija neparodys tikro vaizdo apie Skambučių užbaigimo TEO LT, AB tinkle paslaugų sąnaudas ir vidinę kainodarą.

Tačiau nediskriminavimo, skaidrumo, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimų pakaks, kad būtų sprendžiamos Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkoje nustatytos problemos, net ir nesant apskaitos atskyrimo įpareigojimo. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai tiesiogiai reguliuos Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių paslaugų kainas. Vykdydamas skaidrumo įpareigojimą, ūkio subjektas TEO LT, AB turės viešai skelbti standartinį pasiūlymą sujungti elektroninių ryšių tinklus, kuriame turės būti nurodytos paslaugų teikimo techninės sąlygos, taip pat ir kainos. Tarnyba, turėdama informaciją apie TEO LT, AB ir kitų operatorių tinklų sujungimo sutartis, taip pat Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainas lygindama su viešai skelbiamomis mažmeninių paslaugų kainomis ir vidutinėmis paslaugų pajamomis²¹, galės vertinti, ar TEO LT, AB vykdo nediskriminavimo įpareigojimą.

Tarnyba, atsižvelgdama į išdėstytą anksčiau, laiko, kad Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle rinkos charakteristikos – nustatytos problemoms ir joms spręsti siūlomi nustatyti įpareigojimai – negali pateisinti TEO LT, AB nustatyto apskaitos atskyrimo įpareigojimo taikymo ir 2005 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. 1V-1166 3.4 papunktyje ir Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 3.4 papunktyje nustatytas apskaitos atskyrimo įpareigojimas yra naikintinas.

Išvada: Ūkio subjektui TEO LT, AB Įstatymo 20 straipsnyje nustatytas apskaitos atskyrimo įpareigojimas yra naikintinas.

²¹ Elektroninių ryšių paslaugų ir tinklų teikėjai, vadovaudamiesi Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo reikalavimais, kas ketvirtį Tarnybai privalo pateikti informaciją apie paslaugų pajamas ir kiekius. Informacija yra pakankama apskaičiuoti viešųjų telefono ryšio paslaugų vidutinės vienos minutės pajamas.

5.1.4. TEO LT, AB kitų įpareigojimų poreikio vertinimas

Ataskaitos 5 skyriuje buvo pateikta informacija, kokius įpareigojimus Tarnyba gali nustatyti didelę įtaką Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje turintiems ūkio subjektams. Kai kurių operatorių nuomone, TEO LT, AB nustatyti įpareigojimai turi būti ne tik išlaikyti, bet ir sustiprinti. Respondentai Anketose siūlė TEO LT, AB suskaldyti į du atskirus juridinius asmenis: infrastruktūros ir didmeninių paslaugų teikėją; mažmeninių paslaugų teikėją. Šį pasiūlymą operatoriai grindė šiais argumentais:

a) TEO LT, AB valdo didelę elektroninių ryšių infrastruktūrą, yra vertikaliai integruota bendrovė ir turi didelį diversifikuotą paslaugų portfelį;

b) TEO LT, AB yra žymiai lengviau gauti prieigą prie elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų, nes gali greitai kreiptis į savo vidinius padalinius;

c) kitiems operatoriams kreipiantis į TEO LT, AB dėl didmeninių paslaugų, TEO LT, AB sužino kitų operatorių plėtros planus.

Tarnybos nuomone, funkcinio atskyrimo įpareigojimas yra netinkama ir neproporcinga priemonė spręsti Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytas problemas. Įstatymo 23¹ straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad funkcinio atskyrimo įpareigojimas gali būti nustatytas išimtinėmis aplinkybėmis, kai kitų, Įstatymo 17 straipsnyje numatytų priemonių, nepakanka spręsti nustatytas problemas. Tarnybos šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu, ankstesnių Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimų metu surinkta informacija, taip pat informacija, surinkta Tarnybai atliekant įpareigojimų priežiūrą, rodo, kad TEO LT, AB nustatytų įpareigojimų pakanka spręsti Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje kylančias problemas. Pastebėtina ir tai, kad TEO LT, AB yra pripažinta ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką keliuose vertikaliai su mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų ir kitų mažmeninių elektroninių ryšių paslaugų teikimu susijusiose didmeninių paslaugų rinkose: Tarnybos direktoriaus 2011 m. birželio 16 d. įsakymu Nr. 1V-629 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Didmeninės (fizinės) tinklo infrastruktūros prieigos (įskaitant iš dalies arba visiškai atsietą prieigą) fiksuotoje vietoje rinkoje“ yra pripažinta ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką Didmeninės (fizinės) tinklo infrastruktūros prieigos (įskaitant iš dalies arba visiškai atsietą prieigą) fiksuotoje vietoje rinkoje; Tarnybos direktoriaus 2012 m. lapkričio 21 d. įsakymu Nr. 1V-1718 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos rinkoje“ TEO LT, AB yra pripažinta ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką Didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos rinkoje; Tarnybos direktoriaus 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1V-1359 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Skambučių inicijavimo viešajame ryšių tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ TEO LT, AB yra pripažinta ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką Skambučių inicijavimo viešajame ryšių tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje. Minėtose rinkose ūkio subjektui TEO LT, AB yra nustatyti tokie įpareigojimai: įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės įpareigojimas. Taigi, TEO LT, AB yra reguliuojama vertikaliai su mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų teikimu susijusiose rinkose, kas riboja TEO LT, AB galimybes elgtis nepriklausomai nuo konkurentų ir paslaugų gavėjų.

Tarnyba, atsižvelgdama į anksčiau išdėstytas aplinkybes, konstatuoja, kad šiuo metu TEO LT, AB nėra tikslinga nustatyti Įstatymo 23¹ straipsnyje nurodytą funkcinio atskyrimo įpareigojimą. Tačiau Tarnyba stebės esama situaciją Skambučių užbaigimo paslaugų rinkoje ir kitose elektroninių ryšių paslaugų rinkose.

Išvada: Ūkio subjektui TEO LT, AB nėra tikslinga nustatyti Įstatymo 23¹ straipsnyje nurodytą funkcinio atskyrimo įpareigojimą.

5.2. Įpareigojimų ūkio subjektui AB „Lietuvos geležinkeliai“ nustatymas

Ataskaitos 4.2 skyriuje konstatuota, kad ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“ turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje. Atsižvelgiant į tai, Tarnyba, vadovaudamasi Įstatymo 17 straipsniu, turi teisę ūkio subjektui AB „Lietuvos geležinkeliai“ nustatyti atitinkamus įpareigojimus, sprendžiančius tiriamoje rinkoje nustatytas konkurencijos problemas.

Ataskaitos 4.2 skyriuje yra nurodytos tokios Tarnybos Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos:

1. AB „Lietuvos geležinkeliai“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių.

2. AB „Lietuvos geležinkeliai“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant Skambučių užbaigimo paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas) sau palankia linkme.

Tarnybos šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytos problemos iš esmės sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytomis problemomis, kurios nurodytos toliau:

1. AB „Lietuvos geležinkeliai“ turi motyvų ir galimybių nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugos, nes kiti ūkio subjektai (veiklą pradėję ar pradedantys operatoriai), sujungę savo tinklus su AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinklu įgyja galimybių konkuruoti su AB „Lietuvos geležinkeliai“ mažmeninėse fiksuotojo telefono ryšio rinkose.

2. AB „Lietuvos geležinkeliai“ turi motyvų ir galimybių taikyti pernelyg aukštas Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugos kainas, nes Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje kitas operatorius pirkėjo derybinės galios neturi ir negali daryti vienpusės lemiamos įtakos operatoriui AB „Lietuvos geležinkeliai“.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu, Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos buvo sprendžiamos ūkio subjektui AB „Lietuvos geležinkeliai“ nustatant įpareigojimą suteikti prieigą ir kainų kontrolės įpareigojimą. Pastarasis įpareigojimas buvo taikomas tiek Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugoms, tiek su šiomis paslaugomis susijusioms priemonėms.

Ataskaitos 4.2 skyriuje nustatyta, kad ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“ užima 100 proc. Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkos. Ten pat nurodyta, kad ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“, parduodamas Skambučių užbaigimo paslaugas kitiems ūkio subjektams, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, galinčia daryti įtaką Skambučių užbaigimo paslaugų kainai ir kitoms šių paslaugų teikimo sąlygoms. Barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinką yra absoliutūs. Nagrinėjamoje rinkoje potencialios konkurencijos nėra. Barjerai įeiti į nagrinėjamą rinką, Skambučių užbaigimo paslaugų gavėjo derybinės galios nebuvimas ir potencialios konkurencijos nebuvimas neleis vystytis savaiminei konkurencijai ir sudarys sąlygas ūkio

subjektui AB „Lietuvos geležinkeliai“ piktnaudžiauti turima didele įtaka Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje.

Atsižvelgiant į tai, kad šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje nustatytomis problemomis ir anksčiau nustatytos problemos buvo sprendžiamos ūkio subjektui nustatant atitinkamus įpareigojimus, o nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje nustatytų problemų sprendimo, Tarnyba gali palikti galioti ūkio subjektui AB „Lietuvos geležinkeliai“ nustatytus įpareigojimus arba juos pakeisti.

5.2.1. AB „Lietuvos geležinkeliai“ paliekami galioti įpareigojimai

Ataskaitos 4.2 skyriuje buvo nustatyta, kad Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje egzistuoja ši problema – AB „Lietuvos geležinkeliai“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių. Kaip nurodyta ankstesniame Ataskaitos skyriuje, ši problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatyta problema – AB „Lietuvos geležinkeliai“ turi motyvų ir galimybių nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugos, nes kiti ūkio subjektai, sujungę (arba ketinantys sujungti) savo tinklus su AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinklu įgyja galimybių konkuruoti su AB „Lietuvos geležinkeliai“ teikiant mažmenines fiksuotojo telefono ryšio paslaugas. Siekiant spręsti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytą problemą, ūkio subjektui AB „Lietuvos geležinkeliai“ buvo nustatytas įpareigojimas suteikti prieigą. Ankstesniame Ataskaitos skyriuje konstatuota, kad nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje nustatytų problemų sprendimo. Taigi, siekiant spręsti Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkos tyrimo metu nustatytą problemą ir atsižvelgiant į tai, kad šio Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkos tyrimo metu nustatyta problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkos tyrimo metu nustatyta problema, o nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos sprendimo, ūkio subjektui AB „Lietuvos geležinkeliai“ tikslinga palikti galioti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1522 „Dėl ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 3 punkte nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą.

Įpareigojimas suteikti prieigą ribos ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ galimybes vienašališkai nesuteikti prieigos arba nutraukti prieigą prie Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių. Įpareigojimas suteikti prieigą taip pat sumažins elektroninių ryšių paslaugų teikėjų įėjimo į viešųjų telefono ryšio paslaugų rinką barjerus ir tokiu būdu galutiniams paslaugų gavėjams sukurs didesnes paslaugų pasirinkimo galimybes.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra pateisinamas Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje nurodytais tikslais, nes nenustačius įpareigojimo suteikti prieigą, AB „Lietuvos geležinkeliai“ turės galimybių ir motyvų nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba vienašališkai nustatyti (keisti) Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų sąlygas. Tokiu būdu bus ribojama konkurencija teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principais, nurodytais Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje, nes:

a) šiuo įpareigojimu bus apribotos AB „Lietuvos geležinkeliai“ galimybės riboti viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų (konkurentų) skaičių arba jų veiklą, nesuteikiant prieigos arba nutraukiant prieigą prie Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų;

b) šiuo įpareigojimu bus apribotos AB „Lietuvos geležinkeliai“ galimybės riboti savo teikiamų viešųjų telefono ryšio paslaugų gavėjams galimybes paskambinti kitų viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų abonentams arba atvirkščiai;

c) viešųjų ryšių tinklų sujungimas (t. y. prieigos prie Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių suteikimas) yra abipusiškai naudingas viešuosius ryšių tinklus sujungiantiems operatoriams, tokiu būdu užtikrinantis skirtingų operatorių abonentų tarpusavio bendravimą;

d) prieiga turės būti suteikta esant pagrįstam prašymui suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių.

Išvada: Ūkio subjektui AB „Lietuvos geležinkeliai“ yra paliekamas galioti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1522 „Dėl ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 3 punkte nustatytas įpareigojimas suteikti prieigą.

5.2.2. AB „Lietuvos geležinkeliai“ keičiami įpareigojimai

Ataskaitos 4.2 skyriuje nustatyta, kad viena iš Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje nustatytų problemų yra tai, kad AB „Lietuvos geležinkeliai“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių kainas nustatyti sau palankia linkme. Pastebėtina tai, kad ši problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatyta problema – AB „Lietuvos geležinkeliai“ turi motyvų ir galimybių taikyti pernelyg aukštas Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugos kainas, nes Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje kitas operatorius pirkėjo derybinės galios neturi ir negali daryti vienpusės lemiamos įtakos operatoriui AB „Lietuvos geležinkeliai“.

Siekiant išspręsti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytas problemas, ūkio subjektui AB „Lietuvos geležinkeliai“ buvo nustatytas kainų kontrolės įpareigojimas dviem paslaugoms: Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugai ir su Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslauga susijusių priemonių paslaugai.

Ataskaitos 4.2 skyriuje konstatuota, kad ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“ užima 100 proc. Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkos, barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinką yra absoliutūs, Skambučių užbaigimo AB

„Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje potencialios konkurencijos nėra, Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje pirkėjo derybinės galios taip pat nėra. Šios aplinkybės nesudaro sąlygų nagrinėjamoje rinkoje atsirasti charakteristikoms, kurios spręstų šio Ataskaitos skyriaus pirmoje pastraipoje nurodytą su Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainomis susijusią problemą. Minėtos problemos taip pat objektyviai neišspręs įpareigojimas suteikti prieigą. Įpareigojimas suteikti prieigą užtikrins, kad ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“ privalės suteikti Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugas ir su jomis susijusias priemones. Tačiau minėtas įpareigojimas neribos AB „Lietuvos geležinkeliai“ galimybės nustatyti sau palankią Skambučių užbaigimo paslaugų kainą. Tokia kaina gali būti nepagrįstai didelė, o jos taikymas sudarys AB „Lietuvos geležinkeliai“ galimybes riboti konkurenciją teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas. Problemą, kad AB „Lietuvos geležinkeliai“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių kainas nustatyti sau palankia linkme, tiesiogiai ir geriausiai sprendžia Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainų reguliavimas. Atsižvelgiant į tai, taip pat į tai, kad trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu AB „Lietuvos geležinkeliai“ sprendžiant analogiškas problemas, buvo nustatytas kainų kontrolės įpareigojimas, Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje tikslinga toliau reguliuoti Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“ buvo įpareigotas taikyti ne didesnes Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugos kainas nei Skambučių užbaigimo paslaugos kainos, į šią kainą įskaitant ir su Skambučių užbaigimo paslauga susietai teikiamas tranzito paslaugas, kurias atitinkamame tinklų sujungimo taške taiko ūkio subjektas TEO LT, AB, vykdydamas jam Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą. Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje nurodyta, kad Tarnyba keičia Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą. Atsižvelgiant į tai, kad Tarnyba ūkio subjektui TEO LT, AB keičia trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą, taip pat į tai, kad ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimas buvo siejamas su ūkio subjekto TEO LT, AB taikomomis Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainomis, toliau yra vertinama, ar būtina keisti ūkio subjektui AB „Lietuvos geležinkeliai“ trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu ūkio subjektui AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tarnyba nustatė kainų kontrolės įpareigojimą, kurį įgyvendinant Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų kainos negalėjo būti didesnės nei ūkio subjekto TEO LT, AB taikomos Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos. Tokiu įpareigojimu buvo įgyvendintas Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumas, kaip to reikalauja Rekomendacija dėl kainų reguliavimo.

Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo preambulės 3 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad prieiga prie skambučių užbaigimo paslaugų yra dvišalė – abu tinklus sujungiantys operatoriai turėtų

gauti naudos iš tinklų sujungimo. Tačiau ten pat nurodyta, kad tinklus sujungusiems operatoriams konkuruojant dėl abonentų, skambučių užbaigimo tarifai gali būti svarbūs strateginiai ir konkurenciniai veiksniai. Šis faktas sutampa ir su Tarnybos Ataskaitos 4.2 skyriuje nustatyta aplinkybe, kad, nesant reguliavimo, Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle rinkoje, AB „Lietuvos geležinkeliai“ turi galimybių, o pajamų ir (arba) pelno maksimizavimas, ir (arba) siekis apsaugoti savo teikiamas viešąsias telefono ryšio paslaugas nuo konkurencijos, sukuria motyvus nustatyti Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme.

Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo preambulės 3 konstatuojamojoje dalyje taip pat nurodyta, kad dideli skambučių užbaigimo tarifai paprastai lemia didesnes mažmenines skambučių inicijavimo kainas ir atitinkamai mažesnius vartojimo rodiklius, todėl mažėja vartotojų gerovė. Europos Komisija, siekdama spręsti Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo nurodytas problemas, Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo rekomendavo taikyti simetrines Skambučių užbaigimo paslaugų kainas.

Atsižvelgiant į tai, kad reguliuojamų Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų Skambučių užbaigimo paslaugų kainos Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu ir tyrimo metu jau buvo simetriškos (t. y. vienodos), Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumas sudaro vienodas sąlygas konkurencijai teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas²², vienodos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos sudaro sąlygas didinti paslaugų gavėjų gerovę, tikslinga toliau užtikrinti Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų ir kitų Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumą. Siekiant toliau užtikrinti Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumą, pakanka nustatyti vieną Skambučių užbaigimo paslaugų kainą, kuria remiantis būtų reguliuojamos didelę įtaką atitinkamose Skambučių užbaigimo paslaugų rinkose turinčių ūkio subjektų teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainos. Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje yra aprašyta, kokia Skambučių užbaigimo paslaugų kaina yra nustatoma ūkio subjektui TEO LT, AB. Atsižvelgiant į tai, kad Tarnyba jau yra nustačiusi siektiną Skambučių užbaigimo paslaugų kainų dydį istoriniam Tinklo operatoriui, Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų kainos nustatymo procedūros nėra tikslinga aprašyti iš naujo.

Remiantis tuo, kad Rekomendacija dėl kainų reguliavimo rekomenduoja nustatyti simetrines Skambučių užbaigimo Tinkluose kainas, ir atsižvelgiant į tai, kad vienodos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos sukurs vienodas konkurencijos sąlygas teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, taip pat į tai, kad Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje buvo nustatyta Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kaina, tikslinga Skambučių užbaigimo ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų kainas sieti su TEO LT, AB taikomomis Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainomis.

Tačiau Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje nurodyta, kad ūkio subjektui TEO LT, AB yra keičiamas kainų kontrolės įpareigojimas ir yra nustatoma viena Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugos kaina. Pastaroji kaina nėra siejama su jokio tipo tranzito paslaugomis. Tuo tarpu Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1522 „Dėl ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ viešajame

²² Tai yra vienodos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos užtikrina, kad mažmeninių viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų teikiamų paslaugų kainos priklauso nuo teikėjo veiklos ir jos efektyvumo, bet ne nuo Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjo nustatytos Skambučių užbaigimo paslaugos savo Tinkle kainos.

telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 4.1 papunktyje nurodyta, kad AB „Lietuvos geležinkeliai“ turi taikyti ne didesnes Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų kainas „nei skambučių užbaigimo paslaugos kainos, į šią kainą įskaitant ir su skambučio užbaigimo paslauga susietai teikiamas tranzito paslaugas, kurias atitinkamame tinklų sujungimo taške taiko ūkio subjektas TEO LT, AB vykdydamas jam Tarnybos 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą“. Siekiant teisinio tikrumo, tikslinga pakeisti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1522 „Dėl ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 4.1 papunktyje nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą ir jį išdėstyti taip:

Ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“ privalo užtikrinti, kad Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų kaina neviršytų Tarnybos ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytos Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos.

Įpareigojimas yra pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje. Ribojant AB „Lietuvos geležinkeliai“ galimybes nustatyti Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų kainas sau palankia linkme, skatinama konkurencija teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, nes kitų viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų konkurencinės galimybės nepriklausys nuo galimų per didelių Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų kainų. Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų kainų dydis nesukurs nevienodų veiklos sąlygų Europos Sąjungoje veikiantiems viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjams, o tai prisidės prie vidaus rinkos plėtros.

Įpareigojimas atitinka elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principus, įtvirtintus Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje. Įpareigojimas yra proporcingas ir ribos ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ galimybes vienašališkai nustatyti Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų kainas, tačiau užtikrins, kad AB „Lietuvos geležinkeliai“ padengs šioms paslaugoms teikti patiriamas sąnaudas. Skambučių užbaigimo paslaugų kainas nustatys Tarnyba, todėl ūkio subjektas nepatirs sąnaudų apskaitos sistemų, reikalingų kainoms apskaičiuoti, diegimo ir palaikymo naštos. Pastebėtina tai, kad kainų kontrolės įpareigojimu yra reguliuojamos tik elektroninių ryšių paslaugos ir Skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimas neapima turinio ir su juo susijusių paslaugų, teikiamų elektroninių ryšių tinklais, kainų reguliavimo.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu, siekdama apriboti ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ galimybes vienašališkai reikalauti užmokesčių už su Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugomis susijusias priemones, ūkio subjektui AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tarnyba nustatė kainų kontrolės įpareigojimą, susijusį su Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis:

1. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“ yra sujungęs savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“ privalo

nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“ sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinklu, nustačius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, AB „Lietuvos geležinkeliai“ gali nustatyti analogiškus užmokesčius.

2. Kiek tai susiję su tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu:

2.1. AB „Lietuvos geležinkeliai“ privalo leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį ryšių tinklą su AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra žemesnė negu kaina, už kurią šią Ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo AB „Lietuvos geležinkeliai“;

2.2. padengti 50 proc. Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

Tarnybos 2010 m. pradėtas su Skambučių užbaigimo paslaugomis susijusių priemonių kainų reguliavimas sumažino užmokesčius už viešųjų ryšių tinklų sujungimą ir tokiu būdu sudarė palankesnes sąlygas operatoriams tiesiogiai sujungti savo viešuosius ryšių tinklus, taip pat sudarė geresnes sąlygas konkurencijai teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas.

Ataskaitos 4.2 skyriuje buvo konstatuota, kad ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti su Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant kainas) sau palankia linkme. Siekiant riboti ūkio subjekto galimybes nustatyti su Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugomis susijusių priemonių kainas sau palankia linkme ir išvengti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytos problemos – vienašališkų užmokesčių už Tinklų sujungimą nustatymo ir taikymo – pasikartojimo, tikslinga nustatyti tokį kainų kontrolės įpareigojimą su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugomis susijusioms priemonėms, koks buvo nustatytas trečiame Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrime:

1. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“ yra sujungęs (arba ketina sujungti) savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“ privalo nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“ sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinklu, nustačius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“ gali nustatyti analogiškus užmokesčius už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones.

2. Kiek tai susiję su viešųjų ryšių tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“ privalo:

2.1. Leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra mažesnė negu kaina, už kurią šią ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo AB „Lietuvos geležinkeliai“.

2.2. Padengti 50 procentų Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

Įpareigojimas yra proporcingas, nes ribos ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ galimybes vienašališkai nustatyti užmokesčius už su Skambučių užbaigimo AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones. Tačiau įpareigojimas leidžia padengti dalį išlaidų, susijusių su Ryšių linijos įrengimu ir teikimu.

Įpareigojimas yra pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes skatins konkurenciją elektroninių ryšių rinkoje ir užtikrins mažiausią būtiną reguliavimą.

Išvada: Ūkio subjektui AB „Lietuvos geležinkeliai“ keičiamas kainų kontrolės įpareigojimas, nurodytas Įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje. Ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“ privalo:

1. Užtikrinti, kad Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų kaina neviršytų Tarnybos ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytos Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos.

2. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“ yra sujungęs (arba ketina sujungti) savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“ sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinklu, nustčius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, ūkio subjektas AB „Lietuvos geležinkeliai“ gali nustatyti analogiškus užmokesčius už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones.

3. Kiek tai susiję su viešųjų ryšių tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu:

3.1. Leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto AB „Lietuvos geležinkeliai“ Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra mažesnė negu kaina, už kurią šią Ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo AB „Lietuvos geležinkeliai“.

3.2. Padengti 50 procentų Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

5.3. Įpareigojimų ūkio subjektui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui nustatymas

Ataskaitos 4.3 skyriuje konstatuota, kad ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje. Atsižvelgiant į tai, Tarnyba, vadovaudamasi Įstatymo 17 straipsniu, turi teisę ūkio subjektui AB

Lietuvos radijo ir televizijos centrui nustatyti atitinkamus įpareigojimus, sprendžiančius tiriamoje rinkoje nustatytas konkurencijos problemas.

Ataskaitos 4.3 skyriuje yra nurodytos tokios Tarnybos Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje nustatytos problemos:

1. AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių.

2. AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant Skambučių užbaigimo paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas) sau palankia linkme.

Tarnybos šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytos problemos iš esmės sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytomis problemomis, kurios nurodytos toliau:

1. AB Lietuvos radijo ir televizijos centras turi motyvų ir galimybių nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugos, nes kiti ūkio subjektai (veiklą pradėję ar pradedantys operatoriai), sujungę savo tinklus su AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinklu įgyja galimybių konkuruoti su AB Lietuvos radijo ir televizijos centru mažmeninėse fiksuoto telefono ryšio rinkose.

2. AB Lietuvos radijo ir televizijos centras turi motyvų ir galimybių taikyti pernelyg aukštas Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugos kainas, nes Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje kitas operatorius pirkėjo derybinės galios neturi ir negali daryti vienpusės lemiamos įtakos operatoriui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu, Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje nustatytos problemos buvo sprendžiamos ūkio subjektui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui nustatant įpareigojimą suteikti prieigą ir kainų kontrolės įpareigojimą. Pastarasis įpareigojimas buvo taikomas tiek Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugoms, tiek su šiomis paslaugomis susijusioms priemonėms.

Ataskaitos 4.3 skyriuje nustatyta, kad ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras užima 100 proc. Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkos. Ten pat nurodyta, kad ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, parduodamas Skambučių užbaigimo paslaugas kitiems ūkio subjektams, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, galinčia daryti įtaką Skambučių užbaigimo paslaugų kainai ir kitoms šių paslaugų teikimo sąlygoms. Barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinką yra absoliutūs. Nagrinėjamoje rinkoje potencialios konkurencijos nėra. Barjerai įeiti į nagrinėjamą rinką, Skambučių užbaigimo paslaugų gavėjo derybinės galios nebuvimas ir potencialios konkurencijos nebuvimas nelems vystytis savaiminei konkurencijai ir sudarys sąlygas ūkio subjektui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui piktnaudžiauti turima didele įtaka Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje.

Atsižvelgiant į tai, kad šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje nustatytos problemos sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje nustatytomis problemomis ir anksčiau nustatytos problemos buvo sprendžiamos ūkio subjektui nustatant atitinkamus įpareigojimus, o nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje nustatytų problemų sprendimo, Tarnyba gali palikti galioti ūkio subjektui AB „Lietuvos geležinkeliai“ nustatytus įpareigojimus arba juos pakeisti.

5.3.1. AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui paliekami galioti įpareigojimai

Ataskaitos 4.3 skyriuje buvo nustatyta, kad Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje egzistuoja ši problema – AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių. Kaip nurodyta ankstesniame Ataskaitos skyriuje, ši problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatyta problema – AB Lietuvos radijo ir televizijos centras turi motyvų ir galimybių nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugos, nes kiti ūkio subjektai, sujungę (arba ketinantys sujungti) savo tinklus su AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinklu įgyja galimybių konkuruoti su AB Lietuvos radijo ir televizijos centru teikiant mažmenines fiksuotojo telefono ryšio paslaugas. Siekiant spręsti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytą problemą, ūkio subjektui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui buvo nustatytas įpareigojimas suteikti prieigą. Ankstesniame Ataskaitos skyriuje konstatuota, kad nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje nustatytų problemų sprendimo. Taigi, siekiant spręsti Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkos tyrimo metu nustatytą problemą ir atsižvelgiant į tai, kad šio Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkos tyrimo metu nustatyta problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkos tyrimo metu nustatyta problema, o nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje nustatytos problemos sprendimo, ūkio subjektui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui tikslinga palikti galioti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1524 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centras viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 3 punkte nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą.

Įpareigojimas suteikti prieigą ribos ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro galimybes vienašališkai nesuteikti prieigos arba nutraukti prieigą prie Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių. Įpareigojimas suteikti prieigą taip pat sumažins elektroninių ryšių paslaugų teikėjų įėjimo į viešųjų telefono ryšio paslaugų rinką barjerus ir tokiu būdu galutiniams paslaugų gavėjams sukurs didesnes paslaugų pasirinkimo galimybes.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra pateisinamas Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje nurodytais tikslais, nes nenustačius įpareigojimo suteikti prieigą, AB Lietuvos radijo ir televizijos centras turės galimybių ir motyvų nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba vienašališkai nustatyti (keisti) Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų sąlygas. Tokiu būdu bus ribojama konkurencija teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principais, nurodytais Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje, nes:

a) šiuo įpareigojimu bus apribotos AB Lietuvos radijo ir televizijos centro galimybės riboti viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų (konkurentų) skaičių arba jų veiklą, nesuteikiant prieigos arba nutraukiant prieigą prie Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų;

b) šiuo įpareigojimu bus apribotos AB Lietuvos radijo ir televizijos centro galimybės riboti savo teikiamų viešųjų telefono ryšio paslaugų gavėjams galimybes paskambinti kitų viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų abonentams arba atvirkščiai;

c) viešųjų ryšių tinklų sujungimas (t. y. prieigos prie Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių suteikimas) yra abipusiškai naudingas viešuosius ryšių tinklus sujungiantiems operatoriams, tokiu būdu užtikrinantis skirtingų operatorių abonentų tarpusavio bendravimą;

d) prieiga turės būti suteikta esant pagrįstam prašymui suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių.

Išvada: Ūkio subjektui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui yra paliekamas galioti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1524 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centras viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 3 punkte nustatytas įpareigojimas suteikti prieigą.

5.3.2. AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui keičiami įpareigojimai

Ataskaitos 4.3 skyriuje nustatyta, kad viena iš Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje nustatytų problemų yra tai, kad AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių kainas nustatyti sau palankia linkme. Pastebėtina tai, kad ši problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatyta problema – AB Lietuvos radijo ir televizijos centras turi motyvų ir galimybių taikyti pernelyg aukštas Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugos kainas, nes Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje kitas operatorius pirkėjo derybinės galios neturi ir negali daryti vienpusės lemiamos įtakos operatoriui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui.

Siekiant išspręsti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytas problemas, ūkio subjektui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui buvo nustatytas kainų kontrolės įpareigojimas dviem paslaugoms: Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugai ir su Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslauga susijusių priemonių paslaugai.

Ataskaitos 4.3 skyriuje konstatuota, kad ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras užima 100 proc. Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkos, barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinką yra absoliutūs, Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje potencialios konkurencijos nėra, Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje pirkėjo derybinės galios taip pat nėra. Šios aplinkybės nesudaro sąlygų nagrinėjamoje rinkoje atsirasti charakteristikoms, kurios spręstų šio Ataskaitos skyriaus pirmoje pastraipoje nurodytą su Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainomis susijusią problemą. Minėtos problemos taip pat objektyviai neišspręs įpareigojimas suteikti prieigą. Įpareigojimas suteikti prieigą užtikrins, kad ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras privalės suteikti Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugas ir su jomis susijusias priemones. Tačiau minėtas įpareigojimas neribos AB Lietuvos radijo ir televizijos centro galimybės nustatyti sau palankią Skambučių užbaigimo paslaugų kainą. Tokia kaina gali būti nepagrįstai didelė, o jos taikymas sudarys AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui galimybes riboti konkurenciją teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas. Problemą, kad AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių kainas nustatyti sau palankia linkme, tiesiogiai ir geriausiai sprendžia Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainų reguliavimas. Atsižvelgiant į tai, taip pat į tai, kad trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, sprendžiant analogiškas problemas, buvo nustatytas kainų kontrolės įpareigojimas, Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje tikslinga toliau reguliuoti Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras buvo įpareigotas taikyti ne didesnes Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugos kainas nei Skambučių užbaigimo paslaugos kainos, į šią kainą įskaitant ir su Skambučių užbaigimo paslauga susietai teikiamas tranzito paslaugas, kurias atitinkamame tinklų sujungimo taške taiko ūkio subjektas TEO LT, AB, vykdydamas jam Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą. Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje nurodyta, kad Tarnyba keičia Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą. Atsižvelgiant į tai, kad Tarnyba ūkio subjektui TEO LT, AB keičia trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą, taip pat į tai, kad ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimas buvo siejamas su ūkio subjekto TEO LT, AB taikomomis Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainomis, toliau yra vertinama, ar būtina keisti ūkio subjektui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu ūkio subjektui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui Tarnyba nustatė kainų kontrolę įpareigojimą, kurį įgyvendinant Skambučių

užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų kainos negalėjo būti didesnės nei ūkio subjekto TEO LT, AB taikomos Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos. Tokiu įpareigojimu buvo įgyvendintas Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumas, kaip to reikalauja Rekomendacija dėl kainų reguliavimo.

Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo preambulės 3 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad prieiga prie skambučių užbaigimo paslaugų yra dvišalė – abu tinklus sujungiantys operatoriai turėtų gauti naudos iš tinklų sujungimo. Tačiau ten pat nurodyta, kad tinklus sujungusiems operatoriams konkuruojant dėl abonentų, skambučių užbaigimo tarifai gali būti svarbūs strateginiai ir konkurenciniai veiksniai. Šis faktas sutampa ir su Tarnybos Ataskaitos 4.3 skyriuje nustatyta aplinkybe, kad, nesant reguliavimo, Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle rinkoje, AB Lietuvos radijo ir televizijos centras turi galimybių, o pajamų ir (arba) pelno maksimizavimas, ir (arba) siekis apsaugoti savo teikiamas viešąsias telefono ryšio paslaugas nuo konkurencijos, sukuria motyvus nustatyti Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme.

Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo preambulės 3 konstatuojamojoje dalyje taip pat nurodyta, kad dideli skambučių užbaigimo tarifai paprastai lemia didesnes mažmenines skambučių inicijavimo kainas ir atitinkamai mažesnius vartojimo rodiklius, todėl mažėja vartotojų gerovė. Europos Komisija, siekdama spręsti Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo nurodytas problemas, Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo rekomendavo taikyti simetrines Skambučių užbaigimo paslaugų kainas.

Atsižvelgiant į tai, kad reguliuojamų Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų Skambučių užbaigimo paslaugų kainos Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu ir tyrimo metu jau buvo simetriškos (t. y. vienodos), Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumas sudaro vienodas sąlygas konkurencijai teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, vienodos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos sudaro sąlygas didinti paslaugų gavėjų gerovę, tikslinga toliau užtikrinti Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų ir kitų Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumą. Siekiant toliau užtikrinti Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumą, pakanka nustatyti vieną Skambučių užbaigimo paslaugų kainą, kuria remiantis būtų reguliuojamos didelę įtaką atitinkamose Skambučių užbaigimo paslaugų rinkose turinčių ūkio subjektų teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainos. Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje yra aprašyta kokia Skambučių užbaigimo paslaugų kaina yra nustatoma ūkio subjektui TEO LT, AB. Atsižvelgiant į tai, kad Tarnyba jau yra nustačiusi siektiną Skambučių užbaigimo paslaugų kainų dydį, Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų kainos nustatymo procedūros nėra tikslinga aprašyti iš naujo.

Remiantis tuo, kad Rekomendacija dėl kainų reguliavimo rekomenduoja nustatyti simetrines Skambučių užbaigimo Tinkluose kainas, ir atsižvelgiant į tai, kad vienodos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos sukurs vienodas konkurencijos sąlygas teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, taip pat į tai, kad Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje buvo nustatyta Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kaina, tikslinga Skambučių užbaigimo ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų kainas sieti su TEO LT, AB taikomomis Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainomis.

Tačiau Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje nurodyta, kad ūkio subjektui TEO LT, AB yra keičiamas kainų kontrolės įpareigojimas ir yra nustatoma viena Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugos kaina. Pastaroji kaina nėra siejama su jokio tipo tranzito paslaugomis. Tuo tarpu Tarnybos

direktorius 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1524 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centras viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 4.1 papunktyje nurodyta, kad AB Lietuvos radijo ir televizijos centras turi taikyti ne didesnes Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų kainas „nei skambučių užbaigimo paslaugos kainos, į šią kainą įskaitant ir su skambučio užbaigimo paslauga susietai teikiamas tranzito paslaugas, kurias atitinkamame tinklų sujungimo taške taiko ūkio subjektas TEO LT, AB vykdydamas jam Tarnybos 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą“. Siekiant teisinio tikrumo, tikslinga pakeisti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1524 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centras viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 4.1 papunktyje nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą ir jį išdėstyti taip:

Ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras privalo užtikrinti, kad Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų kaina neviršytų Tarnybos ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytos Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos.

Įpareigojimas yra pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje. Ribojant AB Lietuvos radijo ir televizijos centro galimybes nustatyti Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų kainas sau palankia linkme, skatinama konkurencija teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, nes kitų viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų konkurencinės galimybės nepriklausys nuo galimų per didelių Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų kainų. Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų kainų dydis nesukurs nevienodų veiklos sąlygų Europos Sąjungoje veikiantiems viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjams, o tai prisidės prie vidaus rinkos plėtros.

Įpareigojimas atitinka elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principus, įtvirtintus Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje. Įpareigojimas yra proporcingas ir ribos ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro galimybes vienašališkai nustatyti Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų kainas, tačiau užtikrins, kad AB Lietuvos radijo ir televizijos centras padengs šioms paslaugoms teikti patiriamas sąnaudas. Skambučių užbaigimo paslaugų kainas nustatys Tarnyba, todėl ūkio subjektas nepatirs sąnaudų apskaitos sistemų, reikalingų kainoms apskaičiuoti, diegimo ir palaikymo naštos. Pastebėtina tai, kad kainų kontrolės įpareigojimu yra reguliuojamos tik elektroninių ryšių paslaugos ir Skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimas neapima turinio ir su juo susijusių paslaugų, teikiamų elektroninių ryšių tinklais, kainų reguliavimo.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu, siekdama apriboti ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro galimybes vienašališkai reikalauti užmokesčių už su Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugomis susijusias priemones, ūkio subjektui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui Tarnyba nustatė kainų kontrolės

įpareigojimą, susijusį su Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis:

1. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras yra sujungęs savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras privalo nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinklu, nustatčius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, AB Lietuvos radijo ir televizijos centras gali nustatyti analogiškus užmokesčius.

2. Kiek tai susiję su tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu:

2.1. AB Lietuvos radijo ir televizijos centras privalo leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį telefono ryšio tinklą su AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra žemesnė negu kaina, už kurią šią Ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo AB Lietuvos radijo ir televizijos centras;

2.2. padengti 50 proc. Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

Tarnybos 2010 m. pradėtas su Skambučių užbaigimo paslaugomis susijusių priemonių kainų reguliavimas sumažino užmokesčius už viešųjų ryšių tinklų sujungimą ir tokiu būdu sudarė palankesnes sąlygas operatoriams tiesiogiai sujungti savo viešuosius ryšių tinklus, taip pat sudarė geresnes sąlygas konkurencijai teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas.

Ataskaitos 4.3 skyriuje buvo konstatuota, kad ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti su Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant kainas) sau palankia linkme. Siekiant riboti ūkio subjekto galimybes nustatyti su Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugomis susijusių priemonių kainas sau palankia linkme ir išvengti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytos problemos – vienašališkų užmokesčių už Tinklų sujungimą nustatymo ir taikymo – pasikartojimo, tikslinga nustatyti tokį kainų kontrolės įpareigojimą su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugomis susijusioms priemonėms, koks buvo nustatytas trečiame Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrime:

1. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras yra sujungęs (arba ketina sujungti) savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras privalo nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinklu,

nustačius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras gali nustatyti analogiškus užmokesčius už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones.

2. Kiek tai susiję su viešųjų ryšių tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras privalo:

2.1. Leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąją ryšių tinklą su ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra mažesnė negu kaina, už kurią šią Ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo AB Lietuvos radijo ir televizijos centras.

2.3. Padengti ir 50 procentų Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

Įpareigojimas yra proporcingas, nes ribos ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro galimybes vienašališkai nustatyti užmokesčius už su Skambučių užbaigimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones. Tačiau įpareigojimas leidžia padengti dalį išlaidų, susijusių su Ryšių linijos įrengimu ir teikimu.

Įpareigojimas yra pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes skatins konkurenciją elektroninių ryšių rinkoje ir užtikrins mažiausią būtiną reguliavimą.

Išvada: Ūkio subjektui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui keičiamas kainų kontrolės įpareigojimas, nurodytas Įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje. Ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras privalo:

1. Užtikrinti, kad Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų kaina nevirsytų Tarnybos ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytos Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos.

2. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras yra sujungęs (arba ketina sujungti) savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąją ryšių tinklą su ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinklu, nustačius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras gali nustatyti analogiškus užmokesčius už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones.

3. Kiek tai susiję su viešųjų ryšių tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu:

3.1. Leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąją ryšių tinklą su ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus

pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra mažesnė negu kaina, už kurią šią Ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo AB Lietuvos radijo ir televizijos centras.

3.2. Padengti 50 procentų Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

5.4. Įpareigojimų ūkio subjektui UAB „CSC TELECOM“ nustatymas

Ataskaitos 4.4 skyriuje konstatuota, kad ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“ turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje. Atsižvelgiant į tai, Tarnyba, vadovaudamasi Įstatymo 17 straipsniu, turi teisę ūkio subjektui UAB „CSC TELECOM“ nustatyti atitinkamus įpareigojimus, sprendžiančius tiriamoje rinkoje nustatytas konkurencijos problemas.

Ataskaitos 4.4 skyriuje yra nurodytos tokios Tarnybos Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos:

1. UAB „CSC TELECOM“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių.

2. UAB „CSC TELECOM“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant Skambučių užbaigimo paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas) sau palankia linkme.

Tarnybos šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytos problemos iš esmės sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytomis problemomis, kurios nurodytos toliau:

1. UAB „CSC TELECOM“ turi motyvų ir galimybių nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugos, nes kiti ūkio subjektai (veiklą pradėję ar pradėdantys operatoriai), sujungę savo tinklus su UAB „CSC TELECOM“ Tinklu įgyja galimybių konkuruoti su UAB „CSC TELECOM“ mažmeninėse fiksuotojo telefono ryšio rinkose.

2. UAB „CSC TELECOM“ turi motyvų ir galimybių taikyti pernelyg aukštas Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugos kainas, nes Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje kitas operatorius pirkėjo derybinės galios neturi ir negali daryti vienpusės lemiamos įtakos operatoriui UAB „CSC TELECOM“.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu, Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos buvo sprendžiamos ūkio subjektui UAB „CSC TELECOM“ nustatant įpareigojimą suteikti prieigą ir kainų kontrolės įpareigojimą. Pastarasis įpareigojimas buvo taikomas tiek Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugoms, tiek su šiomis paslaugomis susijusioms priemonėms.

Ataskaitos 4.4 skyriuje nustatyta, kad ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“ užima 100 proc. Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkos. Ten pat nurodyta, kad ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“, parduodamas Skambučių užbaigimo paslaugą kitiems ūkio subjektams, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, galinčia padaryti įtaką Skambučių užbaigimo paslaugos kainai ir kitoms šios paslaugos teikimo sąlygoms. Barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinką yra absoliutūs. Nagrinėjamoje rinkoje potencialios konkurencijos nėra. Barjerai įeiti į nagrinėjamą rinką, Skambučių užbaigimo paslaugų gavėjo derybinės galios nebuvimas ir potencialios konkurencijos nebuvimas neleis vystytis savaiminei konkurencijai ir sudarys sąlygas ūkio

subjektui UAB „CSC TELECOM“ piktnaudžiauti turima didele įtaka Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje.

Atsižvelgiant į tai, kad šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje nustatytomis problemomis ir anksčiau nustatytos problemos buvo sprendžiamos ūkio subjektui nustatant atitinkamus įpareigojimus, o nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje nustatytų problemų sprendimo, Tarnyba gali palikti galioti ūkio subjektui UAB „CSC TELECOM“ nustatytus įpareigojimus arba juos pakeisti.

5.4.1. UAB „CSC TELECOM“ paliekami galioti įpareigojimai

Ataskaitos 4.4 skyriuje buvo nustatyta, kad Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje egzistuoja ši problema – UAB „CSC TELECOM“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių. Kaip nurodyta ankstesniame skyriuje, ši problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatyta problema – UAB „CSC TELECOM“ turi motyvų ir galimybių nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugos, nes kiti ūkio subjektai, sujungę (arba ketinantys sujungti) savo tinklus su UAB „CSC TELECOM“ Tinklu įgyja galimybių konkuruoti su UAB „CSC TELECOM“ teikiant mažmenines fiksuotojo telefono ryšio paslaugas. Siekiant spręsti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytą problemą, ūkio subjektui UAB „CSC TELECOM“ buvo nustatytas įpareigojimas suteikti prieigą. Ankstesniame Ataskaitos skyriuje konstatuota, kad nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje nustatytų problemų sprendimo. Taigi, siekiant spręsti Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkos tyrimo metu nustatytą problemą ir atsižvelgiant į tai, kad šio Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkos tyrimo metu nustatyta problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkos tyrimo metu nustatyta problema, o nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos sprendimo, ūkio subjektui UAB „CSC TELECOM“ tikslinga palikti galioti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1528 „Dėl ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 3 punkte nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą.

Įpareigojimas suteikti prieigą ribos ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ galimybes vienašališkai nesuteikti prieigos arba nutraukti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių. Įpareigojimas suteikti prieigą taip pat sumažins elektroninių ryšių paslaugų teikėjų įėjimo į viešųjų telefono ryšio paslaugų rinką barjerus ir tokiu būdu galutiniams paslaugų gavėjams sukurs didesnes paslaugų pasirinkimo galimybes.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra pateisinamas Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje nurodytais tikslais, nes nenustačius įpareigojimo suteikti prieigą, UAB „CSC TELECOM“ turės galimybių ir motyvų

nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba vienašališkai nustatyti (keisti) Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų sąlygas. Tokiu būdu bus ribojama konkurencija teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principais, nurodytais Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje, nes:

a) šiuo įpareigojimu bus apribotos UAB „CSC TELECOM“ galimybės riboti viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų (konkurentų) skaičių arba jų veiklą, nesuteikiant prieigos arba nutraukiant prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų;

b) šiuo įpareigojimu bus apribotos UAB „CSC TELECOM“ galimybės riboti savo teikiamų viešųjų telefono ryšio paslaugų gavėjams galimybes paskambinti kitų viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų abonentams arba atvirkščiai;

c) viešųjų ryšių tinklų sujungimas (t. y. prieigos prie Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių suteikimas) yra abipusiškai naudingas viešuosius ryšių tinklus sujungiantiems operatoriams, tokiu būdu užtikrinantis skirtingų operatorių abonentų tarpusavio bendravimą;

d) prieiga turės būti suteikta esant pagrįstam prašymui suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių.

Išvada: Ūkio subjektui UAB „CSC TELECOM“ yra paliekamas galioti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1528 „Dėl ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 3 punkte nustatytas įpareigojimas suteikti prieigą.

5.4.2. UAB „CSC TELECOM“ keičiami įpareigojimai

Ataskaitos 4.4 skyriuje nustatyta, kad viena iš Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje nustatytų problemų yra tai, kad UAB „CSC TELECOM“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių kainas nustatyti sau palankia linkme. Pastebėtina tai, kad ši problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatyta problema – UAB „CSC TELECOM“ turi motyvų ir galimybių taikyti pernelyg aukštas Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugos kainas, nes Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje kitas operatorius pirkėjo derybinės galios neturi ir negali daryti vienpusės lemiamos įtakos operatoriui UAB „CSC TELECOM“.

Siekiant išspręsti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytas problemas, ūkio subjektui UAB „CSC TELECOM“ buvo nustatytas kainų kontrolės įpareigojimas dviem paslaugoms: Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugai ir su Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslauga susijusių priemonių paslaugai.

Ataskaitos 4.4 skyriuje konstatuota, kad ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“ užima 100 proc. Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkos, barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinką yra absoliutūs, Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje potencialios konkurencijos nėra, Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje pirkėjo derybinės galios taip pat nėra. Šios aplinkybės nesudaro sąlygų

nagrinėjamoje rinkoje atsirasti charakteristikoms, kurios spręstų šio skyriaus pirmoje pastraipoje nurodytą su Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainomis susijusią problemą. Minėtos problemos taip pat objektyviai neišspręs įpareigojimas suteikti prieigą. Įpareigojimas suteikti prieigą užtikrins, kad ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“ privalės suteikti Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugas ir su jomis susijusias priemones. Tačiau minėtas įpareigojimas neribos UAB „CSC TELECOM“ galimybės nustatyti sau palankią Skambučių užbaigimo paslaugų kainą. Tokia kaina gali būti nepagrįstai didelė, o jos taikymas sudarys UAB „CSC TELECOM“ galimybes riboti konkurenciją teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas. Problemą, kad UAB „CSC TELECOM“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių kainas nustatyti sau palankia linkme, tiesiogiai ir geriausiai sprendžia Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainų reguliavimas. Atsižvelgiant į tai, taip pat į tai, kad trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu UAB „CSC TELECOM“ sprendžiant analogiškas problemas, buvo nustatytas kainų kontrolės įpareigojimas, Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje tikslinga toliau reguliuoti Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“ buvo įpareigotas taikyti ne didesnes Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugos kainas nei Skambučių užbaigimo paslaugos kainos, į šią kainą įskaitant ir su Skambučių užbaigimo paslauga susietai teikiamas tranzito paslaugas, kurias atitinkamame tinklų sujungimo taške taiko ūkio subjektas TEO LT, AB, vykdydamas jam Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą. Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje nurodyta, kad Tarnyba keičia Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą. Atsižvelgiant į tai, kad Tarnyba ūkio subjektui TEO LT, AB keičia trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą, taip pat į tai, kad ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimas buvo siejamas su ūkio subjekto TEO LT, AB taikomomis Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainomis, toliau yra vertinama, ar būtina keisti ūkio subjektui UAB „CSC TELECOM“ trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu ūkio subjektui UAB „CSC TELECOM“ Tarnyba nustatė kainų kontrolę įpareigojimą, kurį įgyvendinant Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų kainos negalėjo būti didesnės nei ūkio subjekto TEO LT, AB taikomos Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos. Tokiu įpareigojimu buvo įgyvendintas Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumas, kaip to reikalauja Rekomendacija dėl kainų reguliavimo.

Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo preambulės 3 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad prieiga prie skambučių užbaigimo paslaugų yra dvišalė – abu tinklus sujungiantys operatoriai turėtų gauti naudos iš tinklų sujungimo. Tačiau ten pat nurodyta, kad tinklus sujungusiems operatoriams konkuruojant dėl abonentų, skambučių užbaigimo tarifai gali būti svarbūs strateginiai ir konkurenciniai veiksniai. Šis faktas sutampa ir su Tarnybos Ataskaitos 4.4 skyriuje nustatyta aplinkybe, kad, nesant

reguliavimo, Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle rinkoje, UAB „CSC TELECOM“ turi galimybių, o pajamų ir (arba) pelno maksimizavimas, ir (arba) siekis apsaugoti savo teikiamas viešąsias telefono ryšio paslaugas nuo konkurencijos, sukuria motyvus nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme.

Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo preambulės 3 konstatuojamojoje dalyje taip pat nurodyta, kad dideli skambučių užbaigimo tarifai paprastai lemia didesnes mažmenines skambučių inicijavimo kainas ir atitinkamai mažesnius vartojimo rodiklius, todėl mažėja vartotojų gerovė. Europos Komisija, siekdama spręsti Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo nurodytas problemas, Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo rekomendavo taikyti simetrines Skambučių užbaigimo paslaugų kainas.

Atsižvelgiant į tai, kad reguliuojamų Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų Skambučių užbaigimo paslaugų kainos Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu ir tyrimo metu jau buvo simetriškos (t. y. vienodos), Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumas sudaro vienodas sąlygas konkurencijai teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, vienodos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos sudaro sąlygas didinti paslaugų gavėjų gerovę, tikslinga toliau užtikrinti Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų ir kitų Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumą. Siekiant toliau užtikrinti Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumą, pakanka nustatyti vieną Skambučių užbaigimo paslaugų kainą, kuria remiantis būtų reguliuojamos didelę įtaką atitinkamose Skambučių užbaigimo paslaugų rinkose turinčių ūkio subjektų teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainos. Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje yra aprašyta kokia Skambučių užbaigimo paslaugų kaina yra nustatoma ūkio subjektui TEO LT, AB. Atsižvelgiant į tai, kad Tarnyba jau yra nustačiusi siektiną Skambučių užbaigimo paslaugų kainų dydį, Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų kainos nustatymo procedūros nėra tikslinga aprašyti iš naujo.

Taigi, remiantis tuo, kad Rekomendacija dėl kainų reguliavimo rekomenduoja nustatyti simetrines Skambučių užbaigimo Tinkluose kainas, atsižvelgiant į tai, kad vienodos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos sukurs vienodas konkurencijos sąlygas teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, taip pat į tai, kad Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje buvo nustatyta Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kaina, tikslinga Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų kainas sieti su TEO LT, AB taikomomis Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainomis.

Tačiau Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje nurodyta, kad ūkio subjektui TEO LT, AB yra keičiamas kainų kontrolės įpareigojimas ir yra nustatoma viena Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugos kaina. Pastaroji kaina nėra siejama su jokio tipo tranzito paslaugomis. Tuo tarpu Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1528 „Dėl ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 4.1 papunktyje nurodyta, kad UAB „CSC TELECOM“ turi taikyti ne didesnes Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų kainas „nei skambučių užbaigimo paslaugos kainos, į šią kainą įskaitant ir su skambučio užbaigimo paslauga susietai teikiamas tranzito paslaugas, kurias atitinkamame tinklų sujungimo taške taiko ūkio subjektas TEO LT, AB vykdydamas jam Tarnybos 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą“. Siekiant teisinio tikrumo, tikslinga pakeisti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr.

1V-1528, „Dėl ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 4.1 papunktyje nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą ir jį išdėstyti taip:

Ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“ privalo užtikrinti, kad Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų kaina neviršytų Tarnybos ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytos Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos.

Įpareigojimas yra pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje. Ribojant UAB „CSC TELECOM“ galimybes nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų kainas sau palankia linkme, skatinama konkurencija teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, nes kitų viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų konkurencinės galimybės nepriklausys nuo galimų per didelių Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų kainų. Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų kainų dydis nesukurs nevienodų veiklos sąlygų Europos Sąjungoje veikiantiems viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjams, o tai prisidės prie vidaus rinkos plėtos.

Įpareigojimas atitinka elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principus, įtvirtintus Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje. Įpareigojimas yra proporcingas ir ribos ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ galimybes vienašališkai nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų kainas, tačiau užtikrins, kad UAB „CSC TELECOM“ padengs šioms paslaugoms teikti patiriamas sąnaudas. Skambučių užbaigimo paslaugų kainas nustatys Tarnyba, todėl ūkio subjektas nepatirs sąnaudų apskaitos sistemų, reikalingų kainoms apskaičiuoti, diegimo ir palaikymo naštos. Pastebėtina tai, kad kainų kontrolės įpareigojimu yra reguliuojamos tik elektroninių ryšių paslaugos ir Skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimas neapima turinio ir su juo susijusių paslaugų, teikiamų elektroninių ryšių tinklais, kainų reguliavimo. Jei Tinklo operatorius veikia kaip tarpininkas, surenkantis pinigus už paslaugas, teiktas padidinto tarifo numeriais, arba pats teikia paslaugas padidinto tarifo numeriais, jis nėra įpareigotas mažmenines telefono ryšio paslaugas teikti už 0,26 euro cento/min. (be PVM) arba pigiau.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu, siekdama apriboti ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ galimybes vienašališkai reikalauti užmokesčių už su Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugomis susijusias priemones, ūkio subjektui UAB „CSC TELECOM“ Tarnyba nustatė kainų kontrolės įpareigojimą, susijusį su Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis:

1. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“ yra sujungęs savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“ privalo nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“ sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su UAB „CSC TELECOM“ Tinklu, nustačius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame

ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, UAB „CSC TELECOM“ gali nustatyti analogiškus užmokesčius.

2. Kiek tai susiję su tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia UAB „CSC TELECOM“ Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu:

2.1. UAB „CSC TELECOM“ privalo leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį ryšių tinklą su UAB „CSC TELECOM“ Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra žemesnė negu kaina, už kurią šią Ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo UAB „CSC TELECOM“;

2.2. padengti 50 proc. Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

Tarnybos 2010 m. pradėtas su Skambučių užbaigimo paslaugomis susijusių priemonių kainų reguliavimas sumažino užmokesčius už viešųjų ryšių tinklų sujungimą ir tokiu būdu sudarė palankesnes sąlygas operatoriams tiesiogiai sujungti savo viešuosius ryšių tinklus, taip pat sudarė geresnes sąlygas konkurencijai teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas.

Ataskaitos 4.4 skyriuje buvo konstatuota, kad ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti su Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant kainas) sau palankia linkme. Tarnybos nuomone, siekiant riboti ūkio subjekto galimybes nustatyti su Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugomis susijusių priemonių kainas sau palankia linkme ir išvengti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytos problemos – vienašališkų užmokesčių už Tinklų sujungimą nustatymo ir taikymo – pasikartojimo, tikslinga nustatyti tokį kainų kontrolės įpareigojimą su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugomis susijusioms priemonėms, koks buvo nustatytas trečiame Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrime:

1. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“ yra sujungęs (arba ketina sujungti) savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“ privalo nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“ sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ Tinklu, nustačius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“ gali nustatyti analogiškus užmokesčius už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones.

2. Kiek tai susiję su viešųjų ryšių tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“ privalo:

2.1. Leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra mažesnė negu kaina, už kurią šią ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo UAB „CSC TELECOM“.

2.2. Padengti 50 procentų Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

Įpareigojimas yra proporcingas, nes ribos ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ galimybes vienašališkai nustatyti užmokesčius už su Skambučių užbaigimo UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones. Tačiau įpareigojimas leidžia padengti dalį išlaidų, susijusių su Ryšių linijos įrengimu ir teikimu.

Įpareigojimas yra pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes skatins konkurenciją elektroninių ryšių rinkoje ir užtikrins mažiausią būtiną reguliavimą.

Išvada: Ūkio subjektui UAB „CSC TELECOM“ keičiamas kainų kontrolės įpareigojimas, nurodytas Įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje. Ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“ privalo:

1. Užtikrinti, kad Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų kaina neviršytų Tarnybos ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytos Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos.

2. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“ yra sujungęs (arba ketina sujungti) savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“ sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ Tinklu, nustačius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, ūkio subjektas UAB „CSC TELECOM“ gali nustatyti analogiškus užmokesčius už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones.

3. Kiek tai susiję su viešųjų ryšių tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu:

- 3.1. Leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „CSC TELECOM“ Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra mažesnė negu kaina, už kurią šią ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo UAB „CSC TELECOM“.

- 3.2. Padengti 50 procentų Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

5.5. Įpareigojimų ūkio subjektui UAB „LINKOTELUS“ nustatymas

Ataskaitos 4.5 skyriuje konstatuota, kad ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“ turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje. Atsižvelgiant į tai, Tarnyba, vadovaudamasi Įstatymo 17 straipsniu, turi teisę ūkio subjektui UAB „LINKOTELUS“ nustatyti atitinkamus įpareigojimus, sprendžiančius tiriamoje rinkoje nustatytas konkurencijos problemas.

Ataskaitos 4.5 skyriuje yra nurodytos tokios Tarnybos Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos:

1. UAB „LINKOTELUS“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis

susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių.

2. UAB „LINKOTELUS“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant Skambučių užbaigimo paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas) sau palankia linkme.

Tarnybos šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytos problemos iš esmės sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytomis problemomis, kurios nurodytos toliau:

1. UAB „LINKOTELUS“ turi motyvų ir galimybių nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugos, nes kiti ūkio subjektai (veiklą pradėję ar pradedantys operatoriai), sujungę savo tinklus su UAB „LINKOTELUS“ Tinklu įgyja galimybių konkuruoti su UAB „LINKOTELUS“ mažmeninėse fiksuotojo telefono ryšio rinkose.

2. UAB „LINKOTELUS“ turi motyvų ir galimybių taikyti pernelyg aukštas Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugos kainas, nes Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje kitas operatorius pirkėjo derybinės galios neturi ir negali daryti vienus lemiamos įtakos operatoriui UAB „LINKOTELUS“.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu, Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos buvo sprendžiamos ūkio subjektui UAB „LINKOTELUS“ nustatant įpareigojimą suteikti prieigą ir kainų kontrolės įpareigojimą. Pastarasis įpareigojimas buvo taikomas tiek Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugoms, tiek su šiomis paslaugomis susijusioms priemonėms.

Ataskaitos 4.5 skyriuje nustatyta, kad ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“ užima 100 proc. Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkos. Ten pat nurodyta, kad ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“, parduodamas Skambučių užbaigimo paslaugą kitiems ūkio subjektams, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, galinčia daryti įtaką Skambučių užbaigimo paslaugos kainai ir kitoms šios paslaugos teikimo sąlygoms. Barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinką yra absoliutūs. Nagrinėjamoje rinkoje potencialios konkurencijos nėra. Barjerai įeiti į nagrinėjamą rinką, Skambučių užbaigimo paslaugų gavėjo derybinės galios nebuvimas ir potencialios konkurencijos nebuvimas neleis vystyti savaiminei konkurencijai ir sudarys sąlygas ūkio subjektui UAB „LINKOTELUS“ piktnaudžiauti turima didele įtaka Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje.

Atsižvelgiant į tai, kad šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje nustatytomis problemomis ir anksčiau nustatytos problemos buvo sprendžiamos ūkio subjektui nustatant atitinkamus įpareigojimus, o nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje nustatytų problemų sprendimo, Tarnyba gali palikti galioti ūkio subjektui UAB „LINKOTELUS“ nustatytus įpareigojimus arba juos pakeisti.

5.5.1. UAB „LINKOTELUS“ paliekami galioti įpareigojimai

Ataskaitos 4.5 skyriuje buvo nustatyta, kad Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje egzistuoja ši problema – UAB „LINKOTELUS“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių. Kaip nurodyta ankstesniame Ataskaitos skyriuje, ši problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatyta problema – UAB „LINKOTELUS“ turi motyvų ir galimybių nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugos, nes kiti ūkio subjektai, sujungę (arba ketinantys sujungti) savo tinklus su UAB „LINKOTELUS“ Tinklu įgyja galimybių konkuruoti su UAB „LINKOTELUS“ teikiant mažmenines fiksuotojo telefono ryšio paslaugas. Siekiant spręsti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytą problemą, ūkio subjektui UAB „LINKOTELUS“ buvo nustatytas įpareigojimas suteikti prieigą. Ankstesniame Ataskaitos skyriuje konstatuota, kad nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje nustatytų problemų sprendimo. Taigi, siekiant spręsti Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkos tyrimo metu nustatytą problemą ir atsižvelgiant į tai, kad šio Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkos tyrimo metu nustatyta problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkos tyrimo metu nustatyta problema, o nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos sprendimo, ūkio subjektui UAB „LINKOTELUS“ tikslinga palikti galioti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1525 „Dėl ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 3 punkte nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą.

Įpareigojimas suteikti prieigą ribos UAB „LINKOTELUS“ galimybes vienašališkai nesuteikti prieigos arba nutraukti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių. Įpareigojimas suteikti prieigą taip pat sumažins elektroninių ryšių paslaugų teikėjų įėjimo į viešųjų telefono ryšio paslaugų rinką barjerus ir tokiu būdu galutiniams paslaugų gavėjams sukurs didesnes paslaugų pasirinkimo galimybes.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra pateisinamas Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje nurodytais tikslais, nes nenustačius įpareigojimo suteikti prieigą, UAB „LINKOTELUS“ turės galimybių ir motyvų nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba vienašališkai nustatyti (keisti) Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų sąlygas. Tokiu būdu bus ribojama konkurencija teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principais, nurodytais Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje, nes:

a) šiuo įpareigojimu bus apribotos UAB „LINKOTELUS“ galimybės riboti viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų (konkurentų) skaičių arba jų veiklą, nesuteikiant prieigos arba nutraukiant prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų;

b) šiuo įpareigojimu bus apribotos UAB „LINKOTELUS“ galimybės riboti savo teikiamų viešųjų telefono ryšio paslaugų gavėjams galimybes paskambinti kitų viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų abonentams arba atvirkščiai;

c) viešųjų ryšių tinklų sujungimas (t. y. prieigos prie Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių suteikimas) yra abipusiškai naudingas viešuosius ryšių tinklus sujungiantiems operatoriams, tokiu būdu užtikrinantis skirtingų operatorių abonentų tarpusavio bendravimą;

d) prieiga turės būti suteikta esant pagrįstam prašymui suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių.

Išvada: Ūkio subjektui UAB „LINKOTELUS“ yra paliekamas galioti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1525 „Dėl ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 3 punkte nustatytas įpareigojimas suteikti prieigą.

5.5.2. UAB „LINKOTELUS“ keičiami įpareigojimai

Ataskaitos 4.5 skyriuje nustatyta, kad viena iš Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje nustatytų problemų yra tai, kad UAB „LINKOTELUS“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių kainas nustatyti sau palankia linkme. Pastebėtina tai, kad ši problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatyta problema – UAB „LINKOTELUS“ turi motyvų ir galimybių taikyti pernelyg aukštas Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugos kainas, nes Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje kitas operatorius pirkėjo derybinės galios neturi ir negali daryti vienpusės lemiamos įtakos operatoriui UAB „LINKOTELUS“.

Siekiant išspręsti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytas problemas, ūkio subjektui UAB „LINKOTELUS“ buvo nustatytas kainų kontrolės įpareigojimas dviem paslaugoms: Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugai ir su Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslauga susijusių priemonių paslaugai.

Ataskaitos 4.5 skyriuje konstatuota, kad ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“ užima 100 proc. Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkos, barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinką yra absoliutūs, Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje potencialios konkurencijos nėra, Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje pirkėjo derybinės galios taip pat nėra. Šios aplinkybės nesudaro sąlygų nagrinėjamoje rinkoje atsirasti charakteristikoms, kurios spręstų šio skyriaus pirmoje pastraipoje nurodytą su Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainomis susijusią problemą. Minėtos problemos taip pat objektyviai neišspręs įpareigojimas suteikti prieigą. Įpareigojimas suteikti prieigą užtikrins, kad ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“ privalės suteikti Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugas ir su jomis susijusias priemones. Tačiau minėtas įpareigojimas neribos UAB „LINKOTELUS“ galimybes nustatyti sau palankią Skambučių užbaigimo paslaugų kainą. Tokia kaina gali būti nepagrįstai didelė, o jos taikymas sudarys UAB „LINKOTELUS“ galimybes riboti konkurenciją teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas. Problemą, kad UAB „LINKOTELUS“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų Skambučių

užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių kainas nustatyti sau palankia linkme, tiesiogiai ir geriausiai sprendžia Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainų reguliavimas. Atsižvelgiant į tai, taip pat į tai, kad trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu UAB „LINKOTELUS“ sprendžiant analogiškas problemas, buvo nustatytas kainų kontrolės įpareigojimas, Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje tikslinga toliau reguliuoti Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“ buvo įpareigotas taikyti ne didesnes Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugos kainas nei Skambučių užbaigimo paslaugos kainos, į šią kainą įskaitant ir su Skambučio užbaigimo paslauga susietai teikiamas tranzito paslaugas, kurias atitinkamame tinklų sujungimo taške taiko ūkio subjektas TEO LT, AB, vykdydamas jam Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame ryšių rinkoje, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą. Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje nurodyta, kad Tarnyba keičia Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą. Atsižvelgiant į tai, kad Tarnyba ūkio subjektui TEO LT, AB keičia trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą, taip pat į tai, kad ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimas buvo siejamas su ūkio subjekto TEO LT, AB taikomomis Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainomis, toliau yra vertinama ar būtina keisti ūkio subjektui UAB „LINKOTELUS“ trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu ūkio subjektui UAB „LINKOTELUS“ Tarnyba nustatė kainų kontrolę įpareigojimą, kuri įgyvendinant Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų kainos negalėjo būti didesnės nei ūkio subjekto TEO LT, AB taikomos Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos. Tokiu įpareigojimu buvo įgyvendintas Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumas, kaip to reikalauja Rekomendacija dėl kainų reguliavimo.

Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo preambulės 3 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad prieiga prie skambučių užbaigimo paslaugų yra dvišalė – abu tinklus sujungiantys operatoriai turėtų gauti naudos iš tinklų sujungimo. Tačiau ten pat nurodyta, kad tinklus sujungusiems operatoriams konkuruojant dėl abonentų, skambučių užbaigimo tarifai gali būti svarbūs strateginiai ir konkurenciniai veiksniai. Šis faktas sutampa ir su Tarnybos Ataskaitos 4.5 skyriuje nustatyta aplinkybe, kad, nesant reguliavimo, Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle rinkoje, UAB „LINKOTELUS“ turi galimybių, o pajamų ir (arba) pelno maksimizavimas, ir (arba) siekis apsaugoti savo teikiamas viešąsias telefono ryšio paslaugas nuo konkurencijos, sukuria motyvus nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme.

Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo preambulės 3 konstatuojamojoje dalyje taip pat nurodyta, kad dideli skambučių užbaigimo tarifai paprastai lemia didesnes mažmenines skambučių inicijavimo kainas ir atitinkamai mažesnius vartojimo rodiklius, todėl mažėja vartotojų gerovė. Europos Komisija, siekdama spręsti Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo nurodytas problemas,

Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo rekomendavo taikyti simetrines Skambučių užbaigimo paslaugų kainas.

Atsižvelgiant į tai, kad reguliuojamų Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų Skambučių užbaigimo paslaugų kainos Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu ir tyrimo metu jau buvo simetriškos (t. y. vienodos), Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumas sudaro vienodas sąlygas konkurencijai teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, vienodos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos sudaro sąlygas didinti paslaugų gavėjų gerovę, tikslinga toliau užtikrinti Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų ir kitų Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumą. Siekiant toliau užtikrinti Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumą, pakanka nustatyti vieną Skambučių užbaigimo paslaugų kainą, kuria remiantis būtų reguliuojamos didelę įtaką atitinkamose Skambučių užbaigimo paslaugų rinkose turinčių ūkio subjektų teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainos. Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje yra aprašyta kokia Skambučių užbaigimo paslaugų kaina yra nustatoma ūkio subjektui TEO LT, AB. Atsižvelgiant į tai, kad Tarnyba jau yra nustačiusi siektiną Skambučių užbaigimo paslaugų kainų dydį, Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų kainos nustatymo procedūros nėra tikslinga aprašyti iš naujo.

Taigi, remiantis tuo, kad Rekomendacija dėl kainų reguliavimo rekomenduoja nustatyti simetrines Skambučių užbaigimo Tinkluose kainas, atsižvelgiant į tai, kad vienodos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos sukurs vienodas konkurencijos sąlygas teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, taip pat į tai, kad Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje buvo nustatyta Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kaina, tikslinga Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų kainas sieti su TEO LT, AB taikomomis Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainomis.

Tačiau Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje nurodyta, kad ūkio subjektui TEO LT, AB yra keičiamas kainų kontrolės įpareigojimas ir yra nustatoma viena Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugos kaina. Pastaroji kaina nėra siejama su jokio tipo tranzito paslaugomis. Tuo tarpu Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1525 „Dėl ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 4.1 papunktyje nurodyta, kad UAB „LINKOTELUS“ turi taikyti ne didesnes Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų kainas „nei skambučių užbaigimo paslaugos kainos, į šią kainą įskaitant ir su skambučio užbaigimo paslauga susietai teikiamas tranzito paslaugas, kurias atitinkamame tinklų sujungimo taške taiko ūkio subjektas TEO LT, AB vykdydamas jam Tarnybos 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame ryšių rinkoje, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą“. Siekiant teisinio tikrumo, tikslinga pakeisti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1525 „Dėl ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 4.1 papunktyje nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą ir jį išdėstyti taip:

Ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“ privalo užtikrinti, kad Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų kaina nevirsytų Tarnybos ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytos Skambučių, inicijuotų

Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos.

Įpareigojimas yra pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje. Ribojant UAB „LINKOTELUS“ galimybes nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų kainas sau palankia linkme, skatinama konkurencija teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, nes kitų viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų konkurencinės galimybės nepriklausys nuo galimų per didelių Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų kainų. Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų kainų dydis nesukurs nevienodų veiklos sąlygų Europos Sąjungoje veikiantiems viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjams, o tai prisidės prie vidaus rinkos plėtros.

Įpareigojimas atitinka elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principus, įtvirtintus Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje. Įpareigojimas yra proporcingas ir ribos ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ galimybes vienašališkai nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų kainas, tačiau užtikrins, kad UAB „LINKOTELUS“ padengs šioms paslaugoms teikti patiriamas sąnaudas. Skambučių užbaigimo paslaugų kainas nustatys Tarnyba, todėl ūkio subjektas nepatirs sąnaudų apskaitos sistemų, reikalingų kainoms apskaičiuoti, diegimo ir palaikymo naštos. Pastebėtina tai, kad kainų kontrolės įpareigojimu yra reguliuojamos tik elektroninių ryšių paslaugos ir Skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimas neapima turinio ir su juo susijusių paslaugų, teikiamų elektroninių ryšių tinklais, kainų reguliavimo. Jei Tinklo operatorius veikia kaip tarpininkas, surenkantis pinigus už paslaugas, teiktas padidinto tarifo numeriais, arba pats teikia paslaugas padidinto tarifo numeriais, jis nėra įpareigotas mažmenines telefono ryšio paslaugas teikti už 0,26 euro cento/min. (be PVM) arba pigiau.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu, siekdama apriboti ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ galimybes vienašališkai reikalauti užmokesčių už su Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugomis susijusias priemones, ūkio subjektui UAB „LINKOTELUS“ Tarnyba nustatė kainų kontrolės įpareigojimą, susijusį su Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis:

1. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“ yra sujungęs savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“ privalo nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“ sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su UAB „LINKOTELUS“ Tinklu, nustatčius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, UAB „LINKOTELUS“ gali nustatyti analogiškus užmokesčius.

2. Kiek tai susiję su tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia UAB „LINKOTELUS“ Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu:

- 2.1. UAB „LINKOTELUS“ privalo leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį ryšių tinklą su UAB „LINKOTELUS“ Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra žemesnė negu kaina, už kurią šią Ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo UAB „LINKOTELUS“;

2.2. padengti 50 proc. Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

Tarnybos 2010 m. pradėtas su Skambučių užbaigimo paslaugomis susijusių priemonių kainų reguliavimas sumažino užmokesčius už viešųjų ryšių tinklų sujungimą ir tokiu būdu sudarė palankesnes sąlygas operatoriams tiesiogiai sujungti savo viešuosius ryšių tinklus, taip pat sudarė geresnes sąlygas konkurencijai teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas.

Ataskaitos 4.5 skyriuje buvo konstatuota, kad ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti su Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant kainas) sau palankia linkme. Tarnybos nuomone, siekiant riboti ūkio subjekto galimybes nustatyti su Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugomis susijusių priemonių kainas sau palankia linkme ir išvengti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytos problemos – vienašališkų užmokesčių už Tinklų sujungimą nustatymo ir taikymo – pasikartojimo, tikslinga nustatyti tokį kainų kontrolės įpareigojimą su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugomis susijusioms priemonėms, koks buvo nustatytas trečiame Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrime:

1. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“ yra sujungęs (arba ketina sujungti) savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“ privalo nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“ sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ Tinklu, nustčius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“ gali nustatyti analogiškus užmokesčius už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones.

2. Kiek tai susiję su viešųjų ryšių tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“ privalo:

2.1. Leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra mažesnė negu kaina, už kurią šią ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo UAB „LINKOTELUS“.

2.2. Padengti 50 procentų Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

Įpareigojimas yra proporcingas, nes ribos ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ galimybes vienašališkai nustatyti užmokesčius už su Skambučių užbaigimo UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones. Tačiau įpareigojimas leidžia padengti dalį išlaidų, susijusių su Ryšių linijos įrengimu ir teikimu.

Įpareigojimas yra pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes skatins konkurenciją elektroninių ryšių rinkoje ir užtikrins mažiausią būtiną reguliavimą.

Išvados: Ūkio subjektui UAB „LINKOTELUS“ keičiamas kainų kontrolės įpareigojimas, nurodytas Įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje. Ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“ privalo:

1. Užtikrinti, kad Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų kaina neviršytų Tarnybos ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytos Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos.

2. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“ yra sujungęs (arba ketina sujungti) savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“ sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ Tinklu, nustačius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, ūkio subjektas UAB „LINKOTELUS“ gali nustatyti analogiškus užmokesčius už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones.

3. Kiek tai susiję su viešųjų ryšių tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu:

3.1. Leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „LINKOTELUS“ Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra mažesnė negu kaina, už kurią šią ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo UAB „LINKOTELUS“.

3.2. Padengti 50 procentų Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

5.6. Įpareigojimų ūkio subjektui UAB „MEDIAFON“ nustatymas

Ataskaitos 4.6 skyriuje konstatuota, kad ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“ turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje. Atsižvelgiant į tai, Tarnyba, vadovaudamasi Įstatymo 17 straipsniu, turi teisę ūkio subjektui UAB „MEDIAFON“ nustatyti atitinkamus įpareigojimus, sprendžiančius tiriamoje rinkoje nustatytas konkurencijos problemas.

Ataskaitos 4.6 skyriuje yra nurodytos tokios Tarnybos Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos:

1. UAB „MEDIAFON“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių.

2. UAB „MEDIAFON“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant Skambučių užbaigimo paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas) sau palankia linkme.

Tarnybos šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytos problemos iš esmės sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytomis problemomis, kurios nurodytos toliau:

1. UAB „MEDIAFON“ turi motyvų ir galimybių nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugos, nes kiti ūkio subjektai (veiklą pradėję ar pradedantys operatoriai), sujungę savo tinklus su UAB „MEDIAFON“ Tinklu įgyja galimybių konkuruoti su UAB „MEDIAFON“ mažmeninėse fiksuotojo telefono ryšio rinkose.

2. UAB „MEDIAFON“ turi motyvų ir galimybių taikyti pernelyg aukštas Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugos kainas, nes Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje kitas operatorius pirkėjo derybinės galios neturi ir negali daryti vienus pusės lemiamos įtakos operatoriui UAB „MEDIAFON“.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu, Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos buvo sprendžiamos ūkio subjektui UAB „MEDIAFON“ nustatant įpareigojimą suteikti prieigą ir kainų kontrolės įpareigojimą. Pastarasis įpareigojimas buvo taikomas tiek Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugoms, tiek su šiomis paslaugomis susijusioms priemonėms.

Ataskaitos 4.6 skyriuje nustatyta, kad ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“ užima 100 proc. Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkos. Ten pat nurodyta, kad ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“, parduodamas Skambučių užbaigimo paslaugą kitiems ūkio subjektams, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, galinčia padaryti įtaką Skambučių užbaigimo paslaugos kainai ir kitoms šios paslaugos teikimo sąlygoms. Barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinką yra absoliutūs. Nagrinėjamoje rinkoje potencialios konkurencijos nėra. Barjerai įeiti į nagrinėjamą rinką, Skambučių užbaigimo paslaugų gavėjo derybinės galios nebuvimas ir potencialios konkurencijos nebuvimas neleidžia vystytis savaiminei konkurencijai ir sudarys sąlygas ūkio subjektui UAB „MEDIAFON“ piktnaudžiauti turima didele įtaka Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje. Atsižvelgiant į tai, kad šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje nustatytomis problemomis ir anksčiau nustatytos problemos buvo sprendžiamos ūkio subjektui nustatant atitinkamus įpareigojimus, o nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje nustatytų problemų sprendimo, Tarnyba gali palikti galioti ūkio subjektui UAB „MEDIAFON“ nustatytus įpareigojimus arba juos pakeisti.

5.6.1. UAB „MEDIAFON“ paliekami įpareigojimai

Ataskaitos 4.6 skyriuje buvo nustatyta, kad Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje egzistuoja ši problema – UAB „MEDIAFON“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių. Kaip nurodyta ankstesniame Ataskaitos skyriuje, ši problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatyta problema – UAB „MEDIAFON“ turi motyvų ir galimybių nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugos, nes kiti ūkio subjektai, sujungę (arba ketinantys sujungti) savo tinklus su UAB „MEDIAFON“ Tinklu įgyja galimybių konkuruoti su UAB „MEDIAFON“ teikiant mažmenines fiksuotojo telefono ryšio paslaugas. Siekiant spręsti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytą problemą, ūkio subjektui

UAB „MEDIAFON“ buvo nustatytas įpareigojimas suteikti prieigą. Ankstesniame Ataskaitos skyriuje konstatuota, kad nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje nustatytų problemų sprendimo. Taigi, siekiant spręsti Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkos tyrimo metu nustatytą problemą ir atsižvelgiant į tai, kad šio Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkos tyrimo metu nustatyta problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkos tyrimo metu nustatyta problema, o nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos sprendimo, ūkio subjektui UAB „MEDIAFON“ tikslinga palikti galioti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1523 „Dėl ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 3 punkte nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą.

Įpareigojimas suteikti prieigą ribos UAB „MEDIAFON“ galimybes vienašališkai nesuteikti prieigos arba nutraukti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių. Įpareigojimas suteikti prieigą taip pat sumažins elektroninių ryšių paslaugų teikėjų įėjimo į viešųjų telefono ryšio paslaugų rinką barjerus ir tokiu būdu galutiniams paslaugų gavėjams sukurs didesnes paslaugų pasirinkimo galimybes.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra pateisinamas Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje nurodytais tikslais, nes nenustačius įpareigojimo suteikti prieigą, UAB „MEDIAFON“ turės galimybių ir motyvų nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba vienašališkai nustatyti (keisti) Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų sąlygas. Tokiu būdu bus ribojama konkurencija teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principais, nurodytais Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje, nes:

a) šiuo įpareigojimu bus apribotos UAB „MEDIAFON“ galimybės riboti viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų (konkurentų) skaičių arba jų veiklą, nesuteikiant prieigos arba nutraukiant prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų;

b) šiuo įpareigojimu bus apribotos UAB „MEDIAFON“ galimybės riboti savo teikiamų viešųjų telefono ryšio paslaugų gavėjams ir (arba) savo teikiamų viešųjų elektroninių ryšių paslaugų gavėjų abonentams galimybes paskambinti kitų viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų abonentams arba atvirkščiai;

c) viešųjų ryšių tinklų sujungimas (t. y. prieigos prie Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių suteikimas) yra abipusiškai naudingas viešuosius ryšių tinklus sujungiantiems operatoriams, tokiu būdu užtikrinantis skirtingų operatorių abonentų tarpusavio bendravimą;

d) prieiga turės būti suteikta esant pagrįstam prašymui suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių.

Išvada: Ūkio subjektui UAB „MEDIAFON“ yra paliekamas galioti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1523 „Dėl ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 3 punkte nustatytas įpareigojimas suteikti prieigą.

5.6.2. UAB „MEDIAFON“ keičiami įpareigojimais

Ataskaitos 4.6 skyriuje nustatyta, kad viena iš Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje nustatytų problemų yra tai, kad UAB „MEDIAFON“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių kainas nustatyti sau palankia linkme. Pastebėtina tai, kad ši problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatyta problema – UAB „MEDIAFON“ turi motyvų ir galimybių taikyti pernelyg aukštas Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugos kainas, nes Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje kitas operatorius pirkėjo derybinės galios neturi ir negali daryti vienpusės lemiamos įtakos operatoriui UAB „MEDIAFON“.

Siekiant išspręsti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytas problemas, ūkio subjektui UAB „MEDIAFON“ buvo nustatytas kainų kontrolės įpareigojimas dviem paslaugoms: Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugai ir su Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslauga susijusių priemonių paslaugai.

Ataskaitos 4.6 skyriuje konstatuota, kad ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“ užima 100 proc. Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkos, barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinką yra absoliutūs, Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje potencialios konkurencijos nėra, Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje pirkėjo derybinės galios taip pat nėra. Šios aplinkybės nesudaro sąlygų nagrinėjamoje rinkoje atsirasti charakteristikoms, kurios spręstų šio skyriaus pirmoje pastraipoje nurodytą su Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainomis susijusią problemą. Minėtos problemos taip pat objektyviai neišspręs įpareigojimas suteikti prieigą. Įpareigojimas suteikti prieigą užtikrins, kad ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“ privalės suteikti Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugas ir su jomis susijusias priemones. Tačiau minėtas įpareigojimas neribos UAB „MEDIAFON“ galimybės nustatyti sau palankią Skambučių užbaigimo paslaugų kainą. Tokia kaina gali būti nepagrįstai didelė, o jos taikymas sudarys UAB „MEDIAFON“ galimybes riboti konkurenciją teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas. Problemą, kad UAB „MEDIAFON“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių kainas nustatyti sau palankia linkme, tiesiogiai ir geriausiai sprendžia Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainų reguliavimas. Atsižvelgiant į tai, taip pat į tai, kad trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu UAB „MEDIAFON“ sprendžiant analogiškas problemas, buvo nustatytas kainų kontrolės įpareigojimas, Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje tikslinga toliau reguliuoti Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“ buvo įpareigotas taikyti ne didesnes Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugos kainas nei Skambučių užbaigimo paslaugos kainos, į šią kainą įskaitant ir su Skambučių užbaigimo paslauga susietai teikiamas tranzito paslaugas, kurias atitinkamame tinklų sujungimo taške taiko ūkio subjektas TEO LT, AB, vykdydamas jam Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą. Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje nurodyta, kad Tarnyba keičia Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB

turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą. Atsižvelgiant į tai, kad Tarnyba ūkio subjektui TEO LT, AB keičia trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą, taip pat į tai, kad ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimas buvo siejamas su ūkio subjekto TEO LT, AB taikomomis Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainomis, toliau yra vertinama ar būtina keisti ūkio subjektui UAB „MEDIAFON“ trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu ūkio subjektui UAB „MEDIAFON“ Tarnyba nustatė kainų kontrolę įpareigojimą, kurį įgyvendinant Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų kainos negalėjo būti didesnės nei ūkio subjekto TEO LT, AB taikomos Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos. Tokiu įpareigojimu buvo įgyvendintas Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumas, kaip to reikalauja Rekomendacija dėl kainų reguliavimo.

Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo preambulės 3 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad prieiga prie skambučių užbaigimo paslaugų yra dvišalė – abu tinklus sujungiantys operatoriai turėtų gauti naudos iš tinklų sujungimo. Tačiau ten pat nurodyta, kad tinklus sujungusiems operatoriams konkuruojant dėl abonentų, skambučių užbaigimo tarifai gali būti svarbūs strateginiai ir konkurenciniai veiksniai. Šis faktas sutampa ir su Tarnybos Ataskaitos 4.6 skyriuje nustatyta aplinkybe, kad, nesant reguliavimo, Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle rinkoje, UAB „MEDIAFON“ turi galimybių, o pajamų ir (arba) pelno maksimizavimas, ir (arba) siekis apsaugoti savo teikiamas viešąsias telefono ryšio paslaugas nuo konkurencijos, sukuria motyvus nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme.

Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo preambulės 3 konstatuojamojoje dalyje taip pat nurodyta, kad dideli skambučių užbaigimo tarifai paprastai lemia didesnes mažmenines skambučių inicijavimo kainas ir atitinkamai mažesnius vartojimo rodiklius, todėl mažėja vartotojų gerovė. Europos Komisija, siekdama spręsti Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo nurodytas problemas, Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo rekomendavo taikyti simetrines Skambučių užbaigimo paslaugų kainas.

Atsižvelgiant į tai, kad reguliuojamų Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų Skambučių užbaigimo paslaugų kainos Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu ir tyrimo metu jau buvo simetriškos (t. y. vienodos), Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumas sudaro vienodas sąlygas konkurencijai teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, vienodos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos sudaro sąlygas didinti paslaugų gavėjų gerovę, tikslinga toliau užtikrinti Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų ir kitų Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumą. Siekiant toliau užtikrinti Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumą, pakanka nustatyti vieną Skambučių užbaigimo paslaugų kainą, kuria remiantis būtų reguliuojamos didelę įtaką atitinkamose Skambučių užbaigimo paslaugų rinkose turinčių ūkio subjektų teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainos. Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje yra aprašyta kokia Skambučių užbaigimo paslaugų kaina yra nustatoma ūkio subjektui TEO LT, AB. Atsižvelgiant į tai, kad Tarnyba jau yra nustačiusi siektiną Skambučių užbaigimo paslaugų kainų dydį, Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų kainos nustatymo procedūros nėra tikslinga aprašyti iš naujo.

Taigi, remiantis tuo, kad Rekomendacija dėl kainų reguliavimo rekomenduoja nustatyti simetrines Skambučių užbaigimo Tinkluose kainas, atsižvelgiant į tai, kad vienodos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos sukurs vienodas konkurencijos sąlygas teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, taip pat į tai, kad Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje buvo nustatyta Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kaina, tikslinga Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų kainas sieti su TEO LT, AB taikomomis Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainomis.

Tačiau Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje nurodyta, kad ūkio subjektui TEO LT, AB yra keičiamas kainų kontrolės įpareigojimas ir yra nustatoma viena Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugos kaina. Pastaroji kaina nėra siejama su jokio tipo tranzito paslaugomis. Tuo tarpu Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1523 „Dėl ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 4.1 papunktyje nurodyta, kad UAB „MEDIAFON“ turi taikyti ne didesnes Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų kainas „nei skambučių užbaigimo paslaugos kainos, į šią kainą įskaitant ir su skambučio užbaigimo paslauga susietai teikiamas tranzito paslaugas, kurias atitinkamame tinklų sujungimo taške taiko ūkio subjektas TEO LT, AB vykdydamas jam Tarnybos 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą“. Siekiant teisinio tikrumo, tikslinga pakeisti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1523 „Dėl ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 4.1 papunktyje nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą ir jį išdėstyti taip:

Ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“ privalo užtikrinti, kad Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų kaina neviršytų Tarnybos ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytos Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos.

Įpareigojimas yra pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje. Ribojant UAB „MEDIAFON“ galimybes nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų kainas sau palankia linkme, skatinama konkurencija teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, nes kitų viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų konkurencinės galimybės nepriklausys nuo galimų per didelių Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų kainų. Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų kainų dydis nesukurs nevienodų veiklos sąlygų Europos Sąjungoje veikiantiems viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjams, o tai prisidės prie vidaus rinkos plėtos.

Įpareigojimas atitinka elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principus, įtvirtintus Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje. Įpareigojimas yra proporcingas ir ribos ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ galimybes vienašališkai nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų kainas, tačiau užtikrins, kad UAB „MEDIAFON“ padengs šioms paslaugoms teikti patiriamas sąnaudas. Skambučių užbaigimo paslaugų kainas nustatys Tarnyba, todėl ūkio subjektas nepatirs sąnaudų apskaitos sistemų, reikalingų kainoms apskaičiuoti, diegimo ir palaikymo naštos. Pastebėtina tai, kad kainų kontrolės įpareigojimu yra reguliuojamos tik elektroninių ryšių paslaugos ir Skambučių

užbaigimo paslaugų kainų reguliavimas neapima turinio ir su juo susijusių paslaugų, teikiamų elektroninių ryšių tinklais, kainų reguliavimo. Jei Tinklo operatorius veikia kaip tarpininkas, surenkantis pinigus už paslaugas, teiktas padidinto tarifo numeriais, arba pats teikia paslaugas padidinto tarifo numeriais, jis nėra įpareigotas mažmenines telefono ryšio paslaugas teikti už 0,26 euro cento/min. (be PVM) arba pigiau.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu, siekdama apriboti ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ galimybes vienašališkai reikalauti užmokesčių už su Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugomis susijusias priemones, ūkio subjektui UAB „MEDIAFON“ Tarnyba nustatė kainų kontrolės įpareigojimą, susijusį su Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis:

1. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“ yra sujungęs savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“ privalo nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“ sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąją ryšių tinklą su UAB „MEDIAFON“ Tinklu, nustatčius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, UAB „MEDIAFON“ gali nustatyti analogiškus užmokesčius.

2. Kiek tai susiję su tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia UAB „MEDIAFON“ Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu:

- 2.1. UAB „MEDIAFON“ privalo leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąją ryšių tinklą su UAB „MEDIAFON“ Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra žemesnė negu kaina, už kurią šią Ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo UAB „MEDIAFON“;

- 2.2. padengti 50 proc. Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

Tarnybos 2010 m. pradėtas su Skambučių užbaigimo paslaugomis susijusių priemonių kainų reguliavimas sumažino užmokesčius už viešųjų ryšių tinklų sujungimą ir tokiu būdu sudarė palankesnes sąlygas operatoriams tiesiogiai sujungti savo viešuosius ryšių tinklus, taip pat sudarė geresnes sąlygas konkurencijai teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas.

Ataskaitos 4.6 skyriuje buvo konstatuota, kad ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti su Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant kainas) sau palankia linkme. Tarnybos nuomone, siekiant riboti ūkio subjekto galimybes nustatyti su Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugomis susijusių priemonių kainas sau palankia linkme ir išvengti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytos problemos – vienašališkų užmokesčių už Tinklų sujungimą nustatymo ir taikymo – pasikartojimo, tikslinga nustatyti tokį kainų kontrolės įpareigojimą su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugomis susijusioms priemonėms, koks buvo nustatytas trečiame Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrime:

1. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“ yra sujungęs (arba ketina sujungti) savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“

privalo nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“ sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ Tinklu, nustačius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“ gali nustatyti analogiškus užmokesčius už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones.

2. Kiek tai susiję su viešųjų ryšių tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“ privalo:

2.1. Leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra mažesnė negu kaina, už kurią šią ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo UAB „MEDIAFON“.

2.2. Padengti 50 procentų Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

Įpareigojimas yra proporcingas, nes ribos ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ galimybes vienašališkai nustatyti užmokesčius už su Skambučių užbaigimo UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones. Tačiau įpareigojimas leidžia padengti dalį išlaidų, susijusių su Ryšių linijos įrengimu ir teikimu.

Įpareigojimas yra pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes skatins konkurenciją elektroninių ryšių rinkoje ir užtikrins mažiausią būtiną reguliavimą.

Išvada: Ūkio subjektui UAB „MEDIAFON“ keičiamas kainų kontrolės įpareigojimas, nurodytas Įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje. Ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“ privalo:

1. Užtikrinti, kad Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų kaina neviršytų Tarnybos ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytos Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos.

2. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“ yra sujungęs (arba ketina sujungti) savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“ sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ Tinklu, nustačius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, ūkio subjektas UAB „MEDIAFON“ gali nustatyti analogiškus užmokesčius už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones.

3. Kiek tai susiję su viešųjų ryšių tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu:

3.1. Leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „MEDIAFON“ Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra mažesnė negu kaina, už kurią šią ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo UAB „MEDIAFON“.

3.2. Padengti 50 procentų Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

5.7. Įpareigojimų ūkio subjektui UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ nustatymas

Ataskaitos 4.7 skyriuje konstatuota, kad ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje. Atsižvelgiant į tai, Tarnyba, vadovaudamasi Įstatymo 17 straipsniu, turi teisę ūkio subjektui UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ nustatyti atitinkamus įpareigojimus, sprendžiančius tiriamoje rinkoje nustatytas konkurencijos problemas.

Ataskaitos 4.7 skyriuje yra nurodytos tokios Tarnybos Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos:

1. UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių.

2. UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant Skambučių užbaigimo paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas) sau palankia linkme.

Tarnybos šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytos problemos iš esmės sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytomis problemomis, kurios nurodytos toliau:

1. UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ turi motyvų ir galimybių nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugos, nes kiti ūkio subjektai (veiklą pradėję ar pradedantys operatoriai), sujungę savo tinklus su UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinklu įgyja galimybių konkuruoti su UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ mažmeninėse fiksuotojo telefono ryšio rinkose.

2. UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ turi motyvų ir galimybių taikyti pernelyg aukštas Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugos kainas, nes Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje kitas operatorius pirkėjo derybinės galios neturi ir negali daryti vienpusės lemiamos įtakos operatoriui UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu, Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos buvo sprendžiamos ūkio subjektui UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ nustatant įpareigojimą suteikti prieigą ir kainų kontrolės įpareigojimą. Pastarasis įpareigojimas buvo taikomas tiek Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugoms, tiek su šiomis paslaugomis susijusioms priemonėms.

Ataskaitos 4.7 skyriuje nustatyta, kad ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ užima 100 proc. Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkos. Ten pat nurodyta, kad ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, parduodamas Skambučių užbaigimo paslaugą kitiems ūkio subjektams, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, galinčia daryti įtaką Skambučių užbaigimo paslaugos kainai ir kitoms šios paslaugos teikimo sąlygoms. Barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinką yra absoliutūs. Nagrinėjamoje rinkoje potencialios konkurencijos nėra. Barjerai įeiti į nagrinėjamą rinką, Skambučių užbaigimo paslaugų gavėjo derybinės galios nebuvimas ir potencialios konkurencijos nebuvimas neleidžia vystytis savaiminei konkurencijai ir sudarys sąlygas ūkio subjektui UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ piktnaudžiauti turima didele įtaka Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje. Atsižvelgiant į tai, kad šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje nustatytomis problemomis ir anksčiau nustatytos problemos buvo sprendžiamos ūkio subjektui nustatant atitinkamus įpareigojimus, o nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje nustatytų problemų sprendimo, Tarnyba gali palikti galioti ūkio subjektui UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ nustatytus įpareigojimus arba juos pakeisti.

5.7.1. UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ paliekami galioti įpareigojimai

Ataskaitos 4.7 skyriuje buvo nustatyta, kad Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje egzistuoja ši problema – UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių. Kaip nurodyta ankstesniame Ataskaitos skyriuje, ši problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatyta problema – UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ turi motyvų ir galimybių nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugos, nes kiti ūkio subjektai, sujungę (arba ketinantys sujungti) savo tinklus su UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinklu įgyja galimybių konkuruoti su UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ teikiant mažmenines fiksuotojo telefono ryšio paslaugas. Siekiant spręsti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytą problemą, ūkio subjektui UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ buvo nustatytas įpareigojimas suteikti prieigą. Ankstesniame Ataskaitos skyriuje konstatuota, kad nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje nustatytų problemų sprendimo. Taigi, siekiant spręsti Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkos tyrimo metu nustatytą problemą ir atsižvelgiant į tai, kad šio Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkos tyrimo metu nustatyta problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkos tyrimo metu nustatyta problema, o nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“

Tinkle rinkoje nustatytos problemos sprendimo, ūkio subjektui UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ tikslinga palikti galioti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1520 „Dėl ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 3 punkte nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą.

Įpareigojimas suteikti prieigą ribos UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ galimybes vienašališkai nesuteikti prieigos arba nutraukti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių. Įpareigojimas suteikti prieigą taip pat sumažins elektroninių ryšių paslaugų teikėjų įėjimo į viešųjų telefono ryšio paslaugų rinką barjerus ir tokiu būdu galutiniams paslaugų gavėjams sukurs didesnes paslaugų pasirinkimo galimybes.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra pateisinamas Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje nurodytais tikslais, nes nenustačius įpareigojimo suteikti prieigą, UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ turės galimybių ir motyvų nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba vienašališkai nustatyti (keisti) Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų sąlygas. Tokiu būdu bus ribojama konkurencija teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principais, nurodytais Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje, nes:

a) šiuo įpareigojimu bus apribotos UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ galimybės riboti viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų (konkurentų) skaičių arba jų veiklą, nesuteikiant prieigos arba nutraukiant prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų;

b) šiuo įpareigojimu bus apribotos UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ galimybės riboti savo teikiamų viešųjų telefono ryšio paslaugų gavėjams galimybes paskambinti kitų viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų abonentams arba atvirkščiai;

c) viešųjų ryšių tinklų sujungimas (t. y. prieigos prie Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių suteikimas) yra abipusiškai naudingas viešuosius ryšių tinklus sujungiantiems operatoriams, tokiu būdu užtikrinantis skirtingų operatorių abonentų tarpusavio bendravimą;

d) prieiga turės būti suteikta esant pagrįstam prašymui suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių.

Išvada: Ūkio subjektui UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ yra paliekamas galioti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1520 „Dėl ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 3 punkte nustatytas įpareigojimas suteikti prieigą.

5.7.2. UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ keičiami įpareigojimai

Ataskaitos 4.7 skyriuje nustatyta, kad viena iš Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje nustatytų problemų yra tai, kad UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių kainas nustatyti sau palankia linkme. Pastebėtina tai, kad ši problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatyta problema – UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ turi motyvų ir galimybių taikyti pernelyg aukštas Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugos kainas, nes Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje kitas operatorius pirkėjo derybinės galios neturi ir negali daryti vienpusės lemiamos įtakos operatoriui UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“.

Siekiant išspręsti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytas problemas, ūkio subjektui UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ buvo nustatytas kainų kontrolės įpareigojimas dviem paslaugoms: Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugai ir su Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslauga susijusių priemonių paslaugai.

Ataskaitos 4.7 skyriuje konstatuota, kad ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ užima 100 proc. Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkos, barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinką yra absoliutūs, Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje potencialios konkurencijos nėra, Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje pirkėjo derybinės galios taip pat nėra. Šios aplinkybės nesudaro sąlygų nagrinėjamoje rinkoje atsirasti charakteristikoms, kurios spręstų šio skyriaus pirmoje pastraipoje nurodytą su Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainomis susijusią problemą. Minėtos problemos taip pat objektyviai neišspręstų įpareigojimas suteikti prieigą. Įpareigojimas suteikti prieigą užtikrins, kad ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ privalės suteikti Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugas ir su jomis susijusias priemones. Tačiau minėtas įpareigojimas neribos UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ galimybės nustatyti sau palankią Skambučių užbaigimo paslaugų kainą. Tokia kaina gali būti nepagrįstai didelė, o jos taikymas sudarys UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ galimybes riboti konkurenciją teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas. Problemą, kad UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių kainas nustatyti sau palankia linkme, tiesiogiai ir geriausiai sprendžia Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainų reguliavimas. Atsižvelgiant į tai, taip pat į tai, kad trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ sprendžiant analogiškas problemas, buvo nustatytas kainų kontrolės įpareigojimas, Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje tikslinga toliau reguliuoti Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ buvo įpareigotas taikyti ne didesnes Skambučių užbaigimo UAB

„Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugos kainas nei Skambučių užbaigimo paslaugos kainos, į šią kainą įskaitant ir su Skambučio užbaigimo paslauga susietai teikiamas tranzito paslaugas, kurias atitinkamame tinklų sujungimo taške taiko ūkio subjektas TEO LT, AB vykdydamas jam Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą. Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje nurodyta, kad Tarnyba keičia Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą. Atsižvelgiant į tai, kad Tarnyba ūkio subjektui TEO LT, AB keičia trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą, taip pat į tai, kad ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimas buvo siejamas su ūkio subjekto TEO LT, AB taikomomis Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainomis, toliau yra vertinama ar būtina keisti ūkio subjektui UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu ūkio subjektui UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tarnyba nustatė kainų kontrolės įpareigojimą, kurį įgyvendinant Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų kainos negalėjo būti didesnės nei ūkio subjekto TEO LT, AB taikomos Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos. Tokiu įpareigojimu buvo įgyvendintas Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumas, kaip to reikalauja Rekomendacija dėl kainų reguliavimo.

Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo preambulės 3 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad prieiga prie skambučių užbaigimo paslaugų yra dvišalė – abu tinklus sujungiantys operatoriai turėtų gauti naudos iš tinklų sujungimo. Tačiau ten pat nurodyta, kad tinklus sujungusiems operatoriams konkuruojant dėl abonentų, skambučių užbaigimo tarifai gali būti svarbūs strateginiai ir konkurenciniai veiksniai. Šis faktas sutampa ir su Tarnybos Ataskaitos 4.7 skyriuje nustatyta aplinkybe, kad, nesant reguliavimo, Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle rinkoje, UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ turi galimybių, o pajamų ir (arba) pelno maksimizavimas, ir (arba) siekis apsaugoti savo teikiamas viešąsias telefono ryšio paslaugas nuo konkurencijos, sukuria motyvus nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme.

Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo preambulės 3 konstatuojamojoje dalyje taip pat nurodyta, kad dideli skambučių užbaigimo tarifai paprastai lemia didesnes mažmenines skambučių inicijavimo kainas ir atitinkamai mažesnius vartojimo rodiklius, todėl mažėja vartotojų gerovė. Europos Komisija, siekdama spręsti Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo nurodytas problemas, Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo rekomendavo taikyti simetrines Skambučių užbaigimo paslaugų kainas.

Atsižvelgiant į tai, kad reguliuojamų Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų Skambučių užbaigimo paslaugų kainos Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu ir tyrimo metu jau buvo simetriškos (t. y. vienodos), Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumas sudaro vienodas sąlygas konkurencijai teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, vienodos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos sudaro sąlygas didinti paslaugų gavėjų gerovę, tikslinga toliau užtikrinti Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų ir kitų

Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumą. Siekiant toliau užtikrinti Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumą, pakanka nustatyti vieną Skambučių užbaigimo paslaugų kainą, kuria remiantis būtų reguliuojamos didelę įtaką atitinkamose Skambučių užbaigimo paslaugų rinkose turinčių ūkio subjektų teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainos. Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje yra aprašyta kokia Skambučių užbaigimo paslaugų kaina yra nustatoma ūkio subjektui TEO LT, AB. Atsižvelgiant į tai, kad Tarnyba jau yra nustačiusi siektiną Skambučių užbaigimo paslaugų kainų dydį, Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų kainos nustatymo procedūros nėra tikslinga aprašyti iš naujo.

Taigi, remiantis tuo, kad Rekomendacija dėl kainų reguliavimo rekomenduoja nustatyti simetrines Skambučių užbaigimo Tinkluose kainas, atsižvelgiant į tai, kad vienodos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos sukurs vienodas konkurencijos sąlygas teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, taip pat į tai, kad Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje buvo nustatyta Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kaina, tikslinga Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų kainas sieti su TEO LT, AB taikomomis Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainomis.

Tačiau Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje nurodyta, kad ūkio subjektui TEO LT, AB yra keičiamas kainų kontrolės įpareigojimas ir yra nustatoma viena Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugos kaina. Pastaroji kaina nėra siejama su jokio tipo tranzito paslaugomis. Tuo tarpu Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1520 „Dėl ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 4.1 papunktyje nurodyta, kad UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ turi taikyti ne didesnes Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų kainas „nei skambučių užbaigimo paslaugos kainos, į šią kainą įskaitant ir su skambučio užbaigimo paslauga susietai teikiamas tranzito paslaugas, kurias atitinkamame tinklų sujungimo taške taiko ūkio subjektas TEO LT, AB vykdydamas jam Tarnybos 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą“. Siekiant teisinio tikrumo, tikslinga pakeisti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1520 „Dėl ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 4.1 papunktyje nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą ir jį išdėstyti taip:

Ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ privalo užtikrinti, kad Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų kaina neviršytų Tarnybos ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytos Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos.

Įpareigojimas yra pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje. Ribojant UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ galimybes nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų kainas sau palankia linkme, skatinama konkurencija teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, nes kitų

viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų konkurencinės galimybės nepriklausys nuo galimų per didelių Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų kainų. Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų kainų dydis nesukurs nevienodų veiklos sąlygų Europos Sąjungoje veikiantiems viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjams, o tai prisidės prie vidaus rinkos plėtros.

Įpareigojimas atitinka elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principus, įtvirtintus Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje. Įpareigojimas yra proporcingas ir ribos ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ galimybes vienašališkai nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų kainas, tačiau užtikrins, kad UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ padengs šioms paslaugoms teikti patiriamas sąnaudas. Skambučių užbaigimo paslaugų kainas nustatys Tarnyba, todėl ūkio subjektas nepatirs sąnaudų apskaitos sistemų, reikalingų kainoms apskaičiuoti, diegimo ir palaikymo naštos. Pastebėtina tai, kad kainų kontrolės įpareigojimu yra reguliuojamos tik elektroninių ryšių paslaugos ir Skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimas neapima turinio ir su juo susijusių paslaugų, teikiamų elektroninių ryšių tinklais, kainų reguliavimo. Jei Tinklo operatorius veikia kaip tarpininkas, surenkantis pinigus už paslaugas, teiktas padidinto tarifo numeriais, arba pats teikia paslaugas padidinto tarifo numeriais, jis nėra įpareigotas mažmenines telefono ryšio paslaugas teikti už 0,26 euro cento/min. (be PVM) arba pigiau.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu, siekdama apriboti ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ galimybes vienašališkai reikalauti užmokesčių už su Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugomis susijusias priemones, ūkio subjektui UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tarnyba nustatė kainų kontrolės įpareigojimą, susijusį su Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis:

1. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ yra sujungęs savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ privalo nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinklu, nustačius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ gali nustatyti analogiškus užmokesčius.

2. Kiek tai susiję su tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu:

- 2.1. UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ privalo leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį ryšių tinklą su UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra žemesnė negu kaina, už kurią šią Ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“;

- 2.2. padengti 50 proc. Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

Tarnybos 2010 m. pradėtas su Skambučių užbaigimo paslaugomis susijusių priemonių kainų reguliavimas sumažino užmokesčius už viešųjų ryšių tinklų sujungimą ir tokiu būdu sudarė palankesnes sąlygas operatoriams tiesiogiai sujungti savo viešuosius ryšių tinklus, taip pat sudarė geresnes sąlygas konkurencijai teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas.

Ataskaitos 4.7 skyriuje buvo konstatuota, kad ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti su Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant kainas) sau palankia linkme. Tarnybos nuomone, siekiant riboti ūkio subjekto galimybes nustatyti su Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugomis susijusių priemonių kainas sau palankia linkme ir išvengti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytos problemos – vienašališkų užmokesčių už Tinklų sujungimą nustatymo ir taikymo – pasikartojimo, tikslinga nustatyti tokį kainų kontrolės įpareigojimą su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugomis susijusioms priemonėms, koks buvo nustatytas trečiame Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrime:

1. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ yra sujungęs (arba ketina sujungti) savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ privalo nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinklu, nustačius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ gali nustatyti analogiškus užmokesčius už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones.

2. Kiek tai susiję su viešųjų ryšių tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ privalo:

2.1. Leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra mažesnė negu kaina, už kurią šią ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“.

2.2. Padengti 50 procentų Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

Įpareigojimas yra proporcingas, nes ribos ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ galimybes vienašališkai nustatyti užmokesčius už su Skambučių užbaigimo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones. Tačiau įpareigojimas leidžia padengti dalį išlaidų, susijusių su Ryšių linijos įrengimu ir teikimu.

Įpareigojimas yra pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes skatins konkurenciją elektroninių ryšių rinkoje ir užtikrins mažiausią būtiną reguliavimą.

Išvada: Ūkio subjektui UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ keičiamas kainų kontrolės įpareigojimas, nurodytas Įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje. Ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ privalo:

1. Užtikrinti, kad Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų kaina neviršytų Tarnybos ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytos Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos.

2. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ yra sujungęs (arba ketina sujungti) savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinklu, nustačius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, ūkio subjektas UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ gali nustatyti analogiškus užmokesčius už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones.

3. Kiek tai susiję su viešųjų ryšių tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu:

3.1. Leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra mažesnė negu kaina, už kurią šią ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“.

3.2. Padengti 50 procentų Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

5.8. Įpareigojimų ūkio subjektui UAB „Telekomunikacijų grupė“ nustatymas

Ataskaitos 4.8 skyriuje konstatuota, kad ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų grupė“ turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje. Atsižvelgiant į tai, Tarnyba, vadovaudamasi Įstatymo 17 straipsniu, turi teisę ūkio subjektui UAB „Telekomunikacijų grupė“ nustatyti atitinkamus įpareigojimus, sprendžiančius tiriamoje rinkoje nustatytas konkurencijos problemas.

Ataskaitos 4.8 skyriuje yra nurodytos tokios Tarnybos Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos:

1. UAB „Telekomunikacijų grupė“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių.

2. UAB „Telekomunikacijų grupė“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant Skambučių užbaigimo paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas) sau palankia linkme.

Tarnybos šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytos problemos iš esmės sutampa su trečiojo²³ Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytomis problemomis, kurios nurodytos toliau:

1. UAB „Telekomunikacijų grupė“ turi motyvų ir galimybių nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugos, nes kiti ūkio subjektai (veiklą pradėję ar pradedantys operatoriai), sujungę savo tinklus su UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinklu įgyja galimybių konkuruoti su UAB „Telekomunikacijų grupė“ mažmeninėse fiksuotojo telefono ryšio rinkose.

2. UAB „Telekomunikacijų grupė“ turi motyvų ir galimybių taikyti pernelyg aukštas Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugos kainas, nes Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje kitas operatorius pirkėjo derybinės galios neturi ir negali daryti vienpusės lemiamos įtakos operatoriui UAB „Telekomunikacijų grupė“.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu, Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos buvo sprendžiamos ūkio subjektui UAB „Telekomunikacijų grupė“ nustatant įpareigojimą suteikti prieigą ir kainų kontrolės įpareigojimą. Pastarasis įpareigojimas buvo taikomas tiek Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugoms, tiek su šiomis paslaugomis susijusioms priemonėms.

Ataskaitos 4.8 skyriuje nustatyta, kad ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų grupė“ užima 100 proc. Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkos. Ten pat nurodyta, kad ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų grupė“, parduodamas Skambučių užbaigimo paslaugą kitiems ūkio subjektams, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, galinčia daryti įtaką Skambučių užbaigimo paslaugos kainai ir kitoms šios paslaugos teikimo sąlygoms. Barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinką yra absoliutūs. Nagrinėjamoje rinkoje potencialios konkurencijos nėra. Barjerai įeiti į nagrinėjamą rinką, Skambučių užbaigimo paslaugų gavėjo derybinės galios nebuvimas ir potencialios konkurencijos nebuvimas neleidžia vystytis savaiminei konkurencijai ir sudarys sąlygas ūkio subjektui UAB „Telekomunikacijų grupė“ piktnaudžiauti turima didele įtaka Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje.

Atsižvelgiant į tai, kad šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje nustatytomis problemomis ir anksčiau nustatytos problemos buvo sprendžiamos

²³ Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo apibrėžta Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinka. Nuo 2013 m. kovo 18 d. bendrovės pavadinimas buvo pakeistas į UAB „Telekomunikacijų grupė“ ir šiame rinkos tyrime buvo apibrėžta Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinka. Atsižvelgiant į paminėtus pokyčius, laikoma, kad Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinka ir Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinka yra viena ir ta pati rinka.

ūkio subjektui nustatant atitinkamus įpareigojimus, o nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje nustatytų problemų sprendimo, Tarnyba gali palikti galioti ūkio subjektui UAB „Telekomunikacijų grupė“ nustatytus įpareigojimus arba juos pakeisti.

5.8.1. UAB „Telekomunikacijų grupė“ paliekami galioti įpareigojimai

Ataskaitos 4.8 skyriuje buvo nustatyta, kad Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje egzistuoja ši problema – UAB „Telekomunikacijų grupė“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba nutraukti jau suteiktą prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių. Kaip nurodyta ankstesniame Ataskaitos skyriuje, ši problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatyta problema – UAB „Telekomunikacijų grupė“ turi motyvų ir galimybių nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugos, nes kiti ūkio subjektai, sujungę (arba ketinantys sujungti) savo tinklus su UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinklu įgyja galimybių konkuruoti su UAB „Telekomunikacijų grupė“ teikiant mažmenines fiksuotojo telefono ryšio paslaugas. Siekiant spręsti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytą problemą, ūkio subjektui UAB „Telekomunikacijų grupė“ buvo nustatytas įpareigojimas suteikti prieigą. Ankstesniame Ataskaitos skyriuje konstatuota, kad nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje nustatytų problemų sprendimo. Taigi, siekiant spręsti Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkos tyrimo metu nustatytą problemą ir atsižvelgiant į tai, kad šio Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkos tyrimo metu nustatyta problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkos tyrimo metu nustatyta problema, o nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje nustatytos problemos sprendimo, ūkio subjektui UAB „Telekomunikacijų grupė“ tikslinga palikti galioti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. IV-1521 „Dėl ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 3 punkte nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą.

Įpareigojimas suteikti prieigą ribos UAB „Telekomunikacijų grupė“ galimybes vienašališkai nesuteikti prieigos arba nutraukti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių. Įpareigojimas suteikti prieigą taip pat sumažins elektroninių ryšių paslaugų teikėjų įėjimo į viešųjų telefono ryšio paslaugų rinką barjerus ir tokiu būdu galutiniams paslaugų gavėjams sukurs didesnes paslaugų pasirinkimo galimybes.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra pateisinamas Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje nurodytais tikslais, nes nenustačius įpareigojimo suteikti prieigą, UAB „Telekomunikacijų grupė“ turės galimybių ir motyvų nesuteikti prieigos prie Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių arba vienašališkai nustatyti (keisti) Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų sąlygas. Tokiu būdu bus ribojama konkurencija teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principais, nurodytais Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje, nes:

a) šiuo įpareigojimu bus apribotos UAB „Telekomunikacijų grupė“ galimybės riboti viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų (konkurentų) skaičių arba jų veiklą, nesuteikiant prieigos arba nutraukiant prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų;

b) šiuo įpareigojimu bus apribotos UAB „Telekomunikacijų grupė“ galimybės riboti savo teikiamų viešųjų telefono ryšio paslaugų gavėjams galimybes paskambinti kitų viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų abonentams arba atvirkščiai;

c) viešųjų ryšių tinklų sujungimas (t. y. prieigos prie Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių suteikimas) yra abipusiškai naudingas viešuosius ryšių tinklus sujungiantiems operatoriams, tokiu būdu užtikrinantis skirtingų operatorių abonentų tarpusavio bendravimą;

d) prieiga turės būti suteikta esant pagrįstam prašymui suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių.

Išvada: Ūkio subjektui UAB „Telekomunikacijų grupė“ yra paliekamas galioti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1521 „Dėl ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 3 punkte nustatytas įpareigojimas suteikti prieigą.

5.8.2. UAB „Telekomunikacijų grupė“ keičiami įpareigojimai

Ataskaitos 4.8 skyriuje nustatyta, kad viena iš Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje nustatytų problemų yra tai, kad UAB „Telekomunikacijų grupė“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių kainas nustatyti sau palankia linkme. Pastebėtina tai, kad ši problema sutampa su trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatyta problema – UAB „Telekomunikacijų grupė“ turi motyvų ir galimybių taikyti pernelyg aukštas Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugos kainas, nes Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje kitas operatorius pirkėjo derybinės galios neturi ir negali daryti vienpusės lemiamos įtakos operatoriui UAB „Telekomunikacijų grupė“.

Siekiant išspręsti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytas problemas, ūkio subjektui UAB „Telekomunikacijų grupė“ buvo nustatytas kainų kontrolės įpareigojimas dviem paslaugoms: Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugai ir su Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslauga susijusių priemonių paslaugai.

Ataskaitos 4.8 skyriuje konstatuota, kad ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų grupė“ užima 100 proc. Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkos, barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinką yra absoliutūs, Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje potencialios konkurencijos nėra, Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje pirkėjo derybinės galios taip pat nėra. Šios aplinkybės nesudaro sąlygų nagrinėjamoje rinkoje atsirasti charakteristikoms, kurios spręstų šio skyriaus pirmoje pastraipoje nurodytą su Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“

Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainomis susijusią problemą. Minėtos problemos taip pat objektyviai neišspręs įpareigojimas suteikti prieigą. Įpareigojimas suteikti prieigą užtikrins, kad ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų grupė“ privalės suteikti Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugas ir su jomis susijusias priemones. Tačiau minėtas įpareigojimas neribos UAB „Telekomunikacijų grupė“ galimybės nustatyti sau palankią Skambučių užbaigimo paslaugų kainą. Tokia kaina gali būti nepagrįstai didelė, o jos taikymas sudarys UAB „Telekomunikacijų grupė“ galimybes riboti konkurenciją teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas. Problemą, kad UAB „Telekomunikacijų grupė“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų ir su šiomis paslaugomis susijusių priemonių kainas nustatyti sau palankia linkme, tiesiogiai ir geriausiai sprendžia Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainų reguliavimas. Atsižvelgiant į tai, taip pat į tai, kad trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu UAB „Telekomunikacijų grupė“ sprendžiant analogiškas problemas, buvo nustatytas kainų kontrolės įpareigojimas, Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje tikslinga toliau reguliuoti Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių kainas.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų grupė“ buvo įpareigotas taikyti ne didesnes Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugos kainas nei Skambučių užbaigimo paslaugos kainos, į šią kainą įskaitant ir su Skambučio užbaigimo paslauga susietai teikiamas tranzito paslaugas, kurias atitinkamame tinklų sujungimo taške taiko ūkio subjektas TEO LT, AB vykdydamas jam Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą. Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje nurodyta, kad Tarnyba keičia Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą. Atsižvelgiant į tai, kad Tarnyba ūkio subjektui TEO LT, AB keičia trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą, taip pat į tai, kad ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimas buvo siejamas su ūkio subjekto TEO LT, AB taikomomis Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainomis, toliau yra vertinama ar būtina keisti ūkio subjektui UAB „Telekomunikacijų grupė“ trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu ūkio subjektui UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tarnyba nustatė kainų kontrolę įpareigojimą, kurį įgyvendinant Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų kainos negalėjo būti didesnės nei ūkio subjekto TEO LT, AB taikomos Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos. Tokiu įpareigojimu buvo įgyvendintas Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumas, kaip to reikalauja Rekomendacija dėl kainų reguliavimo.

Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo preambulės 3 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad prieiga prie skambučių užbaigimo paslaugų yra dvišalė – abu tinklus sujungiantys operatoriai turėtų gauti naudos iš tinklų sujungimo. Tačiau ten pat nurodyta, kad tinklus sujungusiems operatoriams konkuruojant dėl abonentų, skambučių užbaigimo tarifai gali būti svarbūs strateginiai ir konkurenciniai veiksniai. Šis faktas sutampa ir su Tarnybos Ataskaitos 4.8 skyriuje nustatyta aplinkybe, kad, nesant

reguliavimo, Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle rinkoje, UAB „Telekomunikacijų grupė“ turi galimybių, o pajamų ir (arba) pelno maksimizavimas, ir (arba) siekis apsaugoti savo teikiamas viešąsias telefono ryšio paslaugas nuo konkurencijos, sukuria motyvus nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme.

Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo preambulės 3 konstatuojamojoje dalyje taip pat nurodyta, kad dideli skambučių užbaigimo tarifai paprastai lemia didesnes mažmenines skambučių inicijavimo kainas ir atitinkamai mažesnius vartojimo rodiklius, todėl mažėja vartotojų gerovė. Europos Komisija, siekdama spręsti Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo nurodytas problemas, Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo rekomendavo taikyti simetrines Skambučių užbaigimo paslaugų kainas.

Atsižvelgiant į tai, kad reguliuojamų Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų Skambučių užbaigimo paslaugų kainos Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu ir tyrimo metu jau buvo simetriškos (t. y. vienodos), Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumas sudaro vienodas sąlygas konkurencijai teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, vienodos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos sudaro sąlygas didinti paslaugų gavėjų gerovę, tikslinga toliau užtikrinti Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų ir kitų Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumą. Siekiant toliau užtikrinti Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumą, pakanka nustatyti vieną Skambučių užbaigimo paslaugų kainą, kuria remiantis būtų reguliuojamos didelę įtaką atitinkamose Skambučių užbaigimo paslaugų rinkose turinčių ūkio subjektų teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainos. Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje yra aprašyta, kokia Skambučių užbaigimo paslaugų kaina yra nustatoma ūkio subjektui TEO LT, AB. Atsižvelgiant į tai, kad Tarnyba jau yra nustačiusi siektiną Skambučių užbaigimo paslaugų kainų dydį, Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų kainos nustatymo procedūros nėra tikslinga aprašyti iš naujo.

Taigi, remiantis tuo, kad Rekomendacija dėl kainų reguliavimo rekomenduoja nustatyti simetrines skambučių užbaigimo Tinkluose kainas, atsižvelgiant į tai, kad vienodos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos sukurs vienodas konkurencijos sąlygas teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, taip pat į tai, kad Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje buvo nustatyta Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kaina, tikslinga Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų kainas sieti su TEO LT, AB taikomomis Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainomis.

Tačiau Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje nurodyta, kad ūkio subjektui TEO LT, AB yra keičiamas kainų kontrolės įpareigojimas ir yra nustatoma viena Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugos kaina. Pastaroji kaina nėra siejama su jokio tipo tranzito paslaugomis. Tuo tarpu Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1521 „Dėl ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 4.1 papunktyje nurodyta, kad UAB „Telekomunikacijų grupė“ turi taikyti ne didesnes Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų kainas „nei skambučių užbaigimo paslaugos kainos, į šią kainą įskaitant ir su skambučių užbaigimo paslauga susietai teikiamas tranzito paslaugas, kurias atitinkamame tinklų sujungimo taške taiko ūkio subjektas TEO LT, AB vykdydamas jam Tarnybos 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ nustatytą kainų

kontrolės įpareigojimą“. Siekiant teisinio tikrumo, tikslinga pakeisti Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1521 „Dėl ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“, turinčio didelę įtaką skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 4.1 papunktyje nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą ir jį išdėstyti taip:

Ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų grupė“ privalo užtikrinti, kad Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų kaina neviršytų Tarnybos ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytos Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos.

Įpareigojimas yra pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje. Ribojant UAB „Telekomunikacijų grupė“ galimybes nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų kainas sau palankia linkme, skatinama konkurencija teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, nes kitų viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų konkurencinės galimybės nepriklausys nuo galimų per didelių Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų kainų. Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų kainų dydis nesukurs nevienodų veiklos sąlygų Europos Sąjungoje veikiantiems viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjams, o tai prisidės prie vidaus rinkos plėtos.

Įpareigojimas atitinka elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principus, įtvirtintus Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje. Įpareigojimas yra proporcingas ir ribos ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ galimybes vienašališkai nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų kainas, tačiau užtikrins, kad UAB „Telekomunikacijų grupė“ padengs šioms paslaugoms teikti patiriamas sąnaudas. Skambučių užbaigimo paslaugų kainas nustatys Tarnyba, todėl ūkio subjektas nepatirs sąnaudų apskaitos sistemų, reikalingų kainoms apskaičiuoti, diegimo ir palaikymo naštos. Pastebėtina tai, kad kainų kontrolės įpareigojimu yra reguliuojamos tik elektroninių ryšių paslaugos ir Skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimas neapima turinio ir su juo susijusių paslaugų, teikiamų elektroninių ryšių tinklais, kainų reguliavimo. Jei Tinklo operatorius veikia kaip tarpininkas, surenkantis pinigus už paslaugas, teiktas padidinto tarifo numeriais, arba pats teikia paslaugas padidinto tarifo numeriais, jis nėra įpareigotas mažmenines telefono ryšio paslaugas teikti už 0,26 euro cento/min. (be PVM) arba pigiau.

Trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu, siekdama apriboti ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ galimybes vienašališkai reikalauti užmokesčių už su Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugomis susijusias priemones, ūkio subjektui UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tarnyba nustatė kainų kontrolės įpareigojimą, susijusį su Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis:

1. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų grupė“ yra sujungęs savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų grupė“ privalo nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų

grupė“ sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinklu, nustačius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, UAB „Telekomunikacijų grupė“ gali nustatyti analogiškus užmokesčius.

2. Kiek tai susiję su tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu:

2.1. UAB „Telekomunikacijų grupė“ privalo leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį telefono ryšio tinklą su UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra žemesnė negu kaina, už kurią šią Ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo UAB „Telekomunikacijų grupė“;

2.2. padengti 50 proc. Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

Tarnybos 2010 m. pradėtas su Skambučių užbaigimo paslaugomis susijusių priemonių kainų reguliavimas sumažino užmokesčius už viešųjų ryšių tinklų sujungimą ir tokiu būdu sudarė palankesnes sąlygas operatoriams tiesiogiai sujungti savo viešuosius ryšių tinklus, taip pat sudarė geresnes sąlygas konkurencijai teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas.

Ataskaitos 4.8 skyriuje buvo konstatuota, kad ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų grupė“, nesant reguliavimo, turi galimybių ir motyvų nustatyti su Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugomis susijusių priemonių sąlygas (įskaitant kainas) sau palankia linkme. Tarnybos nuomone, siekiant riboti ūkio subjekto galimybes nustatyti su Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugomis susijusių priemonių kainas sau palankia linkme ir išvengti trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytos problemos – vienašališkų užmokesčių už Tinklų sujungimą nustatymo ir taikymo – pasikartojimo, tikslinga nustatyti tokį kainų kontrolės įpareigojimą su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugomis susijusioms priemonėms, koks buvo nustatytas trečiame Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrime:

1. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų grupė“ yra sujungęs (arba ketina sujungti) savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų grupė“ privalo nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų grupė“ sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinklu, nustačius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų grupė“ gali nustatyti analogiškus užmokesčius už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones.

2. Kiek tai susiję su viešųjų ryšių tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų grupė“ privalo:

2.1. Leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra mažesnė negu kaina, už kurią šią ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo UAB „Telekomunikacijų grupė“.

2.2. Padengti 50 procentų Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

Įpareigojimas yra proporcingas, nes ribos ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ galimybes vienašališkai nustatyti užmokesčius už su Skambučių užbaigimo UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones. Tačiau įpareigojimas leidžia padengti dalį išlaidų, susijusių su Ryšių linijos įrengimu ir teikimu.

Įpareigojimas yra pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes skatins konkurenciją elektroninių ryšių rinkoje ir užtikrins mažiausią būtiną reguliavimą.

Išvada: Ūkio subjektui UAB „Telekomunikacijų grupė“ keičiamas kainų kontrolės įpareigojimas, nurodytas Įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje. Ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų grupė“ privalo:

1. Užtikrinti, kad Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų kaina neviršytų Tarnybos ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytos Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos.

2. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų grupė“ yra sujungęs (arba ketina sujungti) savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, nereikalauoti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones t. y. ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų grupė“ sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinklu, nustačius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, ūkio subjektas UAB „Telekomunikacijų grupė“ gali nustatyti analogiškus užmokesčius už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones.

3. Kiek tai susiję su viešųjų ryšių tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu:

3.1. Leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „Telekomunikacijų grupė“ Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra mažesnė negu kaina, už kurią šią ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo UAB „Telekomunikacijų grupė“.

3.2. Padengti 50 procentų Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

5.9. Įpareigojimų ūkio subjektui UAB „ECOFON“ nustatymas

Ūkio subjektas UAB „ECOFON“ Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugas pradėjo teikti Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu (bendrovė savo Tinklą sujungė su kitų operatorių viešaisiais ryšių tinklais 2010 m.) ir trečiojo Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nebuvo pripažintas ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką atitinkamoje rinkoje. Ataskaitos 4.9 skyriuje konstatuota, kad ūkio subjektas UAB „ECOFON“ turi didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinkoje. Įstatymo 17 straipsnyje nurodyta, kad Tarnyba, ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką atitinkamoje rinkoje nustato atitinkamus įpareigojimus, tačiau įpareigojimai turi būti nustatomi atsižvelgiant į tai, kurie iš įpareigojimų yra tinkami konkrečiu atveju. Šiame skyriuje yra nustatomi įpareigojimai, kurie geriausiai spręs Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinkoje nustatytas problemas.

5.9.1. Įpareigojimas suteikti prieigą

UAB „ECOFON“, parduodama Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugą kitiems ūkio subjektams, nesusiduria su pirkėjo derybine galia, galinčia padaryti įtaką Skambučių užbaigimo paslaugos kainai ir kitoms šios paslaugos teikimo sąlygoms. Įėjimo į Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinką barjerai yra absoliutūs, todėl kitas operatorius negali teikti Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų. Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinkoje potencialios konkurencijos nėra. Dideli barjerai įeiti į Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinką ir potencialios konkurencijos nebuvimas neleis savaime vystytis konkurencijai teikiant Skambučių užbaigimo paslaugas. Minėtos sąlygos sudaro UAB „ECOFON“ galimybes piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinkoje ir UAB „ECOFON“ turi galimybes ir motyvus vienašališkai nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų sąlygas ir tokiu būdu riboti konkurenciją teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas.

Pasinaudodamas savo padėtimi Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinkoje, ūkio subjektas UAB „ECOFON“ turi galimybes ir gali turėti motyvus kitiems operatoriams nesuteikti prieigos arba nutraukti teikiamą prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų, nes kiti viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjai (veiklą pradėję ar pradedantys operatoriai), sujungę savo tinklus su UAB „ECOFON“ Tinklu įgyja galimybių konkuruoti su UAB „ECOFON“ teikiant mažmenines viešąsias fiksuotojo telefono ryšio paslaugas ir (arba) didmenines viešąsias elektroninių ryšių paslaugas ir (arba) kitas elektroninių ryšių paslaugas. Siekiant riboti galimybes atsirasti tokioms problemoms, ūkio subjektui UAB „ECOFON“ tikslinga nustatyti Įstatymo 21 straipsnyje numatytą įpareigojimą suteikti prieigą. Nustačius įpareigojimą suteikti prieigą, ūkio subjektas UAB „ECOFON“ turės: suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų; sąžiningai derėtis su ūkio subjektais, prašančiais prieigos; nenutraukti jau suteiktos prieigos. Taigi, ūkio subjektas UAB „ECOFON“, teikdamas Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugas ir su jomis susijusias priemones, privalo:

1. tenkinti pagrįstus kitų ūkio subjektų prašymus suteikti prieigą prie su Skambučių užbaigimo paslaugų teikimu susijusių Tinklo elementų ir (ar) priemonių kitiems ūkio subjektams;
2. suteikti prieigą prie konkrečių Tinklo elementų ir (ar) priemonių kitiems ūkio subjektams;
3. sąžiningai derėtis su ūkio subjektais, prašančiais suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo paslaugų;

4. nenutraukti prieigos prie jau suteiktų priemonių;
5. suteikti atvirą prieigą prie techninių sąsajų, protokolų ar kitų technologijų, kurios yra būtinos paslaugų suderinamumui ar virtualiojo tinklo paslaugoms teikti;
6. suteikti prieigą prie patalpų ar kitus elektroninių ryšių infrastruktūros bendro naudojimo būdus;
7. suteikti konkrečias paslaugas, būtinas užtikrinti paslaugų teikimą galutiniams paslaugų gavėjams;
8. sujungti tinklus ar suteikti tinklų priemones, įskaitant galimybę sujungti tinklus bet kuriame techniškai galimame tinklo taške;
9. ūkio subjektas UAB „ECOFON“ gali atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų, vienašališkai sustabdyti jų teikimą ar nutraukti tik tais atvejais, kai tai yra pagrįsta objektyviais kriterijais, įskaitant techninių galimybių nebuvimą arba būtinybę užtikrinti Tinklo vientisumą.

Įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principais, nurodytais Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje. Nustačius šį įpareigojimą, ūkio subjektas UAB „ECOFON“ privalės suteikti Skambučių užbaigimo paslaugą bei su šiomis paslaugomis susijusias priemones tik tuo atveju, jei kito operatoriaus prašymas dėl prieigos suteikimo bus pagrįstas. Ūkio subjektas „ECOFON“ jau yra suteikęs prieigą prie Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų, todėl jis turės technines ir ekonomines galimybes suteikti prieigą. Įpareigojimas suteikti prieigą yra pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje. Nenustačius įpareigojimo suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo paslaugos aiškiais ir priimtinomis sąlygomis, apribojama konkurencija teikiant mažmenines viešąsias telefono ryšio paslaugas ir (arba) didmenines viešąsias elektroninių ryšių paslaugas. Tuo atveju, jei šis įpareigojimas nebus nustatytas, Tarnyba kiekvienu konkrečiu atsisakymo suteikti prieigą atveju turės spręsti, ar turi būti taikomas įpareigojimas suteikti prieigą pagal Įstatymo 22 straipsnio 2 dalį. Tai pailgintų prieigos suteikimo trukmę, dėl ko nukentėtų ne tik besiderančios pusės (jos negautų potencialių pajamų už užbaigtų skambučių paslaugas ir viešąsias telefono ryšio paslaugas), bet ir galutinis paslaugų gavėjas (jam būtų apribota galimybė skambinti iš UAB „ECOFON“ Tinklo į kitą viešąjį ryšių tinklą ir atvirkščiai). Nenustačius įpareigojimo suteikti prieigą, Tarnyba, kilus ginčui tarp ūkio subjekto UAB „ECOFON“ ir kito operatoriaus kiekvienu atveju turės spręsti ginčą privaloma išankstine ne teismo tvarka, kaip tai yra numatyta Įstatymo 28 straipsnyje. Ši procedūra reikštų problemos sprendimą po įvykio (t. y. po atsisakymo suteikti prieigą arba ją nutraukus) ir *a priori* neleistų išspręsti problemos prieš jai įvykstant.

Išvada: Ūkio subjektui UAB „ECOFON“ nustatomas Įstatymo 21 straipsnyje nurodytas įpareigojimas suteikti prieigą. Ūkio subjektas UAB „ECOFON“, teikdamas Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugas ir su jomis susijusias priemones, privalo:

1. tenkinti pagrįstus kitų ūkio subjektų prašymus suteikti prieigą prie su Skambučių užbaigimo paslaugų teikimu susijusių Tinklo elementų ir (ar) priemonių kitiems ūkio subjektams;
2. suteikti prieigą prie konkrečių Tinklo elementų ir (ar) priemonių kitiems ūkio subjektams;
3. sąžiningai derėtis su ūkio subjektais, prašančiais suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo paslaugų;
4. nenutraukti prieigos prie jau suteiktų priemonių;

5. suteikti atvirą prieigą prie techninių sąsajų, protokolų ar kitų technologijų, kurios yra būtinos paslaugų suderinamumui ar virtualiojo tinklo paslaugoms teikti;
6. suteikti prieigą prie patalpų ar kitus elektroninių ryšių infrastruktūros bendro naudojimo būdus;
7. suteikti konkrečias paslaugas, būtinas užtikrinti paslaugų teikimą galutiniams paslaugų gavėjams;
8. sujungti tinklus ar suteikti tinklų priemones, įskaitant galimybę sujungti tinklus bet kuriame techniškai galimame tinklo taške;
9. ūkio subjektas UAB „ECOFON“ gali atsisakyti suteikti prieigą prie Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų, vienašališkai sustabdyti jų teikimą ar nutraukti tik tais atvejais, kai tai yra pagrįsta objektyviais kriterijais, įskaitant techninių galimybių nebuvimą arba būtinybę užtikrinti Tinklo vientisumą.

5.9.2. Kainų kontrolės įpareigojimas

Šio Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu buvo nustatyta, kad konkretus operatorius turi galimybes ir motyvus vienašališkai nustatyti Skambučių užbaigimo savo Tinkle paslaugų sąlygas ir tokiu būdu riboti konkurenciją teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas ir (arba) viešąsias elektroninių ryšių paslaugas (žr. Ataskaitos 3 skyrių). Dėl to ūkio subjektas UAB „ECOFON“, kaip ūkio subjektas, turintis didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinkoje, turi galimybių ir motyvų vienašališkai nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų sąlygas ir tokiu būdu riboti konkurenciją teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas ir (arba) viešąsias elektroninių ryšių paslaugas. Ūkio subjektas „ECOFON“, teikdamas paslaugas, kurios nėra pakeičiamos kitomis elektroninių ryšių paslaugomis, turi galimybes ir, siekdamas apsaugoti savo teikiamas viešąsias telefono ryšio paslaugas ir (arba) viešąsias elektroninių ryšių paslaugas nuo konkurencijos, ir (arba) pajamas ir (arba) pelną, gali turėti motyvus, ne tik nesuteikti prieigos (arba nutraukti prieigą) prie Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų, bet taip pat ir vienašališkai nustatyti Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų kainas.

Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatyta, kad Tarnyba turi teisę ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, nustatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus pagal Įstatymo 23 straipsnį. Įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad Tarnyba turi teisę nustatyti operatoriui, turinčiam didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, įpareigojimą susijusį su kainų kontrole, kai rinkos tyrimo metu nustatyta, kad veiksmingos konkurencijos trūkumas reiškia, kad atitinkamas operatorius galėtų palaikyti pernelyg dideles kainas, tuo darydamas žalą galutiniams paslaugų gavėjams.

Siekiant riboti ūkio subjekto UAB „ECOFON“ galimybes vienašališkai nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų kainas, o tuo pačiu ir palaikyti pernelyg dideles kainas, tikslinga UAB „ECOFON“ nustatyti Įstatymo 23 straipsnyje nurodytą kainų kontrolės įpareigojimą.

Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo preambulės 3 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad prieiga prie skambučių užbaigimo paslaugų yra dvišalė – abu tinklus sujungiantys operatoriai turėtų gauti naudos iš tinklų sujungimo. Tačiau ten pat nurodyta, kad tinklus sujungusiems operatoriams konkuruojant dėl abonentų, skambučių užbaigimo tarifai gali būti svarbūs strateginiai ir konkurenciniai veiksniai. Šis faktas sutampa ir su Tarnybos Ataskaitos 4.9 skyriuje nustatyta aplinkybe, kad, nesant

reguliavimo, Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle rinkoje, UAB „ECOFON“ turi galimybių, o pajamų ir (arba) pelno maksimizavimas, ir (arba) siekis apsaugoti savo teikiamas viešąsias telefono ryšio paslaugas ir (arba) viešąsias elektroninių ryšių paslaugas nuo konkurencijos, sukuria motyvus nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų ir su jomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme.

Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo preambulės 3 konstatuojamojoje dalyje taip pat nurodyta, kad dideli skambučių užbaigimo tarifai paprastai lemia didesnes mažmenines skambučių inicijavimo kainas ir atitinkamai mažesnius vartojimo rodiklius, todėl mažėja vartotojų gerovė. Europos Komisija, siekdama spręsti Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo nurodytas problemas, Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo rekomendavo taikyti simetrines Skambučių užbaigimo paslaugų kainas.

Atsižvelgiant į tai, kad reguliuojamų Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų Skambučių užbaigimo paslaugų kainos Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu ir tyrimo metu jau buvo simetriškos (t. y. vienodos), Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumas sudaro vienodas sąlygas konkurencijai teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, vienodos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos sudaro sąlygas didinti paslaugų gavėjų gerovę, tikslinga užtikrinti Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų ir kitų Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumą. Siekiant užtikrinant Skambučių užbaigimo paslaugų kainų simetriškumą, pakanka nustatyti vieną Skambučių užbaigimo paslaugų kainą, kuria remiantis būtų reguliuojamos didelę įtaką atitinkamose Skambučių užbaigimo paslaugų rinkose turinčių ūkio subjektų teikiamų Skambučių užbaigimo paslaugų kainos. Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje yra aprašyta kokia Skambučių užbaigimo paslaugų kaina yra nustatoma istoriniam Tinklo operatoriui ūkio subjektui TEO LT, AB. Atsižvelgiant į tai, kad Tarnyba jau yra nustačiusi siektiną Skambučių užbaigimo paslaugų kainos dydį, Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų kainos nustatymo procedūros nėra tikslinga aprašyti iš naujo.

Remiantis tuo, kad Rekomendacija dėl kainų reguliavimo rekomenduoja nustatyti simetrines skambučių užbaigimo Tinkluose kainas, ir atsižvelgiant į tai, kad vienodos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos sukurs vienodas konkurencijos sąlygas teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, taip pat į tai, kad Ataskaitos 5.1.1.2 skyriuje buvo nustatyta Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kaina, tikslinga Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų kainas sieti su ūkio subjekto TEO LT, AB taikomomis Skambučių užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainomis. Tokiu atveju pakanka nustatyti, kad Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ tinkle paslaugų kainos neviršytų TEO LT, AB taikomos Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos. Taigi, ūkio subjektui UAB „ECOFON“ nustatomas toks Įstatymo 23 straipsnyje nurodytas kainų kontrolės įpareigojimas:

Ūkio subjektas UAB „ECOFON“ privalo užtikrinti, kad Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų kaina neviršytų Tarnybos ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytos Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos.

Įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje.

Įpareigojimas yra pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje. Ribojant ūkio subjekto UAB „ECOFON“ galimybes nustatyti Skambučių užbaigimo ūki subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų kainas sau palankia linkme, skatinama konkurencija teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas, nes kitų viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjų konkurencinės galimybės nepriklausys nuo galimai per didelių Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų kainų. Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų kainų dydis nesukurs nevienodų veiklos sąlygų Europos Sąjungoje veikiantiems viešųjų telefono ryšio paslaugų teikėjams, o tai prisidės prie vidaus rinkos plėtros.

Įpareigojimas atitinka elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principus, įtvirtintus Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje. Įpareigojimas yra proporcingas ir ribos ūkio subjekto UAB „ECOFON“ galimybes vienašališkai nustatyti Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų kainas, tačiau užtikrins, kad UAB „ECOFON“ padengs šioms paslaugoms teikti patiriamas sąnaudas. Skambučių užbaigimo paslaugų kainas nustatys Tarnyba, todėl ūkio subjektas nepatirs sąnaudų apskaitos sistemų, reikalingų kainoms apskaičiuoti, diegimo ir palaikymo naštos. Pastebėtina tai, kad kainų kontrolės įpareigojimu yra reguliuojamos tik elektroninių ryšių paslaugos ir Skambučių užbaigimo paslaugų kainų reguliavimas neapima turinio ir su juo susijusių paslaugų, teikiamų elektroninių ryšių tinklais, kainų reguliavimo.

Operatoriai vieni kitiems gali teikti Skambučių užbaigimo paslaugas, taip pat sudaryti galimybę savo abonentams (arba Skambučių užbaigimo paslaugų gavėjų abonentams) skambinti į kitų operatorių viešųjų ryšių tinklus tik tiesiogiai (arba netiesiogiai) sujungę savo elektroninių ryšių tinklus. Būtinybė sujungti viešųjų ryšių tinklus tam, kad būtų gautos Skambučių užbaigimo paslaugos, sukuria galimybes Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjui piktnaudžiauti teikiant Skambučių užbaigimo paslaugas. Pavyzdžiui, trečiojo rinkos tyrimo metu buvo nustatyta, kad TEO LT, AB parduodama Skambučių užbaigimo TEO LT, AB Tinkle paslaugas, parduodavo ir su Skambučių užbaigimu susijusias paslaugas – prisijungimo prie TEO LT, AB tinklo paslaugas. Tokią atsiskaitymo už paslaugas formą galima traktuoti kaip dviejų dalių Skambučių užbaigimo paslaugų kainą (angl. *two part pricing*): viena dalis yra fiksuota (taikomi vienkartiniai tinklų sujungimo įdiegimo ir periodiniai viešųjų ryšių tinklų sujungimo priežiūros užmokesčiai), kita dalis kintanti (Skambučių užbaigimo paslaugų kaina), kuri priklauso nuo persiunčiamų pokalbių srauto dydžio. Reguluojant tik vieną kainos dalį (pavyzdžiui, tik Skambučių užbaigimo paslaugų kainą), kitą kainos dalį (pavyzdžiui, kainą už su Skambučių užbaigimu susijusių priemonių teikimą) operatorius gali didinti ir tokiu būdu bus didinamos Skambučių užbaigimo paslaugų gavėjo sąnaudos. Didinant Skambučių užbaigimo paslaugų sąnaudas, mažėja pastarųjų paslaugų gavėjo galimybės konkuruoti su Skambučių užbaigimo paslaugų teikėju teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas ir tokiu būdu yra ribojama konkurencija ir mažinama paslaugų gavėjų gerovė. Lietuvoje taikomas atsiskaitymo principas – „skambinančioji pusė moka“ – sukuria natūralią monopoliją Skambučių užbaigimo konkretaus ūkio subjekto Tinkle rinkoje, kas be išorinio įsikišimo sukuria galimybę laisvai nustatyti didmeninių paslaugų kainas. Šios aplinkybės dar labiau patvirtina Ataskaitos 4.9 skyriuje konstatuotą problemą, kad UAB „ECOFON“ turi galimybių ir motyvų nustatyti su Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugomis susijusių priemonių sąlygas sau palankia linkme. Taigi, reguliuojant tik Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų kainas, tačiau nereguluojant su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusių priemonių kainų, nebūtų visiškai išspręstos Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytos problemos. Tarnybos nuomone, siekiant riboti operatoriaus galimybes

vienašališkai nustatyti Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle sąlygas ir išvengti problemos – vienašališkų užmokesčių už viešųjų ryšių tinklų sujungimą nustatymo ir taikymo – tikslinga ūkio subjektui UAB „ECOFON“ nustatyti kainų kontrolės įpareigojimą su Skambučių užbaigimu ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugomis susijusioms priemonėms:

1. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas UAB „ECOFON“ yra sujungęs (arba ketina sujungti) savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas UAB „ECOFON“ privalo nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones, t. y. ūkio subjektas UAB „ECOFON“ sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinklu, nustačius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, ūkio subjektas UAB „ECOFON“ gali nustatyti analogiškus užmokesčius už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones.

2. Kiek tai susiję su viešųjų ryšių tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, ūkio subjektas UAB „ECOFON“ privalo:

2.1. Leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąjį ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra mažesnė negu kaina, už kurią šią ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo UAB „ECOFON“.

2.2. Padengti 50 procentų Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

Įpareigojimas yra proporcingas, nes ribos ūkio subjekto UAB „ECOFON“ galimybes vienašališkai nustatyti užmokesčius už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones. Tačiau įpareigojimas leidžia padengti dalį išlaidų, susijusių su Ryšių linijos įrengimu ir teikimu.

Įpareigojimas yra pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes skatins konkurenciją elektroninių ryšių rinkoje ir užtikrins mažiausią būtiną reguliavimą.

Išvada: Ūkio subjektui UAB „ECOFON“, kiek tai yra susiję su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto „ECOFON“ Tinkle paslaugų teikimu, yra nustatomas kainų kontrolės įpareigojimas, nurodytas Įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje. Ūkio subjektas UAB „ECOFON“ privalo:

1. Užtikrinti, kad Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų kaina neviršytų Tarnybos ūkio subjektui TEO LT, AB nustatytos Skambučių, inicijuotų Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse, užbaigimo ūkio subjekto TEO LT, AB Tinkle paslaugų kainos.

2. Kiek tai susiję su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, kai ūkio subjektas UAB „ECOFON“ yra sujungęs (arba ketina sujungti) savo Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu, nereikalauti kito operatoriaus mokėti už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias

priemonės, t.y. ūkio subjektas UAB „ECOFON“ sąnaudas, susijusias su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusiomis priemonėmis, išskyrus Ryšių liniją, dengia pats. Operatoriui, sujungusiam viešąją ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinklu, nustatčius užmokesčius už su skambučių užbaigimo to operatoriaus viešajame ryšių tinkle teikimu susijusias priemones, ūkio subjektas UAB „ECOFON“ gali nustatyti analogiškus užmokesčius už su Skambučių užbaigimo ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugų teikimu susijusias priemones.

3. Kiek tai susiję su viešųjų ryšių tinklų sujungimui naudojama Ryšių linija, jungiančia ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinklą su kito operatoriaus viešuoju ryšių tinklu:

3.1. Leisti įrengti bei teikti Ryšių liniją viešąją ryšių tinklą su ūkio subjekto UAB „ECOFON“ Tinklu ketinančiam sujungti (ar sujungusiam) operatoriui (arba šio operatoriaus pasirinktam trečiajam asmeniui), jei jo siūloma Ryšių linijos įrengimo bei teikimo kaina yra mažesnė negu kaina, už kurią šią ryšių liniją įrengti bei teikti siūlo UAB „ECOFON“.

3.2. Padengti 50 procentų Ryšių linijos įrengimo ir teikimo sąnaudų.

5.9.3. Kitų įpareigojimų poreikio vertinimas

Ataskaitos 5.9.1 ir 5.9.2 skyriuose nurodyta, kad ūkio subjektui UAB „ECOFON“ tikslinga nustatyti Įstatymo 21 straipsnyje nurodytą įpareigojimą suteikti prieigą ir Įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje nurodytą kainų kontrolės įpareigojimą. Atsižvelgdama į Įstatymo 17 straipsnį, taip pat siekdama spręsti atitinkamos rinkos tyrimo metu nustatytas problemas, Tarnyba papildomai gali nustatyti Įstatymo 18 straipsnyje nurodytą skaidrumo įpareigojimą, Įstatymo 19 straipsnyje nurodytą nediskriminavimo įpareigojimą, Įstatymo 20 straipsnyje nurodytą apskaitos atskyrimo įpareigojimą.

Atsižvelgiant į tai, kad Ataskaitos 4.9 skyriuje nustatytas problemas geriausiai sprendžia įpareigojimas suteikti prieigą ir kainų kontrolės įpareigojimas, o taip pat į tai, kad Skambučių užbaigimo rinkos tyrimo metu respondentų pateikti duomenys rodo, jog ūkio subjektas UAB „ECOFON“, teikdamas Skambučių užbaigimo UAB „ECOFON“ Tinkle paslaugas paslaugų gavėjams taikė vienodas sąlygas, ūkio subjektui UAB „ECOFON“ nustatyti skaidrumo įpareigojimą, nediskriminavimo įpareigojimą ir apskaitos atskyrimo įpareigojimą nėra tikslinga. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad ūkio subjektams AB „Lietuvos geležinkeliai“, AB Lietuvos radijo ir televizijos centrai, UAB „CSC TELECOM“, UAB „LINKOTELUS“, UAB „MEDIAFON“, UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, UAB „Telekomunikacijų grupė“ trečiojo Skambučių užbaigimo rinkos tyrimo metu buvo nustatyti tik įpareigojimas suteikti prieigą ir kainų kontrolės įpareigojimas. Šių įpareigojimų pakako apriboti ūkio subjektų galimybes riboti konkurenciją teikiant viešąsias telefono ryšio paslaugas. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu ir tyrimo metu taip pat nebuvo nustatytos aplinkybės ir problemos, kurios pagrįstų skaidrumo įpareigojimo, nediskriminavimo įpareigojimo ir apskaitos atskyrimo įpareigojimo taikymą ūkio subjektams AB „Lietuvos geležinkeliai“, AB Lietuvos radijo ir televizijos centrai, UAB „CSC TELECOM“, UAB „LINKOTELUS“, UAB „MEDIAFON“, UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“, UAB „Telekomunikacijų grupė“.

5.10. Įpareigojimų ūkio subjektui UAB „EUROCOM SIP“ naikinimas

Tarnyba, 2009 m. atlikusi Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimą, apibrėžė atskirą Skambučių užbaigimo UAB „EUROCOM SIP“ Tinkle rinką ir ūkio subjektą UAB „EUROCOM SIP“

pripažino turinčiu didelę įtaką minėtoje rinkoje. UAB „EUROCOM SIP“ Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1526 „Dėl ūkio subjekto UAB „EUROCOM SIP“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „EUROCOM SIP“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 3.1 papunktyje buvo nustatytas įpareigojimas suteikti prieigą, o 3.2 papunktyje – kainų kontrolės įpareigojimas. Tačiau kaip nurodyta Ataskaitos 2.4 skyriuje, UAB „EUROCOM SIP“ 2011 m. viduryje buvo prijungta prie UAB „CSC TELECOM“ ir 2011 m. liepos 26 d. buvo išregistruota iš Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registro. Atsižvelgiant į tai, UAB „EUROCOM SIP“ kaip atskiras juridinis asmuo nuo 2011 m. liepos 26 d. nebeegzistuoja. Dėl šių aplinkybių Tarnyba šiame Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrime neapibrėžė atskiros Skambučių užbaigimo UAB „EUROCOM SIP“ Tinkle rinkos ir neatliko konkurencijos veiksmingumo minėtoje rinkoje tyrimo.

Kaip buvo nurodyta Ataskaitos 2.4 ir 3 skyriuose, taip pat šio skyriaus pirmoje pastraipoje, UAB „EUROCOM SIP“ kaip atskiras juridinis asmuo veiklos nevykdo, neteikia Skambučių užbaigimo UAB „EUROCOM SIP“ Tinkle paslaugų, juridinis asmuo UAB „EUROCOM SIP“ yra išregistruotas iš Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registro. Paminėtos aplinkybės rodo, kad nagrinėjamos rinkos charakteristikos negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje taikymo. Įstatymo 17 straipsnio 7 dalyje nurodyta, kad jeigu atlikus atitinkamos rinkos tyrimą nustatoma, kad jos charakteristikos negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų 17 straipsnyje, taikymo, Tarnyba, Įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis nenustato Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų ūkio subjektams ir (ar) panaikina didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turėjusiems ūkio subjektams nustatytus įpareigojimus, jei tokie buvo nustatyti.

Atsižvelgiant į anksčiau pateiktą informaciją, taip pat vadovaujantis Įstatymo 17 straipsnio 7 dalimi, ūkio subjektui UAB „EUROCOM SIP“ Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1526 „Dėl ūkio subjekto UAB „EUROCOM SIP“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „EUROCOM SIP“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ nustatyti įpareigojimai, taip pat ir pats įsakymas, yra naikintini.

Išvada: Atsižvelgiant į tai, kad Skambučių užbaigimo UAB „EUROCOM SIP“ Tinkle rinkoje egzistuoja charakteristikos, kurios negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje taikymo, Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1526 „Dėl ūkio subjekto UAB „EUROCOM SIP“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „EUROCOM SIP“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ ūkio subjektui „EUROCOM SIP“ nustatyti įpareigojimai ir Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymas Nr. 1V-1526 „Dėl ūkio subjekto UAB „EUROCOM SIP“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „EUROCOM SIP“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ yra naikintini.

5.11. Įpareigojimų ūkio subjektui UAB „Digitela“ naikinimas

Tarnyba, 2009 m. atlikusi Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimą, apibrėžė atskirą Skambučių užbaigimo UAB „Digitela“ Tinkle rinką ir ūkio subjektą UAB „Digitela“ pripažino turinčiu didelę įtaką minėtoje rinkoje. UAB „Digitela“ Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1529 „Dėl ūkio subjekto UAB „Cubio“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Cubio“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ 3.1 papunktyje buvo nustatytas įpareigojimas suteikti prieigą, o 3.2 papunktyje – kainų kontrolės įpareigojimas. Tačiau kaip

nurodyta Ataskaitos 2.4 skyriuje, UAB „Digitela“ vykdytą veiklą, susijusią su viešųjų fiksuotojo telefono ryšio paslaugų teikimu, 2014 m. pabaigoje įsigijo UAB „CSC TELECOM“ ir nuo 2015 m. sausio 1 d. UAB „Digitela“ nebevykdo elektroninių ryšių veiklos arba ją vykdo tik tiek, kiek tai susiję su teisių ir įsipareigojimų perdavimu UAB „CSC TELECOM“. Dėl šių aplinkybių Tarnyba šiame Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrime neapibrėžė atskiros Skambučių užbaigimo UAB „Digitela“ Tinkle rinkos ir neatliko konkurencijos veiksmingumo minėtoje rinkoje tyrimo.

Paminėtos aplinkybės rodo, kad nagrinėjamos rinkos charakteristikos negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje taikymo. Įstatymo 17 straipsnio 7 dalyje nurodyta, kad jeigu atlikus atitinkamos rinkos tyrimą nustatoma, kad jos charakteristikos negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų 17 straipsnyje, taikymo, Tarnyba, Įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis nenustato Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų ūkio subjektams ir (ar) panaikina didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turėjusiems ūkio subjektams nustatytus įpareigojimus, jei tokie buvo nustatyti.

Atsižvelgiant į anksčiau pateiktą informaciją, taip pat vadovaujantis Įstatymo 17 straipsnio 7 dalimi, ūkio subjektui UAB „Digitela“ Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1529 „Dėl ūkio subjekto UAB „Cubio“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Cubio“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ nustatyti įpareigojimai, taip pat ir pats įsakymas, yra naikintini.

Išvada: Atsižvelgiant į tai, kad Skambučių užbaigimo UAB „Digitela“ Tinkle rinkoje egzistuoja charakteristikos, kurios negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje taikymo, Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-1529 „Dėl ūkio subjekto UAB „Cubio“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Cubio“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ ūkio subjektui „Digitela“ nustatyti įpareigojimai ir Tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymas Nr. 1V-1529 „Dėl ūkio subjekto UAB „Cubio“, turinčio didelę įtaką Skambučių užbaigimo UAB „Cubio“ viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ yra naikintini.

1 priedas

Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo respondentų sąrašas

Eil. Nr.	Operatorius
1.	TEO LT, AB
2.	UAB „Bitė Lietuva“
3.	UAB „Omnitel“
4.	UAB „Tele2“
5.	UAB „Teledema“
6.	UAB „MEDIAFON“
7.	UAB „LINKOTELUS“
8.	AB Lietuvos radijo ir televizijos centras
9.	UAB „Telekomunikacijų grupė“
10.	UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“
11.	AB „Lietuvos geležinkeliai“
12.	UAB „Digitela“
13.	UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“
14.	UAB „CSC TELECOM“
15.	UAB „Cgates“
16.	UAB „ECOFON“
17.	Voxbone AS

Ūkio subjekto ir susijusių asmenų nustatymo principai

Įstatymo 3 straipsnio 67 dalyje nurodyta, kad ūkio subjektas – tai „*asmuo ar asmenų, susijusių kontrolės ar priklausomybės santykiais, grupė, kurie verčiasi elektroninių ryšių veikla Lietuvos Respublikoje arba kurių veiksmai daro įtaką ar ketinimai, jeigu jie būtų įgyvendinti, galėtų daryti įtaką ūkinei veiklai Lietuvos Respublikoje.*“.

Atsižvelgiant į Įstatymą, šioje Ataskaitoje susijusiais asmenimis yra laikomi:

1. Asmenys, kuriuose, kaip ir nagrinėjamame juridiniame asmenyje, tas pats fizinis asmuo arba tie patys fiziniai asmenys turi akcijų dalį, kuri sudaro daugiau kaip 1/3 įstatinio kapitalo, arba turi teises į daugiau kaip 1/3 procentų visų balsų;

2. Asmenys, kurie su nagrinėjamu juridiniu asmeniu yra bendrai valdomi ar turi bendrą administracinį padalinį, arba kurių stebėtojų taryboje, valdyboje ar kitame valdymo organe yra pusė ar daugiau tų pačių narių, kaip ir nagrinėjamo juridinio asmens valdymo organuose;

3. Asmenys, kuriuose nagrinėjamas juridinis asmuo turi akcijų dalį, sudarančią daugiau kaip 1/3 procentų įstatinio kapitalo, arba turi teises į 1/3 ar daugiau visų balsų arba kurie yra įsipareigoję derinti savo ūkinės veiklos sprendimus su nagrinėjamu juridiniu asmeniu, arba už kurių prievolių tretiesiems asmenims įvykdymą yra įsipareigojęs atsakyti nagrinėjamas juridinis asmuo, arba kurie yra įsipareigoję perduoti visą arba dalį pelno ar suteikę teisę naudoti daugiau kaip 1/3 savo turto nagrinėjamam juridiniam asmeniui;

4. Asmenys, kurie nagrinėjamame juridiniame asmenyje turi akcijų dalį, sudarančią 1/3 ar daugiau įstatinio kapitalo, arba turi teises į 1/3 ar daugiau visų balsų arba su kuriais nagrinėjamas juridinis asmuo yra įsipareigojęs derinti savo ūkinės veiklos sprendimus, arba kurie yra įsipareigoję atsakyti už nagrinėjamo juridinio asmens prievolių tretiesiems asmenims įvykdymą, arba kuriems nagrinėjamas juridinis asmuo yra įsipareigojęs perduoti visą arba dalį pelno ar suteikęs teisę naudoti 1/3 ar daugiau savo turto;

5. Asmenys, kurie veikia Lietuvos Respublikoje ir yra tiesiogiai ar netiesiogiai, per kitus juridinius asmenis, įskaitant ir veikiančius kitose valstybėse, susiję su anksčiau išvardintuose 1, 2, 3 ir 4 punktuose nurodytais asmenimis bet kuriuo iš anksčiau išvardintuose 1, 2, 3 ir 4 punktuose nurodytų būdų;

6. Nagrinėjamo juridinio asmens Lietuvos Respublikoje veikiančios dukterinės ar patronuojančios bendrovės, susijusios su nagrinėjamu juridiniu asmeniu per kitose valstybėse veikiančias bendroves, arba nagrinėjamo juridinio asmens patronuojančių bendrovių Lietuvos Respublikoje veikiančios dukterinės bendrovės Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo prasme;

7. Kiti kontrolės ar priklausomybės santykiais su nagrinėjamu juridiniu asmeniu susiję fiziniai ar juridiniai asmenys, kurie verčiasi elektroninių ryšių veikla Lietuvos Respublikoje ar kurių veiksmai daro įtaką arba ketinimai, jeigu būtų įgyvendinti, galėtų daryti įtaką ūkinei veiklai Lietuvos Respublikoje.

Laikoma, kad ūkio subjektą sudaro visi su nagrinėjamu juridiniu asmeniu pagal anksčiau išvardintus principus susiję juridiniai asmenys.

3 priedas

Skambučių užbaigimo paslaugų „grynųjų“ BU-LRAIC sąnaudų skaičiavimas ir Skambučių užbaigimo paslaugų kainų apskaičiavimas

Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo dokumentuose, pateiktuose viešajai nacionalinei konsultacijai Tarnyba siūlė nustatyti 0,26²⁴ euro cento/min. (be PVM) Skambučių užbaigimo paslaugų kainą²⁵. Tarnybos siūlomos priemonės buvo pateiktos Europos Komisijai²⁶. Europos Komisija 2015 m. gegužės 26 d. raštu Nr. C(2015) 3608 final Tarnybai pateikė dvi pastabas, susijusias su Skambučių užbaigimo paslaugų kaina, kurių apibendrinimas pateiktas Ataskaitos 3 priedo 1 lentelėje.

1 lentelė. Europos Komisijos pastabos dėl Skambučių užbaigimo paslaugos kainos

Europos Komisijos pastaba	Europos Komisijos pastabos pagrindimas
1. RRT Skambučių užbaigimo paslaugų kainas turi nustatyti atsižvelgdama į efektyviai veikiančio operatoriaus sąnaudas.	Tarnybos siūloma Skambučių užbaigimo paslaugų kaina yra didesnė nei kitų Europos Sąjungos šalių pagal tuos pačius principus apskaičiuotų sąnaudų vidurkis.
	Tarnyba Skambučių užbaigimo paslaugų kainas grindė 5 metų senumo duomenimis.
	Tarnyba skaičiuodama sąnaudas naudojo faktiškai rinkoje veikiančio operatoriaus duomenis.
	Didmeninės veiklos komercinės sąnaudos buvo paimitos iš TEO LT, AB duomenų, kurie nebuvo koreguoti atsižvelgiant į efektyvumą. Šios sąnaudos turi būti apskaičiuotos laikantis BU-LRAIC principų.
2. Siūlomos priemonės sukurs kliūtis vidaus rinkai	Atsižvelgdama į anksčiau pateiktas pastabas dėl sąnaudų skaičiavimo ir kainų nustatymo, Europos Komisija priėjo išvados, kad Skambučių užbaigimo paslaugų kainos neatspindi efektyviai veikiančio operatoriaus sąnaudų ir tai sudarys kliūtis vidaus rinkai.

Tarnyba, atsižvelgdama į Europos Komisijos pastabas, toliau pateikia Skambučių užbaigimo paslaugų sąnaudų skaičiavimo modelio aprašymą ir naujos Skambučių užbaigimo paslaugų kainos nustatymo pagrindimą.

Sąnaudų skaičiavimo modelio aprašymas

Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo 1 punkte nurodyta, kad skambučių užbaigimo viešuosiuose ryšių tinkluose paslaugų kainos turi būti pagrįstos efektyviai veikiančio operatoriaus patirtomis sąnaudomis. Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo 2 punkte nurodyta, kad efektyviai

²⁴ Kaina susideda iš dviejų elementų: „grynųjų“ BU-LRAIC sąnaudų (0,1844 euro cento/min.) ir specifinių Skambučių užbaigimo paslaugų sąnaudų, kurios nėra tinkamai įvertintos BU-LRAIC modeliu (0,0782 euro cento/min.).

²⁵ Viešoji nacionalinė konsultacija vyko nuo 2015 m. vasario 27 d. iki 2015 m. kovo 20 d. Viešajai nacionalinei konsultacijai pateikti dokumentai skelbiami Tarnybos interneto svetainėje adresu <http://www.rrt.lt/lt/viesosios-konsultacijos/del-rinku-tyrimu-rezultatu.html> skyriuje „Pasibaigusios viešosios konsultacijos“.

²⁶ Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo ataskaitą ir susiję dokumentai Europos Komisijai buvo pateikti 2015 m. balandžio 24 d.

veikiančio operatoriaus sąnaudų vertinimas turi būti pagrįstas: einamosiomis sąnaudomis; turi būti taikomas modeliavimas „iš apačios į viršų“; turi būti skaičiuojamos ilgo laikotarpio padidėjimo sąnaudos. Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo 3 punkte nurodyta, kad sąnaudų modelis turi būti pagrįstas efektyviomis technologijomis, o fiksuotojo ryšio tinklo pagrindinis tinklas iš esmės galėtų būti pagrįstas naujos kartos tinklu. Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo 6 punkte paaiškinta, kad padidėjimo sąnaudos turi būti apskaičiuojamos kaip skirtumas tarp sąnaudų, kai viešuoju ryšių tinklu yra teikiamos visos paslaugos (įskaitant Skambučių užbaigimo paslaugą), ir sąnaudų, kai viešuoju ryšių tinklu yra teikiamos visos paslaugos, išskyrus Skambučių užbaigimo paslaugas.

Atsižvelgiant į anksčiau aprašytus Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo reikalavimus, efektyviai veikiančio operatoriaus sąnaudos turi būti skaičiuojamos laikantis tokių principų:

1. Turi būti modeliuojamas naujos kartos (angl. *Next Generation Network*, NGN) pagrindinis tinklas (angl. *Core Network*).
2. Sąnaudos turi būti įvertintos einamąją verte (angl. *Current Cost Accounting*, CCA).
3. Modeliuojant efektyvaus operatoriaus veiklą modeliavimas turi būti atliekamas pagal principą „iš apačios į viršų“ (angl. *Bottom-Up*).
4. Sąnaudos turi būti skaičiuojamos laikantis ilgo laikotarpio padidėjimo sąnaudų (angl. *Long Run Incremental Costs*, LRIC) skaičiavimo principų.
5. Turi būti skaičiuojamos paslaugos padidėjimo sąnaudos, kurios gali būti vadinamos ir „išvengiamomis“ arba „grynosiomis“ sąnaudomis.

Tarnyba, atsižvelgdama į anksčiau aprašytus reikalavimus, diegė fiksuotojo ryšių tinklo BU-LRAIC modelį. Šio modelio principai bei įrodymai, kad jis atitinka Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo reikalavimus yra pateikti toliau.

Fiksuotojo ryšių tinklo BU-LRAIC modelio diegimo darbai susidėjo iš tokių etapų:

1. Inžinerinio-ekonominio fiksuotojo ryšio tinklo modelio sukūrimo.
2. Įvesties duomenų surinkimo ir suvedimo į sukurtą modelį.
3. Sąnaudų apskaičiavimo.

Inžinerinio-ekonominio fiksuotojo ryšio tinklo modelio kūrimas susidėjo iš dviejų dalių:

a) Metodinių gairių ilgo laikotarpio vidutinėms padidėjimo sąnaudoms (BU-LRAIC) viešajame fiksuotojo ryšio tinkle apskaičiuoti (angl. *Model Reference Paper*) (toliau – Metodinės gairės) paruošimo;

b) Inžinerinio-ekonominio fiksuotojo ryšio tinklo modelio sukūrimo.

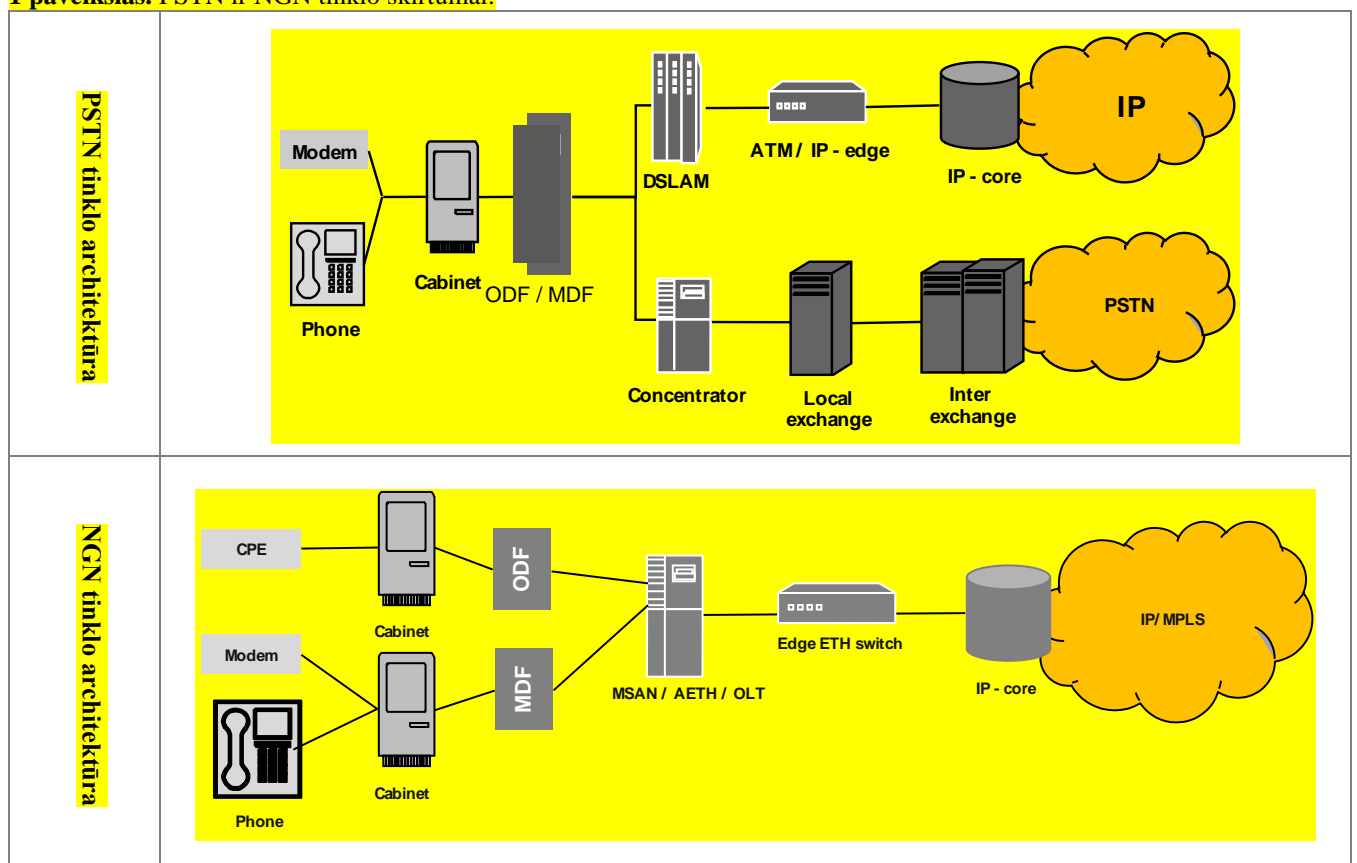
Metodinės gairės aprašo pagrindinius tinklo modeliavimo ir sąnaudų skaičiavimo principus, o taip pat aprašo dalį tinklo modeliavimo prielaidų. Metodinėse gairėse nurodyta, kad bus modeliuojamas NGN tinklas, o viešojo komutuojamojo telefono ryšio tinklo (angl. *Public Switched Telephone Network*, PSTN) (toliau – PSTN) elementai yra keičiami į NGN tinklo elementus. Pagrindiniai skirtumai tarp PSTN ir NGN tinklo yra pavaizduoti Ataskaitos 3 priedo 1 paveiksle, o modeliuojamo NGN tinklo schema yra pavaizduota Ataskaitos 3 priedo 2 paveiksle. PSTN tinklo elementus keičiant į NGN tinklo elementus yra laikomasi tokių principų:

- srautą agreguojantys vietiniai mazgai (Išneštinė abonentinė talpa (angl. *Remote subscriber unit*, RSU), Didelės spartos skaitmeninių abonentinių linijų tankintuvas (angl. *Digital subscriber line access multiplexer*, DSLAM), vietinės komutacinės stotys, įskaitant abonentines kortas (angl. *Local exchanges*, LE)) fiksuoto ryšio tinkle yra keičiami į Paslaugų prieigos mazgą (angl. *Multi services access node*, MSAN), o optinių linijų įrenginiai (angl. *Optical line terminal*, OLT) ir Prieigos tinklo

Ethernet komutatorius (angl. *Access Ethernet switch, AETH*) yra modeliuojami mazguose, kur yra tiesiamos optinių skaidulų prieigos linijos;

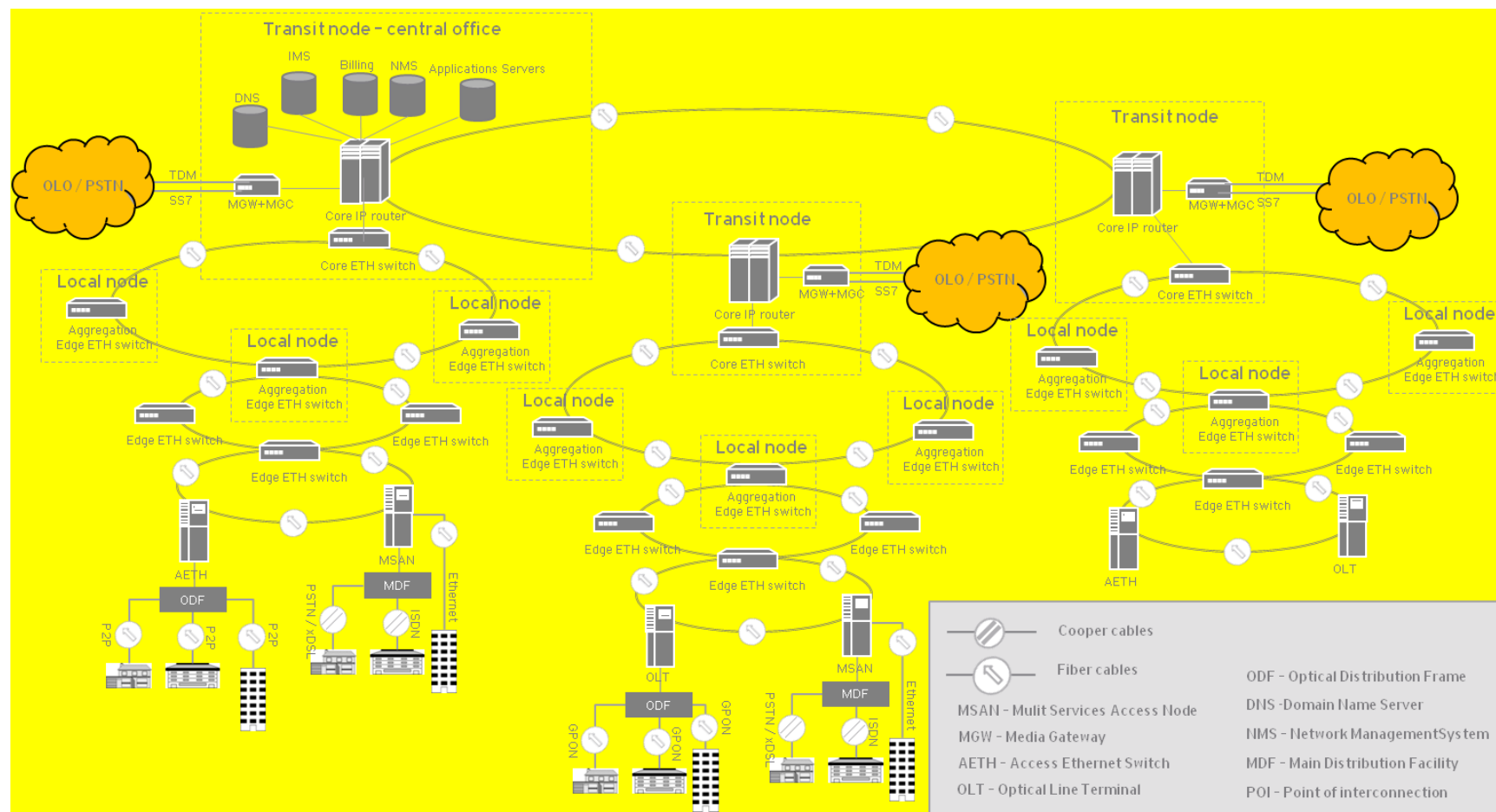
- srauto perdavimas tarp mazgų realizuojamas Ethernet perdavimo tinklu vietoj *ATM/SDH* perdavimo tinklo;
- vietinių komutacinių stočių ir tranzitinių komutacinių stočių komutavimo funkcijos yra perkeliamos į IP maršrutizatorius ir IP daugialypės terpės sistemą (angl. *IP multimedia sub-system, IMS*);
- NGN tinkle diegiamos terpių sąsajos (angl. *Media Gateways, MGW*), kurios tinklų sujungimo vietose paketų komutaciją keičia į grandinių komutaciją ir atvirkščiai.

1 paveikslas. PSTN ir NGN tinklo skirtumai.

Inžineriniame-ekonominiame fiksuotojo ryšio tinklo modelyje Microsoft Excel aplinkoje laikantis Metodinės gairės aprašytų principų yra sukurtos fiksuotojo ryšio tinklo elementų kiekio skaičiavimo ir modeliuojamų paslaugų sąnaudų skaičiavimo funkcijos. Sukurtas NGN fiksuotojo ryšio tinklo inžinerinis modelis tinklo elementų poreikį skaičiuoja atsižvelgdamas į NGN fiksuotojo ryšio tinklu teikiamų paslaugų kiekius (tinklo apkrovą) ir Metodinėse gairėse aprašytas prielaidas. Tinklo inžineriniame modelyje nėra naudojami faktiniai arba istoriniai viešųjų fiksuotojo ryšio tinklo operatorių tinklo elementų kiekiai. NGN fiksuotojo ryšio tinklo ekonominis modelis paslaugų sąnaudas skaičiuoja atsižvelgdamas į inžineriniame modelyje apskaičiuotą tinklo elementų kiekį ir pasirinktas sąnaudų skaičiavimo prielaidas.

2 paveikslas. Modeliuojamo NGN Tinklo schema

Duomenų surinkimo ir suvedimo etape į sukurtą inžinerinį-ekonominį modelį yra suvedami įvesties duomenys, tokie kaip viešuoju ryšių tinklu teikiamų paslaugų paklausa (suteiktų pokalbių trukmė, tranzitu persiųstų pokalbių trukmė, interneto prieigos abonentų skaičius, kitų duomenų perdavimo paslaugų naudotojų kiekiai, perduotų duomenų kiekiai), galimas tinklo elementų apkrovos lygis, tinklo elementų techninės charakteristikos, tinklo elementų kainos ir naudingas tarnavimo laikas. Duomenų surinkimo ir suvedimo etape nebuvo naudojami faktiniai arba istoriniai viešųjų fiksuotojo ryšio tinklo operatorių tinklo elementų kiekiai.

Sąnaudų apskaičiavimo etape yra skaičiuojama kiek operatorių patirtų NGN fiksuotojo ryšio tinklo sąnaudų jei pradėtų teikti Skambučių užbaigimo paslaugas. Sukurtas sąnaudų skaičiavimo modelis neturi funkcionalumo įvertinti žmoniškųjų išteklių, žmogaus atliekamų veiksmų ir su tuo susijusių sąnaudų (pvz. su skambučių užbaigimo paslaugomis susijusios komercinės veiklos sąnaudos), todėl modeliu yra skaičiuojamos tik tinklo sąnaudos. Skambučių užbaigimo paslaugų vienos minutės tinklo sąnaudos yra skaičiuojamos pagal toliau aprašytus principus:

1) Apskaičiuojamos NGN fiksuotojo ryšio tinklo sąnaudos, kai teikiamos visos paslaugos (įskaitant skambučių užbaigimo paslaugas);

2) Apskaičiuojamos NGN fiksuotojo ryšio tinklo sąnaudos, kai teikiamos visos paslaugos (be skambučių užbaigimo paslaugų);

3) Apskaičiuojamas skirtumas tarp pirmame ir antrame etape apskaičiuotų sąnaudų, kuris parodo Skambučių užbaigimo paslaugų suteikimo padidėjimo sąnaudas;

4) Gautas skirtumas dalinamas iš teiktų Skambučių užbaigimo paslaugų trukmės. Skambučių užbaigimo paslaugų trukmė parodo Skambučių užbaigimo paslaugos kiekio padidėjimą (pokyti). Atsižvelgiant į tai, kad antrame tinklo sąnaudų modeliavimo etape skambučių užbaigimo paslaugų kiekis yra 0 (nulis), Skambučių užbaigimo paslaugos kiekio padidėjimas yra lygus pirmame tinklo sąnaudų modeliavimo etape suteiktų Skambučių užbaigimo paslaugų trukmei.

Tarnybos įdiegtas sąnaudų skaičiavimo modelis tinklo sąnaudas gali apskaičiuoti 10 (dešimties) metų laikotarpiui nuo 2010 m. iki 2020 m.

Atsižvelgdama į tai, kad sąnaudų skaičiavimo modelyje yra numatyta modeliuoti NGN fiksuotojo ryšio tinklą, PSTN fiksuotojo ryšio tinklo elementai buvo keičiami į NGN fiksuotojo ryšio tinklo elementus, NGN fiksuotojo ryšio tinklo elementų kiekiai buvo apskaičiuoti NGN fiksuotojo ryšio tinklo modeliavimo etape įvertinant tinklu teikiamų paslaugų paklausą, apskaičiuotų tinklo elementų kainos buvo nustatytos atsižvelgiant į naujausius turėtus duomenis, sukurtu modeliu buvo skaičiuojamos Skambučių užbaigimo paslaugų padidėjimo (išvengiamos) sąnaudos, Tarnyba laiko, kad įdiegtas BU-LRAIC sąnaudų skaičiavimo modelis skaičiuoja efektyviai veikiančio operatoriaus sąnaudas kaip to reikalauja Rekomendacija dėl kainų reguliavimo.

Skambučių užbaigimo paslaugų kainų pagrindimas

Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo priede nurodyta kokios veiklos gali sąlygoti Skambučių užbaigimo paslaugų padidėjimo sąnaudų atsiradimą. Šias veiklas galima suskirstyti į dvi dalis – papildomai reikalingi arba sutaupomi tinklo ištekliai ir komercinės veiklos, kurios yra tiesiogiai susijusios su Skambučių užbaigimo paslaugų teikimu. Atsižvelgiant į Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo reikalavimus, Skambučių užbaigimo paslaugų kaina gali susidėti iš Skambučių užbaigimo paslaugų tinklo sąnaudų ir su Skambučių užbaigimo paslaugų veikla susijusių komercinių sąnaudų.

Atsižvelgiant į Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo reikalavimus dėl Skambučių užbaigimo paslaugų kainos struktūros, bei į tai, kad net ir efektyviai veikiantis operatorius turi teisę padengti savo patiriamas sąnaudas, Tarnyba laiko, kad Skambučių užbaigimo paslaugos kaina, turi susidaryti iš dviejų elementų: Skambučių užbaigimo paslaugų tinklo padidėjimo sąnaudų ir su Skambučių užbaigimo paslaugų suteikimu susijusios komercinės veiklos padidėjimo sąnaudų.

Kaip buvo minėta anksčiau, Tarnybos įdiegtas BU-LRAIC sąnaudų apskaičiavimo modelis skaičiuoja tinklo sąnaudas, tačiau neturi funkcionalumo įvertinti komercinių sąnaudų. Papildomo funkcionalumo įdiegimas pareikalaus papildomo laiko ir finansinių išteklių ir negalės būtų atliktas per trumpą laiką. Atsižvelgiant į tai, komercinės veiklos sąnaudos yra vertinamos atliekant atskirus skaičiavimus pagal BU-LRAIC sąnaudų modeliavimo principus.

Toliau yra aprašyta kaip Tarnyba nustatė Skambučių užbaigimo paslaugų tinklo sąnaudas ir komercinės veiklos sąnaudas.

Skambučių užbaigimo paslaugų tinklo padidėjimo sąnaudų nustatymas

2015 m. baigtime diegti BU-LRAIC modelyje yra numatytos kelios modeliavimo prielaidų pasirinkimo galimybės:

1) Tranzito tinklą (angl. *Transit Network*) galima modeliuoti dviem scenarijais: „išdegintų mazgų“ ir „išdegintos žemės“. „Išdegintų mazgų“ scenarijaus atveju tranzitinės stotys yra keičiamos tranzito IP maršrutizatoriais nekeičiant įrangos buvimo vietos. „Išdegintos žemės“ scenarijaus atveju tranzitinės stotys yra keičiamos tranzito IP maršrutizatoriais ir pastaroji įranga yra montuojama tik tuose miestuose, kur galima sujungti tinklus.

2) Perdavimo tinklo (angl. *Transmission Network*) vietinį lygmenį yra galimybė modeliuoti dviem scenarijais: „išdegintų mazgų“ ir „išdegintos žemės“. „Išdegintų mazgų“ scenarijaus atveju Prieigos mazgai (angl. *Access Nodes*) Ethernet žiedais yra sujungti į Agreguojantį Ethernet komutatorių (angl. *Edge Ethernet switch*), esantį toje pačioje vietoje kaip ir Prieigos mazgas. „Išdegintos žemės“ scenarijaus atveju Prieigos mazgai Ethernet žiedais yra sujungti į Agreguojantį Ethernet komutatorių, esantį buvusios vietinės komutacinės stoties fiziniame (geografiniame) vietoje.

3) Pagrindinio tinklo modeliavimo alternatyvos: „NGN“ ir „PSTN“. „NGN“ prielaida leidžia sąnaudas įvertinti atsižvelgiant į Rekomendacijos dėl kainų reguliavimo reikalavimus dėl pagrindinio tinklo technologijos. „PSTN“ scenarijus yra modelio funkcionalumas, kuris leidžia įvertinti fiksuoto ryšio tinklo, grįsto grandinių komutacija, sąnaudas. „PSTN“ scenarijaus skaičiavimo rezultatai nėra naudojami „NGN“ scenarijaus skaičiavimuose.

4) Ryšių kabelių kanalų ir optinių skaidulų kabelių sąnaudų įvertinimo scenarijai: sąnaudų vertinimas einamąja verte (CCA) arba istorinėmis sąnaudomis (angl. *Historical Cost Accounting*, HCA). Ryšių kabelių kanalų ir optinių skaidulų kabelių sąnaudų įvertinimas istorinėmis sąnaudomis yra modelio funkcionalumas, kuris leidžia modeliuoti paslaugų savikainą neperkainojant turto.

5) Sąnaudas galima modeliuoti bet kuriam 10 metų laikotarpiui nuo 2010 iki 2020 metų.

6) Metinės sąnaudas galima apskaičiuoti trimis būdais: tiesiogiai proporcingo nusidėvėjimo metodu, anuiteto metodu, indeksuoto nusidėvėjimo metodu. Šie metodai skirtingai vertina ilgalaikio turto nusidėvėjimo ir investicijų grąžos vertes konkrečiu analizuojamu laikotarpiu. Metodų trumpas aprašymas pateikiamas Ataskaitos 3 priedo 2 lentelėje.

2 lentelė. Metinių sąnaudų apskaičiavimo alternatyvos.

Metodas	Tiesiogiai proporcingo nusidėvėjimo metodas	Anuiteto metodas	Indeksuoto anuiteto metodas
Metodo trumpos aprašymas	Investicijos yra nudėvimos per investicijų naudingo tarnavimo laikotarpį. Metinės sąnaudos susideda iš metinio nusidėvėjimo ir investicijų grąžos, apskaičiuotos kaip ilgalaikio turto likutinės vertės ir vidutinės svertinės kapitalo kainos sandauga. Laikotarpio pradžioje sąnaudos yra didesnės nei vėlesniais laikotarpiais nes investicijų grąža skaičiuojama nuo didelės ilgalaikio turto vertės	Metodas užtikrina, jog metiniai sąnaudų, susijusių su ilgalaikiu turtu ir investicijų grąža, dydžiai analizuojamu laikotarpiu nekis. Kiekvienais metais kis investicijų sumos atgavimo („nusidėvėjimo“) ir investicijų grąžos proporcijos.	Metodas veikia taip pat kaip ir anuiteto metodas, tačiau papildomai įvertina investicijų kainų pokyčių įtaką metinėms sąnaudoms.

Esant skirtingoms BU-LRAIC modeliavimo prielaidų pasirinkimo galimybėms bei imant skirtingus metus apskaičiuotos sąnaudos skiriasi. Iš kelių alternatyvų reikia išrinkti Skambučių užbaigimo paslaugų tinklo sąnaudas, kurių pagrindu bus nustatyta Skambučių užbaigimo paslaugų kaina.

Tarnyba laiko, kad „išdegintų mazgų“ prielaida leidžia tiksliau įvertinti realiai operatoriaus patiriamas sąnaudas nei „išdegintos žemės“ prielaida. Esant „išdegintų mazgų“ prielaidai, nauja tinklo įranga yra diegiama toje pačioje vietoje kur buvo (arba yra sumontuota) sena tinklo įranga. Priėmus šią prielaidą laikoma, kad tinklo mazgai jau yra išdėstyti optimaliai ir efektyviai veikiantis operatorius atnaujinamas tinklą tinklo mazgų fizinių vietų nekeis. Atsižvelgdama į tai, Tarnyba Skambučių užbaigimo paslaugų kainas nustatys remdamasi sąnaudomis, apskaičiuotomis priėmus tokias prielaidas: Tranzito tinklas (angl. *Transit Network*) arba kitaip Pagrindinio tinklo maršrutizatorių (angl. *Core routers dimensioning*) modeliavimas vykdomas laikantis „išdegintų mazgų“ prielaidos; Perdavimo tinklo (angl. *Transmission Network*) arba kitaip Agreguojančių Ethernet komutatorių (angl. *Edge Ethernet switch*) modeliavimas vykdomas laikantis „išdegintų mazgų“ prielaidos.

Tinklo elementų įsigijimo savikaina yra vertinama laikantis apskaitos einamąja verte (CCA) principų, nes to reikalauja Rekomendacija dėl kainų reguliavimo.

Tinklo sukūrimo sąnaudas perskaičiuojant į metines sąnaudas yra naudojamas indeksuoto anuiteto metodas, nes Tarnyba laiko, kad šis metodas bus labiausiai artimas Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo minimam ekonominio nusidėvėjimo metodui.

Skaičiuojant Skambučių užbaigimo paslaugų tinklo padidėjimo sąnaudas, Tarnyba laikėsi prielaidos, kad efektyviai veikiančio operatoriaus mastas turi atitikti istorinio operatoriaus – TEO – veiklos mastą. Dėl to į inžinerinį NGN tinklo modelį buvo suvesti TEO teikiamų mažmeninių ir didmeninių paslaugų paklausos duomenys. Atliekant NGN tinklo sąnaudų modeliavimą, taip pat buvo naudota TEO LT, AB informacija apie įrangos kainas, nes šis operatorius galėjo pateikti naujausią ir išsamiausią informaciją apie įrangos kainas. Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo dokumentuose, pateiktuose 2015 vasario 27 – kovo 20 d. vykusiai nacionalinei konsultacijai, į modelį buvo suvesti 2010-2013 m. faktiniai paklausos duomenys, o 2014-2020 m. laikotarpio duomenys buvo

prognozuoti Tarnybos. Atsižvelgiant į tai, kad konsultacijos su Europos Komisija metu buvo surinkti ir faktiniai 2014 m. duomenys, o taip pat į tai, kad 2014 m. faktinis paklausos augimas buvo didesnis nei prognozuota, Tarnyba BU-LRAIC modelyje prognozuotus 2014 m. duomenis pakeitė faktiniais 2014 m. duomenimis, o taip pat atnaujino 2015-2020 m. paklausos prognozę. Prognozuojant 2015-2020 m. Skambučių užbaigimo paslaugų paklausą, buvo daroma prielaida, kad 2015-2019 m. užbaigtų minučių trukmė išaugs panašiu dydžiu kaip išaugo per 2010-2014 m. laikotarpį – apie 140 000 000 min. Tarnybos, nacionalinės konsultacijos, vykusios 2015 vasario 27 – kovo 20 d., metu naudoti ir atnaujinti Skambučių užbaigimo paslaugų paklausos duomenys yra pateikti Ataskaitos 3 priedo 3 lentelėje.

Tarnybos, pirmosios nacionalinės konsultacijos, vykusios 2015 vasario 27 – kovo 20 d., metu gauti Skambučių užbaigimo paslaugų tinklo BU-LRAIC sąnaudų skaičiavimų rezultatai ir skaičiavimų rezultatai atnaujinus Skambučių užbaigimo paslaugų paklausos prognozes, yra pateikti Ataskaitos 3 priedo 4 lentelėje.

Kaip matyti iš 4 lentelėje pateiktos informacijos, Skambučių užbaigimo paslaugų sąnaudų variacija atnaujintame BU-LRAIC modelyje yra didelė ir sąnaudos kinta nuo 0,1822 euro cento/min. (didžiausias sąnaudų dydis) iki 0,1018 euro cento/min. (mažiausias sąnaudų dydis). Šią paslaugų variaciją paaiškina toliau aprašytos priežastys. NGN Tinklo elementai yra sudaryti iš modulių – pagrindinės dalies ir jos plėtinių. Augant paklausai, Tinklo elemento pajėgumai yra plečiami plėtiniais ir tik užpildžius pagrindinę tinklo elemento dalį, yra diegiama papildoma pagrindinė dalis. BU-LRAIC sąnaudų apskaičiavimo modelis turi skaičiuoti kokios papildomos (arba išvengiamos) Tinklo įrangos reikia suteikti Skambučių užbaigimo paslaugas. Papildomos įrangos poreikis yra apskaičiuojamas kaip skirtumas tarp tinklo elementų kiekio, kai teikiamos visos paslaugos, įskaitant Skambučių užbaigimo paslaugas, ir tinklo elementų kiekio, kai teikiamos visos paslaugos, išskyrus Skambučių užbaigimo paslaugas. Papildomos įrangos poreikis (arba įrangos poreikio nebuvimas) sukuria Skambučių užbaigimo paslaugų padidėjimo sąnaudas. Tarnybos atlikta Skambučių užbaigimo paslaugų tinklo sąnaudų analizė rodo, kad Skambučių užbaigimo paslaugų tinklo sąnaudų struktūroje labiausiai kinta šių Tinklo elementų sąnaudos: „IMS“, „Tinklų sujungimo apskaita“, „MGW/MGC“. „IMS“ ir „MGW/MGC“ tinklo elementų pajėgumai yra matuojami galimybe aptarnauti tam tikrą paklausą pokalbių trukme (min.), o „Tinklų sujungimo apskaita“ tinklo elemento pajėgumai yra matuojami apskaitos sistemos galimybe aptarnauti tam tikrą pokalbių kiekį (vnt.). Atsižvelgiant į tai, kad tinklo elementų kiekis yra apskaičiuojamas tam, kad Tinklu būtų aptarnauta tam tikra paklausa, esant tam tikrai visų Tinklu teikiamų paslaugų paklausos kombinacijai, tam kad aptarnauti atsiradusias Skambučių užbaigimo paslaugas, reikia įdiegti papildomų „IMS“, „Tinklų sujungimo apskaita“, „MGW/MGC“ pagrindinių dalių ir jų plėtinių. Kai Skambučių užbaigimo paslaugų padidėjimas yra mažesnis nei būtino įdiegti papildomo Tinklo elemento fiziniai pajėgumai, vienam Skambučių užbaigimo paslaugos vienetui tenkančios sąnaudos išauga, lyginant su kita Tinklu teikiamų paslaugų paklausos kombinacija.

3 lentelė. Skambučių užbaigimo paslaugų paklausos duomenys.

Metai	Paklausa pirmosios nacionalinės konsultacijos metu, min.	Paklausos pirmosios nacionalinės konsultacijos metu pokytis, min.	Paklausos pirmosios nacionalinės konsultacijos metu pokytis, proc.	Faktinė paklausa, min.	Faktinės paklausos pokytis, min.	Faktinės paklausos pokytis, proc.	Paklausos prognozė antrajai konsultacijai	Paklausos prognozės antrajai konsultacijai pokytis, min.	Paklausos prognozės antrajai konsultacijai pokytis, proc.
2010	182104000	-	-	182104000	-	-	182104000	-	-
2011	197061000	14957000	8,21	197061000	14957000	8,21	197061000	14957000	8,21
2012	212271646	15210646	7,72	212271646	15210646	7,72	212271646	15210646	7,72
2013	242792366	30520720	14,38	242792366	30520720	14,38	242792366	30520720	14,38
2014	254931984	12139618	5	323453495	80661129	33,22	323453495	80661129	33,22
2015	267678584	12746600	5	-	-	-	347712507	24259012	7,5
2016	281062513	13383929	5	-	-	-	373790945	26078438	7,5
2017	295115638	14053125	5	-	-	-	401825266	28034321	7,5
2018	309871420	14755782	5	-	-	-	431962161	30136895	7,5
2019	325364991	15493571	5	-	-	-	464359323	32397162	7,5
2020	341633241	16268250	5	-	-	-	499186272	34826949	7,5

4 lentelė. Skambučių užbaigimo paslaugų tinklo BU-LRAIC sąnaudų skaičiavimo rezultatai.

Scenarijus	2015 m. vasario 27 d. - 2015 m. kovo 20 d. nacionalinė konsultacija, euro cento/min. (be PVM)	Atnaujinta paklausa, euro cento/min. (be PVM)
2010	0,1822	0,1822
2011	0,1185	0,1185
2012	0,1086	0,1086
2013	0,1018	0,1018
2014	0,0975	0,1192
2015	0,1331	0,1092
2016	0,1267	0,1027
2017	0,1216	0,1256
2018	0,1166	0,1187
2019	0,1095	0,1101
2020	0,0759	0,1046

4 lentelėje yra pateikta 11 Skambučių užbaigimo paslaugų BU-LRAIC sąnaudų skaičiavimo reikšmių. Iš minėtos skaičiavimų visumos reikia paimti konkrečią Skambučių užbaigimo paslaugų Tinklo sąnaudų reikšmę arba reikšmes. Nacionalinės viešosios konsultacijos, vykusios 2015 m. vasario 27 d. – 2015 m. kovo 20 d., Tarnyba siūlė Skambučių užbaigimo paslaugų kainą nustatyti atsižvelgiant į didžiausią apskaičiuotą sąnaudų sumą, kuri sutapo su 2010 m. skaičiavimų rezultatais. Europos Komisija savo pastabose nurodė, kad Tarnyba, nustatydamą Skambučių užbaigimo paslaugų kainą, rėmėsi 5 metų senumo duomenimis. Tarnyba, įvertinusi Europos Komisijos pastabą, bei atsižvelgdama į tai, kad Skambučių užbaigimo paslaugų kainos yra nustatomos perspektyviai, laiko, kad Skambučių užbaigimo paslaugų kainą turi būti nustatoma atsižvelgiant į 2015–2020 m. apskaičiuotų sąnaudų reikšmes. Pastebėtina tai, kad Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimas turi būti atliekamas bent kartą per 3 metus ir Tarnyba siekia, kad Ataskaitoje nurodytos priemonės įsigaliotų iki 2015 m. pabaigos. Atsižvelgiant į planuojamą priemonių įsigaliojimą ir Skambučių užbaigimo paslaugų rinkos tyrimo periodiškumą, siūlomos priemonės turėtų galioti nuo 2016 m. pradžios iki 2018 m. pabaigos. Atsižvelgiant į tai, kad siūlomomis priemonėmis siekiama sukurti reguliavimą ateinantiems 3 metams, Skambučių užbaigimo paslaugų sąnaudos yra jautrios Tinklo teikiamų paslaugų kombinacijai, bei tai, kad rinkos dalyviams yra svarbu užtikrinti reguliavimo stabilumą, Tarnyba laiko, kad nustatant Skambučių užbaigimo paslaugų kainas, turi būti imamams 2016-2018 m. Skambučių užbaigimo paslaugų tinklo sąnaudų paprastas aritmetinis vidurkis. Vidurkio taikymas išlygins galimus sąnaudų pokyčius ir tokiu būdu užtikrins reguliavimo priemonių stabilumą. Tokiu metodu apskaičiuotos Skambučių užbaigimo paslaugų tinklo sąnaudos yra $(0,1027+0,1256+0,1187)/3=0,1157$ euro cento/min.

Komercinės veiklos sąnaudų nustatymas

Siekdama įvertinti tokių sąnaudų dydį, Tarnyba atliko TEO LT, AB 2010–2014 m. Skambučių užbaigimo paslaugų sąnaudų, apskaičiuotų remiantis Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklės, patvirtintas Tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. IV-1164 „Dėl Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių patvirtinimo“, analizę ir taip pat bandė įvertinti kiek kitas Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjas patirtų komercinių sąnaudų, susijusių su Skambučių užbaigimo paslaugų teikimu.

Atlikdama komercinių sąnaudų analizę remiantis TEO LT, AB duomenimis, Tarnyba siekė nustatyti tas sąnaudas, kurios būtų papildomai patirtos, jei būtų pradėtos teikti Skambučių užbaigimo paslaugos. Šios analizės eiga yra aprašyta toliau. Atsižvelgiant į tai, kad Skambučių užbaigimo paslaugų kainą yra nustatoma perspektyviai, atlikdama TEO LT, AB duomenų analizę, Tarnyba rėmėsi naujausiais 2014 m. sąnaudų apskaitos duomenimis apie teikiamas Skambučių užbaigimo paslaugas, vietoj anksčiau naudotų TEO LT, AB 2010 m. sąnaudų apskaitos duomenų. Atlikdama analizę, pirmiausia Tarnyba nagrinėjamą paslaugą suskaldė į smulkesnes veiklas ir jų sąnaudas. Iš viso buvo išskirtos 62 veiklos. Šiame etape iš TEO LT, AB sąnaudų apskaitos informacijos buvo eliminuotos sąnaudos, kurios jau yra modeliuojamos BU-LRAIC modelyje skaičiuojant Skambučių užbaigimo paslaugų tinklo padidėjimo sąnaudas (pvz., komutacinių stočių nusidėvėjimas, perdavimo tinklo įrangos nusidėvėjimas, protingumo kriterijų atitinkanti investicijų grąža ir pan.). Antrame etape, likusios sąnaudos buvo išskaidytos į smulkesnes veiklas kiek tai leido TEO LT, AB sąnaudų informacija. Šiame etape buvo eliminuotos veiklos, kurios nepriklausė nuo darbo trukmės arba žmogiškųjų išteklių ir būtų patirtos net ir neteikiant Skambučių užbaigimo paslaugų. Trečiame etape iš

likusių veiklų buvo eliminuotos veiklos, kurios būtų patirtos net ir neteikiant Skambučių užbaigimo paslaugų. Trečiame etape buvo nustatytos veiklos ir jų sąnaudos, kurias TEO LT, AB turės atlikti papildomai jei pradės teikti Skambučių užbaigimo paslaugas. Nustačius papildomas arba padidėjimo veiklas, jų sąnaudos buvo sudėtos ir gauta suma padalinta iš užbaigtų skambučių trukmės, minutėmis. Tarnybos, remiantis TEO LT, AB duomenimis, atlikti skaičiavimai rodo, kad komercinės veiklos sąnaudų dydis yra 0,0171 euro cento/min. (be PVM). Pastebėtina tai, kad nustatytos išvengiamos arba padidėjimo veiklos yra kasdieninės operacijos ir jų patiriamos sąnaudos atspindi einamąsias, o ne istorines sąnaudas.

Analizuojant kitų Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų komercinės veiklos sąnaudas, buvo vertinama kiek sąnaudų paslaugų teikėjas patirtų papildomai, jei pradėtų teikti Skambučių užbaigimo paslaugas, tačiau surinkti duomenys nebuvo pakankami objektyviai įvertinti kokios būtų kitų Skambučių užbaigimo paslaugų teikėjų komercinės veiklos padidėjimo sąnaudos.

Tarnyba, atsižvelgdama į tai, kad skaičiuodama komercinės veiklos sąnaudas, įtraukė tik tas veiklas ir su jomis susijusias sąnaudas, kurių būtų išvengta, jei nebūtų teikiamos Skambučių užbaigimo paslaugos, taip pat atsižvelgdama į tai, kad į komercinės veiklos sąnaudas yra įtrauktos tik kasdieninės operacijos, kurios atspindi einamąsias, o ne istorines sąnaudas, laiko, kad apskaičiuotos komercinės sąnaudos, nepaisant to, kad jos nėra apskaičiuotos BU-LRAIC modelyje, atspindi padidėjimo arba išvengiamas komercinės veiklos sąnaudas ir reikšmingai nesiskiria nuo sąnaudų, kurios būtų apskaičiuotos pagal Rekomendacijoje dėl kainų reguliavimo nustatytus principus. Tarnyba, atsižvelgdama į anksčiau pateiktą informaciją laiko, kad komercinės veiklos sąnaudų dydis yra 0,0171 euro cento/min. (be PVM).

Skambučių užbaigimo paslaugų kainos nustatymas

Tarnyba, atsižvelgdama į tai, kad Skambučių užbaigimo paslaugos kaina susideda iš Skambučių užbaigimo paslaugų tinklo sąnaudų ir komercinės veiklos sąnaudų, laiko, kad Skambučių užbaigimo paslaugų kaina turi būti $0,1157 + 0,0171 = 0,1328$ euro cento/min. arba 0,0013 euro/min.